Ministry of Digital Governance
Digitally signed by Ministry of Digital Governance
Date: 2026.11.04 12:42:26 EET
Reason:
Location: Athens

, 04/11/2026
. .: 4120

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
«ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ΘΡΑΚΗ»

Κωδικός πρόσκλησης: ΑΜΘ94
Α/Α ΟΠΣ: 25526

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΘΕΜΑ: **Πρόσκληση υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης στη Δράση «Ενίσχυση επιχειρήσεων της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης για έρευνα και καινοτομία σε τομείς Στρατηγικών Τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP)» (Δράση RSO1.6.α).**

Ο Περιφερειάρχης Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης

Έχοντας υπόψη:

1. Τον ν. 4914/2022 (Α΄ 61) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας "Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε."», όπως ισχύει.
2. Τον ν. 3852/2010 (Α΄ 87) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης», όπως ισχύει.
3. Τον ν. 4557/2018 (Α΄ 139) «Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2015/849/ΕΕ) και άλλες διατάξεις», όπως ισχύει, και ιδίως το άρθρο 20 αυτού περί Κεντρικού Μητρώου Πραγματικών Δικαιούχων.
4. Τον ν. 4488/2017 (Α΄ 137) «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις Δημοσίου και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις, ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων, δικαιώματα ατόμων με αναπηρίες και άλλες διατάξεις», όπως ισχύει, και ιδίως τα άρθρα 39 και 40 αυτού.
5. Το Π.Δ. 144/23.12.2010 (ΦΕΚ 237/Α/27.12.2010) Οργανισμός της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, όπως τροποποιήθηκε με την αριθ. 60924/30.06.2026 (ΦΕΚ 4021/Β/2.07.2026) απόφαση του Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας - Θράκης.
6. Την υπ' αρ. 27/2023 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ροδόπης, με την οποία επικυρώθηκε το αποτέλεσμα της εκλογής των περιφερειακών αρχών της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και ανακηρύχθηκε ο Χριστόδουλος Τοψίδης ως Περιφερειάρχης Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.
7. Το από 17.12.2023 πρακτικό ορκωμοσίας του Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.
8. Την υπ' αρ. πρωτ. 4575/20.01.2023 απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Τροποποίηση και αντικατάσταση της υπ' αρ. 84540/02.09.2022 απόφασης του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων "Αναδιάρθρωση της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Προγράμματος Ανατολική Μακεδονία, Θράκη σύμφωνα με την παρ. 10 του άρθρου 65 του ν. 4914/2022 (Α΄ 61) και αντικατάσταση της υπό στοιχεία 32674/ΕΥΘΥ 330/23.03.2015 (Β΄ 714) υπουργικής απόφασης" (Β΄ 4701)» (Β΄ 268).
9. Το εγκεκριμένο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή «Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2021-2027», με την υπό στοιχεία C(2021) 5617 final/29.07.2021 Εκτελεστική Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (CCI 2021EL16FFPA001).

10. Την υπό στοιχεία C(2022) 6510 final/06.09.2022 Εκτελεστική Απόφαση της Επιτροπής για την έγκριση του προγράμματος «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη» για στήριξη από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» για την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης στην Ελλάδα (CCI2021EL16FFPR006), όπως τροποποιήθηκε με την υπό στοιχεία C(2026) 1187 final/16.02.2026 Εκτελεστική Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και ισχύει.

11. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων.

12. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/1058 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ταμείο Συνοχής.

13. Την Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01).

14. Την Ανακοίνωση της Επιτροπής «Πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία» (2022/C 414/01).

15. Τη Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων [Επίσημη Εφημερίδα L 124 της 20.05.2003].

16. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2014, σχετικά με την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά, κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, και ιδίως το άρθρο 25 αυτού, σχετικά με τις ενισχύσεις για έργα έρευνας και ανάπτυξης.

17. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2024/795 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Φεβρουαρίου 2024, για τη θέσπιση της πλατφόρμας στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP) και την τροποποίηση της Οδηγίας 2003/87/ΕΚ και των Κανονισμών (ΕΕ) 2021/1058, (ΕΕ) 2021/1056, (ΕΕ) 2021/1057, (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) αριθ. 223/2014, (ΕΕ) 2021/1060, (ΕΕ) 2021/523, (ΕΕ) 2021/695, (ΕΕ) 2021/697 και (ΕΕ) 2021/241, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

18. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2025/2653 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 2025, για την τροποποίηση των Κανονισμών (ΕΕ) 2021/694, (ΕΕ) 2021/695, (ΕΕ) 2021/697, (ΕΕ) 2021/1153 και (ΕΕ) 2024/795 όσον αφορά την παροχή κινήτρων για επενδύσεις που συνδέονται με τον τομέα της άμυνας στον προϋπολογισμό της Ένωσης με σκοπό την εφαρμογή του σχεδίου ReArm Europe (ΕΕ L, 2025/2653, 22.12.2025).

19. Τις Ανακοινώσεις της Επιτροπής C/2024/3209 και C/2025/6798, οι οποίες περιλαμβάνουν καθοδήγηση σχετικά με ορισμένες διατάξεις και την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/795 για τη θέσπιση της πλατφόρμας στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP).

20. Τον οδηγό της Επιτροπής «Brochure for STEP National Contact Points and Managing Authorities concerning certain provisions of Regulation (EU) 2024/795 establishing the Strategic Technologies for Europe Platform (STEP)» (Version 5 – April 2025).

21. Την από 20.03.2026 «Επικαιροποίηση οδηγιών εφαρμογής του Κανονισμού STEP από τη DG BUDG προς τις Διαχειριστικές Αρχές (STEP Brochure for Managing Authorities, Version 6)», όπως κοινοποιήθηκε από το Εθνικό Σημείο Επαφής STEP.

22. Τον από 31.10.2025 «Οδηγό Εφαρμογής STEP», καθώς και τις «Συχνές Ερωτήσεις – Απαντήσεις (FAQ)» του Εθνικού Σημείου Επαφής STEP.

23. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2024/1252 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Απριλίου 2024, σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για την εξασφάλιση ασφαλούς και βιώσιμου εφοδιασμού με κρίσιμες πρώτες ύλες και την τροποποίηση των Κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 168/2013, (ΕΕ) 2018/858, (ΕΕ) 2018/1724 και (ΕΕ) 2019/1020, όπως ισχύει.

24. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2024/1735 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2024, σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου μέτρων για την ενίσχυση του οικοσυστήματος παραγωγής τεχνολογιών μηδενικών καθαρών εκπομπών της Ευρώπης και την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) 2018/1724, όπως ισχύει.

25. Την υπό στοιχεία C(2023) 6801 final/16.10.2023 απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Κρατική ενίσχυση SA.109322 (2023/N) – Ελλάδα – Τροποποίηση του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων για την Ελλάδα για την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2024 έως την 31η Δεκεμβρίου 2027», όπως ισχύει.

26. Τον ν. 4310/2014 (Α΄ 258) «Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία και άλλες διατάξεις», όπως ισχύει.

27. Την υπ' αρ. πρωτ. 66021/29.06.2022 απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Έγκριση Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης 2021-2027» (Β΄ 3359).

28. Το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, όπως ισχύει.

29. Την υπ' αρ. πρωτ. 114947/01.12.2022 απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027» (Β΄ 6132).

30. Την υπ' αρ. 110565/17.11.2022 απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων σχετικά με τη διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης αιτήσεων χρηματοδότησης για ένταξη στα Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027, κατ' εφαρμογή της παρ. 7 του άρθρου 36 του ν. 4914/2022 (Α΄ 61) (Β΄ 5958), όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αρ. 8542/02.05.2024 απόφαση (Β΄ 2855) και ισχύει.

31. Την υπ' αρ. πρωτ. 5483/20.01.2023 κοινή υπουργική απόφαση «Διαδικασίες δημοσιονομικών διορθώσεων και αναζήτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών στα Τομεακά και Περιφερειακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027» (Β΄ 390).

32. Την υπό στοιχεία 115474 ΕΞ 2024/07.08.2024 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών «Τροποποίηση και αντικατάσταση της υπ' αρ. 114274/28.11.2022 απόφασης "Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027 (έλεγχος δημοσίων συμβάσεων του άρθρου 38 του ν. 4914/2022, Α΄ 61)" (Β΄ 6131)» (Β΄ 4921), όπως ισχύει.

33. Την υπ' αρ. πρωτ. 99801/ΕΥΚΕ-ΧΕ 1162/27.10.2023 εγκύκλιο της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ με θέμα «Οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων».

34. Το υπ' αρ. πρωτ. 112292/27.11.2023 έγγραφο του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών με θέμα «Διευκρινίσεις στις οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων».

35. Την υπ' αρ. πρωτ. 2343/05.05.2023 απόφαση του Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (ΑΔΑ: 6ΘΚΧ7ΛΒ-ΩΝ8) με θέμα «Ορισμός του Ενδιάμεσου Φορέα Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας (ΕΦΕΠΑΕ) ως Ενδιάμεσου Φορέα του

Περιφερειακού Προγράμματος "Ανατολική Μακεδονία, Θράκη" 2021-2027 (ΠεΠ ΑΜΘ 2021-2027) και ανάθεση αρμοδιοτήτων διαχείρισης για δράσεις ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας (ΕΤΠΑ) και προώθησης της απασχόλησης (ΕΚΤ+)», όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

36. Την από 07.06.2023 Επιχειρησιακή Συμφωνία μεταξύ του Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και του νόμιμου εκπροσώπου του ΕΦΕΠΑΕ για την άσκηση των καθηκόντων διαχείρισης από τον ΕΦΕΠΑΕ, τα οποία του ανατέθηκαν με την υπ' αρ. πρωτ. 2343/05.05.2023 απόφαση του Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (ΑΔΑ: 6ΘΚΧ7ΛΒ-ΩΝ8).

37. Την υπ' αρ. πρωτ. 198558/ΕΥΚΕ-ΧΕ 1721/31.12.2024 υπουργική απόφαση «Καθορισμός των όρων, των προϋποθέσεων και της διαδικασίας αναφορικά με τη λειτουργία του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων (ΟΠΣΚΕ), όπως περιγράφεται στο άρθρο 56 του ν. 4914/2022 (Α΄ 61)» (Β΄ 7405, ΑΔΑ: 6ΝΨΞΗ-24Β).

38. Την υπ' αρ. πρωτ. 3332/08.09.2026 απόφαση του Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης περί έγκρισης του Χρονοπρογραμματισμού Προσκλήσεων του Προγράμματος «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη» 2021-2027, όπως ισχύει.

39. Την υπ' αρ. πρωτ. 3549/25.09.2026 απόφαση του Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, με την οποία εγκρίθηκε η 2η Έκδοση του υπ' αρ. «43ου Εγγράφου Εξειδίκευσης» του Περιφερειακού Προγράμματος «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη» 2021–2027 (Σεπτέμβριος 2026), στο οποίο περιλαμβάνεται η εξειδίκευση της Δράσης «Στήριξη επενδύσεων που συμβάλλουν στους στόχους της πλατφόρμας στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP)» (Δράση RSO1.6.α).

40. Την με αρ. πρωτ. 49582/17-06-2026 ((ΦΕΚ Β' 3560/18-06-2026) απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων με θέμα «Νέος καθορισμός των Κωδικών Αριθμών Δραστηριότητας (ΚΑΔ) που αντιστοιχούν σε άσκηση εμπορικής δραστηριότητας, βάσει της νέας Εθνικής Ονοματολογίας Οικονομικών Δραστηριοτήτων (ΚΑΔ 2025)».

41. Την υπ' αρ. πρωτ. 4108/03.11.2026 απόφαση της Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη» 2021-2027, η οποία ελήφθη κατά την 21η γραπτή διαδικασία, με την οποία εγκρίθηκε το 43ο Έγγραφο Μεθοδολογίας Αξιολόγησης & Κριτηρίων Επιλογής Πράξεων πράξεων της Δράσης «Ενίσχυση επιχειρήσεων της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης για έρευνα και καινοτομία σε τομείς Στρατηγικών Τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP)» (Δράση RSO1.6.α), τα οποία παρατίθενται στο Παράρτημα 4 της παρούσας Πρόσκλησης.

42. Το υπ' αρ. πρωτ. 155556/ΕΥΚΕ-ΧΕ/29.09.2026 έγγραφο της Γενικής Γραμματείας Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ), με θέμα «Διατύπωση γνώμης επί του σχεδίου της Πρόσκλησης της Δράσης "Ενίσχυση επιχειρήσεων της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης για έρευνα και καινοτομία σε τομείς Στρατηγικών Τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP)"».

Αποφασίζει

Την προκήρυξη της Δράσης **«Ενίσχυση επιχειρήσεων της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης για έρευνα και καινοτομία σε τομείς Στρατηγικών Τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP)» (Δράση RSO1.6.α)** και την έγκριση της αναλυτικής πρόσκλησης και των παραρτημάτων αυτής, που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της παρούσας.

Συνοπτικά:

1. Η Δράση προκηρύσσεται στο πλαίσιο του Περιφερειακού Προγράμματος «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη» 2021-2027 (ΠεΠ ΑΜΘ 2021-2027) και συγκεκριμένα στην Προτεραιότητα 1Α «Προώθηση Στρατηγικών Τεχνολογιών (STEP) στην Π-ΑΜΘ» και στον Ειδικό Στόχο RSO1.6 «Στήριξη επενδύσεων που συμβάλλουν στους στόχους της πλατφόρμας στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP)».

2. Σκοπός της Δράσης είναι η ενίσχυση **υφιστάμενων επιχειρήσεων (Μεγάλων, Μεσαίων, Μικρών και Πολύ Μικρών)** της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (Π-ΑΜΘ) να υλοποιήσουν επενδυτικά σχέδια έρευνας-καινοτομίας (πράξεις) **που πληρούν τις προϋποθέσεις βάσει της Στρατηγικής Τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP)**, ήτοι:

- τεκμηριώνεται ότι το προτεινόμενο επενδυτικό σχέδιο έρευνας-καινοτομίας (πράξη) συμβάλλει σε τουλάχιστον έναν από τους στόχους της STEP (STEP Objectives):
  - στήριξη της ανάπτυξης ή της παραγωγής κρίσιμων τεχνολογιών στην Ένωση, ή
  - διασφάλιση και ενίσχυση των αντίστοιχων αλυσίδων αξίας.

  Σημειώνεται ότι απαιτείται η τεκμηρίωση πλήρωσης τουλάχιστον μίας από τις δύο εναλλακτικές προϋποθέσεις βάσει της STEP για τον χαρακτηρισμό της σχετικής τεχνολογίας ως κρίσιμης σημασίας.

  Για τους σκοπούς της παρούσας Δράσης, σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 3 του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/795, ο όρος «αξιακή αλυσίδα» αφορά: τελικά προϊόντα· ειδικά συστατικά μέρη και ειδικά μηχανήματα που χρησιμοποιούνται κυρίως για την παραγωγή των τελικών προϊόντων· τις κρίσιμες πρώτες ύλες που ορίζονται στο παράρτημα ΙΙ του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1252 (CRMA)· συναφείς υπηρεσίες που είναι κρίσιμης σημασίας και αφορούν ειδικά την ανάπτυξη ή την παραγωγή των εν λόγω τελικών προϊόντων· και τις τεχνολογίες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1735 για τη βιομηχανία των μηδενικών καθαρών εκπομπών (Net-Zero Industry Act – NZIA).
- τεκμηριώνεται ότι το προτεινόμενο επενδυτικό σχέδιο έρευνας-καινοτομίας (πράξη) εντάσσεται σε έναν ή περισσότερους τομείς της Στρατηγικής Τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP), με βάση τους ενδεικτικούς και μη εξαντλητικούς καταλόγους των σχετικών κειμένων καθοδήγησης όπως αναφέρονται στο **Παράρτημα 1: Προτεραιότητες τομέων Στρατηγικών Τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP)** (STEP Sectors) και συνοπτικά αφορούν:
  α. Ψηφιακές τεχνολογίες & καινοτομία στον τομέα της υπερπροηγμένης τεχνολογίας,
  β. Κρίσιμες καθαρές και αποδοτικές ως προς τη χρήση των πόρων τεχνολογίες,
  γ. Βιοτεχνολογίες, συμπεριλαμβανομένων φαρμακευτικών προϊόντων στον ενωσιακό κατάλογο φαρμάκων κρίσιμης σημασίας και των συστατικών τους
  δ. Αμυντικές Τεχνολογίες.
- τεκμηριώνεται ότι η τεχνολογία την οποία αφορά το **προτεινόμενο επενδυτικό σχέδιο έρευνας και καινοτομίας** (πράξη) θεωρείται κρίσιμης σημασίας, επειδή πληροί τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις βάσει της STEP (STEP Conditions):
  α. φέρει στην εσωτερική αγορά ένα καινοτόμο, αναδυόμενο στοιχείο αιχμής με σημαντικό οικονομικό δυναμικό·ή
  β. συμβάλλει στη μείωση ή την πρόληψη στρατηγικών εξαρτήσεων της Ένωσης

  Οι δύο αυτές προϋποθέσεις δεν αξιολογούνται σωρευτικά ως προς την κρισιμότητα.

<u>Ειδικές Περιπτώσεις Τεκμηρίωσης STEP</u>

Η υπαγωγή στις ακόλουθες ειδικές περιπτώσεις τεκμηριώνει τη συνάφεια της πράξης με το πεδίο εφαρμογής της STEP κατά τα ειδικότερα αναφερόμενα κατωτέρω αλλά δεν συνεπάγεται αυτομάτως δικαίωμα χρηματοδότησης από την παρούσα Δράση.

- **Έργα κρίσιμων πρώτων υλών:** Τα έργα κρίσιμων πρώτων υλών, συμπεριλαμβανομένων κατά περίπτωση έργων που αφορούν σπάνιες γαίες, μπορούν να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της STEP όταν διασφαλίζουν και ενισχύουν τις αλυσίδες αξίας κρίσιμων τεχνολογιών. Προκειμένου να θεωρούνται κρίσιμης σημασίας, πρέπει επιπροσθέτως να υποστηρίζουν την

επίτευξη των στόχων της STEP και να πληρούν τουλάχιστον μία προϋπόθεση βάσει της STEP. Τα έργα που χαρακτηρίζονται ως στρατηγικά στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1252 (CRMA) εμπίπτουν αυτομάτως στο πεδίο εφαρμογής της STEP. Η επιλεξιμότητα για χρηματοδότηση αξιολογείται σύμφωνα με τους όρους της παρούσας Δράσης και τους εφαρμοστέους κανόνες κρατικών ενισχύσεων.

- **Φάρμακα κρίσιμης σημασίας και συστατικά τους:** Στον τομέα των βιοτεχνολογιών περιλαμβάνονται φαρμακευτικά προϊόντα στον ενωσιακό κατάλογο φαρμάκων κρίσιμης σημασίας και τα συστατικά τους. Κατ' επέκταση, τα φάρμακα που περιλαμβάνονται στον ενωσιακό κατάλογο φαρμάκων κρίσιμης σημασίας και παράγονται με χημική διαδικασία, καθώς και τα ενδιάμεσα προϊόντα τους, μπορούν να είναι επιλέξιμα, όπως και τα αντιδραστήρια που απαιτούνται για τη δοκιμή/κυκλοφορία των προϊόντων. Η επιλεξιμότητα της πράξης για χρηματοδότηση αξιολογείται σύμφωνα με τους όρους της παρούσας Δράσης και προϋποθέτει την πλήρωση τουλάχιστον μίας από τις δύο προϋποθέσεις βάσει της STEP.
- **Συναφείς υπηρεσίες:** Σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 3 του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/795, στην αξιακή αλυσίδα των κρίσιμων τεχνολογιών περιλαμβάνονται και συναφείς υπηρεσίες που είναι κρίσιμης σημασίας και αφορούν ειδικά την ανάπτυξη ή την παραγωγή των τελικών προϊόντων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της STEP. Οι υπηρεσίες αυτές μπορούν να αποτελούν αυτοτελές έργο στο πλαίσιο της STEP, εφόσον τεκμηριώνεται ότι είναι κρίσιμες για τη σχετική κρίσιμη τεχνολογία και την αφορούν ειδικά. Ενδεικτικά περιλαμβάνονται υπηρεσίες καθαρισμού για την κατασκευή ημιαγωγών, υπολογιστικής νέφους και παρυφών, υπολογιστικής υψηλών επιδόσεων, δοκιμών και πειραματισμού, κυβερνοασφάλειας, διαστημικού διαδικτύου των πραγμάτων και ασφαλούς συνδεσιμότητας που αφορούν ειδικά την έξυπνη μεταποίηση, διαστημικού εντοπισμού θέσης, πλοήγησης και χρονισμού, παρακολούθησης και ανίχνευσης σε πραγματικό χρόνο, καθώς και εξειδικευμένης διαχείρισης κλινικών δοκιμών για την ανάπτυξη νέων φαρμακευτικών προϊόντων. Ο κατάλογος είναι ενδεικτικός και μη εξαντλητικός. Για τη χρηματοδότηση στο πλαίσιο της παρούσας Δράσης, το προτεινόμενο αυτοτελές έργο συναφούς υπηρεσίας πρέπει επιπλέον να συνιστά έργο βιομηχανικής έρευνας ή/και πειραματικής ανάπτυξης κατά το άρθρο 25 ΓΑΚ και να πληροί όλους τους λοιπούς όρους της Πρόσκλησης. Βοηθητικές υπηρεσίες γενικού χαρακτήρα, όπως γενικές υπηρεσίες ΤΠ, συμβουλευτικές ή νομικές δραστηριότητες, δεν μπορούν από μόνες τους να χαρακτηριστούν ως αυτοτελές έργο STEP και μπορούν να υποστηρίζονται μόνο εφόσον αποτελούν εγγενές μέρος του επενδυτικού κόστους επιλέξιμου έργου και αυτό επιτρέπεται από τους κανόνες της Δράσης.
- **Σημαντικά έργα κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος (ΣΕΚΕΕ):** Οι τεχνολογίες που εμπίπτουν στους τομείς STEP και αποτελούν αντικείμενο σημαντικού έργου κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος (ΣΕΚΕΕ), το οποίο έχει εγκριθεί από την Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), θεωρούνται κρίσιμης σημασίας. Τα μεμονωμένα έργα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής τέτοιου ΣΕΚΕΕ μπορούν να εξετάζονται για χρηματοδότηση σύμφωνα με τους κανόνες της παρούσας Δράσης, στον βαθμό που το διαπιστωθέν χρηματοδοτικό κενό και οι σχετικές επιλέξιμες δαπάνες δεν έχουν ήδη καλυφθεί. Για την παρούσα Δράση εφαρμόζονται οι προϋποθέσεις του άρθρου 25 ΓΑΚ και οι λοιποί όροι της Πρόσκλησης.
- **Στρατηγικά έργα για τη βιομηχανία των μηδενικών καθαρών εκπομπών (Net-Zero Industry Act – NZIA):** Τα στρατηγικά έργα που αναγνωρίζονται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1735 (NZIA) και συμμορφώνονται με τα κριτήρια ανθεκτικότητας ή τα κριτήρια σχετικά με τον θετικό αντίκτυπο στην ενωσιακή αλυσίδα εφοδιασμού ή σχετικά με τη συμβολή στους στόχους της Ένωσης για το κλίμα ή την ενέργεια θεωρούνται ότι συμβάλλουν στον στόχο STEP του τομέα που αφορά τις καθαρές και αποδοτικές ως προς τη χρήση των πόρων τεχνολογίες. Η επιλεξιμότητα για χρηματοδότηση αξιολογείται σύμφωνα με τους όρους της παρούσας Δράσης και τους εφαρμοστέους κανόνες κρατικών ενισχύσεων.

Αναλυτικότερες κατευθύνσεις για τον τρόπο κάλυψης των ανωτέρω τριών κριτηρίων STEP (Objectives, Sectors και Conditions) δίνονται στο **Παράρτημα 2: Έντυπο ηλεκτρονικής υποβολής αίτησης χρηματοδότησης και ειδικότερα στο Τμήμα Β: Αναλυτική περιγραφή προτεινόμενης πράξης**.

Σημειώνεται επίσης ότι:

- Η υπαγωγή μιας πράξης στο πεδίο εφαρμογής της STEP δεν συνεπάγεται αυτομάτως την επιλεξιμότητά της για χρηματοδότηση από την παρούσα Δράση. Η χρηματοδότηση παρέχεται εφόσον και στον βαθμό που η πράξη συνιστά έργο βιομηχανικής έρευνας ή/και πειραματικής ανάπτυξης σύμφωνα με το άρθρο 25 ΓΑΚ και πληροί τους λοιπούς όρους της Πρόσκλησης.
- Η ίδια ενιαία προσέγγιση εφαρμόζεται ανεξαρτήτως τεχνολογικού τομέα ή ειδικής περίπτωσης τεκμηρίωσης STEP. Η μη ρητή αναφορά συγκεκριμένης τεχνολογίας στους ενδεικτικούς και μη εξαντλητικούς καταλόγους δεν συνεπάγεται αυτομάτως τον αποκλεισμό της, εφόσον τεκμηριώνεται η υπαγωγή της στο πεδίο εφαρμογής της STEP.
- Ο βαθμός τεχνολογικής ωριμότητας (Technology Readiness Level - TRL) της προτεινόμενης πράξης πρέπει να κυμαίνεται από το επίπεδο 4 έως το επίπεδο 7 για να είναι επιλέξιμη στο πλαίσιο της παρούσας δράσης.

3. Δικαιούχοι στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης, είναι **υφιστάμενες μεγάλες, μεσαίες, μικρές και πολύ μικρές, επιχειρήσεις**, οι οποίες χρησιμοποιούν **απλογραφικό ή διπλογραφικό λογιστικό σύστημα** (τηρούν βιβλία Β΄ ή Γ' κατηγορίας) και μέχρι την ημερομηνία υποβολής της αίτησης **έχουν κλεισμένες τουλάχιστον δύο (2) πλήρεις διαχειριστικές χρήσεις.**

4. Η διάρκεια υλοποίησης των πράξεων είναι έως **36 μήνες** από την ημερομηνία ηλεκτρονικής κοινοποίησης της οριστικής έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησής (αποτέλεσμα αξιολόγησης ή αποτέλεσμα αξιολόγησης ένστασης).

5. Η Δημόσια Δαπάνη της Δράσης, στο πλαίσιο της παρούσας Πρόσκλησης, ανέρχεται σε **8.000.000€**, και περιλαμβάνει ενισχύσεις στο πλαίσιο του **άρθρο 25 «Ενισχύσεις για έργα έρευνας και ανάπτυξης»** του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 (Γενικός Κανονισμός Απαλλαγής κατά Κατηγορία-ΓΑΚ), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

6. Επιχορηγούμενος προϋπολογισμός κάθε πράξης μπορεί να κυμαίνεται από **500.000€ έως 2.000.000€**.

7. Η Δημόσια Δαπάνη της πρόσκλησης χρηματοδοτείται από Εθνικούς Πόρους και από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) του Περιφερειακού Προγράμματος «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη 2021-2027» (ΠεΠ ΑΜΘ 2021-2027).

8. Η ένταξη των πράξεων θα γίνει με απόφαση του Περιφερειάρχη ΑΜΘ.

9. Οι πράξεις που θα ενταχθούν, θα υλοποιηθούν σύμφωνα με την εγκεκριμένη Πρόσκληση όπου περιγράφονται οι προϋποθέσεις συμμετοχής, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, ο τρόπος υποβολής των αιτήσεων χρηματοδότησης, η διαδικασία αξιολόγησής τους, η ένταξη τους για χρηματοδότηση, ο τρόπος καταβολής των χρηματοδοτήσεων, η διαδικασία ελέγχου και παρακολούθησης της υλοποίησης, οι υποχρεώσεις των δικαιούχων και οι λοιποί όροι της Δράσης.

10. Η έναρξη επιλεξιμότητας δαπανών ορίζεται από την **ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης**.

11. Η αξιολόγηση των αιτήσεων χρηματοδότησης γίνεται με τη μέθοδο της **συγκριτικής αξιολόγησης** μεταξύ όλων των αιτήσεων που υποβάλλονται στα χρονικά περιθώρια που ορίζονται στην παρούσα πρόσκληση, ήτοι από **15-01-2027 ώρα 13:00** έως και την καταληκτική ημερομηνία **23-03-2027 ώρα 15:00**.

12. Η πρόσκληση της Δράσης θα δημοσιευθεί στο πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ και θα αναρτηθεί στις ιστοσελίδες του ΕΦΕΠΑΕ www.efepae.gr, www.efepaeamth.gr, της ΕΥΔ Π-ΑΜΘ www.eydamth.gr και του ΕΣΠΑ www.espa.gr.

13. Για περαιτέρω πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται στα γραφεία του υποκαταστήματος ΕΦΕΠΑΕ ΑΜΘ, στη διεύθυνση: Όπισθεν οικισμού Ηφαίστου-έναντι Πανεπιστημιούπολης-69150 Κομοτηνή, ΤΘ 145, τηλ. 25310 35916, 72388 και e-mail επικοινωνίας: info@efepaeamth.gr.

Ο Περιφερειάρχης
Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης

Χριστόδουλος Τοψίδης

Συνημμένα:

- Αναλυτική πρόσκληση 25526/ΑΜΘ94 με τα παραρτήματά της.

Κοινοποίηση (μόνο ηλεκτρονικά):

- Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
  - Γενική Γραμματεία Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ), ggespa@minfin.gr
  - Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων-Τμήμα Κατάρτισης ΠΔΕ, esubpde@mnec.gr
  - Εθνική Αρχή Συντονισμού (ΕΑΣ) ΕΣΠΑ, easespa@mnec.gr
  - Ειδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων και Χρηματοδοτικών Εργαλείων (ΕΥΚΕ-ΧΕ), stateaid_unit@minfinc.gr
  - Ειδική Υπηρεσία Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων, spa@mnec.gr
  - Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού της Εφαρμογής (ΕΥΣΕ), eyse@mou.gr
  - Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού των Περιφερειακών Προγραμμάτων (ΕΥΣΠεΠ), eyspep@mnec.gr
  - Ειδική Υπηρεσία Θεσμικής Υποστήριξης και Πληροφοριακών Συστημάτων (ΕΥΘΥΠΣ), siss@mnec.gr
  - ΕΥΘΥΠΣ – Υποδιεύθυνση ΟΠΣ, ops@mnec.gr
  - ΜΟΔ, Τομέας Εφαρμογών Πληροφορικής και Ψηφιακής Τεχνολογίας, takpram@mou.gr
  - Εθνικό Σημείο Επαφής STEP**,** Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού της Εφαρμογής (ΕΥΣΕ), eyse-step@mou.gr
- Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
  - Γραφείο Περιφερειάρχη ΑΜΘ, periferiarxis@pamth.gov.gr
  - Γραφείο Εκτελεστικού Γραμματέα ΑΜΘ, ektelestikos@pamth.gov.gr
  - Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, Περιβάλλοντος και Υποδομών, gappy@pamth.gov.gr
  - Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, dianap@pamth.gov.gr
- Ενδιάμεσο Φορέα Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας (ΕΦΕΠΑΕ), info@efepae.gr
  - Ενδιάμεσο Φορέα Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (ΕΦΕΠΑΕ ΑΜΘ), info@efepaeamth.gr

Εσωτερική Διανομή (μόνο ηλεκτρονικά):

Προϊστάμενος ΕΥΔ Π-ΑΜΘ και Προϊστάμενοι Μονάδων Α, Β1, Β2 και Γ.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

«Ανατολική Μακεδονία, Θράκη» 2021-2027

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 1Α:

«Προώθηση Στρατηγικών Τεχνολογιών (STEP) στην Π-ΑΜΘ»

ΣΤΟΧΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ 1:

«Μια εξυπνότερη Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού»

ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ RSO1.6:

«Στήριξη επενδύσεων που συμβάλλουν στους στόχους της πλατφόρμας στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP)»

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΔΡΑΣΗΣ
«Ενίσχυση επιχειρήσεων της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης για έρευνα και καινοτομία σε τομείς Στρατηγικών Τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP)»
(Δράση RSO1.6.α)

Κωδικός πρόσκλησης: ΑΜΘ94

Κομοτηνή, Νοέμβριος 2026

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Πίνακας επεξήγησης γενικών όρων και συντμήσεων 14
2. Εισαγωγή 19
3. Νομοθετικό-Κανονιστικό πλαίσιο υλοποίησης της Δράσης 20
4. Ταυτότητα και στόχος της Δράσης 24
5. Φορείς υλοποίησης της Δράσης 29
6. Δικαιούχοι-Όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής 29
7. Επιλέξιμοι τομείς δραστηριότητας 33
8. Επιλέξιμες δαπάνες 33
   8.1 Κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών 33
   8.2 Ανάλυση ανά κατηγορία δαπάνης 35
   8.3 Γενικές επισημάνσεις και πρόσθετες διευκρινίσεις για όλες τις κατηγορίες δαπανών 38
9. Προϋπολογισμός και διάρκεια υλοποίησης πράξεων 39
10. Καθεστώς ενίσχυσης 40
11. Χρηματοδοτικό σχήμα 40
12. Υποβολή αιτήσεων χρηματοδότησης 41
13. Αξιολόγηση και έγκριση πράξεων 44
   13.1 Όργανα αξιολόγησης αιτήσεων χρηματοδότησης 44
   13.2 Διαδικασία και κριτήρια αξιολόγησης αιτήσεων χρηματοδότησης 46
   13.3 Έγκριση αποτελεσμάτων αξιολόγησης αιτήσεων χρηματοδότησης 47
   13.4 Διαδικασία ενστάσεων 48
   13.5 Ένταξη πράξεων 50
14. Διαδικασία υλοποίησης-παρακολούθηση πράξεων 50
   14.1 Παρακολούθηση πράξεων-επαληθεύσεις-πιστοποιήσεις 50
   14.2 Αίτημα επαλήθευσης-πιστοποίησης 51
   14.3 Επαλήθευση πράξεων 52
   14.4 Παραλαβή αποτελεσμάτων επαλήθευσης-αντιρρήσεις δικαιούχου 54

14.5 Εξόφληση δαπανών πράξεων 55

14.6 Καταβολή ενίσχυσης 59

15. Διαδικασία τροποποιήσεων 61

15.1 Τροποποιήσεις μείζονος σημασίας 62

15.2 Τροποποιήσεις ήσσονος σημασίας 64

15.3 Γενικές επισημάνσεις επί των τροποποιήσεων 65

16. Ολοκλήρωση πράξεων 65

17. Υποχρεώσεις δικαιούχων 67

17.1 Κατά την υλοποίηση της πράξης 67

17.2 Μετά την ολοκλήρωση της πράξης (μακροχρόνιες υποχρεώσεις) 68

17.3 Διαδικασία παρακολούθησης τήρησης μακροχρόνιων υποχρεώσεων δικαιούχων 69

17.4 Δημοσιότητα 71

17.5 Ειδικές ρυθμίσεις Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 72

18. Παρατυπίες-Διακοπή της ενίσχυσης-Ανάκτηση 72

19. Πληροφόρηση 72

20. Παραρτήματα 73

Παράρτημα 1: Προτεραιότητες τομέων Στρατηγικών Τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP) 74

Παράρτημα 2: Έντυπο ηλεκτρονικής υποβολής αίτησης χρηματοδότησης και τεχνική περιγραφή προτεινόμενου έργου 78

Τμήμα Β: Αναλυτική περιγραφή προτεινόμενης πράξης 79

Παράρτημα 3: Απαιτούμενα δικαιολογητικά κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης 95

Παράρτημα 4: Προϋποθέσεις (STEP και Τυπικές) συμμετοχής και κριτήρια αξιολόγησης 97

Παράρτημα 5: Ορισμός ΜΜΕ 103

Παράρτημα 6: Παραδοτέα πιστοποίησης φυσικού και οικονομικού αντικειμένου και δικαιολογητικά καταβολής της ενίσχυσης 106

Παράρτημα 7: Υποδείγματα υπευθύνων δηλώσεων 123

Υπόδειγμα Α: Γενικά στοιχεία 123

Υπόδειγμα Β: Στοιχεία σχετικά με την ιδιότητα ΜΜΕ 126

Υπόδειγμα Γ: Αποδοχή Τεχνικού Παραρτήματος 135

Παράρτημα 8: Ορισμός της «προβληματικής επιχείρησης»....136

Παράρτημα 9: Εξασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία 137

Παράρτημα 10: Πίνακας συμμόρφωσης πράξεων με το χάρτη θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης....142

1. Πίνακας επεξήγησης γενικών όρων και συντμήσεων

Για τους σκοπούς της παρούσας πρόσκλησης, οι χρησιμοποιούμενοι όροι και συντμήσεις έχουν την έννοια που τους αποδίδεται κατωτέρω:

ΟΡΟΣ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΟΥ
ΑΙΕ	Ακαθάριστο Ισοδύναμο Επιχορήγησης.
Αίτημα επαλήθευσης-πιστοποίησης δαπανών	Αίτημα του δικαιούχου που υποβάλλεται μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΟΠΣΚΕ) και αποστέλλεται στον Ενδιάμεσο Φορέα (ΕΦ) για την επαλήθευση και πιστοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της πράξης του. Αναφέρεται και αίτημα επαλήθευσης δαπανών ή αίτημα πιστοποίησης.
Αίτημα χρηματοδότησης	Αίτημα του δικαιούχου που υποβάλλεται μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΟΠΣΚΕ) και προς έλεγχο και αξιολόγηση για ένταξη στη δράση.
ΑμΕΑ	Άτομα με αναπηρία. Ο όρος αναφέρεται σε άτομα με κινητική ή/και αισθητηριακή αναπηρία (προβλήματα όρασης και ακοής) ή/και ψυχική/νοητική/ γνωστική κ.λπ. αναπηρία.
Αναθέτουσα αρχή	Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.
Ανάκτηση	Η επιστροφή των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από τον λαβόντα για μη νόμιμη αιτία.
Αρχή ελέγχου	Εθνική, περιφερειακή ή τοπική δημόσια αρχή ή οντότητα, λειτουργικά ανεξάρτητη από τη Διαχειριστική Αρχή και την Αρχή Πιστοποίησης, η οποία ορίζεται από το κράτος μέλος για κάθε Πρόγραμμα και είναι υπεύθυνη για τον έλεγχο της ουσιαστικής λειτουργίας του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου. Στην Ελλάδα είναι η Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΕΔΕΛ).
Αχρεωστήτως καταβληθέν ποσό	Κάθε δαπάνη στην οποία δεν αντιστοιχεί ίσης αξίας παραδοθέν προϊόν, έργο ή υπηρεσία, σύμφωνα με τους όρους της σχετικής απόφασης ένταξης με την οποία αναλήφθηκε η υποχρέωση υλοποίησης της πράξης.
Βασική Έρευνα	Πειραματική ή θεωρητική εργασία που αναλαμβάνεται κυρίως για την παραγωγή νέων γνώσεων σχετικά με τα βασικά αίτια φαινομένων και παρατηρήσιμων γεγονότων, χωρίς να προβλέπεται άμεση εμπορική εφαρμογή ή χρήση.
Βιομηχανική Έρευνα	Η σχεδιασμένη έρευνα ή κριτική διερεύνηση που αποσκοπεί στην απόκτηση νέων γνώσεων και δεξιοτήτων για την ανάπτυξη νέων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών ή για τη σημαντική βελτίωση υφιστάμενων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών συμπεριλαμβανομένων των ψηφιακών προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών, σε οποιονδήποτε τομέα, τεχνολογία, βιομηχανία ή κλάδο (συμπεριλαμβανομένων, ενδεικτικά, των ψηφιακών βιομηχανιών και τεχνολογιών, όπως η υπερυπολογιστική, οι κβαντικές τεχνολογίες, οι τεχνολογίες αλυσίδας συστοιχιών, η τεχνητή νοημοσύνη, η κυβερνοασφάλεια, τα μαζικά δεδομένα και οι τεχνολογίες υπολογιστικού νέφους).. Περιλαμβάνει τη δημιουργία συστατικών στοιχείων πολύπλοκων συστημάτων και μπορεί να περιλαμβάνει την κατασκευή πρωτοτύπων σε εργαστηριακό περιβάλλον ή σε περιβάλλον προσομοίωσης διεπαφών με υφιστάμενα συστήματα, καθώς και δοκιμαστικές γραμμές παραγωγής, εφόσον αυτό κρίνεται αναγκαίο για τη βιομηχανική έρευνα, ιδιαίτερα δε για την κατοχύρωση τεχνολογίας πολλαπλών εφαρμογών.
ΓΚΑΚ	Γενικός Κανονισμός Απαλλαγής κατά Κατηγορία
ΔΑ	Διαχειριστική Αρχή (Εθνική, περιφερειακή ή τοπική δημόσια αρχή ή δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας, που ορίζεται από το κράτος μέλος για τη διαχείριση του προγράμματος).
Δημόσια Συνεισφορά	Κάθε συνεισφορά για τη χρηματοδότηση πράξεων η οποία προέρχεται από τον κρατικό προϋπολογισμό, τον προϋπολογισμό περιφερειακών ή τοπικών αρχών ή οποιονδήποτε ευρωπαϊκό όμιλο εδαφικής συνεργασίας (ΕΟΕΣ) που έχει ιδρυθεί σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1082/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (39), τον προϋπολογισμό της Ένωσης που διατίθεται στα Ταμεία, τον προϋπολογισμό οργανισμών δημοσίου δικαίου ή τον προϋπολογισμό ενώσεων δημόσιων αρχών ή οργανισμών δημοσίου δικαίου και, προκειμένου να προσδιοριστεί το ποσοστό συγχρηματοδότησης για προγράμματα ή τις προτεραιότητες του ΕΚΤ+, σε αυτήν είναι δυνατόν να περιλαμβάνονται τυχόν χρηματοδοτικοί πόροι στους οποίους συνεισφέρουν συλλογικά εργοδότες και εργαζόμενοι·
Δημοσιονομική διόρθωση	Η ακύρωση του συνόλου ή μέρους της ενωσιακής ή και εθνικής συμμετοχής σε μία πράξη, στο πλαίσιο της συγχρηματοδότησής του από τα προγράμματα της προγραμματικής περιόδου η οποία είναι ανάλογη της παράτυπης δαπάνης που διαπιστώνεται.

ΟΡΟΣ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΟΥ
Δικαιούχος	α) Δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας ή διεθνής οργανισμός, οντότητα με ή χωρίς νομική προσωπικότητα, ή φυσικό πρόσωπο ή, στο πλαίσιο του ΣΣ ΚΑΠ, και ομάδα φυσικών ή νομικών προσώπων, που έχει την ευθύνη για την έναρξη ή για την έναρξη και την υλοποίηση πράξεων, β) στο πλαίσιο συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ), ο δημόσιος φορέας που αρχίζει την πράξη ΣΔΙΤ ή ο ιδιωτικός φορέας-εταίρος που επιλέγεται για την υλοποίησή της, γ) στο πλαίσιο των καθεστώτων κρατικών ενισχύσεων, η επιχείρηση που λαμβάνει την ενίσχυση, δ) στο πλαίσιο των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που παρέχονται σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 1407/2013 της Επιτροπής της 18ης Δεκεμβρίου 2013, «σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας» (L 352) ή τον Κανονισμό (ΕΕ) 717/2014 της Επιτροπήςτης 27ης Ιουλίου 2014, «σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας» (L 190), το κράτος μέλος μπορεί να αποφασίσει ότι ο δικαιούχος είναι ο φορέας που χορηγεί την ενίσχυση, εφόσον είναι υπεύθυνος για την έναρξη ή για την έναρξη και την υλοποίηση της πράξης, ε) στο πλαίσιο των χρηματοδοτικών μέσων, ο φορέας που υλοποιεί το ταμείο χαρτοφυλακίου ή, όταν δεν υπάρχει ταμείο χαρτοφυλακίου, ο φορέας που υλοποιεί το ειδικό ταμείο ή, όταν η Διαχειριστική Αρχή διαχειρίζεται το χρηματοδοτικό μέσο, η Διαχειριστική Αρχή.
Δράση	Το σύνολο των στοιχείων που ορίζονται από τη Διαχειριστική Αρχή μέσω της προκήρυξης και της συνοδευτικής αναλυτικής πρόσκλησης βάσει των οποίων εντάσσονται και υλοποιούνται οι πράξεις.
ΕΔΕΛ	Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου.
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση.
ΕΜΕ	Ετήσια Μονάδα Εργασίας: ο αριθμός απασχολούμενων ατόμων αντιστοιχεί στον αριθμό ετήσιων μονάδων εργασίας (ΕΜΕ), δηλαδή στον αριθμό εργαζομένων πλήρους απασχόλησης που εργάστηκαν στην εξεταζόμενη επιχείρηση ή για λογαριασμό αυτής επί ολόκληρο το υπόψη έτος. Τα άτομα που δεν εργάστηκαν ολόκληρο το έτος, οι εργαζόμενοι μερικής απασχόλησης, ανεξάρτητα από τη διάρκεια, και οι εργαζόμενοι σε εποχική βάση αντιστοιχούν σε κλάσματα των ΕΜΕ. Η μία ετήσια μονάδα εργασίας αντιστοιχεί σε ένα άτομο που εργάστηκε στην επιχείρηση με καθεστώς πλήρους απασχόλησης κατά ένα ημερολογιακό έτος (40 ώρες εβδομαδιαίως επί 52 εβδομάδες/12 μήνες). Η εργασία ενός ατόμου που δεν έχει εργαστεί καθ' όλη τη διάρκεια του έτους ή που εργάσθηκε με καθεστώς μερικής απασχόλησης ή εποχιακά υπολογίζεται ως κλάσμα ΕΜΕ.
Έναρξη εργασιών	είναι το πρώτο χρονικά μεταξύ είτε της έναρξης των κατασκευαστικών εργασιών που αφορούν την επένδυση είτε της πρώτης νομικά δεσμευτικής ανάληψης υποχρέωσης για την παραγγελία εξοπλισμού είτε άλλης ανάληψης υποχρέωσης που καθιστά μη αναστρέψιμη την υλοποίηση της επένδυσης. **Η αγορά γης και οι προπαρασκευαστικές εργασίες, όπως η λήψη αδειών και η εκπόνηση μελετών σκοπιμότητας, δεν θεωρούνται «έναρξη εργασιών»**. Για τις εξαγορές, ως «έναρξη των εργασιών» νοείται η στιγμή απόκτησης των στοιχείων ενεργητικού που συνδέονται άμεσα με την αποκτηθείσα εγκατάσταση.
Επιχορηγούμενος προϋπολογισμός	Δημόσια χρηματοδότηση και ιδιωτική συμμετοχή (χωρίς ΦΠΑ).
Έρευνα και Ανάπτυξη	Η δημιουργική εργασία η οποία καλύπτει τις δραστηριότητες της βασικής και της εφαρμοσμένης ανάπτυξης και πραγματοποιείται σε συστηματική βάση με σκοπό την αύξηση του αποθέματος της γνώσης, συμπεριλαμβανομένης της γνώσης του ανθρώπου, του πολιτισμού και της κοινωνίας, καθώς και η χρήση του αποθέματος της γνώσης για την ανάπτυξη νέων εφαρμογών.
ΕΣΕΕ/Στρατηγική RIS3	Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης.
ΕΣΠΑ 21-27	Εταιρικό σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης-ΕΣΠΑ της προγραμματικής περιόδου 2021-2027. Η συμφωνία εταιρικής σχέσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την Ελληνική Δημοκρατία όπως εγκρίθηκε με την C(2021) 5617 final στις 29.07.2021 Εκτελεστική Απόφαση της Επιτροπής. Καταρτίσθηκε από το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών με τη συνεργασία των συναρμόδιων Υπουργείων, Περιφερειών και των λοιπών οικείων εταίρων, και εγκρίθηκε, μετά από διάλογο, από την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (εφεξής Επιτροπή) και το οποίο αποτελεί το πλαίσιο για την κατάρτιση του προγραμματισμού του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ+), του Ταμείου Συνοχής, του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ) για την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη.

ΟΡΟΣ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΟΥ
Ετήσια ΙΠΑ (Ετήσια Ισοδύναμα Πλήρους Απασχόλησης)	Ως ετήσιο ΙΠΑ του προσωπικού Ε&Α ορίζεται ο λόγος των ωρών εργασίας που πράγματι δαπανήθηκαν για Ε&Α κατά τη διάρκεια ενός ημερολογιακού έτους διαιρούμενος με τον συνολικό αριθμό ωρών εργασίας που πραγματοποιήθηκαν συμβατικά κατά την ίδια περίοδο από ένα άτομο ή μια ομάδα. Κατά συνθήκη, ένα άτομο δεν μπορεί να εκτελεί περισσότερα από ένα ετήσιο ΙΠΑ σε Ε&Α σε ετήσια βάση. Ο αριθμός των ωρών εργασίας που πραγματοποιήθηκαν συμβατικά καθορίζεται με βάση τις κανονιστικές/ νόμιμες ώρες εργασίας. Ένα άτομο πλήρους απασχόλησης θα ταυτοποιείται σε σχέση με το καθεστώς απασχόλησής του, το είδος της σύμβασης (πλήρους ή μερικής απασχόλησης) και το επίπεδο συμμετοχής του στην Ε&Α. Το πρότυπο ΙΠΑ που θα χρησιμοποιηθεί για τους ερευνητές είναι οι Ετήσιες Μονάδες Εργασίας (ΕΜΕ).
ΕΤΠΑ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
ΕΥΔ Π-ΑΜΘ	Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη».
ΕΥΚΕ-ΧΕ	Ειδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων και Χρηματοδοτικών Εργαλείων.
ΕΦ	Ενδιάμεσος Φορέας: Κάθε δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας, που ενεργεί υπό την ευθύνη μιας Διαχειριστικής Αρχής ή Αρχής Πιστοποίησης ή εκτελεί καθήκοντα εξ ονόματος τέτοιας αρχής σε σχέση με δικαιούχους που υλοποιούν πράξεις.
ΕΦΕΠΑΕ	Ενδιάμεσος Φορέας Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας.
Ημερομηνία έναρξης πράξης	Ως ημερομηνία έναρξης της πράξης για τις ανάγκες παρακολούθησης αυτής, (π.χ. διάρκεια πράξης), ορίζεται η ημερομηνία κοινοποίησης της απόφασης έγκρισης των αποτελεσμάτων αξιολόγησης.
Ιδιωτική συμμετοχή	Κάθε συμμετοχή από ιδιωτικά κεφάλαια (ίδια κεφάλαια ή/και εξωτερική χρηματοδότηση) για την υλοποίηση της πράξης.
ΚΑΔ	Κωδικός Αριθμός Δραστηριότητας.
Καινοτομία	Η αξιοποίηση υφιστάμενης ή/και νέας γνώσης ή/και η μετατροπή μιας ιδέας σε προϊόν ή υπηρεσία, λειτουργική μέθοδο παραγωγής ή διανομής-νέα ή βελτιωμένη-ή νέα μέθοδο παροχής κοινωνικής υπηρεσίας ή η διαδικασία με την οποία νέες ιδέες δίνουν απαντήσεις στα αιτήματα της κοινωνίας και της οικονομίας και δημιουργούν νέα προϊόντα, βιομηχανικά πρωτότυπα, υπηρεσίες ή επιχειρηματικά κι οργανωτικά μοντέλα που εισάγονται με επιτυχία σε μια υφιστάμενη αγορά ή που μπορούν να δημιουργήσουν νέες αγορές, καθώς και τα αποτελέσματα της διαδικασίας αυτής.
Καινοτόμος επιχείρηση	Κάθε επιχείρηση που πληροί μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις: Α) η οποία μπορεί να αποδείξει, μέσω αξιολόγησης που διεξάγεται από εξωτερικό/ους εμπειρογνώμονα/ες, ότι στο προβλεπτό μέλλον θα αναπτύξει προϊόντα, υπηρεσίες ή διεργασίες που είναι νέες ή ουσιωδώς βελτιωμένες σε σχέση με τη σύγχρονη τεχνολογία στον σχετικό κλάδο και ενέχουν κίνδυνο τεχνολογικής ή βιομηχανικής αποτυχίας, ή Β) της οποίας οι δαπάνες έρευνας και ανάπτυξης αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον το 10% του συνόλου των λειτουργικών της δαπανών, σε τουλάχιστον ένα από τα τρία τελευταία έτη πριν την χορήγηση της ενίσχυσης ή, σε περίπτωση νεοσύστατης επιχείρησης που βρίσκεται σε φάση εκκίνησης και δεν έχει χρηματοοικονομικό ιστορικό, στον έλεγχο της τρέχουσας φορολογικής χρήσης, όπως πιστοποιείται από εξωτερικό ελεγκτή. Γ) κατά τα τρία έτη που προηγούνται της χορήγησης της ενίσχυσης: i) της απονεμήθηκε το σήμα ποιότητας «Σφραγίδα Αριστείας» από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Καινοτομίας σύμφωνα με το πρόγραμμα εργασίας του προγράμματος «Ορίζων 2020» για την περίοδο 2018-2020 που εγκρίθηκε με την εκτελεστική απόφαση C(2017)7124 της Επιτροπής) ή σύμφωνα με το άρθρο 2 σημείο 23) και το άρθρο 15 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/695 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (1)· ή ii) πραγματοποιήθηκε σε αυτήν επένδυση από το Ταμείο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Καινοτομίας, π.χ. επένδυση στο πλαίσιο του μέσου Accelerator, όπως αναφέρεται στο άρθρο 48 παράγραφος 7 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/695· Δ) κατά τα τρία έτη που προηγούνται της χορήγησης της ενίσχυσης: i) συμμετείχε σε οποιαδήποτε δράση της πρωτοβουλίας της Επιτροπής για το διάστημα «CASSINI» (όπως οι δράσεις Business Accelerator ή Matchmaking) ή ii) έλαβε επένδυση από τη χρηματοδοτική διευκόλυνση CASSINI Seed and Growth Funding Facility ή από το πιλοτικό πρόγραμμα InnovFin Space Equity Pilot· ή iii) της απονεμήθηκε βραβείο CASSINI· ή iv) χρηματοδοτήθηκε σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/695 στον τομέα της διαστημικής έρευνας με αποτέλεσμα τη δημιουργία νεοσύστατης επιχείρησης· ή v) χρηματοδοτήθηκε ως δικαιούχος δράσης έρευνας και ανάπτυξης στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Άμυνας σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/697 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ()· ή vi) χρηματοδοτήθηκε στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος βιομηχανικής ανάπτυξης στον τομέα της άμυνας σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1092 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου)·
Κρατική ενίσχυση	Ενίσχυση που εμπίπτει στο πεδίο του άρθρου 107 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).

ΟΡΟΣ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΟΥ
Μελέτη σκοπιμότητας	Η αξιολόγηση και ανάλυση του δυναμικού ενός σχεδίου, με στόχο την υποστήριξη της λήψης αποφάσεων, αποκαλύπτοντας κατά τρόπο αντικειμενικό και ορθολογικό τα πλεονεκτήματα και τις αδυναμίες του, τις ευκαιρίες και τις απειλές που προκύπτουν από αυτό, καθώς και προσδιορίζοντας τους πόρους που απαιτούνται για την εκτέλεσή του και, τελικά, τις προοπτικές επιτυχίας του.
Μεταφορά γνώσης	Κάθε διαδικασία με στόχο την απόκτηση, συγκέντρωση και ανταλλαγή ρητής και σιωπηρής γνώσης, καθώς και δεξιοτήτων και προσόντων, σε οικονομικές και μη οικονομικές δραστηριότητες, όπως είναι η ερευνητική συνεργασία, η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών, η αδειοδότηση, η δημιουργία τεχνοβλαστών, οι δημοσιεύσεις και η κινητικότητα των ερευνητών και λοιπού προσωπικού που συμμετέχει στις εν λόγω δραστηριότητες. Πέραν της επιστημονικής και τεχνολογικής γνώσης, περιλαμβάνει και άλλα είδη γνώσης, όπως γνώση χρήσης προτύπων και κανονισμών που τα περιλαμβάνουν και γνώση περιβαλλόντων πραγματικών συνθηκών λειτουργίας και μεθόδων οργανωτικής καινοτομίας, καθώς και διαχείριση γνώσεων σχετικά με τον καθορισμό, την απόκτηση, την προστασία, την προάσπιση και την εκμετάλλευση άυλων περιουσιακών στοιχείων.
ΜΜΕ	Μικρές & μεσαίες επιχειρήσεις: η κατηγορία των επιχειρήσεων, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 του Παραρτήματος Ι – Ορισμός ΜΜΕ του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 της Επιτροπής (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5 της παρούσας
Μετεγκατάσταση	Ορίζεται η «μεταφορά της ίδιας ή παρεμφερούς δραστηριότητας ή μέρους αυτής από επιχειρηματική εγκατάσταση στο έδαφος συμβαλλόμενου μέρους της συμφωνίας ΕΟΧ (αρχική εγκατάσταση) σε επιχειρηματική εγκατάσταση στην οποία πραγματοποιείται η ενισχυόμενη επένδυση στο έδαφος άλλου συμβαλλόμενου μέρους της συμφωνίας ΕΟΧ (ενισχυόμενη εγκατάσταση). Μεταφορά υπάρχει όταν το προϊόν ή η υπηρεσία στην αρχική και στην ενισχυόμενη εγκατάσταση εξυπηρετεί, τουλάχιστον εν μέρει, τον ίδιο σκοπό και καλύπτει τις απαιτήσεις ή τις ανάγκες του ίδιου τύπου πελατών και χάνονται θέσεις εργασίας στην ίδια ή παρεμφερή δραστηριότητα σε μία από τις αρχικές εγκαταστάσεις του δικαιούχου στον ΕΟΧ».
ΟΠΣΚΕ	Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων: το πληροφοριακό σύστημα του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών που περιλαμβάνει της διαδικασίες και τα δεδομένα που απαιτούνται για τη διαχείριση, έλεγχο και υλοποίηση δράσεων κρατικών ενισχύσεων.
Οργανισμός έρευνας και διάδοσης γνώσεων	Οντότητα (όπως πανεπιστήμια ή ερευνητικά ινστιτούτα, οργανισμοί μεταφοράς τεχνολογίας, ενδιάμεσοι φορείς καινοτομίας, ερευνητικοί συνεργαζόμενοι φορείς με φυσική ή εικονική παρουσία), ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς του (δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου) ή τον τρόπο χρηματοδότησής του , πρωταρχικός σκοπός της οποίας είναι η ανεξάρτητη διεξαγωγή βασικής έρευνας, βιομηχανικής έρευνας ή πειραματικής ανάπτυξης ή η ευρεία διάδοση των αποτελεσμάτων των εν λόγω δραστηριοτήτων με τη διδασκαλία, τη δημοσίευση ή τη μεταφορά γνώσεων. Στην περίπτωση που η οντότητα αυτή ασκεί επίσης οικονομικές δραστηριότητες, η χρηματοδότηση, οι δαπάνες και τα έσοδα από τις οικονομικές αυτές δραστηριότητες πρέπει να δηλώνονται χωριστά. Οι επιχειρήσεις που μπορούν να επηρεάσουν αποφασιστικά μια οντότητα του είδους αυτού, π.χ. με την ιδιότητα του μετόχου ή του μέλους, δεν επιτρέπεται να έχουν προνομιακή πρόσβαση στα ερευνητικά της αποτελέσματα.
Παρατυπία	Κάθε παράβαση διάταξης του ενωσιακού δικαίου ή του σχετικού με την εφαρμογή του εθνικού δικαίου, η οποία προκύπτει από πράξη ή παράλειψη οικονομικού φορέα που εμπλέκεται στη θέσπιση των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ) και η οποία ζημιώνει ή ενδέχεται να ζημιώσει το γενικό προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με της λογισμό αδικαιολόγητης δαπάνης στον προϋπολογισμό της.
ΠΔΕ	Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.
Πειραματική Ανάπτυξη	Η απόκτηση, ο συνδυασμός, η διαμόρφωση και η χρήση υφιστάμενων επιστημονικών, τεχνολογικών, επιχειρηματικών και άλλων συναφών γνώσεων και δεξιοτήτων που αποσκοπούν στην ανάπτυξη νέων ή βελτιωμένων προϊόντων, διαδικασιών ή υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των ψηφιακών προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών σε οποιονδήποτε τομέα, τεχνολογία, βιομηχανία ή κλάδο (περιλαμβανομένων, ενδεικτικά, των ψηφιακών βιομηχανιών και τεχνολογιών, όπως η υπερυπολογιστική, οι κβαντικές τεχνολογίες, οι τεχνολογίες αλυσίδας συστοιχιών, η τεχνητή νοημοσύνη, η κυβερνοασφάλεια, τα μαζικά δεδομένα και οι τεχνολογίες υπολογιστικού νέφους ή υπολογιστικής παρυφών). Μπορούν να περιλαμβάνονται, για παράδειγμα, και δραστηριότητες με στόχο τον εννοιολογικό προσδιορισμό, τον σχεδιασμό και την τεκμηρίωση νέων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών. Η πειραματική ανάπτυξη μπορεί να περιλαμβάνει την κατασκευή πρωτοτύπων, την επίδειξη, την πιλοτική λειτουργία, τη δοκιμή και επικύρωση νέων ή βελτιωμένων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών σε αντιπροσωπευτικά περιβάλλοντα πραγματικών συνθηκών λειτουργίας, στα οποία ο πρωταρχικός στόχος συνίσταται στην υλοποίηση περαιτέρω τεχνικών βελτιώσεων σε προϊόντα, διεργασίες ή υπηρεσίες που δεν έχουν διαμορφωθεί ουσιαστικά. Στα ανωτέρω, μπορεί να περιλαμβάνεται η ανάπτυξη εμπορικά εκμεταλλεύσιμων πρωτοτύπων ή πιλοτικού σχεδίου που συνιστά κατ' ανάγκη το τελικό εμπορικό προϊόν και το οποίο είναι υπερβολικά δαπανηρό να παραχθεί και να χρησιμοποιηθεί μόνο για σκοπούς επίδειξης και επικύρωσης. Η πειραματική ανάπτυξη δεν περιλαμβάνει τις συνήθεις ή περιοδικές τροποποιήσεις σε υφιστάμενα προϊόντα, γραμμές παραγωγής, μεταποιητικές μεθόδους, υπηρεσίες και άλλες λειτουργίες σε εξέλιξη, ακόμη και αν αυτές οι τροποποιήσεις αποτελούν, ενδεχομένως, βελτιώσεις.

ΟΡΟΣ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΟΥ
Πράξη του προγράμματος	α) Έργο, σύμβαση, δράση ή ομάδα έργων που επιλέγονται στο πλαίσιο των σχετικών Προγραμμάτων ή του ΣΣ ΚΑΠ, β) στο πλαίσιο των χρηματοδοτικών μέσων, η συνεισφορά του Προγράμματος ή του ΣΣ ΚΑΠ σε ένα χρηματοδοτικό μέσο και η επακόλουθη χρηματοδοτική στήριξη που παρέχεται στους τελικούς αποδέκτες από το εν λόγω χρηματοδοτικό μέσο.
Πρόγραμμα	Κάθε προβλεπόμενο στο άρθρο 3 του ν. 4914/2022 Πρόγραμμα που δύναται να λαμβάνει χρηματοδοτική στήριξη από τα οριζόμενα στο σημείο 37 «Ταμεία».
ΣΔΕ	Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου.
Συμβουλευτικές υπηρεσίες στον τομέα της καινοτομίας	Οι συμβουλευτικές υπηρεσίες, η συνδρομή ή εκπαίδευση στους τομείς της μεταφοράς γνώσεων, της απόκτησης, της προστασίας ή της εκμετάλλευσης άυλων στοιχείων ενεργητικού ή της χρήσης προτύπων και κανονισμών που τα εμπεριέχουν, καθώς και παροχή συμβουλών, συνδρομή ή εκπαίδευση στην εισαγωγή ή χρήση καινοτόμων τεχνολογιών και λύσεων (συμπεριλαμβανομένων των ψηφιακών τεχνολογιών και λύσεων).
Συνδεδεμένες επιχειρήσεις	Οι επιχειρήσεις που εμπίπτουν στο άρθρο 3 στην παράγραφο 3 του Παραρτήματος Ι του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 όπως τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) αρίθμ. 1315/2023 της 23ης Ιουνίου 2023 (Γενικός Κανονισμός Απαλλαγής ανά Κατηγορία).
Συνεργαζόμενες επιχειρήσεις	Οι επιχειρήσεις που εμπίπτουν στο άρθρο 3 στην παράγραφο 2 του Παραρτήματος Ι του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 όπως τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) αρίθμ. 1315/2023 της 23ης Ιουνίου 2023 (Γενικός Κανονισμός Απαλλαγής ανά Κατηγορία).
ΤΑΜΕΙΑ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, Ταμείο Συνοχής, Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης, Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας
ΥΑΕΚΕΔ	Υπουργική Απόφαση Εθνικών Κανόνων Επιλεξιμότητας Δαπανών (ΥΑΕΚΕΔ). Η με α.π. 114947/29.11.2022 (ΦΕΚ/Β/6132/01-12-2022) απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027».
Υπεύθυνος έργου	Φυσικό πρόσωπο το οποίο έχει την ευθύνη για την υλοποίηση και το συντονισμό της πράξης σε επίπεδο διοικητικό και σε επίπεδο επικοινωνίας μεταξύ του δικαιούχου (επιχείρησης) με την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη» (ΕΥΔ Π-ΑΜΘ) και τον Ενδιάμεσο Φορέα Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας (ΕΦΕΠΑΕ).
ΦΟΑ	Φυσικό και οικονομικό αντικείμενο της πράξης.
Φορέας επένδυσης/φορέας υλοποίησης	Άτυπος, εναλλακτικός τρόπος περιγραφής των δικαιούχων στο πλαίσιο των καθεστώτων ενίσχυσης δυνάμει του άρθρου 107 της Συνθήκης.
Φορέας χρηματοδότησης	Η Περιφέρεια η οποία έχει την ευθύνη απόδοσης των πιστώσεων στο δικαιούχο ή στον Ενδιάμεσο Φορέα στην περίπτωση πράξεων κρατικών ενισχύσεων. Στην Περίπτωση της παρούσας πρόσκλησης η Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.
Χαρακτήρας κινήτρου	Όπως ορίζεται στον Κανονισμό (ΕΕ) αριθμ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 όπως τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) αρίθμ. 1315/2023 της 23ης Ιουνίου 2023 (Γενικός Κανονισμός Απαλλαγής ανά Κατηγορία), θεωρείται ότι οι ενισχύσεις έχουν χαρακτήρα κινήτρου, εάν ο δικαιούχος έχει υποβάλει γραπτή αίτηση ενίσχυσης στο οικείο κράτος μέλος πριν από την έναρξη των εργασιών για την πράξης ή τη δραστηριότητα. Η αίτηση για τη χορήγηση ενίσχυσης περιλαμβάνει τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία: την ονομασία και το μέγεθος της επιχείρησης, περιγραφή της πράξης, συμπεριλαμβανομένων των ημερομηνιών έναρξης και λήξης, τον τόπο εκτέλεσης της πράξης ,κατάλογο των δαπανών της πράξης & το είδος ενίσχυσης (επιχορήγηση, δάνειο, εγγύηση, επιστρεπτέα προκαταβολή, εισφορά κεφαλαίου ή άλλο) και ποσό της δημόσιας χρηματοδότησης που απαιτείται για το έργο

ΟΡΟΣ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΟΥ
STEP	Η πλατφόρμα στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη (STRATEGIC TECHNOLOGIES FOR EUROPE PLATFORM - STEP) είναι μια εξειδικευμένη ιστοσελίδα που περιλαμβάνει προγράμματα χρηματοδότησης, ευρωπαϊκά και εθνικά, με στόχο τη διαρκή πληροφόρηση και παροχή συνδυαστικής χρηματοδότησης καινοτόμων τεχνολογικών λύσεων για τη δημιουργία ευρωπαϊκών αλυσίδων αξίας. Με αυτό τον τρόπο η πλατφόρμα STEP στηρίζει επενδύσεις που αποσκοπούν στην ενίσχυση της βιομηχανικής ανάπτυξης και των αλυσίδων αξίας, με αποτέλεσμα τη μείωση των στρατηγικών εξαρτήσεων της Ένωσης, την ενίσχυση της κυριαρχίας και της οικονομικής ασφάλειάς της και την αντιμετώπιση των ελλείψεων εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων στους εν λόγω στρατηγικούς τομείς. Με τον τρόπο αυτό θα βελτιωθεί η μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της Ένωσης και θα ενισχυθεί η ανθεκτικότητά της. Οι κύριοι στόχοι της STEP είναι: ▪ Η στήριξη της ανάπτυξης ή της παραγωγής κρίσιμων τεχνολογιών στην Ένωση, ή διασφάλιση και ενίσχυση των αντίστοιχων αλυσίδων αξίας τους ▪ Η αντιμετώπιση των ελλείψεων εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων που είναι ζωτικής σημασίας για όλα τα είδη ποιοτικών θέσεων εργασίας προς στήριξη του πρώτου στόχου. Μέσω της STEP παρέχεται στήριξη της ανάπτυξης και της παραγωγής κρίσιμων τεχνολογιών σε τρεις τομείς: 1. Στην καινοτομία στους τομείς της ψηφιακής και της υπερπροηγμένης τεχνολογίας 2. Στις καθαρές και αποδοτικές ως προς τη χρήση των πόρων τεχνολογίες 3. Στις βιοτεχνολογίες. Επίσης η STEP στηρίζει τεχνολογίες οι οποίες σχετίζονται με τη βιομηχανία των μηδενικών καθαρών εκπομπών (The Net-Zero Industry Act - NZIA) και τον κανονισμό για τις κρίσιμες πρώτες ύλες (Critical Raw Materials Act - CRMA).

2. Εισαγωγή

Λαμβάνοντας υπόψη τα ειδικά γεωγραφικά και οικονομικά χαρακτηριστικά της Π-ΑΜΘ (όπως η χαμηλή τεχνολογική υιοθέτηση και καινοτομία, η διασυνοριακή εστίαση/διασύνδεση με γειτονικές αγορές, logistics, οι ενεργειακές προκλήσεις, η γεωστρατηγική θέση στα ευρωπαϊκά σύνορα), η στήριξη επενδύσεων για την ανάπτυξη ή παραγωγή κρίσιμων τεχνολογιών στους τομείς της Πλατφόρμας Στρατηγικών Τεχνολογιών για την Ευρώπη STEP (ΕΕ) 2024/795 μπορεί να απαντήσει στις διαπιστωμένες αδυναμίες και τις ανάγκες και προτεραιότητες της Περιφέρειας. Έτσι, η παρούσα Δράση στοχεύει σε ενίσχυση του περιφερειακού οικοσυστήματος έρευνας και καινοτομίας και στη βελτίωση των επιδόσεων της Π-ΑΜΘ στον τομέα της σύμπραξης ερευνητικών φορέων κι επιχειρήσεων, και την προώθηση της καινοτόμου επιχειρηματικότητας.

Οι τομείς της STEP αποτελούν ευκαιρία για τη βελτίωση της ψηφιακής και τεχνολογικής υστέρησης της Περιφέρειας και μπορούν να διασφαλίσουν μακροπρόθεσμα την ένταξη της Π-ΑΜΘ στους στρατηγικούς άξονες STEP, ενισχύοντας την ανθεκτικότητα των κρίσιμων τομέων STEP σε πανευρωπαϊκό επίπεδο.

Στο πλαίσιο αυτό, η Δράση **«Ενίσχυση επιχειρήσεων της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης για έρευνα και καινοτομία σε τομείς Στρατηγικών Τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP)» (Δράση RSO1.6.α)** είναι κρίσιμης σημασίας για την ανάπτυξη/παραγωγή των τελικών προϊόντων (ενισχύοντας πχ. το περιεχόμενο και την αποδοτικότητά των τεχνολογιών) στο πεδίο εφαρμογής των βασικών πυλώνων STEP, με έμφαση στην εκμετάλλευση της στρατηγικής γεωγραφικής θέσης της Περιφέρειας, στη μείωση της τεχνολογικής εξάρτησης και βελτίωση της χαμηλής καινοτομικής απόδοσης, και στην αναπροσαρμογή της τοπικής παραγωγής ώστε να ενισχυθεί η ανθεκτικότητα των αλυσίδων αξίας. Αξιοποιώντας τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα της Π-ΑΜΘ, όπως πχ. η διασυνοριακή εστίαση, logistics, κλπ., η Δράση στους κρίσιμους τομείς STEP συμβάλλει στη διασύνδεση με διεθνή hubs εφοδιασμού, με στόχο την τοποθέτηση της Περιφέρειας στις παγκόσμιες αλυσίδες αξίας βάσει των προτεραιοτήτων STEP, την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της τοπικής οικονομίας, και της έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης.

Η στήριξη επιχειρήσεων (συμπεριλαμβανομένων των μεγάλων) και της συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων για καινοτομία και παραγωγικές επενδύσεις στους κρίσιμους τομείς και τεχνολογίες της STEP, που θα προσφέρουν στην εσωτερική αγορά ένα καινοτόμο, αναδυόμενο στοιχείο αιχμής με σημαντικό οικονομικό δυναμικό ή που θα συμβάλλουν στη μείωση ή την πρόληψη στρατηγικών εξαρτήσεων της Ένωσης. Θα στηριχθούν παραγωγικές επενδύσεις που αποσκοπούν στην ενίσχυση της βιομηχανικής ανάπτυξης και των αλυσίδων αξίας και θα επιδιωχθεί η προσέλκυση νέων επενδύσεων με στόχο τη διαφοροποίηση

του παραγωγικού μοντέλου της Π-ΑΜΘ, και την ενίσχυση της οικονομικής ασφάλειας και ανθεκτικότητας απέναντι σε κρίσεις και διαταραχές της αλυσίδας εφοδιασμού.

3. Νομοθετικό-Κανονιστικό πλαίσιο υλοποίησης της Δράσης

Η νομική βάση της Δράσης είναι:

1. Ο ν. 4914/2022 (Α΄ 61) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας "Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε."», όπως ισχύει.
2. Ο ν. 3852/2010 (Α΄ 87) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης», όπως ισχύει.
3. Ο ν. 4557/2018 (Α΄ 139) «Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2015/849/ΕΕ) και άλλες διατάξεις», όπως ισχύει, και ιδίως το άρθρο 20 αυτού περί Κεντρικού Μητρώου Πραγματικών Δικαιούχων.
4. Ο ν. 4488/2017 (Α΄ 137) «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις Δημοσίου και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις, ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων, δικαιώματα ατόμων με αναπηρίες και άλλες διατάξεις», όπως ισχύει, και ιδίως τα άρθρα 39 και 40 αυτού.
5. Το Π.Δ. 144/23.12.2010 (ΦΕΚ 237/Α/27.12.2010) Οργανισμός της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, όπως τροποποιήθηκε με την αριθ. 60924/30.06.2026 (ΦΕΚ 4021/Β/2.07.2026) απόφαση του Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας - Θράκης.
6. Η υπ' αρ. 27/2023 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ροδόπης, με την οποία επικυρώθηκε το αποτέλεσμα της εκλογής των περιφερειακών αρχών της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και ανακηρύχθηκε ο Χριστόδουλος Τοψίδης ως Περιφερειάρχης Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.
7. Το από 17.12.2023 πρακτικό ορκωμοσίας του Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.
8. Η υπ' αρ. πρωτ. 4575/20.01.2023 απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Τροποποίηση και αντικατάσταση της υπ' αρ. 84540/02.09.2022 απόφασης του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων "Αναδιάρθρωση της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Προγράμματος Ανατολική Μακεδονία, Θράκη σύμφωνα με την παρ. 10 του άρθρου 65 του ν. 4914/2022 (Α΄ 61) και αντικατάσταση της υπό στοιχεία 32674/ΕΥΘΥ 330/23.03.2015 (Β΄ 714) υπουργικής απόφασης" (Β΄ 4701)» (Β΄ 268).
9. Το εγκεκριμένο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή «Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2021-2027», με την υπό στοιχεία C(2021) 5617 final/29.07.2021 Εκτελεστική Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (CCI 2021EL16FFPA001).
10. Η υπό στοιχεία C(2022) 6510 final/06.09.2022 Εκτελεστική Απόφαση της Επιτροπής για την έγκριση του προγράμματος «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη» για στήριξη από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» για την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης στην Ελλάδα (CCI2021EL16FFPR006), όπως τροποποιήθηκε με την υπό στοιχεία C(2026) 1187 final/16.02.2026 Εκτελεστική Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και ισχύει.
11. Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής

Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων.

12. Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1058 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ταμείο Συνοχής.

13. Η Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01).

14. Η Ανακοίνωση της Επιτροπής «Πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία» (2022/C 414/01).

15. Η Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων [Επίσημη Εφημερίδα L 124 της 20.05.2003].

16. Ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2014, σχετικά με την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά, κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, και ιδίως το άρθρο 25 αυτού, σχετικά με τις ενισχύσεις για έργα έρευνας και ανάπτυξης.

17. Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2024/795 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Φεβρουαρίου 2024, για τη θέσπιση της πλατφόρμας στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP) και την τροποποίηση της Οδηγίας 2003/87/ΕΚ και των Κανονισμών (ΕΕ) 2021/1058, (ΕΕ) 2021/1056, (ΕΕ) 2021/1057, (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) αριθ. 223/2014, (ΕΕ) 2021/1060, (ΕΕ) 2021/523, (ΕΕ) 2021/695, (ΕΕ) 2021/697 και (ΕΕ) 2021/241, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

18. Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2025/2653 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 2025, για την τροποποίηση των Κανονισμών (ΕΕ) 2021/694, (ΕΕ) 2021/695, (ΕΕ) 2021/697, (ΕΕ) 2021/1153 και (ΕΕ) 2024/795 όσον αφορά την παροχή κινήτρων για επενδύσεις που συνδέονται με τον τομέα της άμυνας στον προϋπολογισμό της Ένωσης με σκοπό την εφαρμογή του σχεδίου ReArm Europe (ΕΕ L, 2025/2653, 22.12.2025).

19. Οι Ανακοινώσεις της Επιτροπής C/2024/3209 και C/2025/6798, οι οποίες περιλαμβάνουν καθοδήγηση σχετικά με ορισμένες διατάξεις και την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/795 για τη θέσπιση της πλατφόρμας στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP).

20. Ο οδηγός της Επιτροπής «Brochure for STEP National Contact Points and Managing Authorities concerning certain provisions of Regulation (EU) 2024/795 establishing the Strategic Technologies for Europe Platform (STEP)» (Version 5 – April 2025).

21. Η από 20.03.2026 «Επικαιροποίηση οδηγιών εφαρμογής του Κανονισμού STEP από τη DG BUDG προς τις Διαχειριστικές Αρχές (STEP Brochure for Managing Authorities, Version 6)», όπως κοινοποιήθηκε από το Εθνικό Σημείο Επαφής STEP.

22. Ο από 31.10.2025 «Οδηγός Εφαρμογής STEP», καθώς και τις «Συχνές Ερωτήσεις – Απαντήσεις (FAQ)» του Εθνικού Σημείου Επαφής STEP.

23. Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1252 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Απριλίου 2024, σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για την εξασφάλιση ασφαλούς και βιώσιμου εφοδιασμού με κρίσιμες πρώτες ύλες και την τροποποίηση των Κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 168/2013, (ΕΕ) 2018/858, (ΕΕ) 2018/1724 και (ΕΕ) 2019/1020, όπως ισχύει.

24. Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1735 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2024, σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου μέτρων για την ενίσχυση του οικοσυστήματος παραγωγής τεχνολογιών μηδενικών καθαρών εκπομπών της Ευρώπης και την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) 2018/1724, όπως ισχύει.

25. Η υπό στοιχεία C(2023) 6801 final/16.10.2023 απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Κρατική ενίσχυση SA.109322 (2023/N) – Ελλάδα – Τροποποίηση του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων για την Ελλάδα για την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2024 έως την 31η Δεκεμβρίου 2027», όπως ισχύει.

26. Ο ν. 4310/2014 (Α΄ 258) «Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία και άλλες διατάξεις», όπως ισχύει.

27. Η υπ' αρ. πρωτ. 66021/29.06.2022 απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Έγκριση Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης 2021-2027» (Β΄ 3359).

28. Το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, όπως ισχύει.

29. Η υπ' αρ. πρωτ. 114947/01.12.2022 απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027» (Β΄ 6132).

30. Η υπ' αρ. 110565/17.11.2022 απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων σχετικά με τη διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης αιτήσεων χρηματοδότησης για ένταξη στα Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027, κατ' εφαρμογή της παρ. 7 του άρθρου 36 του ν. 4914/2022 (Α΄ 61) (Β΄ 5958), όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αρ. 8542/02.05.2024 απόφαση (Β΄ 2855) και ισχύει.

31. Η υπ' αρ. πρωτ. 5483/20.01.2023 κοινή υπουργική απόφαση «Διαδικασίες δημοσιονομικών διορθώσεων και αναζήτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών στα Τομεακά και Περιφερειακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027» (Β΄ 390).

32. Η υπό στοιχεία 115474 ΕΞ 2024/07.08.2024 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών «Τροποποίηση και αντικατάσταση της υπ' αρ. 114274/28.11.2022 απόφασης "Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027 (έλεγχος δημοσίων συμβάσεων του άρθρου 38 του ν. 4914/2022, Α΄ 61)" (Β΄ 6131)» (Β΄ 4921), όπως ισχύει.

33. Η υπ' αρ. πρωτ. 99801/ΕΥΚΕ-ΧΕ 1162/27.10.2023 εγκύκλιο της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ με θέμα «Οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων».

34. Το υπ' αρ. πρωτ. 112292/27.11.2023 έγγραφο του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών με θέμα «Διευκρινίσεις στις οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων».

35. Η υπ' αρ. πρωτ. 2343/05.05.2023 απόφαση του Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (ΑΔΑ: 6ΘΚΧ7ΛΒ-ΩΝ8) με θέμα «Ορισμός του Ενδιάμεσου Φορέα Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας (ΕΦΕΠΑΕ) ως Ενδιάμεσου Φορέα του Περιφερειακού Προγράμματος "Ανατολική Μακεδονία, Θράκη" 2021-2027 (ΠεΠ ΑΜΘ 2021-2027) και ανάθεση αρμοδιοτήτων διαχείρισης για δράσεις ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας (ΕΤΠΑ) και προώθησης της απασχόλησης (ΕΚΤ+)», όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

36. Η από 07.06.2023 Επιχειρησιακή Συμφωνία μεταξύ του Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και του νόμιμου εκπροσώπου του ΕΦΕΠΑΕ για την άσκηση των καθηκόντων διαχείρισης από τον ΕΦΕΠΑΕ, τα οποία του ανατέθηκαν με την υπ' αρ. πρωτ. 2343/05.05.2023 απόφαση του Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (ΑΔΑ: 6ΘΚΧ7ΛΒ-ΩΝ8).

37. Η υπ' αρ. πρωτ. 198558/ΕΥΚΕ-ΧΕ 1721/31.12.2024 υπουργική απόφαση «Καθορισμός των όρων, των προϋποθέσεων και της διαδικασίας αναφορικά με τη λειτουργία του Ολοκληρωμένου

Πληροφοριακού Συστήματος Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων (ΟΠΣΚΕ), όπως περιγράφεται στο άρθρο 56 του ν. 4914/2022 (Α΄ 61)» (Β΄ 7405, ΑΔΑ: 6ΝΨΞΗ-24Β).

38. Η υπ' αρ. πρωτ. 3332/08.09.2026 απόφαση του Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης περί έγκρισης του Χρονοπρογραμματισμού Προσκλήσεων του Προγράμματος «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη» 2021-2027, όπως ισχύει.

39. Η υπ' αρ. πρωτ. 3549/25.09.2026 απόφαση του Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, με την οποία εγκρίθηκε η 2η Έκδοση του υπ' αρ. «43ου Εγγράφου Εξειδίκευσης» του Περιφερειακού Προγράμματος «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη» 2021–2027 (Σεπτέμβριος 2026), στο οποίο περιλαμβάνεται η εξειδίκευση της Δράσης «Στήριξη επενδύσεων που συμβάλλουν στους στόχους της πλατφόρμας στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP)» (Δράση RSO1.6.α).

40. Την με αρ. πρωτ. 49582/17-06-2026 ((ΦΕΚ Β' 3560/18-06-2026) απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων με θέμα «Νέος καθορισμός των Κωδικών Αριθμών Δραστηριότητας (ΚΑΔ) που αντιστοιχούν σε άσκηση εμπορικής δραστηριότητας, βάσει της νέας Εθνικής Ονοματολογίας Οικονομικών Δραστηριοτήτων (ΚΑΔ 2025)».

41. Την υπ' αρ. πρωτ. 4108/03.11.2026 απόφαση της Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη» 2021-2027, η οποία ελήφθη κατά την 21η γραπτή διαδικασία, με την οποία εγκρίθηκε το 43ο Έγγραφο Μεθοδολογίας Αξιολόγησης & Κριτηρίων Επιλογής Πράξεων πράξεων της Δράσης «Ενίσχυση επιχειρήσεων της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης για έρευνα και καινοτομία σε τομείς Στρατηγικών Τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP)» (Δράση RSO1.6.α), τα οποία παρατίθενται στο Παράρτημα 4 της παρούσας Πρόσκλησης.

42. Το υπ' αρ. πρωτ. 155556/ΕΥΚΕ-ΧΕ/29.09.2026 έγγραφο της Γενικής Γραμματείας Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ), με θέμα «Διατύπωση γνώμης επί του σχεδίου της Πρόσκλησης της Δράσης "Ενίσχυση επιχειρήσεων της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης για έρευνα και καινοτομία σε τομείς Στρατηγικών Τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP)"».

Ειδικότερα, το θεσμικό πλαίσιο χορήγησης των κρατικών ενισχύσεων της παρούσας πρόσκλησης είναι ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης (ΕΕ L 187 της 26.6.2014), όπως τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2023/1315 της Επιτροπής, της 23ης Ιουνίου 2023 (ΕΕ L 167 της 30.6.2023), και ισχύει, και ιδίως το άρθρο 25 «Ενισχύσεις για έργα έρευνας και ανάπτυξης».

Σημειώνεται ότι:

1. Οι δικαιούχοι που θα συμμετέχουν στη Δράση θα πρέπει να λαμβάνουν μέριμνα για τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε αυτές / αυτούς ατόμων με αναπηρία, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 9 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060/του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021. (Παράρτημα 9: Εξασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία)

2. Η κατηγοριοποίηση των επιχειρήσεων σε Μεγάλες, Μεσαίες, Μικρές και Πολύ Μικρές γίνεται σύμφωνα με το Παράρτημα Ι του Καν. Ε.Ε. 651/2014 (Παράρτημα 5: «ΟΡΙΣΜΟΣ ΜΜΕ»)

3. Πρέπει να τηρηθούν οι απαιτήσεις δημοσιότητας, όπως ορίζονται στα άρθρα 46-50 και Παράρτημα ΙΧ του ΕΚ 1060/2021 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων, καθώς και του Καν. ΕΕ 651/2014. Η υποβολή αιτήσεων των ωφελούμενων στο πλαίσιο της πρόσκλησης σημαίνει και αποδοχή από μέρους τους των όρων δημοσιότητας.

4. Στοιχεία των εγκεκριμένων προς χρηματοδότηση Ερευνητικών έργων, όπως αυτά προβλέπονται στο Άρθρο 49, παρ. 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060, στο Παράρτημα IX αυτού και στην κατά περίπτωση εφαρμοζόμενη νομική βάση του Ανταγωνισμού, θα αποτελέσουν αντικείμενο δημοσιοποίησης.

5. Στην εκτέλεση των έργων θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η ισχύουσα εθνική και ενωσιακή νομοθεσία σχετικά με την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ειδικότερα ο Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων), ΕΕ L 119 της 4.5.2016.

6. Οι επιχειρήσεις που θα συμμετέχουν στη δράση θα πρέπει να τηρούν τη νομοθεσία περί υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων και πρόληψης του επαγγελματικού κινδύνου.

7. Οι ενισχύσεις που χορηγούνται δυνάμει της παρούσας πρόσκλησης συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 2 ή 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης του άρθρου 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον οι ενισχύσεις αυτές πληρούν όλες τις προϋποθέσεις του Κεφαλαίου I του Καν. (Ε.Ε.) 651/2014 και των αντίστοιχων άρθρων του ειδικού μέρους του ιδίου Κανονισμού όπως ισχύει.

8. Το κράτος υποχρεούται να αναστείλει τη χορήγηση νέας ενίσχυσης σε επιχείρηση κατά της οποίας εκκρεμεί διαταγή ανάκτησης, κατόπιν προηγούμενης αποφάσεως της Επιτροπής, με την οποία μια ενίσχυση κηρύσσεται παράνομη και ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά.

9. Για τα όρια και τις μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης λαμβάνεται υπόψη το συνολικό ποσό της ενίσχυσης.

   - Εάν ενωσιακή χρηματοδότηση (που δεν τελεί υπό τον έλεγχο του κράτους μέλους) συνδυάζεται με κρατική ενίσχυση, για να εξακριβωθεί κατά πόσον τηρούνται τα όρια κοινοποίησης και οι μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης ή τα μέγιστα ποσά ενίσχυσης, λαμβάνονται υπόψη μόνο οι κρατικές ενισχύσεις, με την προϋπόθεση ότι το συνολικό ποσό της δημόσιας χρηματοδότησης που χορηγείται για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες δεν υπερβαίνει το πλέον ευνοϊκό ποσοστό χρηματοδότησης που καθορίζουν οι ισχύοντες κανόνες της ενωσιακής νομοθεσίας.
   - Οι απαλλασσόμενες ενισχύσεις μπορούν να σωρευθούν με οποιεσδήποτε άλλες κρατικές ενισχύσεις, εάν πρόκειται για διαφορετικές προσδιορίσιμες δαπάνες.
   - Δεν επιτρέπεται η σώρευση των απαλλασσόμενων ενισχύσεων με οποιεσδήποτε άλλες ενισχύσεις για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, οι οποίες επικαλύπτονται πλήρως ή εν μέρει, εάν το αποτέλεσμα υπερβαίνει την υψηλότερη ένταση ενίσχυσης/το υψηλότερο ποσό ενίσχυσης που εφαρμόζεται στην ενίσχυση αυτή.
   - Οι κρατικές ενισχύσεις που τυγχάνουν απαλλαγής δυνάμει του Καν. 651/2014 δεν σωρεύονται με οποιεσδήποτε ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που αφορούν τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, εάν η σώρευση αυτή θα οδηγήσει σε υπέρβαση της έντασης ενίσχυσης που προβλέπεται στο κεφάλαιο III του Καν. (Ε.Ε.) 651/2014 όπως ισχύει.

4. Ταυτότητα και στόχος της Δράσης

Η Δράση **«Ενίσχυση επιχειρήσεων της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης για έρευνα και καινοτομία σε τομείς Στρατηγικών Τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP)» (Δράση RSO1.6.α)** χρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη» 2021-2027 και ειδικότερα στο πλαίσιο της Προτεραιότητας 1Α «Προώθηση Στρατηγικών Τεχνολογιών (STEP) στην Π-ΑΜΘ», του Στόχου Πολιτικής 1 «Προώθηση επιχειρηματικότητας και καινοτομίας» και του Ειδικού Στόχου RSO1.6 «Στήριξη

επενδύσεων που συμβάλλουν στους στόχους της πλατφόρμας στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP)».

Σκοπός της Δράσης είναι η ενίσχυση **υφιστάμενων επιχειρήσεων (Μεγάλων, Μεσαίων, Μικρών και Πολύ Μικρών)** της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (Π-ΑΜΘ) να υλοποιήσουν επενδυτικά σχέδια έρευνας-καινοτομίας (πράξεις) **που πληρούν τις προϋποθέσεις βάσει της Στρατηγικής Τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP)**, ήτοι:

- τεκμηριώνεται ότι το προτεινόμενο επενδυτικό σχέδιο έρευνας-καινοτομίας (πράξη) συμβάλλει σε τουλάχιστον έναν από τους στόχους της STEP (STEP Objectives):
  - στήριξη της ανάπτυξης ή της παραγωγής κρίσιμων τεχνολογιών στην Ένωση, ή
  - διασφάλιση και ενίσχυση των αντίστοιχων αλυσίδων αξίας.

Σημειώνεται ότι απαιτείται η τεκμηρίωση πλήρωσης τουλάχιστον μίας από τις δύο εναλλακτικές προϋποθέσεις βάσει της STEP για τον χαρακτηρισμό της σχετικής τεχνολογίας ως κρίσιμης σημασίας.

Για τους σκοπούς της παρούσας Δράσης, σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 3 του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/795, ο όρος «αξιακή αλυσίδα» αφορά: τελικά προϊόντα· ειδικά συστατικά μέρη και ειδικά μηχανήματα που χρησιμοποιούνται κυρίως για την παραγωγή των τελικών προϊόντων· τις κρίσιμες πρώτες ύλες που ορίζονται στο παράρτημα ΙΙ του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1252 (CRMA)· συναφείς υπηρεσίες που είναι κρίσιμης σημασίας και αφορούν ειδικά την ανάπτυξη ή την παραγωγή των εν λόγω τελικών προϊόντων· και τις τεχνολογίες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1735 για τη βιομηχανία των μηδενικών καθαρών εκπομπών (Net-Zero Industry Act – NZIA).

- τεκμηριώνεται ότι το προτεινόμενο επενδυτικό σχέδιο έρευνας-καινοτομίας (πράξη) εντάσσεται σε έναν ή περισσότερους τομείς της Στρατηγικής Τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP), με βάση τους ενδεικτικούς και μη εξαντλητικούς καταλόγους των σχετικών κειμένων καθοδήγησης όπως αναφέρονται στο **Παράρτημα 1: Προτεραιότητες τομέων Στρατηγικών Τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP)** (STEP Sectors) και συνοπτικά αφορούν:
  α. Ψηφιακές τεχνολογίες & καινοτομία στον τομέα της υπερπροηγμένης τεχνολογίας,
  β. Κρίσιμες καθαρές και αποδοτικές ως προς τη χρήση των πόρων τεχνολογίες,
  γ. Βιοτεχνολογίες, συμπεριλαμβανομένων φαρμακευτικών προϊόντων στον ενωσιακό κατάλογο φαρμάκων κρίσιμης σημασίας και των συστατικών τους
  δ. Αμυντικές Τεχνολογίες.
- τεκμηριώνεται ότι η τεχνολογία την οποία αφορά το **προτεινόμενο επενδυτικό σχέδιο έρευνας και καινοτομίας** (πράξη) θεωρείται κρίσιμης σημασίας, επειδή πληροί τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις βάσει της STEP (STEP Conditions):
  α. φέρει στην εσωτερική αγορά ένα καινοτόμο, αναδυόμενο στοιχείο αιχμής με σημαντικό οικονομικό δυναμικό·ή
  β. συμβάλλει στη μείωση ή την πρόληψη στρατηγικών εξαρτήσεων της Ένωσης

  Οι δύο αυτές προϋποθέσεις δεν αξιολογούνται σωρευτικά ως προς την κρισιμότητα.

<u>Ειδικές Περιπτώσεις Τεκμηρίωσης STEP</u>

Η υπαγωγή στις ακόλουθες ειδικές περιπτώσεις τεκμηριώνει τη συνάφεια της πράξης με το πεδίο εφαρμογής της STEP κατά τα ειδικότερα αναφερόμενα κατωτέρω αλλά δεν συνεπάγεται αυτομάτως δικαίωμα χρηματοδότησης από την παρούσα Δράση.

- **Έργα κρίσιμων πρώτων υλών:** Τα έργα κρίσιμων πρώτων υλών, συμπεριλαμβανομένων κατά περίπτωση έργων που αφορούν σπάνιες γαίες, μπορούν να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της STEP όταν διασφαλίζουν και ενισχύουν τις αλυσίδες αξίας κρίσιμων τεχνολογιών. Προκειμένου να θεωρούνται κρίσιμης σημασίας, πρέπει επιπροσθέτως να υποστηρίζουν την επίτευξη των στόχων της

STEP και να πληρούν τουλάχιστον μία προϋπόθεση βάσει της STEP. Τα έργα που χαρακτηρίζονται ως στρατηγικά στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1252 (CRMA) εμπίπτουν αυτομάτως στο πεδίο εφαρμογής της STEP. Η επιλεξιμότητα για χρηματοδότηση αξιολογείται σύμφωνα με τους όρους της παρούσας Δράσης και τους εφαρμοστέους κανόνες κρατικών ενισχύσεων.

- **Φάρμακα κρίσιμης σημασίας και συστατικά τους:** Στον τομέα των βιοτεχνολογιών περιλαμβάνονται φαρμακευτικά προϊόντα στον ενωσιακό κατάλογο φαρμάκων κρίσιμης σημασίας και τα συστατικά τους. Κατ' επέκταση, τα φάρμακα που περιλαμβάνονται στον ενωσιακό κατάλογο φαρμάκων κρίσιμης σημασίας και παράγονται με χημική διαδικασία, καθώς και τα ενδιάμεσα προϊόντα τους, μπορούν να είναι επιλέξιμα, όπως και τα αντιδραστήρια που απαιτούνται για τη δοκιμή/κυκλοφορία των προϊόντων. Η επιλεξιμότητα της πράξης για χρηματοδότηση αξιολογείται σύμφωνα με τους όρους της παρούσας Δράσης και προϋποθέτει την πλήρωση τουλάχιστον μίας από τις δύο προϋποθέσεις βάσει της STEP.
- **Συναφείς υπηρεσίες:** Σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 3 του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/795, στην αξιακή αλυσίδα των κρίσιμων τεχνολογιών περιλαμβάνονται και συναφείς υπηρεσίες που είναι κρίσιμης σημασίας και αφορούν ειδικά την ανάπτυξη ή την παραγωγή των τελικών προϊόντων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της STEP. Οι υπηρεσίες αυτές μπορούν να αποτελούν αυτοτελές έργο στο πλαίσιο της STEP, εφόσον τεκμηριώνεται ότι είναι κρίσιμες για τη σχετική κρίσιμη τεχνολογία και την αφορούν ειδικά. Ενδεικτικά περιλαμβάνονται υπηρεσίες καθαρισμού για την κατασκευή ημιαγωγών, υπολογιστικής νέφους και παρυφών, υπολογιστικής υψηλών επιδόσεων, δοκιμών και πειραματισμού, κυβερνοασφάλειας, διαστημικού διαδικτύου των πραγμάτων και ασφαλούς συνδεσιμότητας που αφορούν ειδικά την έξυπνη μεταποίηση, διαστημικού εντοπισμού θέσης, πλοήγησης και χρονισμού, παρακολούθησης και ανίχνευσης σε πραγματικό χρόνο, καθώς και εξειδικευμένης διαχείρισης κλινικών δοκιμών για την ανάπτυξη νέων φαρμακευτικών προϊόντων. Ο κατάλογος είναι ενδεικτικός και μη εξαντλητικός. Για τη χρηματοδότηση στο πλαίσιο της παρούσας Δράσης, το προτεινόμενο αυτοτελές έργο συναφούς υπηρεσίας πρέπει επιπλέον να συνιστά έργο βιομηχανικής έρευνας ή/και πειραματικής ανάπτυξης κατά το άρθρο 25 ΓΑΚ και να πληροί όλους τους λοιπούς όρους της Πρόσκλησης. Βοηθητικές υπηρεσίες γενικού χαρακτήρα, όπως γενικές υπηρεσίες ΤΠ, συμβουλευτικές ή νομικές δραστηριότητες, δεν μπορούν από μόνες τους να χαρακτηριστούν ως αυτοτελές έργο STEP και μπορούν να υποστηρίζονται μόνο εφόσον αποτελούν εγγενές μέρος του επενδυτικού κόστους επιλέξιμου έργου και αυτό επιτρέπεται από τους κανόνες της Δράσης.
- **Σημαντικά έργα κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος (ΣΕΚΕΕ):** Οι τεχνολογίες που εμπίπτουν στους τομείς STEP και αποτελούν αντικείμενο σημαντικού έργου κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος (ΣΕΚΕΕ), το οποίο έχει εγκριθεί από την Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), θεωρούνται κρίσιμης σημασίας. Τα μεμονωμένα έργα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής τέτοιου ΣΕΚΕΕ μπορούν να εξετάζονται για χρηματοδότηση σύμφωνα με τους κανόνες της παρούσας Δράσης, στον βαθμό που το διαπιστωθέν χρηματοδοτικό κενό και οι σχετικές επιλέξιμες δαπάνες δεν έχουν ήδη καλυφθεί. Για την παρούσα Δράση εφαρμόζονται οι προϋποθέσεις του άρθρου 25 ΓΑΚ και οι λοιποί όροι της Πρόσκλησης.
- **Στρατηγικά έργα για τη βιομηχανία των μηδενικών καθαρών εκπομπών (Net-Zero Industry Act – NZIA):** Τα στρατηγικά έργα που αναγνωρίζονται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1735 (NZIA) και συμμορφώνονται με τα κριτήρια ανθεκτικότητας ή τα κριτήρια σχετικά με τον θετικό αντίκτυπο στην ενωσιακή αλυσίδα εφοδιασμού ή σχετικά με τη συμβολή στους στόχους της Ένωσης για το κλίμα ή την ενέργεια θεωρούνται ότι συμβάλλουν στον στόχο STEP του τομέα που αφορά τις καθαρές και αποδοτικές ως προς τη χρήση των πόρων τεχνολογίες. Η επιλεξιμότητα για χρηματοδότηση αξιολογείται σύμφωνα με τους όρους της παρούσας Δράσης και τους εφαρμοστέους κανόνες κρατικών ενισχύσεων.

Αναλυτικότερες κατευθύνσεις για τον τρόπο κάλυψης των ανωτέρω τριών κριτηρίων STEP (Objectives, Sectors και Conditions) δίνονται στο **Παράρτημα 2: Έντυπο ηλεκτρονικής υποβολής αίτησης χρηματοδότησης και ειδικότερα στο Τμήμα Β: Αναλυτική περιγραφή προτεινόμενης πράξης**.

Σημειώνεται επίσης ότι:

- Η υπαγωγή μιας πράξης στο πεδίο εφαρμογής της STEP δεν συνεπάγεται αυτομάτως την επιλεξιμότητά της για χρηματοδότηση από την παρούσα Δράση. Η χρηματοδότηση παρέχεται εφόσον και στον βαθμό που η πράξη συνιστά έργο βιομηχανικής έρευνας ή/και πειραματικής ανάπτυξης σύμφωνα με το άρθρο 25 ΓΑΚ και πληροί τους λοιπούς όρους της Πρόσκλησης.
- Η ίδια ενιαία προσέγγιση εφαρμόζεται ανεξαρτήτως τεχνολογικού τομέα ή ειδικής περίπτωσης τεκμηρίωσης STEP. Η μη ρητή αναφορά συγκεκριμένης τεχνολογίας στους ενδεικτικούς και μη εξαντλητικούς καταλόγους δεν συνεπάγεται αυτομάτως τον αποκλεισμό της, εφόσον τεκμηριώνεται η υπαγωγή της στο πεδίο εφαρμογής της STEP.
- Ο βαθμός τεχνολογικής ωριμότητας (Technology Readiness Level - TRL) της προτεινόμενης πράξης πρέπει να κυμαίνεται από το επίπεδο 4 έως το επίπεδο 7 για να είναι επιλέξιμη στο πλαίσιο της παρούσας δράσης.

Ειδικότερα, στο πλαίσιο της Δράσης ενισχύονται πράξεις επιχορηγούμενου προϋπολογισμού από **500.000€** έως **2.000.000€**.

Στο πλαίσιο της παρούσας Δράσης, και σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 651/2014 (άρθρο 2), περιλαμβάνεται η ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων που αφορούν σε έργα έρευνας και ανάπτυξης και ειδικότερα σε:

- Βιομηχανική έρευνα,
- Πειραματική ανάπτυξη.

Επισημαίνεται ότι στο πλαίσιο της παρούσας Πρόσκλησης **δεν είναι επιλέξιμα τα επενδυτικά σχέδια που αφορούν σε Βασική Έρευνα** (αναλυτικοί ορισμοί δίνονται στο **Κεφάλαιο 1: Πίνακας επεξήγησης γενικών όρων και συντμήσεων, της πρόσκλησης**).

Ο δικαιούχος (επιχείρηση) δύναται να υλοποιήσει πράξεις (επενδυτικά σχέδια έρευνας-καινοτομίας) είτε μέσω σύμβασης με ερευνητικούς φορείς, είτε με τα ερευνητικά τους τμήματα. Σε περίπτωση υπεργολαβίας, το τμήμα της πράξης επί συμβάσει, δύναται να εκτελείται από οργανισμούς έρευνας και διάδοσης γνώσεων όπως:

1. ΑΕΙ (Πανεπιστήμια, Τ.Ε.Ι.), Δημόσια Ερευνητικά Κέντρα ή Ινστιτούτα,
2. Ερευνητικά Πανεπιστημιακά Ινστιτούτα και Κέντρα Τεχνολογικής Έρευνας των ΤΕΙ,
3. Εξειδικευμένες Επιχειρήσεις (Νομικά ή Φυσικά Πρόσωπα με έναρξη επιτηδεύματος/ατομική επιχείρηση), με αποδεδειγμένη εμπειρία στο αντικείμενο του έργου.

Σε κάθε περίπτωση δικαιούχος της πράξης παραμένει η επιχείρηση, έχοντας την ευθύνη για την άρτια υλοποίηση της πράξης, με τον ορισμό κατάλληλου επιστημονικού υπευθύνου.

Η Δημόσια Δαπάνη της πρόσκλησης χρηματοδοτείται από Εθνικούς Πόρους και από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) του Περιφερειακού Προγράμματος «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη 2021-2027» (ΠεΠ ΑΜΘ 2021-2027). Το ΕΤΠΑ συμβάλλει στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των επιπέδων ανάπτυξης των διαφόρων περιοχών μέσα στην Ένωση και στη μείωση της υστέρησης των λιγότερο ανεπτυγμένων περιφερειών με τη συμμετοχή στη διαρθρωτική προσαρμογή των περιφερειών των οποίων η ανάπτυξη καθυστερεί και στη μετατροπή βιομηχανικών περιοχών σε παρακμή, συμπεριλαμβανομένης της βιώσιμης ανάπτυξης και της αντιμετώπισης των περιβαλλοντικών προκλήσεων (Άρθρο 2 Κανονισμού ΕΚ 1058/2021).

Η Δράση υλοποιείται σε όλα τα στάδια (υποβολή, αξιολόγηση, ενστάσεις, υπαγωγή, έλεγχος, πιστοποίηση, τροποποίηση, πληρωμή, έλεγχος μακροχρονίων υποχρεώσεων κ.λπ.) μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (Ο.Π.Σ.Κ.Ε.), η πρόσβαση στο οποίο δίνεται στους δικαιούχους των ενισχύσεων μέσω της ιστοσελίδας (www.opske.gr) και στο οποίο υποχρεωτικά οι δικαιούχοι των ενισχύσεων υποβάλλουν το σύνολο των αιτημάτων προς την ΕΥΔ Π-ΑΜΘ/ΕΦΕΠΑΕ (π.χ. αιτήματα υποβολών, ενστάσεις, αιτήματα ελέγχου, αιτήματα τροποποίησης κ.λπ.).

Οι οριστικά υποβληθείσες αιτήσεις χρηματοδότησης, όπως τεκμηριώνεται από την ημερομηνία/ώρα ηλεκτρονικής υποβολής (οριστικοποίησης) στο ΟΠΣΚΕ, **αξιολογούνται συγκριτικά**.

Κωδικός πρόσκλησης	**ΑΜΘ94**
Τίτλος και περιγραφή Δράσης	**«Ενίσχυση επιχειρήσεων της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης για έρευνα και καινοτομία σε τομείς Στρατηγικών Τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP)» (Δράση RSO1.6.α)**
Τομείς	**Παράρτημα 1: Προτεραιότητες τομέων Στρατηγικών Τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP)**
Δείκτες εκροών	RCO01: Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις (από τις οποίες: πολύ μικρές, μικρές, μεσαίες, μεγάλες) = 9 επιχειρήσεις. RCO02: Επιχειρήσεις που υποστηρίζονται με επιχορηγήσεις = 9 επιχειρήσεις RCO125: Επιχειρήσεις που συνδέονται κυρίως με παραγωγικές επενδύσεις σε ψηφιακές τεχνολογίες και σε καινοτομίες στον τομέα της υπερπροηγμένης τεχνολογίας = 2 επιχειρήσεις. RCO126: Επιχειρήσεις που συνδέονται κυρίως με παραγωγικές επενδύσεις σε καθαρές και αποδοτικές ως προς τη χρήση των πόρων τεχνολογίες = 5 επιχειρήσεις. RCO127: Επιχειρήσεις που συνδέονται κυρίως με παραγωγικές επενδύσεις σε βιοτεχνολογίες = 2 επιχειρήσεις. RCO128: Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις που συνδέονται κυρίως με την προώθηση ικανοτήτων διπλής χρήσης και αμυντικών ικανοτήτων (RearmEU) = 2 επιχειρήσεις.
Δείκτες αποτελέσματος	**RCR02: Ιδιωτικές επενδύσεις οι οποίες συμπληρώνουν τη δημόσια στήριξη (εκ της οποίας: επιχορηγήσεις, χρηματοδοτικά μέσα) = 1.600.000€.**
Γεωγραφικές Ενότητες υλοποίησης	**Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης**
Συνολική διαθέσιμη Δημόσια Δαπάνη	**8.000.000€**

Πεδία παρέμβασης	- 188. Παραγωγικές επενδύσεις σε μεγάλες επιχειρήσεις που συνδέονται κυρίως με καθαρές και αποδοτικές ως προς τη χρήση των πόρων τεχνολογίες. - 189. Παραγωγικές επενδύσεις σε ΜΜΕ που συνδέονται κυρίως με καθαρές και αποδοτικές ως προς τη χρήση των πόρων τεχνολογίες. - 190. Παραγωγικές επενδύσεις σε μεγάλες επιχειρήσεις που συνδέονται κυρίως με τις βιοτεχνολογίες. - 191. Παραγωγικές επενδύσεις σε ΜΜΕ που συνδέονται κυρίως με τις βιοτεχνολογίες. - 192. Παραγωγικές επενδύσεις σε μεγάλες επιχειρήσεις που συνδέονται κυρίως με ψηφιακές τεχνολογίες και καινοτομία στον τομέα της υπερπροηγμένης τεχνολογίας. - 193. Παραγωγικές επενδύσεις σε ΜΜΕ που συνδέονται κυρίως με ψηφιακές τεχνολογίες και καινοτομία στον τομέα της υπερπροηγμένης τεχνολογίας. - 194 Παραγωγικές επενδύσεις σε μεγάλες επιχειρήσεις συνδεόμενες με τεχνολογία άμυνας και διπλής χρήσης. - 195 Παραγωγικές επενδύσεις σε ΜΜΕ (συμπεριλαμβανομένων πολύ μικρών) συνδεόμενες με τεχνολογία άμυνας και διπλής χρήσης.
Είδος παρεχόμενων ενισχύσεων	**Επιχορήγηση (Grant)**
Καθεστώς ενίσχυσης	**Ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης (ΕΕ L 187 της 26.6.2014), όπως τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2023/1315 της Επιτροπής, της 23ης Ιουνίου 2023 (ΕΕ L 167 της 30.6.2023), και ισχύει, και ιδίως το άρθρο 25 «Ενισχύσεις για έργα έρευνας και ανάπτυξης»**
Ταμείο	**ΕΤΠΑ**

5. Φορείς υλοποίησης της Δράσης

Η παρούσα Δράση υλοποιείται από την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη» (ΕΥΔ Π-ΑΜΘ) με Ενδιάμεσο Φορέα (ΕΦ) τον Ενδιάμεσο Φορέα Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας (ΕΦΕΠΑΕ), με βάση το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει την υλοποίηση του ΕΣΠΑ 2021-2027 και ειδικότερα τη σχετική απόφαση εκχώρησης (2343/05.05.2023 με ΑΔΑ: 6ΘΚΧ7ΛΒ-ΩΝ8) όπως τροποποιείται και ισχύει κάθε φορά.

Ο Ενδιάμεσος Φορέας (ΕΦΕΠΑΕ) του Προγράμματος «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη» 2021-2027, είναι Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία με αντικείμενο τη Διαχείριση Κρατικών Ενισχύσεων. Ο στόχος της εταιρείας ΕΦΕΠΑΕ είναι η παροχή προς την εκάστοτε Αναθέτουσα Αρχή υψηλής ποιότητας υπηρεσιών διαχείρισης Δράσεων Ενισχύσεων του εκάστοτε Προγράμματος.

6. Δικαιούχοι-Όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής

Δικαιούχοι που μπορούν να τύχουν δημόσιας χρηματοδότησης στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης, είναι **υφιστάμενες μεγάλες, μεσαίες, μικρές και πολύ μικρές, επιχειρήσεις** που:

α) πριν την ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης έχουν τουλάχιστον δύο (2) πλήρεις κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις (ήτοι 2024 και 2025)[1]

[1] Κλεισμένη πλήρης διαχειριστική χρήση, νοείται η χρήση για την οποία έχουν υποβληθεί τα προσήκοντα φορολογικά έντυπα (πχ φορολογικά έντυπα Ε3 & Ν) στην ΑΑΔΕ και η οποία έχει διάρκεια 12 μήνες.

β) τεκμηριώνεται ότι το προτεινόμενο επενδυτικό σχέδιο έρευνας-καινοτομίας (πράξη) συμβάλλει στη στήριξη της ανάπτυξης ή της παραγωγής κρίσιμων τεχνολογιών στην Ευρωπαϊκή Ένωση ή στη διασφάλιση και ενίσχυση των αντίστοιχων αλυσίδων αξίας (Step Objectives).

γ) το προτεινόμενο επενδυτικό σχέδιο έρευνας-καινοτομίας (πράξη) εντάσσεται σε προτεραιότητα τομέα της Στρατηγικής Τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP), όπως αναλυτικά προσδιορίζονται στο Παράρτημα 1 της πρόσκλησης (Step Sectors).

δ) τεκμηριώνεται ότι το προτεινόμενο επενδυτικό σχέδιο έρευνας-καινοτομίας (πράξη) εισάγει στην εσωτερική αγορά ένα καινοτόμο, αναδυόμενο στοιχείο αιχμής με σημαντικό οικονομικό δυναμικό ή συμβάλλει στη μείωση ή την πρόληψη στρατηγικών εξαρτήσεων της Ένωσης (Step Conditions).

Επίσης πρέπει:

- Να υποβάλλουν μία και μοναδική αίτηση χρηματοδότησης ανά ΑΦΜ στην παρούσα Δράση.
- Να δραστηριοποιούνται ή να δραστηριοποιηθούν στην ελληνική επικράτεια και η πράξη να υλοποιηθεί αποκλειστικά εντός της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (Π-ΑΜΘ).
- Το ύψος του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού της πράξης δεν μπορεί να υπερβαίνει τον υψηλότερο κύκλο εργασιών που επετεύχθη σε μια από τις πλήρεις κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις πριν την ημερομηνία προκήρυξης της πρόσκλησης (2024 ή 2025). Στην περίπτωση που η πράξη έχει επιχορηγούμενο προϋπολογισμό μεγαλύτερο των ορίων που δίνονται στον Πίνακα του **Κεφαλαίου 9 «Προϋπολογισμός και διάρκεια υλοποίησης πράξεων»** της πρόσκλησης, ήτοι τις **2.000.000€**, το υπερβάλλον ποσό θεωρείται ιδιωτική συμμετοχή 100% για την υλοποίηση της πράξης και παρόλο που οι υπερβάλλουσες δαπάνες δεν επιχορηγούνται, αντικείμενο αξιολόγησης και παρακολούθησης-ελέγχου αποτελεί το σύνολο της πράξης, συμπεριλαμβανομένου και του υπερβάλλοντος κόστους. Πράξεις με επιχορηγούμενο προϋπολογισμό μικρότερο των ορίων που δίνονται στον Πίνακα του **Κεφαλαίου 9 «Προϋπολογισμός και διάρκεια υλοποίησης πράξεων»** της πρόσκλησης, ήτοι τις **500.000€**, κρίνονται μη επιλέξιμες εξ' αρχής και δεν δύνανται να υποβληθούν.
- Να λειτουργούν νόμιμα διαθέτοντας το κατάλληλο έγγραφο αδειοδότησης, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και την ασκούμενη δραστηριότητά τους (π.χ. άδεια λειτουργίας, Υπεύθυνη δήλωση έναρξης λειτουργίας, απαλλακτικό άδειας λειτουργίας, γνωστοποίηση έναρξης λειτουργίας κλπ.). Στην περίπτωση που η άδεια δεν έχει εκδοθεί ή έχει λήξει χρονικά, απαιτείται η προσκόμιση της σχετικής αίτησης έκδοσης/ανανέωσης αυτής. Δικαιούχοι με δραστηριότητες για την άσκηση των οποίων δεν απαιτείται άδεια λειτουργίας, θα πρέπει να υποβάλλουν Υπεύθυνη Δήλωση του Νόμιμου Εκπροσώπου, στην οποία θα βεβαιώνεται ότι δεν απαιτείται η έκδοση άδειας λειτουργίας ή έγγραφο απαλλαγής από τη σχετική υποχρέωση με σχετική τεκμηρίωση.
- Να λειτουργούν αποκλειστικά με μία από τις ακόλουθες μορφές επιχειρήσεων εταιρικού/εμπορικού χαρακτήρα [Ατομική Επιχείρηση, Ομόρρυθμη Εταιρεία (Ο.Ε.), Ετερόρρυθμη Εταιρεία (Ε.Ε.), Ετερόρρυθμη Εταιρεία (Ε.Ε.) κατά μετοχές, Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.), Μονοπρόσωπη Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης (Μ.Ε.Π.Ε.), Ανώνυμη Εταιρεία (Α.Ε.), Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία (Μ.Α.Ε), Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία (Ι.Κ.Ε.), Μονοπρόσωπη Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία (Μ.Ι.Κ.Ε.).
- Να τηρούν απλογραφικά ή διπλογραφικά βιβλία του ν.4308/2014, όπως ισχύει.
- Να έχουν εγγραφεί στο Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων του άρθρου 20 του ν. 4557/2018 (Α΄ 139) όπως ισχύει πριν την ημερομηνία υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης, εφόσον περιλαμβάνονται στους υπόχρεους εγγραφής στο Μητρώο.
- Να μη βρίσκονται υπό πτώχευση, εκκαθάριση ή αναγκαστική διαχείριση ή να μην έχουν καταθέσει αίτηση εξυγίανσης οι πιστωτές της επιχείρησης.

- Η ενιαία επιχείρηση να μην είναι προβληματική σύμφωνα με το Άρθρο 2, σημείο 18 του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 και τα αναφερόμενα στο **Παράρτημα 8: Ορισμός της «Προβληματικής Επιχείρησης»**.
- Εάν έχουν λάβει ενίσχυση διάσωσης, να έχουν αποπληρώσει το δάνειο και να έχει λυθεί η Σύμβαση εγγύησης, ή εάν έχουν λάβει ενίσχυση αναδιάρθρωσης αυτή να έχει ολοκληρωθεί.
- Να μην εκκρεμεί σε βάρος τους ανάκτηση κρατικής ενίσχυσης έπειτα από απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με την οποία μια ενίσχυση κηρύσσεται παράνομη και ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά.
- Να πληροί τον χαρακτήρα κινήτρου και ως εκ τούτου να μην έχει γίνει έναρξη εργασιών για την πράξη πριν την **ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης**. Σε αντίθετη περίπτωση το σύνολο της πράξης καθίσταται μη επιλέξιμη προς χρηματοδότηση.
- Να δεσμευτούν ότι οι δαπάνες που περιλαμβάνονται στη συγκεκριμένη αίτηση χρηματοδότησης δεν έχουν χρηματοδοτηθεί, ενταχθεί και δεν θα υποβληθούν προς έγκριση χρηματοδότησης σε άλλο πρόγραμμα που χρηματοδοτείται από εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους.
- Ο τόπος υλοποίησης της πράξης να μην είναι η κατοικία του δικαιούχου (κύρια ή δευτερεύουσα).
- Να τηρούν τη νομοθεσία περί υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων και πρόληψης του επαγγελματικού κινδύνου.
- Να δεσμευτούν ότι δεν συντρέχουν οι λόγοι αποκλεισμού του άρθρου 39, παρ. 1-4 και του άρθρου 40 του Ν. 4488/2017 (Α137/13.09.2017).
- Να δεσμευτούν ότι κατά την υλοποίηση της πράξης θα προασπίσουν την ισότητα των φύλλων και θα αποτρέψουν κάθε διάκριση λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.
- Να διαθέτουν ή να δεσμευτούν με υπεύθυνη δήλωση του Νόμιμου Εκπροσώπου ότι μέχρι την ολοκλήρωση της επένδυσης θα μεριμνήσουν για τις κατάλληλες υποδομές και υπηρεσίες με σκοπό την ελαχιστοποίηση των εμποδίων και τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε αυτές, όπου αυτό είναι απαραίτητο και αναγκαίο, ατόμων με αναπηρία, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 73 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1060/2021 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής και την κατάργηση του κανονισμού(ΕΚ) αριθ. 1083/2006. Ως υποδομές νοούνται τόσο οι κτιριακές υποδομές, όσο και οι ηλεκτρονικές εφαρμογές που απευθύνονται στο πελατειακό κοινό (π.χ. ιστοσελίδες και λοιπές ηλεκτρονικές εφαρμογές, όπως ηλεκτρονικά σημεία πληροφόρησης ή/και εξυπηρέτησης κ.λ.π.) σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο όπως δίνεται στο **Παράρτημα 9: Εξασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία**.
- Να δεσμευτούν ότι η προτεινόμενη πράξη δεν καταστρατηγεί και δεν είναι ασύμβατη με κανένα από τα αναφερόμενα στο Χάρτη θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως αυτά αναφέρονται αναλυτικά στο **Παράρτημα 10: Πίνακας συμμόρφωσης πράξεων με το χάρτη θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης**.
- Να υποβάλλουν ηλεκτρονικά αίτηση χρηματοδότησης, η οποία να συνοδεύεται από το σύνολο των αναγκαίων στοιχείων, δικαιολογητικών και εντύπων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην **Κεφάλαιο 12: Υποβολή αιτήσεων χρηματοδότησης**.
- Να έχουν την ιδιότητα της πολύ μικρής ή μικρής ή μεσαίας ή μεγάλης επιχείρησης όπως ορίζεται στη Σύσταση της 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2003 και σύμφωνα με το Παράρτημα Ι του Κανονισμού 651/2014 σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων και του **Παραρτήματος 5: Ορισμός ΜΜΕ**.

Διευκρινίζεται ότι:

Η κατηγορία των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) αποτελείται από επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζομένους και των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 50 εκατομμύρια ευρώ ή / και το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 43 εκατομμύρια ευρώ.

- Ως πολύ μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από δέκα εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών ή / και το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 2 εκατομμύρια ευρώ.
- Ως μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 50 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών ή / και το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 10 εκατομμύρια ευρώ.

Όταν, κατά την ημερομηνία κλεισίματος των λογαριασμών και σε ετήσια βάση, μια επιχείρηση βρίσκεται πάνω ή κάτω από τα όρια τα σχετικά με τον αριθμό απασχολούμενων ή τα χρηματοοικονομικά όρια που αναφέρονται ανωτέρω (για τον ορισμό της μικρής, πολύ μικρής επιχείρησης), η κατάσταση αυτή έχει ως αποτέλεσμα την απόκτηση ή την απώλεια της ιδιότητας της μεσαίας, μικρής ή πολύ μικρής επιχείρησης μόνον εάν το φαινόμενο επαναληφθεί επί δύο διαδοχικά οικονομικά έτη.

Οι ανωτέρω προϋποθέσεις πρέπει να πληρούνται στο σύνολό τους. Η μη ικανοποίηση μίας ή περισσότερων εξ' αυτών ή η ελλιπής ή ανύπαρκτη τεκμηρίωση για την ικανοποίησή τους αποτελούν συνθήκες αποκλεισμού του επενδυτικού σχεδίου και συνεπώς λόγο που συνιστά αδυναμία υποβολής της αίτησης ή/και απόρριψης αυτής.

Επισημαίνεται ότι:

- Δεν επιτρέπεται η συστέγαση επιχειρήσεων, ώστε να μην είναι δυνατή η χρήση του εξοπλισμού της ενισχυόμενης επένδυσης από άλλη επιχείρηση. Με τον όρο συστέγαση νοείται η εγκατάσταση της ενισχυόμενης επιχείρησης σε ίδιο, μη διακριτό χώρο με άλλη επιχείρηση. Στην περίπτωση που διαπιστωθεί συστέγαση επιχειρήσεων όπου είναι δυνατή η χρήση του εξοπλισμού της ενισχυόμενης επένδυσης από άλλη επιχείρηση, θα ανακαλείται η απόφαση ένταξης.

Δεν έχουν δικαίωμα υποβολής αίτησης χρηματοδότησης:

- Οι χρηματοπιστωτικοί και ασφαλιστικοί οργανισμοί, οι δημόσιοι φορείς ή δημόσιοι οργανισμοί ή/και οι θυγατρικές τους, οι δημόσιες επιχειρήσεις, τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ), καθώς και οι εταιρείες στο κεφάλαιο ή τα δικαιώματα ψήφου των οποίων συμμετέχουν, άμεσα ή έμμεσα, με ποσοστό μεγαλύτερο του είκοσι πέντε τοις εκατό (25%), οι ΟΤΑ και όλοι οι παραπάνω δημόσιοι φορείς μεμονωμένα ή από κοινού (καθώς και επιχειρήσεις που εξομοιώνονται με αυτές, ως κύριοι εταίροι). Επιπρόσθετα, δεν έχουν δικαίωμα υποβολής αίτησης χρηματοδότησης οι πάσης φύσεως αθλητικοί σύλλογοι, σωματεία, αθλητικές ανώνυμες εταιρείες, καθώς και οι επιχειρήσεις που σχετίζονται με τις προαναφερθείσες κατηγορίες με οποιονδήποτε τρόπο (ενδεικτικά: μητρική, θυγατρική, συνδεδεμένη, συνεργαζόμενη, κοινή ιδιοκτησία/διαχείριση μέσω φυσικών προσώπων κλπ).
- Οι επιχειρήσεις οι οποίες εντάσσονται σε ήδη οργανωμένο ομοιόμορφο δίκτυο διανομής προϊόντων ή παροχής υπηρεσιών και οι οποίες εκμεταλλεύονται κατόπιν σχετικών συμβάσεων άδειες εκμετάλλευσης δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, που αφορούν συνήθως εμπορικά σήματα ή διακριτικούς τίτλους και τεχνογνωσία για την χρήση και τη διανομή αγαθών ή υπηρεσιών (π.χ. franchising, Shop in shop, δίκτυο πρακτόρευσης).
- Οι εξωχώριες (offshore) επιχειρήσεις.

Διευκρινίζεται ότι ο δικαιούχος μπορεί να υλοποιήσει δαπάνες στην έδρα της επιχείρησης ή/και σε υποκαταστήματα αυτής, εφόσον όλα τα σημεία υλοποίησης ανήκουν στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.

Επιπρόσθετες προϋποθέσεις αιτήσεων χρηματοδότησης με καθεστώς ενίσχυσης τον Καν. ΕΕ 651/2014:

- Η επιχείρηση να μην είναι προβληματική σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 651/2014 και τα αναφερόμενα στο **Παράρτημα 8: Ορισμός της «Προβληματικής Επιχείρησης»**.
- Να πληροί τον **χαρακτήρα κινήτρου** και ως εκ τούτου δεν πρέπει να έχει γίνει έναρξη εργασιών για το επενδυτικό σχέδιο πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης, όπως ορίζεται στην παρ.2 του άρθρου 6 του Καν. ΕΕ 651/2014. **Σε αντίθετη περίπτωση το σύνολο της πράξης καθίσταται μη επιλέξιμη προς χρηματοδότηση.**
- Οι οφειλόμενες για το μέλλον ενισχύσεις, συμπεριλαμβανομένων των ενισχύσεων που καταβάλλονται σε περισσότερες δόσεις, ανάγονται στην αξία τους κατά το χρόνο χορήγησης. Οι επιλέξιμες δαπάνες επίσης ανάγονται στην αξία τους κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης. Το προεξοφλητικό επιτόκιο είναι το επιτόκιο που ίσχυε κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης.

7. Επιλέξιμοι τομείς δραστηριότητας

Οι επιλέξιμοι τομείς δραστηριότητας της πρόσκλησης προσδιορίζονται αναλυτικά στο **Παράρτημα 1: Προτεραιότητες τομέων Στρατηγικών Τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP) της πρόσκλησης και** ο δικαιούχος πρέπει να τεκμηριώσει ότι το προτεινόμενο επενδυτικό σχέδιο έρευνας-καινοτομίας (πράξη) εντάσσεται σε επιλέξιμη προτεραιότητα του ιδίου **Παραρτήματος 1 της πρόσκλησης**.

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τον **Κανονισμό (ΕΕ) 651/2014** δεν είναι επιλέξιμες:

γ) ενισχύσεις που χορηγούνται στον τομέα της μεταποίησης και της εμπορίας γεωργικών προϊόντων, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- όταν το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των εν λόγω προϊόντων που αγοράζονται από πρωτογενείς παραγωγούς ή διατίθενται στην αγορά από τις οικείες επιχειρήσεις,
- όταν η ενίσχυση συνοδεύεται από την υποχρέωση της απόδοσής της εν μέρει ή εξολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς.

δ) στις ενισχύσεις που διευκολύνουν την παύση λειτουργίας μη ανταγωνιστικών ανθρακωρυχείων, που εμπίπτουν στην απόφαση 2010/787/ΕΕ του Συμβουλίου.

8. Επιλέξιμες δαπάνες

Ως ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών ορίζεται **η ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης**. Η ενίσχυση πρέπει να πληροί τον χαρακτήρα κινήτρου και ως εκ τούτου δεν πρέπει να έχει γίνει έναρξη εργασιών για το έργο πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης, όπως ορίζεται στην παρ.2 του άρθρου 6 του Καν. (ΕΕ) αριθ. 651/2014. Σε αντίθετη περίπτωση το σύνολο του έργου καθίσταται μη επιλέξιμο προς χρηματοδότηση.

Ως ημερομηνία λήξης της προθεσμίας επιλεξιμότητας των δαπανών ορίζεται η καταληκτική ημερομηνία ολοκλήρωσης της πράξης, ήτοι **τριάντα έξι (36) μήνες** από την ημερομηνία ηλεκτρονικής κοινοποίησης της οριστικής έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησής (αποτέλεσμα αξιολόγησης ή αποτέλεσμα αξιολόγησης ένστασης).

8.1 Κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών

Κατά τη διαμόρφωση από το δικαιούχο του προτεινόμενου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού της πράξης, είναι υποχρεωτική η σύνδεση των αιτούμενων δαπανών με τις παρακάτω κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών.

Κωδικός Δαπάνης ΟΠΣΚΕ	Κατηγορίες/Υποκατηγορίες δαπανών	Επισημάνσεις/Όρια
01.	**Δαπάνες προσωπικού**	
01.08.	Ερευνητές και τεχνικοί στο βαθμό που απασχολούνται άμεσα στο έργο	Έως 70% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού
02.	**Δαπάνες Εξοπλισμού, Μεταφορικών Μέσων & Οργάνων**	
02.03.	Δαπάνες για αγορά οργάνων και εξοπλισμού, στον βαθμό και για όσο χρόνο χρησιμοποιούνται για το έργο (αποσβέσεις)	Έως 40% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού.
04.	**Δαπάνες για Παροχή Υπηρεσιών**	
04.02.	Δαπάνες για ανάθεση έρευνας επί συμβάσει σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα	Έως 40% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού.
09.	**Έμμεσες Δαπάνες**	Άρθρο 54, Καν. 1060/2021)
09.01.	Έμμεσες Δαπάνες (7% επί των επιλέξιμων άμεσων δαπανών του επενδυτικού σχεδίου)	7% επί των επιλέξιμων άμεσων δαπανών της πράξης

Διευκρινίζεται ότι, για τη διαμόρφωση του προϋπολογισμού, τα ανωτέρω ποσοστά είναι τα μέγιστα επιλέξιμα για κάθε κατηγορία δαπάνης. Οι κανόνες επιλεξιμότητας των δαπανών των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων προσδιορίζονται στην με α.π. 114947/01.12.2022 (Β΄ 6132) απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027» όπως προβλέπεται στο ν.4914/2022 (Α'61) άρθρο 63 παρ. 20.

Σε περίπτωση έγκρισης της πράξης, είναι αποκλειστική ευθύνη του δικαιούχου και ελεγκτικό πεδίο του οργάνου ελέγχου, οι δαπάνες που θα υλοποιηθούν και πιστοποιηθούν να:

- εμπίπτουν στις επιλέξιμες κατηγορίες δαπανών,
- είναι απαραίτητες για την υλοποίηση της πράξης,
- περιλαμβάνονται στο εγκεκριμένο Τεχνικό Παράρτημα,
- πραγματοποιούνται εντός επιλέξιμης χρονικής περιόδου,
- είναι νόμιμες και κανονικές,
- διενεργούνται με βάση την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, ήτοι σύμφωνα με τις αρχές της οικονομίας, της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας,
- τεκμηριώνονται από τα απαραίτητα δικαιολογητικά και παραστατικά, όπως αυτά προβλέπονται από την ισχύουσα φορολογική νομοθεσία,
- λογιστικοποιούνται κατάλληλα.

Σε διαφορετική περίπτωση κρίνονται μη επιλέξιμες.

Επίσης **δεν είναι επιλέξιμες**:

- Οι δαπάνες διεξαγωγής της μελέτης σκοπιμότητας που προβλέπονται στο άρθρο 25 παράγραφος 4 του Καν. (ΕΕ) αριθ. 651/2014 και
- Οι δαπάνες για την απόκτηση, την επικύρωση και την προστασία των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας που προκύπτουν ως αποτέλεσμα του ερευνητικού έργου.
- Σημειώνεται ότι στο πλαίσιο της παρούσας Πρόσκλησης δεν είναι επιλέξιμες πράξεις που σχετίζονται με έρευνα-καινοτομία επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται ή/και η προτεινόμενη πράξη αφορά στην εξόρυξη ή οποιαδήποτε επεξεργασία που σχετίζεται με το:
  - χρυσό ή
  - το CO_2

8.2 Ανάλυση ανά κατηγορία δαπάνης

Στις ακόλουθες επισημάνσεις λαμβάνονται υπόψη τα οριζόμενα στον **Κανονισμό (ΕΕ) 651/2014** όπως ισχύει και ειδικότερα στο άρθρο 25 «Ενισχύσεις για έργα έρευνας και ανάπτυξης».

01. Δαπάνες προσωπικού

01.08. Ερευνητές και τεχνικοί στο βαθμό που απασχολούνται άμεσα στο έργο

Στην κατηγορία περιλαμβάνονται αμοιβές για το προσωπικό (ερευνητές και τεχνικοί) στο βαθμό που απασχολούνται στο πλαίσιο της υλοποίησης του έργου. Πρόκειται για δαπάνες που αφορούν:

α) στο τακτικό προσωπικό του δικαιούχου που απασχολείται στην ερευνητική εγκατάσταση κατά τη διάρκεια του έτους έναρξης του έργου και συνδέεται με τον δικαιούχο με σχέση εξαρτημένης εργασίας (σύμβαση εργασίας πλήρους ή μερικής απασχόλησης αορίστου χρόνου, σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου),

β) σε έκτακτο προσωπικό που απασχολείται στην πράξη σε νέες θέσεις που δημιουργήθηκαν ως άμεση συνέπεια του έργου, με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου πλήρους ή μερικής απασχόλησης,

γ) σε υποτρόφους σύμφωνα με τις προϋποθέσεις της παραγράφου 4 του άρθρου 15 της ΥΑΕΚΕΔ, και

δ) σε φυσικά πρόσωπα με σύμβαση μίσθωσης έργου, εφόσον τηρούνται οι προϋποθέσεις της παραγράφου 3 του άρθρου 15 της υπ΄ αριθ. α.π. 114947/01.12.2022 Απόφασης (Β΄ 6132) (ΥΑΕΚΕΔ). Επισημαίνεται ότι τα φυσικά πρόσωπα με σύμβαση μίσθωσης έργου υποχρεούνται να διαθέτουν ενεργή έναρξη επιτηδεύματος/επαγγελματικής δραστηριότητας στη ΔΟΥ και να εκδίδουν τα προβλεπόμενα φορολογικά στοιχεία (Τιμολόγιο Παροχής Υπηρεσιών). ΔΕΝ είναι επιλέξιμες οι αμοιβές προσωπικού που καταβάλλονται με Τίτλο Κτήσης (Απόδειξη Δαπάνης).

Η επιλεξιμότητα των δαπανών για κάθε μέλος της ομάδας έργου συναρτάται από το βαθμό απασχόλησής του στο συγκεκριμένο έργο και διέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 15 της ΥΑΕΚΕΔ. Επισημαίνεται ότι φυσικά πρόσωπα που συμμετέχουν στην υλοποίηση του έργου ως υπεργολάβοι (συμβάσεις παροχής υπηρεσιών) δεν θεωρούνται προσωπικό του Δικαιούχου (άρθρο 15, παρ. 5 της ΥΑΕΚΕΔ) και οι δαπάνες τους πρέπει να περιληφθούν στην κατηγορία 04.02. «Δαπάνες για ανάθεση έρευνας επί συμβάσει σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα».

Σημειώνεται ότι το μέγιστο επιχορηγούμενο (πιστοποιούμενο) μικτό κόστος ανά ερευνητή (ΑΦΜ) ανέρχεται στο ποσό των **4.000€ ανά ανθρωπομήνα** στο σύνολο της Δράσης «Ενίσχυση επιχειρήσεων της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης για έρευνα και καινοτομία σε τομείς Στρατηγικών Τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP)» (Δράση RSO1.6.α). Το αντίστοιχο όριο για το **τεχνικό προσωπικό ανέρχεται στο ποσό των 2.000€ ανά ανθρωπομήνα και ανά ΑΦΜ**. Τα ανωτέρω όρια δεν ελέγχονται κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης, αλλά και κατά την υλοποίηση των έργων και την πιστοποίηση των δαπανών. Η απασχόληση του προσωπικού, θα πρέπει να είναι επαρκώς τεκμηριωμένη σε σχέση με την περιγραφή του αντικειμένου που αναλαμβάνει ο δικαιούχος στο πλαίσιο του έργου, και σε καμία περίπτωση δεν θα πρέπει να υπερεκτιμούνται. Στην περίπτωση που το προσωπικό επιχείρησης που απασχολείται στο έργο ως ερευνητικό προσωπικό είναι ταυτόχρονα και εσωτερικός εταιρικός παράγοντας του νομικού προσώπου (π.χ. μέτοχος, εταίρος, διαχειριστής, μέλος Δ.Σ.), οι δαπάνες προσωπικού είναι επιλέξιμες εφόσον τηρούνται οι αυξημένες προϋποθέσεις έγκυρης σύναψης σύμβασης εργασιακής απασχόλησης, υπό την μορφή αποκλειστικά και μόνο της σύμβασης εξαρτημένης εργασίας και της σύμβασης μίσθωσης έργου, σύμφωνα με τους όρους που τίθενται στο νομοθετικό πλαίσιο της αντίστοιχης εταιρικής μορφής (πχ βλ. για ΑΕ άρθρα 99-101 του Ν. 4548/2018 και για ΙΚΕ άρθρο 95 του Ν. 4072/2012). Επισημαίνεται ότι η προσφορά εργασίας πρέπει να αφορά ειδικά στην υλοποίηση του εγκεκριμένου έργου και όχι σε διαχειριστικές αμοιβές. Δαπάνες προσωπικού για την εργασία του ιδιοκτήτη ατομικής επιχείρησης δεν είναι επιλέξιμες.

02. Δαπάνες Εξοπλισμού, Μεταφορικών Μέσων & Οργάνων

Στην κατηγορία αυτή είναι επιλέξιμες δαπάνες που αφορούν **μόνο στην αγορά οργάνων και εξοπλισμού** που είναι απαραίτητος για την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου έρευνας-καινοτομίας.

Αναλυτικότερα για την υποκατηγορία:

02.03. Δαπάνες για αγορά οργάνων και εξοπλισμού, στον βαθμό και για όσο χρόνο χρησιμοποιούνται για το έργο (αποσβέσεις)

Όταν τα όργανα και ο εξοπλισμός δεν χρησιμοποιούνται καθ' όλη τη διάρκεια ζωής τους για το έργο, επιλέξιμες θεωρούνται μόνον οι δαπάνες απόσβεσης που αντιστοιχούν στη διάρκεια του έργου, οι οποίες υπολογίζονται με βάση τις γενικά αποδεκτές λογιστικές αρχές. Βασική προϋπόθεση επιλεξιμότητας αποτελεί τόσο η αναλυτική περιγραφή, όσο και η προσκόμιση στοιχείων τεκμηρίωσης του κόστους (προτιμολόγια, κλπ). Εφόσον η επιχείρηση δραστηριοποιείται σε συναφές αντικείμενο και διαθέτει ήδη σχετικά πάγια στοιχεία, απαιτείται ολοκληρωμένη αιτιολόγηση των επιπλέον αναγκών στο πλαίσιο της πράξης.

Επισημάνσεις:

Προκειμένου να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες που περιλαμβάνονται συνολικά στην κατηγορία **«02. Δαπάνες Εξοπλισμού, Μεταφορικών Μέσων & Οργάνων»** θα πρέπει να τηρούνται οι ακόλουθοι όροι:

- Ο προμηθευόμενος εξοπλισμός να εξυπηρετεί άμεσα την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου έρευνας-καινοτομίας, να είναι σύγχρονης τεχνολογίας, καινούργιος, αμεταχείριστος και στην κυριότητα του δικαιούχου.
- Οι δαπάνες προμήθειας δύναται να περιλαμβάνουν και το κόστος μεταφοράς και εγκατάστασης του εξοπλισμού μέχρι αυτός να τεθεί σε παραγωγική λειτουργία.
- Ο προμηθευόμενος εξοπλισμός θα πρέπει να αποτελεί πάγιο στοιχείο για τον δικαιούχο. Πάγιο στοιχείο θεωρείται κάθε στοιχείο το οποίο με κατάλληλη χρήση και συντήρηση έχει ωφέλιμη διάρκεια χρήσης μεγαλύτερη του ενός έτους, διατηρεί το αρχικό του σχήμα και εμφάνιση κατά τη χρήση, δεν χάνει την ταυτότητά του με ενσωμάτωση σε άλλο ή πιο σύνθετο στοιχείο και καταχωρίζεται στο μητρώο παγίων και δέχεται αποσβέσεις.
- Ο προμηθευόμενος εξοπλισμός να περιγράφεται αναλυτικά, με τεχνικές προδιαγραφές, να τεκμηριώνεται η αναγκαιότητα της χρήσης του και το εύλογο του κόστους απόκτησής του.
- Τα ηλεκτρομηχανολογικά συστήματα, για τα οποία υφίσταται σχετική υποχρέωση από την κείμενη νομοθεσία, θα πρέπει να φέρουν σήμανση CE (Ευρωπαϊκής Ένωσης).
- Οι δαπάνες προμήθειας πρόσθετων εξαρτημάτων είναι επιλέξιμες, εφόσον αυτά είναι παρελκόμενα του κυρίως εξοπλισμού που περιλαμβάνεται στην πράξη, αποτελούν δηλαδή αναπόσπαστο τμήμα του και είναι απαραίτητα για την παραγωγική λειτουργία του.
- Η δαπάνη χρηματοδοτικής μίσθωσης εξοπλισμού (finance leasing) θεωρείται επιλέξιμη μόνο όταν ο εκμισθωτής μπορεί να συνάπτει συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1665/1986 (ΦΕΚ 194 Α'), όπως ισχύει και σε κάθε περίπτωση σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 27 της Απόφασης του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων 114947/1.12.2022 «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027», όπως ισχύει.
- Για δαπάνες οι οποίες εντάσσονται στην παρούσα κατηγορία αλλά δεν δύναται η απόσπαση τους από τον τόπο υλοποίησης της πράξης, χωρίς αυτές να χάσουν μέρος ή το σύνολο της αξίας τους (π.χ. δαπάνες προμήθειας και εγκατάστασης εξοπλισμού γεωθερμίας, συστήματος θέρμανσης, κεντρικού κλιματισμού, ασφαλείας, παραγωγής ενέργειας κλπ), θα πρέπει να υπάρχει ιδιοκτησία ή παραχώρηση χρήσης ή μίσθωση ή νόμιμη σύσταση επικαρπίας επί του ακινήτου για χρονικό διάστημα τουλάχιστον έξι (6) ετών. Η περίοδος της εξαετίας υπολογίζεται από την

ημερομηνία έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησης. Η ιδιοκτησία, η μίσθωση, η σύσταση επικαρπίας ή η παραχώρηση χρήσης θα πρέπει να καταδεικνύεται πριν την καταβολή της δημόσιας χρηματοδότηση.

- Σημειώνεται ότι δεν είναι αποδεκτός ο κατακερματισμός της παγιοποίησης στοιχείου ενεργητικού

Δεν είναι επιλέξιμες δαπάνες:

- Δαπάνες συντήρησης, επισκευής και αντικατάστασης εξοπλισμού που χρησιμοποιείται ήδη από τον δικαιούχο.
- Δαπάνες που αφορούν σε δασμούς, φόρους, τέλη, έξοδα αμοιβών εκτελωνιστή και εκτελωνισμού.
- Οι δαπάνες που αφορούν σε προμήθεια tablets, κινητών τηλεφώνων και τηλεοράσεων.
- Δαπάνες προμήθειας αναλώσιμων υλικών.
- Προμήθεια πάσης φύσεως μηχανημάτων/εξοπλισμού των οποίων η λειτουργία βασίζεται στην καύση ορυκτών καυσίμων (πετρέλαιο, βενζίνη, φυσικό αέριο, υγραέριο κ.λπ.), συμπεριλαμβανομένων των συστημάτων θέρμανσης/παραγωγής ενέργειας από ορυκτά καύσιμα.

04. Δαπάνες για Παροχή Υπηρεσιών

Στην κατηγορία αυτή είναι επιλέξιμες δαπάνες για ανάθεση έρευνας επί συμβάσει σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα (υπεργολαβία).

Αναλυτικότερα για την υποκατηγορία:

04.02. Δαπάνες για ανάθεση έρευνας επί συμβάσει σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα

Στην υποκατηγορία αυτή είναι επιλέξιμες αποκλειστικά δαπάνες που αφορούν υλοποίηση μέρους της πράξης, ως υπεργολαβία, από:

1. Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.), Δημόσια Ερευνητικά Κέντρα ή Ινστιτούτα,
2. Ερευνητικά Πανεπιστημιακά Ινστιτούτα και Ερευνητικά Κέντρα / Ινστιτούτα των Α.Ε.Ι.,
3. Εξειδικευμένες Επιχειρήσεις (Νομικά ή Φυσικά Πρόσωπα με έναρξη επιτηδεύματος/ατομική επιχείρηση), με αποδεδειγμένη εμπειρία στο αντικείμενο του έργου.

Επισημάνσεις:

Προκειμένου να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες που περιλαμβάνονται συνολικά στην κατηγορία «04. Δαπάνες για Παροχή Υπηρεσιών» θα πρέπει να συνάδουν με την περιγραφή συγκεκριμένων αντικειμένων των παραδοτέων έρευνας (κι όχι γενικών υπηρεσιών όπως π.χ. μελετών, ιστοσελίδων, κλπ), που αναλαμβάνονται από τον οργανισμό έρευνας και διάδοσης γνώσεων στο πλαίσιο της πράξης. Επίσης, θα πρέπει να υπάρχει επαρκής και αναλυτική τεκμηρίωση των δαπανών για ανάθεση έρευνας επί συμβάσει σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα (υπεργολαβία), κάνοντας χρήση του κατάλληλου θεσμικού πλαισίου που διέπει τον υπεργολάβο (π.χ. Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας).

Σημειώνεται ότι το χρονικό διάστημα παροχής της υπηρεσίας υπολογίζεται από την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης και μέχρι την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της επένδυσης.

09. Έμμεσες Δαπάνες

09.01. Έμμεσες Δαπάνες

Κατά το χρονικό διάστημα υλοποίησης της πράξης είναι επιλέξιμες έμμεσες δαπάνες, οι οποίες περιλαμβάνονται στο συνολικό επιχορηγούμενο προϋπολογισμό της πράξης και υπολογίζονται με βάση σταθερό συντελεστή 7% επί των άμεσων επιλέξιμων δαπανών της πράξης, σύμφωνα με το άρθρο 54 του Καν. (ΕΕ) 1060/2021. Το 7% καλύπτει τις υπόλοιπες δαπάνες που προκύπτουν από την ερευνητική δραστηριότητα.

Οι δαπάνες που υπολογίζονται βάσει του ενιαίου συντελεστή 7% είναι επιλέξιμες χωρίς προσκόμιση των αντίστοιχων παραστατικών, καταβάλλεται αναλογικά με κάθε πληρωμή και το αναλογούν ύψος αυτής οριστικοποιείται κατά το στάδιο της τελικής πιστοποίησης της πράξης.

Η μη προσκόμιση παραστατικών δεν αίρει την υποχρέωση των Δικαιούχων για τήρηση της Εθνικής Νομοθεσίας και του Ενωσιακού Κανονιστικού Πλαισίου (π.χ. τήρηση των κανόνων περί δημοσίων συμβάσεων από όποιους φορείς θεωρούνται Αναθέτουσα Αρχή κατά την έννοια του ν.4412/2016).

Οι δικαιούχοι με την αίτησή τους δεσμεύονται ότι θα αξιοποιήσουν το 7% για απαραίτητες δαπάνες ενισχυόμενου έργου έρευνας και ανάπτυξης όπως για παράδειγμα πρόσθετα γενικά έξοδα και λοιπές λειτουργικές δαπάνες, συμπεριλαμβανομένου του κόστους υλικών, εφοδίων και συναφών προϊόντων, που είναι άμεσο αποτέλεσμα του έργου και σύμφωνα με τους κανόνες επιλεξιμότητας του ΣΔΕ και της παρούσας Πρόσκλησης.

8.3 Γενικές επισημάνσεις και πρόσθετες διευκρινίσεις για όλες τις κατηγορίες δαπανών

1. Οι επιλέξιμες δαπάνες λαμβάνουν ενίσχυση με τη μορφή της επιχορήγησης και στη βάση του πραγματικού κόστους (πλην των έμμεσων). Ως πραγματικές νοούνται οι δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί για την υλοποίηση πράξης, προβλέπονται στην απόφαση χρηματοδότησης, έχουν εξοφληθεί από τον δικαιούχο και τεκμηριώνονται από τιμολόγια και αποδεικτικά της καταβολής των σχετικών ποσών από τον δικαιούχο, καθώς και από τα λογιστικά αρχεία του.

2. Όλες οι δαπάνες εξετάζονται κατά την πιστοποίησή τους για την επιλεξιμότητα τους, το εύλογο του κόστους καθώς και για τη σκοπιμότητά τους σε σχέση με την πράξη της επιχείρησης. Σε περίπτωση που οι δαπάνες που πιστοποιούνται δεν κριθούν επιλέξιμες, εύλογες ή σχετικές με την επιλέξιμη δραστηριότητα της επιχείρησης, γίνεται δεκτό μόνο το ποσό που χαρακτηρίζεται ως επιλέξιμο, εύλογο και σχετικό.

3. Για τον έλεγχο των τιμών, οι αρμόδιες Υπηρεσίες και Επιτροπές μπορούν να ελέγχουν τα στοιχεία αξίας του εξοπλισμού. Οι αρμόδιες Υπηρεσίες και Επιτροπές μπορεί να ζητούν από το ωφελούμενο, τον προμηθευτικό οίκο ή και τρίτους πρόσθετα κατά την κρίση τους στοιχεία και πληροφορίες, για εξακρίβωση της αξίας και τον έλεγχο των τιμών αυτών.

4. Για τον έλεγχο του κόστους των δαπανών της επένδυσης μπορούν να χρησιμοποιούνται από τις αρμόδιες υπηρεσίες και Επιτροπές κάθε είδους αποδεικτικά στοιχεία.

5. Συμβάσεις ή Ιδιωτικά Συμφωνητικά προσκομίζονται νομίμως υπογεγραμμένα (ιδιοχείρως ή ψηφιακά μέσω gov.gr) συνοδευόμενα από τα αντίστοιχα αποδεικτικά ηλεκτρονικής υποβολής στην ΑΑΔΕ, εφόσον συντάχθηκαν ή απαιτούνται από τη φορολογική νομοθεσία, εκτός και αν ορίζεται διαφορετικά στη Πρόσκληση.

6. **Δαπάνες που πραγματοποιούνται πριν από τον χρόνο ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης δεν είναι επιλέξιμες** και θα έχουν ως αποτέλεσμα την **απένταξη του συνόλου της πράξης.**

7. Δεν γίνονται αποδεκτές ως επιλέξιμες δαπάνες, πάσης φύσεως παραστατικά αυτοτιμολόγησης (αποδείξεις δαπανών, τιμολόγια αυτοπαράδοσης, ιδιοπαραγωγή κ.ά)

8. Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) είναι επιλέξιμη δαπάνη, εφόσον ο ωφελούμενος δεν έχει δικαίωμα έκπτωσης του ΦΠΑ σύμφωνα με τις διατάξεις του κώδικα ΦΠΑ, όπως εκάστοτε ισχύει. Ειδικότερα, είναι επιλέξιμη δαπάνη εφόσον βαρύνει δαπάνες που χρησιμοποιούνται για την άσκηση εξαιρούμενων ή απαλλασσόμενων του ΦΠΑ δραστηριοτήτων του ωφελούμενου.

   Στις περιπτώσεις που ο ΦΠΑ βαρύνει δαπάνες οι οποίες χρησιμοποιούνται τόσο για την άσκηση δραστηριοτήτων για τις οποίες δεν παρέχεται δικαίωμα έκπτωσης όσο και για την άσκηση δραστηριοτήτων για τις οποίες παρέχεται το σχετικό δικαίωμα (μικτή δραστηριότητα), ο ΦΠΑ είναι επιλέξιμη δαπάνη κατά το ποσοστό που δεν μπορεί να ανακτηθεί. Σημειώνεται ότι, όταν ο ΦΠΑ

είναι επιλέξιμη δαπάνη, συμπεριλαμβάνεται στον επιχορηγούμενο π/υ και σε καμία περίπτωση δεν τον προσαυξάνει.

9. Δαπάνες που πραγματοποιούνται μετά την ημερομηνία ολοκλήρωσης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της πράξης δεν γίνονται αποδεκτές.

10. Οι χρεωστικοί τόκοι, οι προμήθειες χρηματοπιστωτικών συναλλαγών, τα έξοδα συναλλάγματος και χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές καθώς και τα λοιπά καθαρά χρηματοοικονομικά έξοδα του δικαιούχου δεν είναι επιλέξιμα.

11 Οι δαπάνες για πρόστιμα, προσαυξήσεις, χρηματικές ποινές και έξοδα για την επίλυση διαφορών δεν είναι επιλέξιμες.

12 Δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη η προμήθεια πάσης φύσεως μηχανημάτων/εξοπλισμού που για τη λειτουργία τους απαιτείται η καύση ορυκτών καυσίμων (πετρέλαιο, βενζίνη, κλπ).

13 Κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης υποβάλλονται υποχρεωτικά δύο (2) προσφορές, από δύο ανεξάρτητους μεταξύ τους προμηθευτές, για κάθε δαπάνη της κατηγορίας 02.03 «Δαπάνες για αγορά οργάνων και εξοπλισμού, στον βαθμό και για όσο χρόνο χρησιμοποιούνται για το έργο (αποσβέσεις)», καθαρής αξίας άνω των 20.000€, διαφορετικά η εν λόγω δαπάνη θα περικόπτεται. Σε περίπτωση μη δυνατότητας προσκόμισης δεύτερης προσφοράς (π.χ ειδικές κατασκευές κ.λ.π) προσκομίζεται μία με σχετική αιτιολόγηση.

14 Αναλυτικότερα στοιχεία σχετικά με την επιλεξιμότητα των δαπανών περιλαμβάνονται στο **Παράρτημα 6**: **Παραδοτέα πιστοποίησης φυσικού και οικονομικού αντικειμένου και δικαιολογητικά καταβολής της ενίσχυσης**.

15 Τα αποκτώμενα στοιχεία ενεργητικού πρέπει να είναι καινούρια.

16 Δαπάνες που είναι υποχρεωτικές από τη νομοθεσία δεν είναι επιλέξιμες.

9. Προϋπολογισμός και διάρκεια υλοποίησης πράξεων

Ο επιχορηγούμενος προϋπολογισμός κάθε πράξης κυμαίνεται όπως δίνεται στον παρακάτω πίνακα. Σημειώνεται ότι ο επιχορηγούμενος προϋπολογισμός της πράξης δεν δύναται να υπερβαίνει **τον υψηλότερο κύκλο εργασιών** που επετεύχθη σε μία από τις δύο πλήρεις κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις, πριν την ημερομηνία προκήρυξης της πρόσκλησης (2024 ή 2025), με ανώτατο όριο το ποσό του παρακάτω πίνακα. Στην περίπτωση που η πράξη έχει επιχορηγούμενο προϋπολογισμό μεγαλύτερο του μέγιστου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού του παρακάτω πίνακα, το υπερβάλλον ποσό θεωρείται ιδιωτική συμμετοχή 100% για την υλοποίηση της πράξης και παρόλο που οι υπερβάλλουσες δαπάνες δεν επιχορηγούνται, αντικείμενο αξιολόγησης και παρακολούθησης-ελέγχου αποτελεί το σύνολο της πράξης, συμπεριλαμβανομένου και του υπερβάλλοντος κόστους. Πράξεις με επιχορηγούμενο προϋπολογισμό μικρότερο του ορίου του παρακάτω πίνακα κρίνονται μη επιλέξιμες εξ' αρχής και δεν δύνανται να υποβληθούν.

Όρια επιχορηγούμενου προϋπολογισμού πράξης

Καθεστώς ενίσχυσης	Ελάχιστος επιχορηγούμενος προϋπολογισμός	Μέγιστος επιχορηγούμενος προϋπολογισμός
Κανονισμός (ΕΕ) 651/2014	**500.000€**	**2.000.000€**

Η διάρκεια υλοποίησης των πράξεων είναι κατά μέγιστο **τριάντα έξι (36) μήνες** από την ημερομηνία ηλεκτρονικής κοινοποίησης της οριστικής έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησής (αποτέλεσμα αξιολόγησης ή αποτέλεσμα αξιολόγησης ένστασης). Η διάρκεια υλοποίησης μιας πράξης αφορά στην απαραίτητη χρονική περίοδο για την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της πράξης, μέχρι τη στιγμή που θα έχουν εκπληρωθεί οι ειδικότεροι στόχοι, όροι και υποχρεώσεις που τίθενται στην απόφαση ένταξής της.

10. Καθεστώς ενίσχυσης

Οι ενισχύσεις στο πλαίσιο της παρούσας δράσης χορηγούνται σύμφωνα με:

- **τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης (ΕΕ L 187 της 26.6.2014), όπως τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2023/1315 της Επιτροπής, της 23ης Ιουνίου 2023 (ΕΕ L 167 της 30.6.2023), και ισχύει, και ιδίως το άρθρο 25 «Ενισχύσεις για έργα έρευνας και ανάπτυξης».**

11. Χρηματοδοτικό σχήμα

Η υλοποίηση της πράξης καλύπτεται από τη δημόσια χρηματοδότηση και την ιδιωτική συμμετοχή, το άθροισμα των οποίων είναι ο επιχορηγούμενος προϋπολογισμός της πράξης. Οι πράξεις που θα προταθούν για χρηματοδότηση θα είναι επιλέξιμες εφόσον αφορούν σε επενδυτικά σχέδια **έρευνας και ανάπτυξης** και η ενισχυόμενη πράξη εμπίπτει σε μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες κατηγορίες:

α) βιομηχανική έρευνα (industrial research),

β) πειραματική ανάπτυξη (experimental development).

Η ένταση ενίσχυσης της πράξης έρευνας και ανάπτυξης ενός δικαιούχου καθορίζεται από:

- τον χαρακτηρισμό της **κατηγορίας έρευνας και ανάπτυξης** (βιομηχανική έρευνα, πειραματική ανάπτυξη) κάθε ενότητας εργασίας του έργου και
- το **μέγεθος** της επιχείρησης (πολύ μικρή, μικρή, μεσαία ή μεγάλη).

Η ένταση ενίσχυσης ενός δικαιούχου είναι ίση για όλες τις κατηγορίες δαπάνης που συμπεριλαμβάνει κάθε διαφορετική ενότητα εργασίας του προτεινόμενου έργου. Αναλυτικά οι εντάσεις των ενισχύσεων αποτυπώνονται παρακάτω ανά κατηγορία έρευνας και μέγεθος επιχείρησης.

Ένταση ενίσχυσης ανάλογα με την κατηγορία της έρευνας και το μέγεθος της επιχείρησης

Είδος έρευνας	Μεγάλες επιχειρήσεις	Μεσαίες επιχειρήσεις	Πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις
Βιομηχανική έρευνα	**έως** 50%	**έως** 60%	**έως** 70%
Βιομηχανική έρευνα υπό προϋποθέσεις(*)	**έως** 65%	**έως** 75%	**έως** 80%
Πειραματική ανάπτυξη	**έως** 25%	**έως** 35%	**έως** 45%
Πειραματική ανάπτυξη υπό προϋποθέσεις(*)	**έως** 40%	**έως** 50%	**έως** 60%

(*) Η προσαυξημένη ένταση της ενίσχυσης για τη βιομηχανική έρευνα και την πειραματική ανάπτυξη ισχύει, εάν τα αποτελέσματα του έργου διαδίδονται ευρέως μέσω συνεδρίων, δημοσιεύσεων, αποθετηρίων ελεύθερης πρόσβασης ή μέσω δωρεάν λογισμικού ή λογισμικού ανοικτής πηγής.

Σε κάθε περίπτωση, η ένταση της ενίσχυσης, σε όρους παρούσας αξίας κατά το χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης, δεν υπερβαίνει τα ανωτέρω αναφερόμενα ποσοστά, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Καν. (ΕΕ) αριθ. 651/2014.

ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

Για την κάλυψη της ιδιωτικής συμμετοχής, ο δικαιούχος μπορεί να χρησιμοποιήσει ιδίους πόρους (ίδια συμμετοχή) ή/και δάνειο. Το δάνειο που θα χρησιμοποιηθεί είναι δυνατόν να υποστηρίζεται από τα χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ υπό την προϋπόθεση ότι η σώρευση δανείου και επιχορήγησης δεν

οδηγεί σε υπέρβαση της υψηλότερης έντασης ή του υψηλότερου ποσού ενίσχυσης που εφαρμόζεται στις ενισχύσεις του αντίστοιχου άρθρου του Καν. (ΕΕ) αριθ. 651/2014 (Άρθρο 25).

Επισημαίνεται ότι το άθροισμα όλων των μορφών υποστήριξης από τα Ταμεία δεν θα πρέπει να υπερβαίνει το συνολικό κόστος της πράξης. Η δημόσια χρηματοδότηση της πράξης και το μέρος του συγχρηματοδοτούμενου δανείου που υποστηρίζεται από το ΕΣΠΑ (δηλαδή, το ποσό του δανείου που χορηγείται από το ΕΣΠΑ στην περίπτωση δανείου επιμερισμού ρίσκου ή το συνολικό ποσό του δανείου στην περίπτωση εγγυημένου από το ΕΣΠΑ δανείου), αθροιζόμενα θα πρέπει να μην υπερβαίνουν το συνολικό κόστος της πράξης.

Επισημαίνεται ότι όταν το χρηματοδοτικό εργαλείο εμπεριέχει ενίσχυση, το Ακαθάριστο Ισοδύναμο Επιχορήγησης (Α.Ι.Ε.) αυτής σωρεύει με την επιχορήγηση κατά τον υπολογισμό του ορίου που θέτουν οι Κανονισμοί χορήγησης των ενισχύσεων.

Η ιδιωτική συμμετοχή του δικαιούχου της ενίσχυσης (επιχείρηση) αποδεικνύεται με την εξόφληση των δαπανών του έργου.

Η δημόσια χρηματοδότηση καταβάλλεται απευθείας στην επιχείρηση και δεν επιτρέπεται η εκχώρησή της σε τρίτους. Κατ' εξαίρεση είναι δυνατή η εκχώρηση της δημόσιας χρηματοδότησης σε τράπεζα για την παροχή βραχυπρόθεσμου δανείου που θα αντιστοιχεί σε μέρος ή στο σύνολο της δημόσιας χρηματοδότησης που χρησιμοποιείται για την υλοποίηση της επένδυσης. Σε αυτές τις περιπτώσεις η καταβολή της δημόσιας χρηματοδότησης γίνεται απευθείας στην Τράπεζα με την οποία έχει υπογραφεί η σύμβαση εκχώρησης, για το ισόποσο τμήμα του βραχυπρόθεσμου αυτού δανείου. Στις περιπτώσεις εκχώρησης, ο επενδυτής είναι υποχρεωμένος να προσκομίσει τη σύμβαση εκχώρησης με το Πιστωτικό Ίδρυμα στον αρμόδιο φορέα διαχείρισης και παρακολούθησης του προγράμματος.

Ο τραπεζικός δανεισμός δεν είναι υποχρεωτικός. Εφόσον η επιχείρηση προσφύγει σε δανεισμό για την κάλυψη μέρους της ιδιωτικής συμμετοχής και σε περίπτωση εκχώρησης της δημόσιας χρηματοδότησης σε Τράπεζα για την παροχή δανεισμού, η καταβολή της δημόσιας χρηματοδότησης γίνεται απευθείας στην Τράπεζα με την οποία έχει υπογραφεί η σύμβαση εκχώρησης, για το ισόποσο τμήμα του δανείου. Στις περιπτώσεις εκχώρησης, ο δικαιούχος είναι υποχρεωμένος να προσκομίσει τη σύμβαση δανείου, τυχόν πρόσθετες πράξεις, καθώς και τη σύμβαση εκχώρησης με το Πιστωτικό Ίδρυμα.

12. Υποβολή αιτήσεων χρηματοδότησης

Η αίτηση χρηματοδότησης υποβάλλεται **υποχρεωτικά ηλεκτρονικά** μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων (ΟΠΣΚΕ) κάνοντας χρήση του τυποποιημένου στο ΟΠΣΚΕ Εντύπου Υποβολής Αίτησης Χρηματοδότησης **(Παράρτημα 2: Έντυπο ηλεκτρονικής υποβολής αίτησης χρηματοδότησης και τεχνική περιγραφή προτεινόμενου έργου)** και συνοδεύεται από όλα τα αναγκαία κατά περίπτωση δικαιολογητικά που προβλέπονται στο **Παράρτημα 3: Απαιτούμενα δικαιολογητικά κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης**.

Τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και στοιχεία του **Παραρτήματος 3: Απαιτούμενα δικαιολογητικά κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης** που υποβάλλονται στο ΟΠΣΚΕ ηλεκτρονικά θα πρέπει να είναι της μορφής αρχείων: .pdf, .jpg, .png και μεγέθους έως 10 MB έκαστο. Παρέχεται η δυνατότητα επισύναψης μέχρι πέντε (5) διαφορετικών ηλεκτρονικών αρχείων για κάθε διακριτό δικαιολογητικό. Οι ανωτέρω περιορισμοί είναι υποχρεωτικοί και αποτρεπτικοί για την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης. Συμπιεσμένα αρχεία δεν είναι αποδεκτά για λόγους ασφαλείας. Για τη διευκόλυνση των ενδιαφερομένων προτείνεται τα αρχεία να είναι αυτά ακριβώς που εξάγονται από τα πληροφοριακά συστήματα (Taxis, κ.ο.κ.) χωρίς επεξεργασία.

Αιτήσεις χρηματοδότησης στις οποίες δεν έχουν συμπληρωθεί όλα τα υποχρεωτικά προς συμπλήρωση πεδία του ΟΠΣΚΕ, δεν θα είναι δυνατό να υποβληθούν και να προχωρήσουν στο επόμενο στάδιο. Σε κάθε περίπτωση ισχύουν τα αναφερόμενα στο άρθρο 6 του Καν. ΕΕ 651/2014.

Την πρόσκληση με το ενδεικτικό υπόδειγμα της ηλεκτρονικής υποβολής αίτησης χρηματοδότησης, όπως και όλα τα συνοδευτικά έντυπα της παρούσας πρόσκλησης οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να τα βρουν στους παρακάτω δικτυακούς τόπους:

- της ΕΥΔ Π-ΑΜΘ (www.eydamth.gr)
- του ΕΦΕΠΑΕ (www.efepae.gr, www.efepaeamth.gr)
- του ΕΣΠΑ (www.espa.gr)

Αιτήσεις χρηματοδότησης που δεν έχουν υποβληθεί ηλεκτρονικά δεν αξιολογούνται.

Οι ημερομηνίες έναρξης και λήξης υποβολής των αιτήσεων χρηματοδότησης, παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα:

Έναρξη υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης	Λήξη υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης
15-01-2027 ώρα 13:00	**23-03-2027 ώρα 15:00**

Η ΕΥΔ Π-ΑΜΘ διατηρεί το δικαίωμα τροποποίησης των ανωτέρω ημερομηνιών με βάση την πορεία υποβολής των αιτήσεων χρηματοδότησης. Κάθε τροποποίηση των ανωτέρω στοιχείων θα δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της ΕΥΔ Π-ΑΜΘ (www.eydamth.gr), του ΕΣΠΑ (www.espa.gr) και του ΕΦΕΠΑΕ www.efepae.gr, www.efepaeamth.gr.

Για να θεωρηθεί ότι η διαδικασία ηλεκτρονικής υποβολής ολοκληρώθηκε εμπρόθεσμα, θα πρέπει η υποβολή της αίτησης να ολοκληρωθεί μέχρι την καταληκτική ημερομηνία και ώρα. Σε περίπτωση υποβολής και στη συνέχεια επανεπεξεργασίας της αίτησης, ως ημερομηνία υποβολής για την τεκμηρίωση του εμπρόθεσμου λαμβάνεται υπόψη η τελική-οριστική υποβολή. Αιτήσεις, οι οποίες κατά την καταληκτική ημερομηνία υποβολής, βρίσκονται σε κατάσταση επανεπεξεργασίας, λογίζονται ως μη υποβληθείσες και δεν θα προχωρούν σε αξιολόγηση.

Μετά τη λήξη της προθεσμίας ηλεκτρονικής υποβολής δεν γίνεται αποδεκτή καμία υποβολή/οριστικοποίηση αίτησης χρηματοδότησης.

Ο δικαιούχος της Δράσης υποβάλλει μία αίτησης χρηματοδότησης ανά ΑΦΜ.

Στην περίπτωση που από τη διαδικασία επαλήθευσης προκύψει ότι η επιχείρηση έχει υποβάλει αίτηση χρηματοδότησης δύο ή περισσότερες φορές με τον ίδιο ΑΦΜ όλες οι αιτήσεις χρηματοδότησης απορρίπτονται, όλα τα εγκεκριμένα έργα απεντάσσονται και τυχόν ενισχύσεις που έχουν καταβληθεί ανακτώνται πλήρως.

Η αίτηση χρηματοδότησης υποβάλλεται από το **Συντονιστή ΟΠΣΚΕ** για λογαριασμό του δικαιούχου.

Ως Οικονομικοί υπεύθυνοι μπορούν να οριστούν και οι Συντονιστές, αλλά και σε αυτή την περίπτωση απαιτείται νέα σχέση ΟΠΣΚΕ με ιδιότητα «Οικονομικός Υπεύθυνος».

Ο Συντονιστής ΟΠΣΚΕ εισέρχεται στο σύστημα με τους κωδικούς του taxis ορίζει υποδράση και μέσω της επιλογής προσθήκη δικαιούχου δημιουργεί την βασική καρτέλα στοιχείων του δικαιούχου. Ο Συντονιστής ΟΠΣΚΕ διαχειρίζεται το σύνολο των απαιτούμενων ενεργειών της πράξης από την έναρξη μέχρι και την ολοκλήρωση της, για λογαριασμό του δικαιούχου. Ως Συντονιστές ΟΠΣΚΕ μπορούν να οριστούν και εξουσιοδοτημένα πρόσωπα του δικαιούχου (π.χ. Νόμιμος Εκπρόσωπος, Λογιστής) που διαθέτουν ελληνικό ΑΦΜ και είναι χρήστες του ΟΠΣΚΕ.

Ένα μέλος της ομάδας έργου ορίζεται ως Επιστημονικός Υπεύθυνος του Έργου κατά την υποβολή της πρότασης στο ΟΠΣΚΕ. Ο Επιστημονικός Υπεύθυνος έχει την ευθύνη για τον συντονισμό και την επίβλεψη του έργου από επιστημονικής και τεχνικής πλευράς, την αρτιότητα της υλοποίησης του ερευνητικού σχεδίου και την τήρηση των σχετικών χρονοδιαγραμμάτων. Κατά συνέπεια, ο Επιστημονικός Υπεύθυνος απαιτείται να διαθέτει εμπειρία στην επίβλεψη και τον συντονισμό ερευνητικών έργων καθώς και εις βάθος γνώση της θεματικής περιοχής του έργου. Ο Επιστημονικός Υπεύθυνος είναι δυνατόν να μην ανήκει στο τακτικό προσωπικό του δυνητικού δικαιούχου και να αποτελεί εξωτερικό συνεργάτη. Για κάθε έργο

να καταχωρηθεί ένας μόνος Επιστημονικός Υπεύθυνος. Ο Επιστημονικός Υπεύθυνος μπορεί να προέρχεται από τον φορέα επένδυσης. Ο Επιστημονικός Υπεύθυνος και ο Συντονιστής ΟΠΣΚΕ έργου επιτρέπεται να ταυτίζονται.

Οι Δικαιούχοι φέρουν την αποκλειστική και ακέραια ευθύνη της πλήρους και ορθής συμπλήρωσης της ηλεκτρονικής τους αίτησης χρηματοδότησης (καταχωρήσεις στο ΟΠΣΚΕ και καταχωρήσεις στις Εθνικές Βάσεις Δεδομένων που αντλούνται διαλειτουργικά), καθώς και την ευθύνη εμπρόθεσμης υποβολής.

Κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης, ο δικαιούχος της Δράσης υποχρεούται σωρευτικά:

- να συμπληρώσει στο ΟΠΣΚΕ τα σχετικά πεδία του εντύπου υποβολής,
- να επισυνάψει συμπληρωμένο στο ΟΠΣΚΕ το Τμήμα Β: Αναλυτική περιγραφή προτεινόμενης πράξης, όπως περιγράφεται στο Παράρτημα 2 Τμήμα Β
- να επισυνάψει στο ΟΠΣΚΕ τα δικαιολογητικά που υποβάλλονται ηλεκτρονικά κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης όπως αναφέρονται στο **Παράρτημα 3: Απαιτούμενα δικαιολογητικά κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης**,
- να οριστικοποιήσει την αίτησης χρηματοδότησης ώστε αυτή να καταστεί διαθέσιμη προς επεξεργασία σε επόμενο στάδιο.

Κάθε αίτηση χρηματοδότησης, λαμβάνει ενάριθμο κωδικό κατά την αρχικοποίηση της υποβολής στο ΟΠΣΚΕ.

Οι οριστικά υποβληθείσες αιτήσεις χρηματοδότησης, όπως τεκμηριώνεται από την ημερομηνία/ώρα ηλεκτρονικής υποβολής (οριστικοποίησης) στο ΟΠΣΚΕ, **αξιολογούνται συγκριτικά**.

Η αίτηση χρηματοδότησης επέχει θέση υπεύθυνης δήλωσης του άρθρου 8 του ν.1599/1986 (ΦΕΚ Α΄75) για τα στοιχεία που αναφέρονται σε αυτήν. Η ανακρίβεια των στοιχείων που δηλώνονται στην αίτηση χρηματοδότησης επισύρει τις προβλεπόμενες ποινικές και διοικητικές κυρώσεις. Συνεπώς, θα πρέπει να εμφανίζει ταυτότητα περιεχομένου με τα υποβαλλόμενα ψηφιακά δικαιολογητικά.

Διόρθωση ή τροποποίηση ή συμπλήρωση των αιτήσεων χρηματοδότησης, συμπλήρωση τυχόν ελλειπόντων στοιχείων, έστω και συμπληρωματικών ή διευκρινιστικών, δεν επιτρέπεται μετά την ολοκλήρωση της ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης και μετά την καταληκτική ημερομηνία των υποβολών και την έναρξη της επόμενης ενέργειας.

Επιτρέπεται η επανεπεξεργασία οριστικοποιημένης ηλεκτρονικής αίτησης χρηματοδότησης από το δυνητικό δικαιούχο μέχρι και την καταληκτική ημερομηνία υποβολών. Η επανεπεξεργασία πραγματοποιείται από τους δυνητικούς δικαιούχους και συγκεκριμένα από τον δηλωθέντα συντονιστή (δηλωθείσες σχέσεις ΟΠΣΚΕ) μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων. Με την επιλογή αυτή τα δεδομένα που έχουν καταχωρηθεί στο ΟΠΣΚΕ για τη συγκεκριμένη αίτησης χρηματοδότησης είναι διαθέσιμα για διόρθωση/τροποποίηση. Σε κάθε περίπτωση, τυχόν επανυποβολή της αίτησης χρηματοδότησης επιτρέπεται εντός της τεθείσας προθεσμίας

Προσοχή: Σε αυτή την περίπτωση απαιτείται εκ νέου Υποβολή της αίτησης ώστε να είναι έγκυρη και να προχωρήσει σε επόμενα στάδια (Αξιολόγηση), ενώ πρέπει να σημειωθεί ότι λαμβάνεται υπόψη η τελευταία ημερομηνία υποβολής (επανυποβολής) για να θεωρηθεί η αίτηση εμπρόθεσμη. Αιτήσεις, οι οποίες κατά την καταληκτική ημερομηνία υποβολής βρίσκονται σε κατάσταση επανεπεξεργασίας, λογίζονται ως μη υποβληθείσες και δεν αξιολογούνται.

Η υποβολή αίτησης χρηματοδότησης στη **Δράση «Ενίσχυση επιχειρήσεων της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης για έρευνα και καινοτομία σε τομείς Στρατηγικών Τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP)»** συνιστά επίσης εξουσιοδότηση προς την ΕΥΔ Π-ΑΜΘ και τον ΕΦΕΠΑΕ, για συλλογή στοιχείων που βρίσκονται καταχωρισμένα σε βάσεις δεδομένων (π.χ. ΑΑΔΕ, ΕΡΓΑΝΗ, Γ.Ε.ΜΗ, ΕΦΚΑ κ.α.) καθώς και για την περαιτέρω επεξεργασία από τις αρμόδιες υπηρεσίες, των προσωπικών δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων και των ευαίσθητων, τα οποία και τηρούνται:

- για τις ανάγκες υλοποίησης της παρούσας Δράσης (ενδεικτικά: αυτόματη προ συμπλήρωση πεδίων ΟΠΣΚΕ μέσω διασύνδεσης με ΑΑΔΕ, έλεγχοι και διασταυρώσεις κατά την υποβολή, αξιολόγηση, παρακολούθηση τήρησης των υποχρεώσεων των δικαιούχων),
- για το σκοπό εξαγωγής στατιστικών δεδομένων (δεικτών) και
- για το σκοπό της διενέργειας ερευνών και της εκπόνησης μελετών για την αξιολόγηση της εν λόγω Δράσης.

Διευκρινίζεται ότι, πεδία της ηλεκτρονικής αίτησης χρηματοδότησης που αντλούνται και συμπληρώνονται αυτόματα, υποχρεωτικά μέσω της διαλειτουργικότητας του ΟΠΣΚΕ από εθνικές βάσεις δεδομένων (π.χ. στοιχεία που αντλούνται/καταχωρούνται στην αίτηση μέσω ΑΑΔΕ όπως ΚΑΔ, έδρα, κ.α.) δεν δύναται να τεθούν σε επεξεργασία σε κανένα στάδιο της διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένου και αυτού της υποβολής της αίτησης. Αποκλειστική και ακέραια την ευθύνη των καταχωρήσεων στο ΟΠΣΚΕ, όσο και των καταχωρημένων στις Εθνικές Βάσεις Δεδομένων φέρει η αιτούσα επιχείρηση. Επιπλέον, σε περίπτωση τροποποίησης των στοιχείων των σχετικών βάσεων δεδομένων κατά την περίοδο επεξεργασίας - υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης, χωρίς οι τροποποιήσεις αυτές να έχουν αποτυπωθεί στην ηλεκτρονική αίτηση μέσω της διαλειτουργικότητας, ή σε περίπτωση τροποποίησης τους μετά την τελική οριστικοποίηση της αίτησης, τα νέα στοιχεία δε θα λαμβάνονται υπόψη σε κανένα από τα στάδια της διαδικασίας αξιολόγησης (επιλεξιμότητα – ενστάσεις).

Σε περίπτωση που από τα ληφθέντα στοιχεία από λοιπές βάσεις δεδομένων του Δημοσίου προκύπτει μη ικανοποίηση μιας τουλάχιστον εκ των τυπικών προϋποθέσεων συμμετοχής, δεν θα είναι δυνατή η ολοκλήρωση της υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης στο ΟΠΣΚΕ.

Σε κάθε περίπτωση διασφαλίζεται η τήρηση της νομοθεσίας περί προσωπικών δεδομένων βάσει του ν. 4624/2019, όπως ισχύει. Ο δικαιούχος αποδέχεται ότι, τα μηνύματα που θα αποστέλλονται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και ειδικότερα

- στην ηλεκτρονική διεύθυνση e-mail που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ, την οποία μπορεί να επικαιροποιεί / επιβεβαιώνει εκ νέου στο προφίλ επικοινωνίας (όπου εμφανίζεται),
- καθώς και στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ ο συντονιστής, όπως αυτή τυχόν έχει επικαιροποιηθεί και ισχύει, επέχουν θέση κοινοποίησης και συνεπάγονται την έναρξη όλων των εννόμων συνεπειών και προθεσμιών, καθώς και ότι αποτελεί αποκλειστική ευθύνη της επιχείρησης/δικαιούχου η παρακολούθηση της/των εν λόγω ηλεκτρονικής/ων δ-νσης/νσεων και η ενημέρωση του ΕΦΕΠΑΕ για τυχόν αλλαγές των στοιχείων επικοινωνίας του.

13. Αξιολόγηση και έγκριση πράξεων

13.1 Όργανα αξιολόγησης αιτήσεων χρηματοδότησης

Στη διαδικασία αξιολόγησης των υποβληθεισών αιτήσεων χρηματοδότησης συμμετέχουν τα ακόλουθα όργανα:

Αξιολογητές

Οι αξιολογήσεις των υποβεβλημένων αιτήσεων χρηματοδότησης διενεργούνται από έναν (1) αξιολογητή, στέλεχος του ΕΦΕΠΑΕ με σχέση εξαρτημένης εργασίας. Οι αξιολογητές επιβεβαιώνουν την υποβολή των αιτούμενων δικαιολογητικών τυπικών προϋποθέσεων και των δικαιολογητικών συμμετοχής που περιέχονται στον συνημμένο στην αίτηση χρηματοδότησης - ηλεκτρονικό φάκελο υποψηφιότητας των δικαιούχων της Δράσης, το εύλογο του προϋπολογισμού και την επιλεξιμότητα των δαπανών καθώς και το σύνολο των όρων και προϋποθέσεων υπαγωγής στη Δράση.

Επιπλέον, προβαίνουν στην αξιολόγηση/βαθμολόγηση των αιτήσεων χρηματοδότησης βάσει των βαθμολογούμενων κριτηρίων σύμφωνα με τα οριζόμενα στο **Παράρτημα 4: Προϋποθέσεις (STEP και Τυπικές) συμμετοχής και κριτήρια αξιολόγησης**.

Για την αξιολόγηση των βαθμολογούμενων κριτηρίων οι αξιολογητές ζητούν εμπειρογνωμοσύνη από ανεξάρτητους **Εμπειρογνώμονες**, οι οποίοι προέρχονται από το Μητρώο Πιστοποιημένων Αξιολογητών του άρθρου 27 του ν. 4310/2014, ή από το «Μητρώο Εμπειρογνωμόνων Τεχνολογιών Αιχμής» του ΕΦΕΠΑΕ, όπως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν, και διαθέτουν τα προσόντα που προβλέπονται στις διατάξεις αυτές και τα οποία σχετίζονται με το αντικείμενο του προτεινόμενου έργου.

Οι εμπειρογνώμονες ορίζονται με σχετική απόφαση του Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης με κριτήριο την ιδιαίτερη συνάφεια της εξειδίκευσης του/ων εμπειρογνώμονα/ων με το αντικείμενο της υπό αξιολόγηση Αίτησης Χρηματοδότησης.

Ο/οι ανεξάρτητος/οι εμπειρογνώμονας/ες με **Ειδική Έκθεση**, που συντάσσει σχετικά με την Αίτηση Χρηματοδότησης, γνωμοδοτεί/ουν:

α) για το εάν το αντικείμενο του προτεινόμενου επενδυτικού σχεδίου έρευνας-καινοτομίας (πράξη) καλύπτει τα τρία κριτήρια STEP, ήτοι:

- S.1 Τεκμηριώνεται η συμβολή της προτεινόμενης πράξης στους στόχους της πολιτικής STEP (STEP Objectives).
- S.2 Τεκμηριώνεται η ένταξη της προτεινόμενης πράξης σε προτεραιότητα τομέων της πολιτικής STEP όπως προσδιορίζονται στο **Παράρτημα 1** της πρόσκλησης (STEP Sectors).
- S.3 Τεκμηριώνεται η κάλυψη της προτεινόμενης πράξης των προϋποθέσεων της πολιτικής STEP (STEP Conditions).

β) για την επάρκεια ανάλυσης κάθε βαθμολογούμενου κριτηρίου αξιολόγησης, την ύπαρξη τυχόν ελλείψεων και γενικά την κατάλληλη τεκμηρίωση των θέσεων στις οποίες στηρίζεται η αίτηση χρηματοδότησης, προτείνοντας παράλληλα και σχετική βαθμολογία για κάθε βαθμολογούμενο κριτήριο αξιολόγησης,

γ) για το αν η προτεινόμενη πράξη αφορά σε Α) Βιομηχανική έρευνα ή Β) Πειραματική ανάπτυξη

δ) για το αν τεκμηριώνεται η προσαυξημένη ένταση ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο **Κεφάλαιο 11: Χρηματοδοτικό σχήμα** της πρόσκλησης.

Ο Αξιολογητής βαθμολογεί την αίτηση χρηματοδότησης λαμβάνοντας υπόψη την Ειδική Έκθεση του/ων εμπειρογνώμονα/ων.

Επιτροπή Αξιολόγησης

Για τις ανάγκες της αξιολόγησης της Δράσης θα συσταθεί **Επιτροπή Αξιολόγησης** με απόφαση του Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης. Στην Επιτροπή Αξιολόγησης θα συμμετέχουν στελέχη της ΕΥΔ Π-ΑΜΘ και του ΕΦΕΠΑΕ. Στην απόφαση θα περιγράφονται οι αρμοδιότητες, θα ορίζονται τα μέλη, βασικά και αναπληρωματικά και ό,τι άλλο σχετικό απαιτείται.

Επιπλέον, δύναται να ορίζονται σύμφωνα με τα ανωτέρω και επιπρόσθετες Επιτροπές Αξιολόγησης για την εξέταση των αιτήσεων χρηματοδότησης. Τα μέλη κάθε Επιτροπής Αξιολόγησης δεν επιτρέπεται να ασχοληθούν με την παρακολούθηση και την παραλαβή των αποτελεσμάτων των αιτήσεων χρηματοδότησης που αξιολόγησαν.

Η Επιτροπή Αξιολόγησης, λαμβάνοντας υπόψη την εισήγηση του αξιολογητή, ελέγχει στο σύνολό της την κάθε αίτηση χρηματοδότησης και γνωμοδοτεί για τα κάτωθι:

1. την επιλεξιμότητα της αίτησης (τήρηση προϋποθέσεων STEP και τυπικών συμμετοχής).
2. τη βαθμολογία της αίτησης
3. τον επιλέξιμο προϋπολογισμό και κατ ’επέκταση και της αναλογούσας δημόσιας χρηματοδότησης

και εισηγείται στην ΕΥΔ Π-ΑΜΘ την έγκριση ή απόρριψη των αιτήσεων.

Η ΕΥΔ Π-ΑΜΘ έχει την εποπτεία της διαδικασίας αξιολόγησης και μεριμνά για:

- την έκδοση οριζοντίων οδηγιών, διευκρινίσεων και κατευθυντήριων γραμμών που αφορούν σε θέματα αξιολόγησης,
- την παρακολούθηση του χρονοδιαγράμματος αξιολόγησης,
- τις σχετικές εισηγήσεις προς τον Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης για την έκδοση των αποφάσεων έγκρισης αποτελεσμάτων αξιολόγησης και ένταξης πράξεων.

Οι Αξιολογητές, τα μέλη των Επιτροπών Αξιολόγησης καθώς και οι ανεξάρτητοι εμπειρογνώμονες (όταν κληθούν), υποβάλλουν **Υπεύθυνη Δήλωση** περί μη σύγκρουσης συμφερόντων και περί εμπιστευτικότητας και δεν έχουν δικαίωμα να συμμετέχουν στην παρακολούθηση και την παραλαβή των αποτελεσμάτων των έργων που αξιολόγησαν (Όργανο Ελέγχου, Επιτροπή Παραλαβής κλπ).

13.2 Διαδικασία και κριτήρια αξιολόγησης αιτήσεων χρηματοδότησης

Μετά το πέρας της καταληκτικής ημερομηνίας της ηλεκτρονικής υποβολής των αιτήσεων χρηματοδότησης, ακολουθεί η διαδικασία αξιολόγησης, με ευθύνη της ΕΥΔ ΠΑΜΘ και την υποστήριξη του ΕΦ.

Η αξιολόγηση των αιτήσεων χρηματοδότησης είναι **«συγκριτική»** μεταξύ όλων των αιτήσεων που υποβάλλονται στα χρονικά περιθώρια που ορίζονται στην παρούσα πρόσκληση.

Οι αξιολογητές, διενεργούν τον έλεγχο πληρότητας των δικαιολογητικών και πλήρωσης των προϋποθέσεων συμμετοχής, επιλεξιμότητας δαπανών, εξετάζουν το εύλογο του προϋπολογισμού, καθώς και προβαίνουν στην αξιολόγηση/βαθμολόγηση των αιτήσεων χρηματοδότησης βάσει των βαθμολογούμενων κριτηρίων του **Παραρτήματος 4: Προϋποθέσεις (STEP και Τυπικές) συμμετοχής και κριτήρια αξιολόγησης**, λαμβάνοντας υπόψη τους το σύνολο των στοιχείων, δικαιολογητικών και ηλεκτρονικών εγγράφων τεκμηρίωσης κάθε αίτησης χρηματοδότησης, που έχουν αναρτηθεί σε ηλεκτρονική μορφή στο ΟΠΣΚΕ από τον δυνητικό δικαιούχο και την Ειδική Έκθεση, που συντάσσεται από ανεξάρτητους Εμπειρογνώμονες, οι οποίοι προέρχονται από το Μητρώο Πιστοποιημένων Αξιολογητών του άρθρου 27 του ν. 4310/2014, ή από το «Μητρώο Εμπειρογνωμόνων Τεχνολογιών Αιχμής» του ΕΦΕΠΑΕ, όπως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν.

Σε περίπτωση που διαπιστωθούν ελλείψεις στα δικαιολογητικά που έχουν επισυναφθεί ηλεκτρονικά στην αίτηση συμμετοχής ή απαίτηση διευκρινιστικών στοιχείων επί ήδη υποβληθέντων δικαιολογητικών ο ΕΦΕΠΑΕ ενημερώνει τον δυνητικό δικαιούχο μέσω της καρτέλας «Επικοινωνία» ώστε να προσκομίσει εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την επομένη της ημέρας αποστολής της σχετικής ειδοποίησης τα ζητούμενα στοιχεία ώστε να ενημερωθεί ο ηλεκτρονικός φάκελος της αίτησης με τα συμπληρωματικά/ διευκρινιστικά στοιχεία που απαιτούνται. Τα προσκομισθέντα δικαιολογητικά από πλευράς δυνητικών δικαιούχων, μετά την ειδοποίηση του ΕΦΕΠΑΕ, συμπληρώνουν τον ηλεκτρονικό φάκελο υποψηφιότητας. Σε περίπτωση μη προσκόμισης των στοιχείων που ζητούνται έως την ανωτέρω προθεσμία, η αίτηση χρηματοδότησης αξιολογείται με τα υπάρχοντα στοιχεία.

Προϋπόθεση για την επιλεξιμότητα κάθε αίτησης χρηματοδότησης είναι η σωρευτική τήρηση των ακόλουθων:

i. Η πληρότητα του ηλεκτρονικού φακέλου υποψηφιότητας **(Παράρτημα 3: Απαιτούμενα δικαιολογητικά κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης)**,

ii. η θετική απάντηση με σχετική τεκμηρίωση στο σύνολο των τυπικών προϋποθέσεων συμμετοχής,

iii. συνολική βαθμολογία μεγαλύτερη ή ίση με 3,00.

Βασικές αρχές που διέπουν τη διαδικασία αξιολόγησης είναι οι εξής:

- Ο αξιολογητής δεν ταυτίζεται με το συντάκτη της αίτησης χρηματοδότησης και δεν συνδέεται με κανένα τρόπο με την αίτηση χρηματοδότησης.

- Ο αξιολογητής προβαίνει στην αξιολόγηση των αιτήσεων χρηματοδότησης μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων.

Στη συνέχεια, τα αποτελέσματα της αξιολόγησης διαβιβάζονται στην Επιτροπή Αξιολόγησης.

Η Επιτροπή Αξιολόγησης μπορεί να αποφανθεί για την ένταξη ή απόρριψη της αίτησης χρηματοδότησης, με βάση τα στοιχεία που έχει λάβει. Διευκρινίζεται ότι τα δεδομένα από δημόσιο φορέα δεν μπορούν να καλύψουν δικαιολογητικά, όπως οι υπεύθυνες δηλώσεις που απαιτούνται σύμφωνα με το **Παράρτημα 7: Υποδείγματα υπευθύνων δηλώσεων**.

Η Επιτροπή Αξιολόγησης μπορεί να προχωρήσει σε επαλήθευση των δηλούμενων στοιχείων μέσω διασταυρώσεων. Επισημαίνεται πως για την επαλήθευση των δηλωθέντων/προσκομισθέντων από τις επιχειρήσεις στοιχείων θα χρησιμοποιηθούν στοιχεία που τηρούνται σε Εθνικές βάσεις δεδομένων (π.χ. ΕΡΓΑΝΗ, Γ.Ε.ΜΗ, ΕΦΚΑ).

Σε κάθε περίπτωση τα στοιχεία αυτά κατισχύουν των δηλωθέντων ή/και των αναγραφόμενων στα προσκομισθέντα έντυπα και δύναται να χρησιμοποιηθούν για τον έλεγχο της τήρησης των τυπικών προϋποθέσεων και της εν γένει επιλεξιμότητας της αίτησης χρηματοδότησης. Αν από την ως άνω διασταύρωση προκύψει η μη συνδρομή προϋπόθεσης συμμετοχής η αίτηση χρηματοδότησης απορρίπτεται.

Η Επιτροπή Αξιολόγησης γνωμοδοτεί ξεχωριστά για κάθε αίτηση χρηματοδότησης. Το τελικό αποτέλεσμα της γνωμοδότησης της Επιτροπής Αξιολόγησης περιλαμβάνει για κάθε μια αίτηση χρηματοδότησης:

- Τη βαθμολογία της.
- Την επιλεξιμότητα της αίτησης χρηματοδότησης, με τη σχετική τεκμηρίωση σε περίπτωση μη επιλέξιμης αίτησης χρηματοδότησης ή δαπάνης.
- Τον επιχορηγούμενο προϋπολογισμό καθώς και την αναλογούσα δημόσια χρηματοδότηση με την αντίστοιχη τεκμηρίωση σε περίπτωση απόρριψης λόγω μη επιλεξιμότητας δαπάνης/δαπανών ή περικοπής σε περίπτωση μη εύλογου κόστους.

Το κάθε αρμόδιο όργανο αξιολόγησης διενεργεί πλήρως την αξιολόγηση, αξιολογεί και βαθμολογεί όλα τα κριτήρια ανεξάρτητα εάν σε κάποιο στάδιο η πρόταση κρίνεται μη πλήρης ή/και μη παραδεκτή.

Η Επιτροπή Αξιολόγησης οριστικοποιεί το τελικό αποτέλεσμα ελέγχου της κάθε αίτησης χρηματοδότησης και έχει την ευθύνη ελέγχου της αξιολόγησης και αφού ολοκληρωθεί ο προενταξιακος έλεγχος, διατυπώνει τεκμηριωμένη εισήγηση προς την ΕΥΔ Π-ΑΜΘ. Η Επιτροπή Αξιολόγησης συντάσσει πρακτικό που περιλαμβάνει:

- Πίνακα αιτήσεων προς επιχορήγηση με περιεχόμενα κατ’ ελάχιστον τον μοναδικό ενάριθμο κωδικό της αίτησης χρηματοδότησης στο ΟΠΣΚΕ, τη βαθμολογία, το προς έγκριση ποσό δημόσιας χρηματοδότησης, τον προϋπολογισμό της πράξης (αιτούμενο και επιλέξιμο) για κάθε θετικά αξιολογηθείσα αίτηση χρηματοδότησης, τη χρονοσήμανση οριστικοποίησης της αίτησης χρηματοδότησης στο ΟΠΣΚΕ.
- Πίνακα αιτήσεων προς απόρριψη λόγω αρνητικής αξιολόγησης με όμοιο ως ανωτέρω ελάχιστο περιεχόμενο καθώς και σχετική τεκμηρίωση για την αρνητική γνωμοδότηση.
- Πίνακα αιτήσεων προς απόρριψη λόγω εξάντλησης προϋπολογισμού.

13.3 Έγκριση αποτελεσμάτων αξιολόγησης αιτήσεων χρηματοδότησης

Σε συνέχεια της διαδικασίας αξιολόγησης (κατόπιν και του προενταξιακού ελέγχου), οι προκύπτοντες Πίνακες μαζί με τα πρακτικά αξιολόγησης της/των Επιτροπής/ών Αξιολόγησης, διαβιβάζονται από την ΕΥΔ Π-ΑΜΘ στον Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, ο οποίος εκδίδει τις σχετικές αποφάσεις έγκρισης των αποτελεσμάτων της διαδικασίας αξιολόγησης στις οποίες αποτυπώνονται οι εγκρίσεις και οι απορρίψεις των πράξεων.

Η απόφαση έγκρισης των αποτελεσμάτων αξιολόγησης αναρτάται στο Πρόγραμμα Διαύγεια και δημοσιεύεται στους δικτυακούς τόπους, στους οποίους διατίθενται πληροφορίες για το Πρόγραμμα:

- της ΕΥΔ Π-ΑΜΘ www.eydamth.gr
- του ΕΦΕΠΑΕ www.efepae.gr, www.efepaeamth.gr
- του ΕΣΠΑ www.espa.gr

Με την έγκριση των αποτελεσμάτων της διαδικασίας αξιολόγησης, οριστικοποιούνται στο ΟΠΣΚΕ τα στοιχεία των αιτήσεων που περιλαμβάνονται στην παραπάνω Απόφαση και ο δυνητικός Δικαιούχος ενημερώνεται ηλεκτρονικά, μέσω του ΟΠΣΚΕ (στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ, την οποία μπορεί να επικαιροποιεί / επιβεβαιώνει εκ νέου στο προφίλ επικοινωνίας, καθώς και στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ ο συντονιστής που έχει ορίσει, όπως αυτή τυχόν έχει επικαιροποιηθεί και ισχύει), για το πόρισμα αξιολόγησης της αίτησης χρηματοδότησής του.

Η ενημέρωση μέσω ΟΠΣΚΕ επέχει θέση κοινοποίησης, κατά την έννοια του άρθρου 19 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, Α' 45), ολοκληρώνεται με την αποστολή ηλεκτρονικής ειδοποίησης στη δηλωθείσα στο ΟΠΣΚΕ διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και επιφέρει όλες τις νόμιμες συνέπειες σύμφωνα με το άρθρο 56, παρ. 6, σημ., δ του Ν. 4914/2022 (ΦΕΚ Α 61).

Όλοι οι δυνητικοί δικαιούχοι της Δράσης, με την ως άνω ενημέρωσή τους, λαμβάνουν γνώση της ολοκλήρωσης της διαδικασίας αξιολόγησης και για το δικαίωμα υποβολής τεκμηριωμένης ένστασης (ενδικοφανής προσφυγή), σύμφωνα με όσα αναφέρονται στο **Κεφάλαιο 13.4: Διαδικασία ενστάσεων** της παρούσας πρόσκλησης.

Σημειώνεται ότι, για τις εγκεκριμένες αιτήσεις που δε υποβάλλουν ένσταση επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης, η ημερομηνία αποστολής της ανωτέρω ηλεκτρονικής ειδοποίησης τεκμαίρεται ως το χρονικό σημείο ανάληψης δέσμευσης για τη χρηματοδότηση του Δικαιούχου και αποτελεί ημερομηνία έναρξης του χρόνου υλοποίησης της επένδυσης.

Εφόσον δεν υποβληθεί ένσταση επί των αποτελεσμάτων εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας (σύμφωνα με τα οριζόμενα στο **Κεφάλαιο 13.4: Διαδικασία ενστάσεων**) τεκμαίρεται ότι η επιχείρηση αποδέχεται τα αποτελέσματα της αξιολόγησης και το ισχύον τεχνικό παράρτημα, όπου υφίσταται.

Η αποδοχή χρηματοδότησης συνιστά αποδοχή της εγγραφής του δικαιούχου στον κατάλογο των πράξεων, που δημοσιεύεται σύμφωνα με τα άρθρα 46-50 και το παράρτημα IX του Κανονισμού 1060/2021. Στοιχεία των εγκεκριμένων προς χρηματοδότηση ενεργειών, όπως αυτά προβλέπονται στο Άρθρο 49, παράγραφος 2 του Καν. 1060/2021, στο παράρτημα IX αυτού και στην κατά περίπτωση εφαρμοζόμενη νομική βάση του Ανταγωνισμού, θα αποτελέσουν αντικείμενο δημοσιοποίησης.

Κατόπιν κοινοποίησης του τελικού πορίσματος αξιολόγησης, ακολουθεί η διαδικασία έκδοσης της Απόφασης Ένταξης Πράξεων, η οποία παράγεται από το ΟΠΣ, μέσω των στοιχείων του ΟΠΣΚΕ, για το σύνολο των εγκεκριμένων αιτήσεων χρηματοδότησης.

Η Απόφασης Ένταξης Πράξεων εκδίδεται από τον Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, μετά από εισήγηση της ΕΥΔ Π-ΑΜΘ.

Οι δυνητικοί δικαιούχοι της Δράσης, των οποίων η αίτηση χρηματοδότησής τους έγινε αποδεκτή και ενημερώθηκαν, υποβάλλουν στον ΕΦΕΠΑΕ, Υπεύθυνη Δήλωση Αποδοχής Τεχνικού Παραρτήματος, σύμφωνα με το υπόδειγμα του **Παραρτήματος 7: Υποδείγματα υπευθύνων δηλώσεων**, με γνήσιο υπογραφής ή ψηφιακή υπογραφή ή μέσω www.gov.gr.

13.4 Διαδικασία ενστάσεων

Η διαδικασία ενστάσεων περιγράφεται στην με α.π. 110565/22.11.2022 (Β’ 5958) απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης αιτήσεων χρηματοδότησης στα Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027 [(ένσταση της

παρ. 7 του άρθρου 36 του ν. 4914/2022 (Α' 61)]», όπως τροποποιήθηκε με την Υπουργική Απόφαση με αρ. 8542/02.05.2024 (ΦΕΚ 2855/Β/21.05.2024).

Ο Συντονιστής ΟΠΣΚΕ του έργου (ο οποίος είναι και υπεύθυνος για την υποβολή της Αίτησης Χρηματοδότησης του έργου στο ΟΠΣΚΕ) δύναται, εντός ανατρεπτικής προθεσμίας δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από την επομένη ημέρα της ηλεκτρονικής κοινοποίησης των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης, σύμφωνα με την Απόφαση Έγκρισης Αποτελεσμάτων Αξιολόγησης να υποβάλει διοικητική ένσταση (ενδικοφανή προσφυγή με την έννοια του άρθρου 25 του ν. 2690/1999) αποκλειστικά μέσω του ΟΠΣΚΕ, επισυνάπτοντας τα δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν τα αναφερόμενα στην ένσταση κατά την κρίση του δικαιούχου.. Ο Συντονιστής, αφού υποβάλλει την ένσταση για την δικαιούχο και έως την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής, έχει τη δυνατότητα να προβεί σε διορθώσεις/τροποποιήσεις αυτής με την επιλογή «Επανεπεξεργασία» του ΟΠΣΚΕ. Σημειώνεται πως επιτρέπεται η επανεπεξεργασία της οριστικοποιημένης ένστασης, υπό την προϋπόθεση να οριστικοποιηθεί μέχρι την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των ενστάσεων. Η επανεπεξεργασία πραγματοποιείται από τους δυνητικούς δικαιούχους και συγκεκριμένα από τον δηλωθέντα συντονιστή (δηλωθείσες σχέσεις ΟΠΣΚΕ) μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων. Με την επιλογή αυτή τα δεδομένα που έχουν καταχωρηθεί στο ΟΠΣΚΕ για τη συγκεκριμένη ένσταση είναι διαθέσιμα για διόρθωση/τροποποίηση. Προσοχή: Σε αυτή την περίπτωση απαιτείται εκ νέου υποβολή της. Σε περίπτωση υποβολής και στη συνέχεια επανεπεξεργασίας της ένστασης, ως ημερομηνία υποβολής για την τεκμηρίωση του εμπρόθεσμου λαμβάνεται υπόψη η τελική-οριστική υποβολή. Η εμπρόθεσμη υποβολή της ένστασης στο ΟΠΣΚΕ αποτελεί αποκλειστική ευθύνη του δικαιούχου. Ενστάσεις οι οποίες κατά την καταληκτική ημερομηνία υποβολής βρίσκονται σε κατάσταση επανεπεξεργασίας λογίζονται ως μη υποβληθείσες και δεν θα εξετάζονται.

Η ένσταση ασκείται άπαξ επί του αποτελέσματος της αξιολόγησης της αίτησης χρηματοδότησης, ήτοι α) πληρότητας δικαιολογητικών και τυπικών προϋποθέσεων συμμετοχής ή/και β) ύψους δημόσιας χρηματοδότησης ή/και γ) τυχόν περικοπής προϋπολογισμού και υποβάλλεται ηλεκτρονικά (μέσω ΟΠΣΚΕ) προς τον ΕΦΕΠΑΕ.

Η ηλεκτρονική υποβολή της ένστασης γίνεται στο ΟΠΣΚΕ από τον δηλωθέντα συντονιστή του δικαιούχου με συμπλήρωση των σχετικών πεδίων του σημείου "ΕΝΣΤΑΣΕΙΣ" επισυνάπτοντας τα δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν τα αναφερόμενα στην ένσταση κατά την κρίση του.

Αρμόδιο όργανο για την εξέταση των υποβεβλημένων ενστάσεων είναι η Επιτροπή Αξιολόγησης Ενστάσεων, η οποία συγκροτείται με απόφαση του Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης. Στην Επιτροπή Αξιολόγησης θα συμμετέχουν στελέχη της ΕΥΔ Π-ΑΜΘ και του ΕΦΕΠΑΕ. Στην απόφαση θα περιγράφονται οι αρμοδιότητες, θα ορίζονται τα μέλη, βασικά και αναπληρωματικά και ό,τι άλλο σχετικό απαιτείται.

Επιπλέον, δύναται να ορίζονται και επιπρόσθετες επιτροπές αξιολόγησης ενστάσεων και να ζητείται Ειδική Έκθεση από ανεξάρτητους Εμπειρογνώμονες, οι οποίοι προέρχονται από το Μητρώο Πιστοποιημένων Αξιολογητών του άρθρου 27 του ν. 4310/2014, ή από το «Μητρώο Εμπειρογνωμόνων Τεχνολογιών Αιχμής» του ΕΦΕΠΑΕ, όπως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν, διαφορετικούς από αυτούς που συμμετείχαν στη φάση αξιολόγησης των αιτήσεων χρηματοδότησης.

Τα στελέχη που συμμετέχουν στη διαδικασία εξέτασης ενστάσεων (είτε ως εισηγητές είτε ως μέλη συλλογικών οργάνων) δεν πρέπει να έχουν λάβει μέρος σε προηγούμενα στάδια αξιολόγησης της ίδιας πράξης, προκειμένου να διασφαλίζεται η αρχή της αμεροληψίας και της αντικειμενικότητας.

Οι ενστάσεις εξετάζονται μέσω του ΟΠΣΚΕ τόσο ως προς τη νομιμότητα της πράξης κατά της οποίας στρέφονται, όσο και ως προς την ουσία της υπόθεσης.

Με βάση τα αποτελέσματα της εξέτασης των ενστάσεων, και μετά τη διενέργεια προενταξιακού ελέγχου μέσω του ΟΠΣΚΕ οριστικοποιούνται τα στοιχεία των αιτήσεων στο ΟΠΣΚΕ προκειμένου να αποτυπωθεί το αποτέλεσμα της εξέτασης των ενστάσεων (αποδοχή ή μερική αποδοχή ή απόρριψη), καθώς και η τελική κατάσταση ανά πράξη δηλ. εγκεκριμένη, εγκεκριμένη μη επιχορηγούμενη, απορριφθείσα.

Ο ΕΦΕΠΑΕ με εισήγησή του αποστέλλει στην ΕΥΔ Π-ΑΜΘ τα αποτελέσματα των ενστάσεων που έχουν εξεταστεί (αρνητικές και θετικές εισηγήσεις).

Με βάση τους πίνακες που προκύπτουν με την ενσωμάτωση των αποτελεσμάτων εξέτασης των ενστάσεων και της τελικής κατάστασης των πράξεων, η ΕΥΔ Π-ΑΜΘ εισηγείται στον περιφερειάρχη την έκδοση τροποποίησης της/των σχετικής/ών απόφασης/αποφάσεων έγκρισης αποτελεσμάτων αξιολόγησης, εφόσον απαιτείται.

Με την έκδοση των εν λόγω αποφάσεων οριστικοποιούνται στο ΟΠΣΚΕ τα στοιχεία των αιτήσεων που περιλαμβάνονται σε αυτές και οι δυνητικοί Δικαιούχοι ενημερώνονται ηλεκτρονικά μέσω ΟΠΣΚΕ για την τελική αξιολόγηση στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχουν δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή τους ως χρήστες του ΟΠΣΚΕ, την οποία μπορεί να επικαιροποιούν / επιβεβαιώνουν εκ νέου στο προφίλ επικοινωνίας (όπου εμφανίζεται), καθώς και στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ ο συντονιστής, όπως αυτή τυχόν έχει επικαιροποιηθεί και ισχύει.

Σημειώνεται ότι, η ημερομηνία αποστολής της ανωτέρω ηλεκτρονικής ειδοποίησης τεκμαίρεται ως το οριστικό χρονικό σημείο ανάληψης δέσμευσης για τη χρηματοδότηση του Δικαιούχου και αποτελεί ημερομηνία έναρξης του χρόνου υλοποίησης της επένδυσης.

Οι αποφάσεις επί των ενστάσεων εκδίδονται εντός προθεσμίας τριάντα (30) εργασίμων ημερών από την καταληκτική ημερομηνία υποβολής της ένστασης.

Τα αποτελέσματα εξέτασης των ενστάσεων αναρτώνται στο πρόγραμμα Διαύγεια, και στους Δικτυακούς τόπους της ΕΥΔ Π-ΑΜΘ (www.eydamth.gr) και του ΕΦΕΠΑΕ (www.efepae.gr, www.efepaeamth.gr).

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας εξέτασης των ενστάσεων, τροποποιείται, εφόσον απαιτείται, η απόφαση έγκρισης των αποτελεσμάτων αξιολόγησης και επαναλαμβάνεται η διαδικασία για την τροποποίηση της απόφασης ένταξης.

13.5 Ένταξη πράξεων

Η ένταξη των πράξεων γίνεται με απόφαση του Περιφερειάρχη ΑΜΘ με βάση την αξιολόγηση των αιτήσεων από τον ΕΦΕΠΑΕ και σχετική εισήγηση της ΕΥΔ Π-ΑΜΘ. Ως ημερομηνία έναρξης του χρόνου υλοποίησης πράξεων λαμβάνεται η ημερομηνία αποστολής του πορίσματος αξιολόγησης. Σε περίπτωση αποδοχής ενστάσεων και έκδοσης συμπληρωματικού πίνακα αξιολόγησης αιτήσεων εκδίδεται συμπληρωματική απόφαση ένταξης.

14. Διαδικασία υλοποίησης-παρακολούθηση πράξεων

14.1 Παρακολούθηση πράξεων-επαληθεύσεις-πιστοποιήσεις

Ο δικαιούχος είναι υπεύθυνος εξ ολοκλήρου απέναντι στους αρμόδιους φορείς για την υλοποίηση, την παρακολούθηση και τη διασφάλιση της προόδου της πράξης, την ορθή τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων και των λοιπών όρων και περιορισμών καθώς και την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου (ΦΟΑ) με βάση τα εγκεκριμένα χαρακτηριστικά της πράξης.

Ο δικαιούχος της ενίσχυσης, κατά τη διάρκεια υλοποίησης του επενδυτικού του σχεδίου υποχρεούται στην υποβολή μέσω του ΟΠΣΚΕ στοιχείων που αφορούν την πρόοδο υλοποίησης, ήτοι των Αιτημάτων Τροποποίησης και Αιτημάτων Καταβολής Ενίσχυσης/Επαλήθευσης/ Πιστοποίησης.

Η επικοινωνία μεταξύ του ΕΦΕΠΑΕ και του δικαιούχου γίνεται μέσω του ΟΠΣΚΕ με τους εξής τρόπους:

- Η ενημέρωση του δικαιούχου για την ολοκλήρωση της εξέτασης αιτημάτων τροποποίησης ή/και αιτημάτων καταβολής ενίσχυσης/επαλήθευσης/πιστοποίησης γίνεται με τυποποιημένο μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail) από το ΟΠΣΚΕ, οπότε στην συνέχεια ο δικαιούχος με χρήση των κωδικών του μπορεί να εισέλθει στο ΟΠΣΚΕ και να ενημερωθεί σχετικά. Η ηλεκτρονική διεύθυνση στην οποία αποστέλλεται το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (e-mail) είναι η δηλωθείσα από τον δικαιούχο στην αίτηση χρηματοδότησης στα «στοιχεία επικοινωνίας» μέσα στο ΟΠΣΚΕ, καθώς και

στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ ο συντονιστής, όπως αυτή τυχόν έχει επικαιροποιηθεί και ισχύει.

- Η ενημέρωση του δικαιούχου για την υποβολή τυχόν συμπληρωματικών/ διευκρινιστικών στοιχείων και δικαιολογητικών στο πλαίσιο εξέτασης αιτημάτων τροποποίησης ή/και καταβολής ενίσχυσης/επαλήθευσης/πιστοποίησης ή/και αντιρρήσεων πραγματοποιείται μέσω διακριτής καρτέλας «Επικοινωνία» στο ΟΠΣΚΕ από τον ΕΦΕΠΑΕ. Με τη δημιουργία της επικοινωνίας αποστέλλεται αυτόματα ενημερωτικό e-mail και δημιουργείται σχετική ειδοποίηση (Notification) στον Συντονιστή. Ο δικαιούχος έχει πρόσβαση στις επικοινωνίες μέσω της ενότητας «Οι Επικοινωνίες μου» στο ΟΠΣΚΕ για ανάγνωση ή/και απόκριση. Ο δικαιούχος μέσω του Συντονιστή και του Οικονομικού Υπεύθυνου της καλείται να ανταποκριθεί και να καλύψει τα ζητούμενα σε εύλογο χρονικό διάστημα μέσω της ενότητας «Τα Δικαιολογητικά Δικαιούχου μου», με την διαδικασία της προσθήκης, επιλέγοντας από την αναδυόμενη λίστα του πεδίου «Τύπος Δικαιολογητικού» τον κατάλληλο. Σε κάθε περίπτωση ο δικαιούχος έχει υποχρέωση να μεριμνά για την ενημέρωσή του με τους ανωτέρω τρόπους επικοινωνίας με τον ΕΦΕΠΑΕ μέσω του ΟΠΣΚΕ. Οι ανωτέρω ενημερώσεις μέσω ΟΠΣΚΕ επέχουν θέση κοινοποίησης, κατά την έννοια του άρθρου 19 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, Α' 45) και επιφέρουν όλες τις νόμιμες συνέπειες σύμφωνα με το άρθρο 56, παρ. 6, σημ. δ του Ν. 4914/2022 (ΦΕΚ Α 61).

Κάθε παράβαση των όρων της παρούσας πρόσκλησης και της απόφασης ένταξης συνεπάγεται τη λήψη διορθωτικών μέτρων, τα οποία μπορεί να κλιμακωθούν από τη διατύπωση στον δικαιούχο απλών συστάσεων συμμόρφωσης μέχρι και την ενεργοποίηση των διαδικασιών ανάκλησης και έντοκης επιστροφής της καταβληθείσας δημόσιας χρηματοδότησης κατά τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ΚΕΔΕ).

Κατά το προβλεπόμενο χρονικό διάστημα υλοποίησης της πράξης ο δικαιούχος υποχρεούται να κοινοποιεί άμεσα και υποχρεωτικά στον ΕΦΕΠΑΕ:

- οποιαδήποτε πληροφορία καταστεί αναγκαία σχετικά με τη πράξη, με τη μορφή αναφορών ή παροχής συγκεκριμένων στοιχείων,
- πιθανή αδυναμία από πλευράς του να συνεχίσει την υλοποίηση της πράξης,
- την έκδοση των απαιτούμενων αδειών για την υλοποίηση της πράξης στο προβλεπόμενο χρονικό διάστημα.

Μη ανταπόκριση σε αίτημα λήψης στοιχείων που απαιτούνται από τον ΕΦΕΠΑΕ, την ΕΥΔ Π-ΑΜΘ και τις λοιπές ελεγκτικές αρχές ενδέχεται να οδηγήσει στην ανάκληση της απόφασης ένταξης με έντοκη επιστροφή της τυχόν ήδη καταβληθείσας δημόσιας χρηματοδότησης (αφορά περιπτώσεις στις οποίες έχει χορηγηθεί ενδιάμεση ενίσχυση).

14.2 Αίτημα επαλήθευσης-πιστοποίησης

Το αίτημα επαλήθευσης-πιστοποίησης υποβάλλεται από τον συντονιστή του δικαιούχου σε ειδικά τυποποιημένο για το σκοπό αυτό έντυπο, ηλεκτρονικά στο ΟΠΣΚΕ (και συνοδεύεται από τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και παραδοτέα όπως αυτά καθορίζονται στο **Παράρτημα 6: Παραδοτέα πιστοποίησης φυσικού και οικονομικού αντικειμένου και δικαιολογητικά καταβολής της ενίσχυσης.**

Για τη διαχείριση των δικαιολογητικών της επιχείρησης, ο Δικαιούχος πρέπει πρώτα, πραγματοποιώντας είσοδο στο ΟΠΣΚΕ με τους κωδικούς TaxisNet της επιχείρησης, να ορίσει τον Οικονομικό Υπεύθυνο, ο οποίος είναι αρμόδιος για να πραγματοποιεί τις καταχωρήσεις των παραστατικών και πληρωμών για λογαριασμό του Δικαιούχου στο ΟΠΣΚΕ και να αναρτά/διαχειρίζεται τα δικαιολογητικά. Ο Οικονομικός υπεύθυνος πρέπει να είναι φυσικό πρόσωπο που διαθέτει επίσης προφίλ στο ΟΠΣΚΕ (δύναται να ταυτίζεται με το συντονιστή).

Ο Οικονομικός Υπεύθυνος :

- Καταχωρεί δικαιολογητικά μέσω της διαδικασίας προσθήκης ή μέσω διαλειτουργικότητας, ανάλογα με τον τύπο δικαιολογητικού,

- Καταχωρεί τιμολόγια μέσω της διαδικασίας προσθήκης ή μέσω διαλειτουργικότητας,
- Καταχωρεί παραστατικά εξόφλησης και
- Επιμερίζει τα τιμολόγια σε έργα, ώστε ο Συντονιστής ΟΠΣΚΕ να τα συνδέσει με δαπάνες σε κάθε αίτημα καταβολής Ενίσχυσης

Με βάση τα αιτήματα και τα συνοδευτικά παραστατικά διενεργείται η σχετική επαλήθευση από τον ΕΦ, πιστοποιείται το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο του έργου που έχει εκτελεστεί και αποφασίζεται η εκταμίευση και το ύψος της δόσης της δημόσιας χρηματοδότησης (ενδιάμεση δόση ή αποπληρωμή), καθώς και ο κατάλληλος χειρισμός της εγγυητικής επιστολής που ενδέχεται να έχει προσκομιστεί στο πλαίσιο λήψης προκαταβολής (απομείωση ή επιστροφή, αναγωγή σε παρούσα αξία).

Η υποβολή αιτημάτων επαλήθευσης γίνεται υποχρεωτικά μέσω του ΟΠΣΚΕ. Σε περίπτωση που δεν υποβληθεί από το δικαιούχο εντός των καθορισμένων χρονικών ορίων αίτημα ενδιάμεσης ή τελικής επαλήθευσης, και ιδίως εάν έχει προηγηθεί εκταμίευση προκαταβολής ή δόσης της επιχορήγησης, ο ΕΦ προχωρά στη διερεύνηση του θέματος και σε διενέργεια επιτόπιας επαλήθευσης.

Αιτήματα ενδιάμεσης επαλήθευσης-πιστοποίησης δαπανών είναι δυνατόν να υποβληθούν μέχρι δύο (2) το πολύ από την εκτέλεση του **20%** και έως του **80%** του επιχορηγούμενου φυσικού και οικονομικού αντικειμένου (υποβληθείσες δαπάνες). Ο ανωτέρω περιορισμός, για δύο (2) αιτήματα ενδιάμεσης επαλήθευσης-πιστοποίησης, αναφέρεται σε εγκεκριμένα από τον ΕΦΕΠΑΕ και όχι σε υποβληθέντα αιτήματα του δικαιούχου.

Το πρώτο Αίτημα ενδιάμεσης επαλήθευσης-πιστοποίησης δαπανών θα πρέπει να υποβληθεί εντός **δεκαέξι (16)** μηνών από την Απόφαση Έγκρισης Αξιολόγησης των αποτελεσμάτων, το οποίο θα συνοδεύεται από την σχετική έκθεση προόδου φυσικού αντικειμένου του ερευνητικού έργου, η οποία θα φέρει την υπογραφή του επιστημονικού υπεύθυνου. Σε διαφορετική περίπτωση, η πράξη απεντάσσεται.

Το αίτημα τελικής επαλήθευσης-πιστοποίησης πρέπει να υποβληθεί σε ηλεκτρονική μορφή στο ΟΠΣΚΕ, συνοδευόμενο από τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και παραδοτέα καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης της πράξης και, το αργότερο, εντός εξήντα (60) ημερολογιακών ημερών μετά την τυπική ημερομηνία λήξης της. Για τη διευκόλυνση των ενδιαφερομένων προτείνεται τα συνημμένα αρχεία στο αίτημα επαλήθευσης να είναι αυτά ακριβώς που εξάγονται από τα πληροφοριακά συστήματα (taxis, Πλατφόρμες e-banking, ERP λογισμικά κ.ο.κ.), χωρίς επεξεργασία. Επίσης, είναι δυνατή η επισύναψη αρχείων τύπου *.pdf, *.jpeg, *.jpg και *.png.

14.3 Επαλήθευση πράξεων

Η παρακολούθηση της υλοποίησης των πράξεων γίνεται μέσω διοικητικής και επιτόπιας επαλήθευσης του Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου (ΦΟΑ) από ορισμένο με απόφαση του ΕΦΕΠΑΕ για το σκοπό αυτό όργανο ελέγχου κατόπιν αιτήματος επαλήθευσης-πιστοποίησης του δικαιούχου, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ).

Η επαλήθευση αφορά στην επιβεβαίωση α) της υλοποίησης του εγκεκριμένου φυσικού αντικειμένου, β) της επιλεξιμότητας των πραγματοποιηθεισών δαπανών για την υλοποίηση της πράξης και γ) στην πιστοποίησή τους μετά από έλεγχο του εύλογου του κόστους αυτών.

Κατά την επαλήθευση-πιστοποίηση:

- γίνεται έλεγχος της εμπρόθεσμης υποβολής της αίτησης ελέγχου (κατά την τελική επαλήθευση),
- γίνεται έλεγχος της υλοποίησης του εγκεκριμένου φυσικού αντικειμένου της πράξης,
- γίνεται έλεγχος της επιλεξιμότητας, της ορθότητας, της σκοπιμότητας, της εγκυρότητας και της νομιμότητας των συγκεκριμένων πραγματοποιηθεισών δαπανών ως προς τις εγκεκριμένες δαπάνες,
- διαπιστώνεται η ορθή κατανομή των δαπανών στις αντίστοιχες κατηγορίες δαπανών και ανά ποσοτικό στοιχείο, καθώς και η τήρηση των ορίων,

- επιβεβαιώνεται το εύλογο του κόστους των υποβληθεισών δαπανών,
- γίνεται έλεγχος των παραστατικών έκδοσης και εξόφλησης των δαπανών, των λοιπών δικαιολογητικών,
- ελέγχονται επίσης και τα αντίστοιχα τηρούμενα στοιχεία από τις λογιστικές εγγραφές των πράξεων ανάλογα με την τηρούμενη κατηγορία λογιστικών βιβλίων για να επιβεβαιωθεί η ορθή εκτέλεση του οικονομικού αντικειμένου (π.χ. βιβλία εσόδων-εξόδων, καρτέλες προμηθευτών, ημερολόγια κ.λπ.),

Σημειώνεται ότι οποιαδήποτε περικοπή δαπάνης θα πρέπει να είναι πλήρως και επαρκώς αιτιολογημένη από το Όργανο Επαλήθευσης-Πιστοποίησης.

Τα παραδοτέα καθώς και τα απαιτούμενα παραστατικά και στοιχεία τεκμηρίωσης αναφέρονται αναλυτικά στο **Παράρτημα 6: Παραδοτέα πιστοποίησης φυσικού και οικονομικού αντικειμένου και δικαιολογητικά καταβολής της ενίσχυσης.**

Μετά την ολοκλήρωση της επαλήθευσης-πιστοποίησης, τυχόν εντοπισμένες εκκρεμότητες και ελλείψεις γνωστοποιούνται στον δικαιούχο μέσω της καρτέλας «Επικοινωνία» στο ΟΠΣΚΕ, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ενότητα «14.1 Παρακολούθηση πράξεων-επαληθεύσεις-πιστοποιήσεις». Κατόπιν της ανταπόκρισης ή μη του δικαιούχου και την κάλυψη των ζητούμενων στοιχείων εντός εύλογου χρονικού διαστήματος από την ειδοποίηση, η διαδικασία ολοκληρώνεται με τη σύνταξη της σχετικής έκθεσης επαλήθευσης-πιστοποίησης.

Η επαλήθευση-πιστοποίηση διακρίνεται σε διοικητική και επιτόπια.

- Η **διοικητική** επαλήθευση διενεργείται υποχρεωτικά στις περιπτώσεις υποβολής αιτημάτων ενδιάμεσης επαλήθευσης-πιστοποίησης με δαπάνες που ανέρχονται κατ' ανώτατο στο 80% της συνολικά επιχορηγούμενης δαπάνης και όχι μικρότερο του 20%.
- Η **επιτόπια** επαλήθευση διενεργείται υποχρεωτικά στην ολοκλήρωση της πράξης (αίτημα τελικής επαλήθευσης-πιστοποίησης) με βάση τις διαδικασίες ελέγχου του ΕΦΕΠΑΕ και περιλαμβάνει έλεγχο του οικονομικού και του φυσικού αντικειμένου της πράξης στο σύνολό της, καθώς και επίλυση θεμάτων που προέκυψαν σε τυχόν προηγηθείσα διοικητική επαλήθευση.

Στην περίπτωση που η δαπάνη για το σύνολο της πράξης είναι τελικά μικρότερη της εγκριθείσας, η δημόσια χρηματοδότηση θα υπολογισθεί επί του πραγματοποιηθέντος και πιστοποιηθέντος κόστους της πράξης, με ελάχιστο όριο πράξης το κατώτατο όριο, όπως περιγράφεται στο **Κεφάλαιο 9: Προϋπολογισμός και διάρκεια υλοποίησης πράξεων**.

Στο στάδιο της τελικής πιστοποίησης, οριστικοποιείται το τελικό επιλέξιμο προς χρηματοδότηση κόστος της πράξης, καθώς και η αναλογούσα δημόσια χρηματοδότηση.

Επίσης οριστικοποιείται το ποσό των έμμεσων δαπανών (7%), σε περίπτωση που έχει επιλεγεί η σχετική κατηγορία δαπάνης.

Ο ΕΦΕΠΑΕ προκειμένου ο δικαιούχος να είναι κατάλληλα προετοιμασμένος κατά την ημερομηνία της επαλήθευσης, αποστέλλει σχετικό έγγραφο ειδοποίησης πριν την ακριβή ημερομηνία της επαλήθευσης και κατόπιν συνεννόησης με το δικαιούχο.

Ο δικαιούχος θα πρέπει να διευκολύνει τα στελέχη του οργάνου διενέργειας της επαλήθευσης και να τηρεί τις οδηγίες που αυτά θα του υποδεικνύουν καθώς και τις ημερομηνίες αποστολής των εκκρεμοτήτων που διαπιστώθηκαν κατά την επιτόπου επαλήθευση.

Η παρουσία του επιστημονικού υπευθύνου πράξης εκ μέρους του δικαιούχου καθ' όλη τη διάρκεια της επιτόπιας επαλήθευσης-πιστοποίησης είναι υποχρεωτική και αποτελεί κατά βάση προϋπόθεση για την ομαλή διεξαγωγή της επαλήθευσης.

Επισημαίνεται ότι η κάλυψη τυχόν ελλείψεων που εντοπίστηκαν στο υποβληθέν αίτημα επαλήθευσης είναι δυνατόν να πραγματοποιηθεί εντός δεκαπέντε (15) ημερολογιακών ημερών από την γνωστοποίησή

τους (έγγραφη ή ηλεκτρονική) στο δικαιούχο. Σε περίπτωση μη έγκαιρης προσκόμισης των δικαιολογητικών το όργανο επαλήθευσης ολοκληρώνει την έκθεση επαλήθευσης χωρίς να συμπεριλάβει τις αντίστοιχες δαπάνες. Ο δικαιούχος μπορεί να συμπεριλάβει τις δαπάνες αυτές με τα αντίστοιχα δικαιολογητικά σε επόμενο αίτημα επαλήθευσης.

Μετά τη διενέργεια της επαλήθευσης και την κάλυψη τυχόν ελλείψεων που εντοπίστηκαν ή την άπρακτη παρέλευση του δεκαπενθημέρου, ολοκληρώνεται η επαλήθευση με τη σύνταξη της σχετικής έκθεσης. Στην έκθεση επαλήθευσης, η οποία αποτελεί Τυποποιημένο Έντυπο που παράγεται από το ΟΠΣΚΕ, αποτυπώνονται τα προς επαλήθευση στοιχεία (σημεία ελέγχου), τα αντίστοιχα ευρήματα και τυχόν συστάσεις ή διορθώσεις. Στην περίπτωση που η επιτόπια επαλήθευση διενεργείται βάσει δειγματοληψίας, ο ΕΦ καταγράφει τη σχετική μεθοδολογία επιλογής του δείγματος.

Στην περίπτωση που δεν υποβληθεί εμπρόθεσμα Αίτημα Τελικής Επαλήθευσης - Πιστοποίησης, ο ΕΦΕΠΑΕ υποχρεούται στη διενέργεια αυτεπάγγελτης επιτόπιας επαλήθευσης εντός ενενήντα (90) ημερών από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής, εφόσον έχει προηγηθεί εκταμίευση επιχορήγησης. Εφόσον δεν έχει προηγηθεί Αίτημα Επαλήθευσης - Πιστοποίησης και δεν έχει προηγηθεί εκταμίευση επιχορήγησης η πράξη απεντάσσεται.

Μη συμμόρφωση της πράξης με τους εφαρμοστέους κανόνες, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων επιλεξιμότητας, συνεπάγεται δημοσιονομική διόρθωση ή/και ανάκτηση των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών όπως προβλέπεται από τη σχετική νομοθεσία (ΚΥΑ με αρ. πρωτ. 5483/20.01.2023 (ΦΕΚ 390/Β/30.1.2023) «Διαδικασίες δημοσιονομικών διορθώσεων και αναζήτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών στα Τομεακά και Περιφερειακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027).. Τα ποσά των δαπανών που τεκμηριώνονται ως μη επιλέξιμα και διορθώνονται, δεν μπορούν να αντικατασταθούν από άλλες επιλέξιμες δαπάνες του δικαιούχου στο πλαίσιο της πράξης.

Οι αρμόδιες αρχές θα προχωρήσουν σε επαλήθευση των δηλούμενων στοιχείων μέσω διασταυρώσεων με στοιχεία που τηρούνται σε Εθνικές βάσεις δεδομένων. Τα στοιχεία αυτά κατισχύουν των δηλωθέντων ή/και των αναγραφόμενων στα προσκομισθέντα έντυπα. Αν από την ως άνω διασταύρωση προκύψει η μη πλήρωση απαιτήσεων υλοποίησης και ολοκλήρωσης η αίτηση απορρίπτεται. Αν έχει προηγηθεί εκταμίευση εφαρμόζονται οι διατάξεις περί ανακτήσεων.

Επισημαίνεται ότι, για τις ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 (ΓΑΚ) κατά την αξιολόγηση γίνεται διερεύνηση της προβληματικότητας της επιχείρησης κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης **όπως αυτή ορίζεται στο Παράρτημα 8: Ορισμός της «προβληματικής επιχείρησης».**

14.4 Παραλαβή αποτελεσμάτων επαλήθευσης-αντιρρήσεις δικαιούχου

Η συνταχθείσα από το όργανο διενέργειας της επαλήθευσης/πιστοποίησης, υποβάλλεται για έγκριση (αποδοχή των αποτελεσμάτων) από ιεραρχικά ανώτερο και διαφορετικό όργανο. Σε περίπτωση διαφωνίας με (ή λάθους σε) πεδία της έκθεσης επαλήθευσης/πιστοποίησης, παρέχεται η δυνατότητα να εκτελεστούν οι όποιες διορθώσεις σε αυτή, από το αρμόδιο όργανο με την αντίστοιχη τεκμηρίωση.

Με την οριστικοποίηση της έκθεσης επαλήθευσης/πιστοποίησης:

- Ο συντονιστής ΟΠΣΚΕ του έργου ενημερώνεται μέσω ΟΠΣΚΕ για τα αποτελέσματα της πιστοποίησης με την αποστολή ειδοποίησης μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και ειδικότερα στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ, την οποία μπορεί να επικαιροποιεί / επιβεβαιώνει εκ νέου στο προφίλ επικοινωνίας (όπου εμφανίζεται), καθώς και στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ ο συντονιστής, όπως αυτή τυχόν έχει επικαιροποιηθεί και ισχύει.
- Με την ηλεκτρονική κοινοποίηση των αποτελεσμάτων επαλήθευσης/πιστοποίησης, οι δικαιούχοι καλούνται είτε να αποδεχτούν το αποτέλεσμα μέσω ΟΠΣΚΕ, είτε να υποβάλουν τις αντιρρήσεις τους.

- Με την αποδοχή των αποτελεσμάτων της πιστοποίησης ο δικαιούχος της πράξης στερείται του δικαιώματος υποβολής αντιρρήσεων, αποκτά δικαίωμα λήψης δημόσιας χρηματοδότησης και καλείται να υποβάλλει τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την καταβολή της επιχορήγησης. Με την κοινοποίηση των αποτελεσμάτων επαλήθευσης/πιστοποίησης και την μη αποδοχή του πορίσματος, παρέχεται το δικαίωμα στο δικαιούχο της πράξης να ασκήσει αντιρρήσεις
- Στην περίπτωση που κατά την επαλήθευση/πιστοποίηση διαπιστώνεται παρατυπία, αυτή αναφέρεται στη σχετική έκθεση επαλήθευσης/πιστοποίησης που συμπληρώνεται από τον ΕΦΕΠΑΕ με κατάλληλη τεκμηρίωση και αναφορά των διατάξεων που παραβιάστηκαν. Ο δικαιούχος μπορεί, εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα πέντε (15) ημερολογιακών ημερών από την επομένη της ηλεκτρονικής κοινοποίησης των αποτελεσμάτων, να υποβάλει τις αντιρρήσεις του ως προς την προτεινόμενη διόρθωση, ηλεκτρονικά μέσω ΟΠΣΚΕ, επισυνάπτοντας τα δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν τα αναφερόμενα στις αντιρρήσεις κατά την κρίση του.
- Το Αίτημα Επαλήθευσης, η Έκθεση Επαλήθευσης, η Πιστοποίησή της και όλο το υλικό της υποβληθείσας αντίρρησης, τηρούνται στο Φάκελο της Πράξης.

14.5 Εξόφληση δαπανών πράξεων

Για τις εξοφλήσεις των δαπανών που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο υλοποίησης μιας πράξης, θα λαμβάνονται κάθε φορά υπόψη τα οριζόμενα στις εκάστοτε ισχύουσες νομοθετικές και κανονιστικές πράξεις που ρυθμίζουν το πλαίσιο πραγματοποίησης συναλλαγών επί φορολογητέων πράξεων και θέσπισης τυχόν περιορισμών σε αυτές. Για να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες θα πρέπει να αποτελούν επενδυτικές δαπάνες σε συνάφεια με τα άρθρα 22 και 23 του ΚΦΕ (Ν. 4172/2013, Ν. 4446/2016, Ν.4646/2019, ΠΟΛ. 1216/01.10.2014, ΠΟΛ.1079/06.04.2015, ΠΟΛ.1061/12.04.2017, ΠΟΛ.2109/21.05.2021) και η εξόφλησή τους να γίνεται-ώστε εξασφαλίζεται επαρκής διαδρομή ελέγχου-με τους ακόλουθους αποδεκτούς τρόπους:

- Κάθε είδους δαπάνη που αφορά σε αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών αξίας πεντακοσίων (500€) και κάτω (χωρίς ΦΠΑ), μπορεί να εξοφλείται και δίχως τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής, δηλαδή με μετρητά.
- Κάθε είδους δαπάνη που αφορά σε αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών αξίας άνω των πεντακοσίων (500€) (χωρίς ΦΠΑ), θα πρέπει η τμηματική ή ολική εξόφληση της, να γίνει με τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής.
- Σε περίπτωση τροποποίησης του πλαφόν του ποσού των πεντακοσίων (500€) για χρήση μετρητών σε συναλλαγές τότε θα ισχύει αυτό που θα ορίζεται στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο κατά την ημερομηνία της συναλλαγής.

Ως τραπεζικό μέσο πληρωμής, προκειμένου για την εφαρμογή των ανωτέρω, νοείται:

- Η κατάθεση σε τραπεζικό λογαριασμό του προμηθευτή, είτε με μετρητά είτε με μεταφορά μεταξύ λογαριασμών (έμβασμα, ηλεκτρονικό ή μη).
- Η χρήση χρεωστικών ή πιστωτικών καρτών της επιχείρησης που πραγματοποιεί την πληρωμή ή/και όποιας άλλης κάρτας συνδέεται με ονομαστικό ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου) που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών του Ν. 3862/2010 (ήτοι Πιστωτικό Ίδρυμα, Ίδρυμα Ηλεκτρονικού Χρήματος ή Ίδρυμα Πληρωμών).
- Η έκδοση επιταγής της επιχείρησης ή η έκδοση τραπεζικής επιταγής από νόμιμα λειτουργούσα στην Ελλάδα τράπεζα.
- Η χρήση ταχυδρομικής επιταγής-ταχυπληρωμής (έως του ορίου που επιτρέπεται από τα ΕΛΤΑ). Επισημαίνεται ότι η επιβάρυνση για την έκδοση της ταχυδρομικής επιταγής δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη.
- Η καταβολή σε ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών του προμηθευτή, που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών του Ν. 3862/2010 (ήτοι Πιστωτικό Ίδρυμα, Ίδρυμα Πληρωμών ή Ίδρυμα

Ηλεκτρονικού Χρήματος), είτε με μετρητά, είτε με μεταφορά μεταξύ λογαριασμών πληρωμών (μεταφορά εντός του ίδιου Ιδρύματος ή έμβασμα).

Αποδεκτοί τρόποι εξόφλησης και απαιτούμενα στοιχεία και δικαιολογητικά για συναλλαγές που εξοφλούνται μέσω τραπεζικού μέσου πληρωμής, είναι:

- Έκδοση επιταγής από τον εταιρικό λογαριασμό του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου) προς τον προμηθευτή, που πρέπει να έχει εξοφληθεί σε χρόνο προγενέστερο της ημερομηνίας πιστοποίησης της δαπάνης. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται: (α) τα σχετικά με την εκδοθείσα τραπεζική επιταγή έντυπα κίνησης των επαγγελματικών τραπεζικών λογαριασμών (extrait) της επιχορηγούμενης επιχείρησης ή βεβαίωση της τράπεζας ότι έχει εξοφληθεί η επιταγή (αριθμός επιταγής-ημερομηνία-ποσό-αποδέκτης) (β) φωτοαντίγραφο του σώματος της επιταγής και (γ) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).
- Κατάθεση μετρητών στον τραπεζικό λογαριασμό του προμηθευτή ή σε ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών του προμηθευτή που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών του Ν.3862/2010 (ήτοι Ίδρυμα Ηλεκτρονικού Χρήματος ή Ίδρυμα Πληρωμών), από τον λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχο). Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται: (α) το αντίγραφο κατάθεσης του ποσού στον τραπεζικό λογαριασμό ή στον λογαριασμό πληρωμών που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών από το οποίο θα προκύπτει ως δικαιούχος του λογαριασμού ο προμηθευτής των αγαθών και υπηρεσιών προς τον λήπτη της Ενίσχυσης (δικαιούχο) και ο καταθέτης-επενδυτής και (β) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).
- Μεταφορά από τον εταιρικό τραπεζικό λογαριασμό ή τον ταυτοποιημένο επαγγελματικό λογαριασμό πληρωμών του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχο) που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών σε εταιρικό τραπεζικό λογαριασμό ή σε επαγγελματικό λογαριασμό πληρωμών του προμηθευτή που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται: (α) αντίγραφο του εγγράφου της τράπεζας ή του Παρόχου Υπηρεσιών Πληρωμών για μεταφορά χρημάτων από το οποίο θα προκύπτουν τα στοιχεία των λογαριασμών δικαιούχου και προμηθευτή (β) τα σχετικά έντυπα κίνησης των επαγγελματικών τραπεζικών λογαριασμών ή των επαγγελματικών λογαριασμών πληρωμών (extrait) της επιχορηγούμενης επιχείρησης και (γ) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).
- Έκδοση Τραπεζικής Επιταγής από τον λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχο) προς τον προμηθευτή. Πρόκειται για επιταγές που εκδίδονται από νόμιμα λειτουργούσα στην Ελλάδα τράπεζα, είτε με αντίστοιχη κατάθεση μετρητών στην τράπεζα από το δικαιούχο, είτε με χρέωση του εταιρικού τραπεζικού λογαριασμού του δικαιούχου. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται: (α) αντίγραφο του σώματος της αντίστοιχης επιταγής, (β) σε περίπτωση έκδοσης της επιταγής με χρέωση του εταιρικού τραπεζικού λογαριασμού του δικαιούχου της ενίσχυσης, το έντυπο κίνησης του τραπεζικού λογαριασμού (extrait) του λήπτη της ενίσχυσης και (γ) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).
- Ηλεκτρονική συναλλαγή (κίνηση web-banking ή κίνηση μεταφοράς μέσω web από και προς ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών). Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτούνται: (α) έντυπο κίνησης του εταιρικού λογαριασμού (extrait) που τηρείται σε Τράπεζα ή σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου), (β) αντίγραφο της ηλεκτρονικής συναλλαγής από το οποίο θα προκύπτει ο λήπτης του ποσού πληρωμής, δηλαδή ο προμηθευτής των αγαθών και υπηρεσιών και ο πληρωτής/καταθέτης, δηλαδή ο δικαιούχος της ενίσχυσης και (γ) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).
- Εξόφληση μέσω κάρτας πληρωμών (χρεωστικής, πιστωτικής, προπληρωμένης). Προϋπόθεση για την πιστοποίηση της πληρωμής είναι η κάρτα να έχει εκδοθεί στο όνομα του δικαιούχου της ενίσχυσης (εταιρικής σε περίπτωση Νομικού Προσώπου), είτε να συνδέεται απαραιτήτως με λογαριασμό πληρωμών που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών στο όνομα του δικαιούχου της ενίσχυσης, δηλαδή του επιχειρηματία μόνο στην περίπτωση των ατομικών επιχειρήσεων και

οπωσδήποτε εταιρική σε περίπτωση που ο δικαιούχος της ενίσχυσης είναι εταιρεία. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να υπάρχει επαρκής διαδρομή ελέγχου, δηλαδή να αποδεικνύεται η αγορά των αντίστοιχων αγαθών/υπηρεσιών και η χρέωση της κάρτας του δικαιούχου (ανεξάρτητα εάν η συναλλαγή αυτή πραγματοποιείται με δόσεις ή με εφάπαξ καταβολή). Για την πιστοποίηση απαιτούνται: (α) αντίγραφο κίνησης κάρτας ή λογαριασμού πληρωμών του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου) που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών που αποτυπώνει τις κινήσεις της κάρτας και στο οποίο να εμφαίνεται μία δόση ή η εφάπαξ καταβολή για τη συναλλαγή και (β) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50). Επισημαίνεται ότι ο δικαιούχος θα πρέπει να είναι ο κύριος κάτοχος της κάρτας.

- Έκδοση ταχυδρομικής επιταγής-ταχυπληρωμής με κατάθεση μετρητών του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου) στα ΕΛΤΑ για εξόφληση του προμηθευτή, σε χρόνο προγενέστερο της ημερομηνίας πιστοποίησης της δαπάνης. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται: (α) αποδεικτικά έκδοσης και είσπραξης της ταχυδρομικής επιταγής, όπου θα αναγράφονται τα στοιχεία του δικαιούχου και του προμηθευτή και (β) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).
- Σε περίπτωση που η εξόφληση αφορά πληρωμή μισθοδοσίας εργαζομένου αυτή θα πρέπει να πραγματοποιείται από τον εταιρικό λογαριασμό του δικαιούχου προς τον ατομικό λογαριασμό του εργαζομένου και να τεκμηριώνεται επαρκής διαδρομή ελέγχου από την οποία θα προκύπτει μεταξύ άλλων και η επωνυμία του εργαζομένου στον λογαριασμό που πραγματοποιήθηκε η εξόφληση.

Διευκρινίζεται ότι η υποχρέωση προσκόμισης του ως άνω δικαιολογητικού με τίτλο «αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50)» ισχύει μόνο για τους δικαιούχους που τηρούν Διπλογραφικό λογιστικό σύστημα (πρώην βιβλία Γ΄ κατηγορίας). Στις περιπτώσεις όπου από τα ως άνω περιγραφόμενα στοιχεία και δικαιολογητικά για τις εξοφλήσεις με τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής, δεν προκύπτουν εμφανώς τα στοιχεία των αντισυμβαλλομένων ή για εξοφλήσεις δαπανών ειδικού τύπου δύναται να ζητείται επιπλέον απόδειξη είσπραξης ή έγγραφο ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας π.χ. βεβαίωση προμηθευτή περί εξόφλησης της συναλλαγής.

Σε περίπτωση εξόφλησης παραστατικού μέσω μετρητών (καθαρής αξίας έως και 500€ ή όπως εκάστοτε ισχύει) τα απαιτούμενα στοιχεία και δικαιολογητικά για τις συναλλαγές αυτές είναι (εκτός του τιμολογίου αγοράς αγαθών ή παροχής υπηρεσιών): απόδειξη είσπραξης του προμηθευτή ή έγγραφο ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας π.χ. βεβαίωση προμηθευτή περί εξόφλησης της συναλλαγής ή σχετική αναγραφή στο εν λόγω τιμολόγιο/παραστατικό ότι εξοφλήθηκε τοις μετρητοίς και με σφραγίδα του προμηθευτή εφόσον το τιμολόγιο/παραστατικό είναι χειρόγραφο. Το σύνολο των ως άνω συναλλαγών πρέπει να συνοδεύεται από τις κατά περίπτωση και σύμφωνα με την τηρούμενη κατηγορία λογιστικών βιβλίων της επιχείρησης (Απλογραφικά ή Διπλογραφικά), λογιστικές καταχωρήσεις βάσει των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων (Ν. 4308/2014). Στην περίπτωση τήρησης απλογραφικών λογιστικών βιβλίων (χειρόγραφη ή μηχανογραφική τήρηση) πρέπει να προσκομιστούν αντίγραφα των λογιστικών καταχωρήσεων των παραστατικών/στοιχείων της πράξης (π.χ. τιμολογίων, τιμολογίων παροχής υπηρεσιών, κ.λπ.) στο βιβλίο εσόδων-εξόδων της επιχείρησης. Στην περίπτωση τήρησης διπλογραφικών λογιστικών βιβλίων πρέπει να προσκομιστούν αντίγραφα των λογιστικών καταχωρήσεων των παραστατικών τιμολόγησης και εξόφλησης των δαπανών της επένδυσης στο γενικό ημερολόγιο, καθώς και τα αναλυτικά καθολικά προμηθευτών.

<u>Γενικές επισημάνσεις:</u>

- Σε κάθε περίπτωση η ΕΥΔ Π-ΑΜΘ και ο ΕΦΕΠΑΕ έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν την προσκόμιση οποιουδήποτε συμπληρωματικού εγγράφου ή λογιστικού στοιχείου κρίνεται σκόπιμο, προκειμένου να εξασφαλίσει τη νομιμότητα και κανονικότητα των υποβληθεισών δαπανών και την ύπαρξη επαρκούς διαδρομής ελέγχου.
- Το σύνολο των πιστοποιημένων δαπανών θα πρέπει να έχει εξοφληθεί πριν από την ολοκλήρωση της εκάστοτε έκθεσης πιστοποίησης της πράξης και σε κάθε περίπτωση το αργότερο έως την ημερομηνία λήξης της πράξης (ημερομηνία ολοκλήρωσης φυσικού και οικονομικού αντικειμένου).

- Οι δαπάνες της πράξης είναι επιλέξιμες εφόσον συμμορφώνονται προς τις απαιτήσεις της εφαρμοστέας φορολογικής και εργατικής νομοθεσίας.
- Όσον αφορά στη λογιστική παρακολούθηση του έργου τονίζεται ιδιαίτερα ότι είναι απαραίτητη η τήρηση χωριστής λογιστικής μερίδας ή επαρκούς λογιστικής κωδικοποίησης για τις δαπάνες και επιχορηγήσεις του ερευνητικού έργου σύμφωνα με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (ΕΛΠ). Θα πρέπει π.χ. να τηρούνται για το έργο τελευταίας βαθμίδας λογαριασμοί, όπου θα φαίνονται αναλυτικά οι δαπάνες προσωπικού και οι επιχορηγήσεις. Στην περίπτωση επιχειρήσεων που τηρούν απλογραφικά βιβλία (πρώην Β' κατηγορίας), η επιχορήγηση (έσοδα) και οι δαπάνες προσωπικού θα πρέπει να παρακολουθούνται σε ιδιαίτερες στήλες του βιβλίου εσόδων – εξόδων και να εμφανίζονται χωριστά από την λοιπή δραστηριότητα στα αναλυτικά στοιχεία δήλωσης φορολογίας εισοδήματος. **Οι λογιστικές καταχωρήσεις στα βιβλία των επιχειρήσεων θα παρέχουν πλήρη, ακριβή και διακριτή εικόνα των στοιχείων των παραστατικών, που αφορούν στο έργο.**
- Δεν επιτρέπεται κατακερματισμός της δαπάνης που οδηγεί σε αποφυγή των υποχρεώσεων για τους αποδεκτούς τρόπους εξόφλησης (δηλαδή δεν επιτρέπεται τμηματική πληρωμή τιμολογίου, με σκοπό τη μετάπτωση σε μικρότερη κατηγορία, για την εξόφληση των δαπανών αυτών με μετρητά).
- Όλες οι εταιρείες-προμηθευτές της επιχείρησης για τις δαπάνες του προγράμματος θα πρέπει να τηρούν εταιρικό τραπεζικό λογαριασμό. Σε περίπτωση καταθέσεων σε προσωπικό λογαριασμό και όχι εταιρικό (εξαιρούνται οι προμηθευτές που είναι ατομικές επιχειρήσεις) δεν θα πιστοποιούνται οι εν λόγω δαπάνες.
- Δεν είναι επιτρεπτή η εξόφληση του προμηθευτή μέσω λογαριασμών και παραστατικών των εταίρων/μετόχων της επιχείρησης.
- Δεν θα πρέπει να γίνεται δεκτή εξόφληση δαπανών με τη χρήση επιταγών τρίτων.
- Δεν είναι επιλέξιμοι οι χρεωστικοί τόκοι, οι προμήθειες χρηματοπιστωτικών συναλλαγών, τα έξοδα συναλλάγματος και οι χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές καθώς και τα λοιπά καθαρά χρηματοοικονομικά έξοδα του δικαιούχου. Επίσης, οι δαπάνες για πρόστιμα, χρηματικές ποινές και έξοδα για την επίλυση διαφορών δεν είναι επιλέξιμες.
- Για να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες της κατηγορίας εξοπλισμού θα πρέπει τα επιχορηγούμενα πάγια (υλικά και άυλα) να έχουν καταχωρηθεί στο μητρώο παγίων της επιχείρησης σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα και οι αποσβέσεις να διενεργούνται με βάση την εθνική φορολογική νομοθεσία (Κ.Φ.Ε.).
- Ο δικαιούχος μπορεί να λαμβάνει ηλεκτρονικά τιμολόγια. Ηλεκτρονικό τιμολόγιο είναι οποιοδήποτε τιμολόγιο περιέχει τις πληροφορίες που απαιτούνται από τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (Ν. 4308/2014) και το οποίο έχει εκδοθεί και ληφθεί σε ηλεκτρονική μορφή.
- Σε περιπτώσεις προμηθειών από το εξωτερικό, για τα τιμολόγια που είναι ξενόγλωσσα (εκτός αγγλικής) και δυσκολεύουν την απόφαση για την επιλεξιμότητά τους, μπορεί να ζητηθεί η μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα από επίσημο φορέα. Επίσης, θα προσκομίζονται για την πιστοποίηση των δαπανών όλα τα συνοδευτικά έγγραφα και οι αντίστοιχες τραπεζικές συναλλαγές, ώστε να είναι δυνατή η ύπαρξη αξιόπιστης ελεγκτικής αλυσίδας για την προμήθεια, τη διακίνηση των προϊόντων και την εξόφληση του προμηθευτή.
- Σε περίπτωση που σε ενδιάμεση επαλήθευση τα παραστατικά αγοράς εξοπλισμού δεν συνοδεύονται για οποιοδήποτε λόγο από τα σχετικά παραστατικά διακίνησης, τα τελευταία (αν απαιτούνται) θα πρέπει να προσκομιστούν το αργότερο κατά το στάδιο της τελικής επαλήθευσης. Για παράδειγμα, η δαπάνη για εξοπλισμό που αγοράζεται από το εξωτερικό, με την προσκόμιση του σχετικού proforma invoice, ακόμα και αν δεν έχει ολοκληρωθεί στο συγκεκριμένο στάδιο η μεταφορά του εν λόγω εξοπλισμού στην εγκατάσταση του δικαιούχου. Ωστόσο, τα σχετικά παραστατικά διακίνησης καθώς και το αντίστοιχο invoice (τελικό) θα πρέπει να προσκομιστούν από τον δικαιούχο

το αργότερο κατά το στάδιο της τελικής επαλήθευσης (διοικητικής ή επιτόπιας). Σε διαφορετική περίπτωση ο ΕΦΕΠΑΕ ή η ΕΥΔ Π-ΑΜΘ θα προβαίνει σε δημοσιονομική διόρθωση και σε ανάκτηση του αναλογούντος ποσού.

- Όλα τα δικαιολογητικά, πρωτότυπα παραστατικά στοιχεία δαπανών προσωπικού του έργου τηρούνται από τον αντίστοιχο δικαιούχο και τίθενται, οποτεδήποτε αυτό ζητηθεί, συγκεντρωμένα στη διάθεση της ΕΥΔ ΠΑΜΘ και των λοιπών αρμοδίων ελεγκτικών οργάνων, που προβλέπονται από την εθνική και κοινοτική νομοθεσία.
- Τα παραστατικά δαπανών προσωπικού συνοδεύονται υποχρεωτικά από παραστατικά, που αποδεικνύουν την εξόφληση αυτών ή από λογιστικά έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής ισχύος σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία.
- Όλα τα δικαιολογητικά που αφορούν στην εκτέλεση του έργου πρέπει να τηρούνται, τόσο κατά τη διάρκεια της περιόδου εκτέλεσης του έργου όσο και μετά απ' αυτή, για χρόνο τουλάχιστον τριών (3) ετών μετά την τελευταία καταβολή της δημόσιας επιχορήγησης και πάντως όχι μικρότερο από το χρόνο παραγραφής της αξίωσης του Δημοσίου για την επιστροφή αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.

  Η προαναφερθείσα υποχρέωση τήρησης των πρωτοτύπων δικαιολογητικών του έργου εξακολουθεί να υπάρχει ακόμη και αν από φορολογικές διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας προκύπτει ότι ο φορέας απέκτησε δικαίωμα καταστροφής των σχετικών στοιχείων μετά από φορολογικό έλεγχο. Μη τήρηση των στοιχείων, που θα έχει ως συνέπεια την αδυναμία ελέγχου των πράξεων από τα προβλεπόμενα εθνικά ή κοινοτικά όργανα ελέγχου, θα οδηγήσει σε ανάκληση των σχετικών αποφάσεων χρηματοδότησης-ένταξης και επιστροφή του συνόλου της δημόσιας δαπάνης. Τονίζεται ότι το σύνολο των παραστατικών δαπανών προσωπικού, θα πρέπει να έχει εκδοθεί από την ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας και μέχρι την ημερομηνία λήξης του έργου.
- Στην περίπτωση που εγκρίθηκε αίτηση χρηματοδότησης σε επιχείρηση που λειτουργεί νόμιμα σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (δηλαδή κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης διαθέτει TIN / VAT Number), τότε οι δαπάνες καθίστανται επιλέξιμες εφόσον τεκμηριώνονται από παραστατικά που πραγματοποιούνται από το δικαιούχο με το ελληνικό ΑΦΜ για την υλοποίηση του έργου του.

Ο ΕΦΕΠΑΕ / ΕΥΔ Π-ΑΜΘ έχει το δικαίωμα περικοπής εγκεκριμένων δαπανών κατά την πιστοποίηση τους, αν αυτές δεν εξυπηρετούν τη σκοπιμότητα της πράξης ή κριθούν υπερβολικές ως προς το κόστος τους και την τιμολογηθείσα αξία.

14.6 Καταβολή ενίσχυσης

Η δημόσια χρηματοδότηση που αναλογεί στους δικαιούχους της Δράσης καταβάλλεται από τον ΕΦΕΠΑΕ ο οποίος προβαίνει σε μεταφορά του ποσού της οριστικοποιημένης Έκθεσης Πιστοποίησης στον λογαριασμό τράπεζας (IBAN) που είναι άμεσα συνδεδεμένος με την επιχείρηση και τον οποίο έχει δηλώσει ο δυνητικός δικαιούχος. Ο χρόνος καταβολής της δημόσιας χρηματοδότησης επηρεάζεται από την άμεση διαθεσιμότητα ή μη των αντίστοιχων πιστώσεων.

Η δημόσια χρηματοδότηση καταβάλλεται απευθείας στην επιχείρηση και δεν επιτρέπεται η εκχώρησή της σε τρίτους. Κατ' εξαίρεση είναι δυνατή η εκχώρηση της δημόσιας χρηματοδότησης (εκτός της προκαταβολής) σε τράπεζα για την παροχή βραχυπρόθεσμου δανείου που θα αντιστοιχεί σε μέρος ή στο σύνολο της δημόσιας χρηματοδότησης που χρησιμοποιείται για την υλοποίηση της επένδυσης. Σε αυτές τις περιπτώσεις η καταβολή της δημόσιας χρηματοδότησης γίνεται απευθείας στην τράπεζα με την οποία έχει υπογραφεί η σύμβαση εκχώρησης, για το ισόποσο τμήμα του βραχυπρόθεσμου αυτού δανείου. Στις περιπτώσεις εκχώρησης, ο δικαιούχος είναι υποχρεωμένος να προσκομίσει τη σύμβαση εκχώρησης με το πιστωτικό ίδρυμα στον ΕΦΕΠΑΕ.

Για την καταβολή της επιχορήγησης απαιτείται η υποβολή από το δικαιούχο του αντίστοιχου αιτήματος στο ΟΠΣΚΕ. Το αίτημα πρέπει να συνοδεύεται από τα απαιτούμενα σύμφωνα με το Παράρτημα 6:

Παραδοτέα πιστοποίησης φυσικού και οικονομικού αντικειμένου και δικαιολογητικά καταβολής της ενίσχυσης.

Το αίτημα καταβολής της επιχορήγησης υποβάλλεται σε επίπεδο έργου από τον Συντονιστή ΟΠΣΚΕ του Έργου.

Η δημόσια χρηματοδότηση που αναλογεί στους δικαιούχους καταβάλλεται χωρίς καθυστέρηση ανάλογα με την διαθεσιμότητα ή μη των αντίστοιχων πιστώσεων. Η αρμόδια Διαχειριστική Αρχή διασφαλίζει, υπό την προϋπόθεση ότι υπάρχει διαθέσιμη χρηματοδότηση, ότι ο δικαιούχος λαμβάνει το πλήρες οφειλόμενο ποσό το αργότερο ογδόντα (80) ημέρες μετά από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης πληρωμής εκ μέρους του δικαιούχου, των απαιτούμενων δικαιολογητικών και στοιχείων, όπως αυτά καθορίζονται στο οικείο Πρόγραμμα και στην οικεία πρόσκληση. Η προθεσμία μπορεί να διακοπεί εάν οι πληροφορίες που υποβάλλει ο δικαιούχος δεν επιτρέπουν στη Διαχειριστική Αρχή να εξακριβώσει κατά πόσον οφείλεται το ποσό.

Α) Προκαταβολή (δυνητική)

Εφόσον ζητηθεί από το δικαιούχο, είναι δυνατόν, να προκαταβληθεί έως το 40% της δημόσιας χρηματοδότησης της πράξης, μετά από την έκδοση της εγκριτικής απόφασης, και με την προσκόμιση από τον δικαιούχο ισόποσης εγγυητικής επιστολής προκαταβολής από αναγνωρισμένο προς τούτο ίδρυμα.

Η εγγυητική επιστολή προκαταβολής εκδίδεται υπέρ του ΕΦΕΠΑΕ με διάρκεια ισχύος είτε αορίστου χρόνου, είτε ορισμένου χρόνου με λήξη μετά την τελική πληρωμή της πράξης. Στη δεύτερη περίπτωση και εφόσον συμβεί κατά τη διάρκεια υλοποίησης της επένδυσης, η εγγυητική επιστολή ορισμένου χρόνου να λήγει πριν την τελική πληρωμή της πράξης, ο δικαιούχος υποχρεούται άμεσα να την αντικαταστήσει με άλλη, ώστε να ικανοποιείται εκ νέου η ανωτέρω απαίτηση. Αποτελεί ευθύνη του ΕΦΕΠΑΕ να παρακολουθεί και να εξασφαλίζει ότι η κατά τα ανωτέρω προσκομισθείσα από το δικαιούχο εγγυητική επιστολή είναι έγκυρη και παραμένει σε ισχύ καθ’ όλη τη διάρκεια υλοποίησης της επένδυσής του. Η δυνατότητα λήψης προκαταβολής μέχρι του 40% της δημόσιας χρηματοδότησης, με την προσκόμιση ισόποσης εγγυητικής επιστολής, δύναται να πραγματοποιηθεί με σειριακά αιτήματα τα οποία δε θα υπερβαίνουν το προαναφερθέν ποσοστό και δε θα υποβληθούν μεταγενέστερα του πρώτου αιτήματος επαλήθευσης

Η εγγυητική επιστολή προκαταβολής δύναται να απομειώνεται σταδιακά με βάση ισόποσο συμψηφισμό με πιστοποιηθείσες δαπάνες της πράξης. Η εγγυητική επιστολή επιστρέφεται στο δικαιούχο μετά τον πλήρη συμψηφισμό της με πραγματοποιηθείσες δαπάνες.

Σε κάθε περίπτωση, η συνολική προκαταβολικά ληφθείσα δημόσια χρηματοδότηση δεν μπορεί να υπερβαίνει το 40% της εγκεκριμένης. Η προκαταβολή θα πρέπει να καλύπτεται από τις δαπάνες που καταβάλλονται από το δικαιούχο στο πλαίσιο της υλοποίησης της πράξης και να δικαιολογούνται με εξοφλημένα τιμολόγια ή λογιστικά έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας το αργότερο εντός τριών ετών από το έτος καταβολής της προκαταβολής ή την 31η Δεκεμβρίου 2029, όποια ημερομηνία είναι προγενέστερη. Σε αντίθετη περίπτωση, δεν είναι επιλέξιμη η προκαταβολή κατά το μέρος που δεν έχει καλυφθεί από πραγματικές πληρωμές του δικαιούχου.

Β) Ενδιάμεση/σες καταβολή/λες

Καταβάλλονται έπειτα από προαιρετική υποβολή σχετικού αιτήματος επαλήθευσης-πιστοποίησης από πλευράς δικαιούχου και πιστοποίηση φυσικού και οικονομικού αντικειμένου, όπου και προσδιορίζεται το ύψος των επιλέξιμων δαπανών της πράξης μέχρι τη στιγμή της υποβολής του αιτήματος, και η αναλογούσα δημόσια χρηματοδότηση.

Σωρευτικά οι ενδιάμεσες καταβολές στον εκάστοτε δικαιούχο δεν μπορούν να υπερβούν το 80% της εγκεκριμένης δημόσιας χρηματοδότησης.

Γ) Αποπληρωμή

Καταβάλλεται μετά την επιτόπια επαλήθευση-πιστοποίηση της ολοκλήρωσης της πράξης και την οριστική παραλαβή της. Σε περίπτωση χορήγησης προκαταβολής και προκειμένου να μην υπάρξει υπέρβαση

της έντασης της ενίσχυσης, οι καταβολές των ενισχύσεων και οι επιλέξιμες δαπάνες ανάγονται στην αξία τους κατά το χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης (με βάση το προεξοφλητικό επιτόκιο που ισχύει κατά το χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης). Ο υπολογισμός αυτός πραγματοποιείται πριν την τελική δόση – αποπληρωμή του έργου.

Στην περίπτωση που η δαπάνη για το σύνολο του έργου είναι τελικά μικρότερη της εγκριθείσας, η δημόσια χρηματοδότηση θα υπολογισθεί επί του πραγματοποιηθέντος και πιστοποιηθέντος κόστους του έργου, με ελάχιστο όριο επένδυσης το κατώτατο όριο, όπως περιγράφεται στο **Κεφάλαιο 9 Προϋπολογισμός και διάρκεια υλοποίησης πράξεων**. Στο στάδιο αυτό οριστικοποιείται το τελικό επιλέξιμο προς χρηματοδότηση κόστος του έργου καθώς και η αναλογούσα αυτού δημόσια χρηματοδότηση και εκδίδεται η Βεβαίωση Ολοκλήρωσης Πράξης.

Για την καταβολή επιχορήγησης απαιτείται η υποβολή από το δικαιούχο των δικαιολογητικών σύμφωνα με το **Παράρτημα 6: Παραδοτέα πιστοποίησης φυσικού και οικονομικού αντικειμένου και δικαιολογητικά καταβολής της ενίσχυσης**. Με βάση τα παραπάνω, καταβάλλεται η ενίσχυση από τον ΕΦΕΠΑΕ στο δικαιούχο, κατόπιν προσκόμισης των απαιτούμενων δικαιολογητικών πληρωμής, συντάσσεται το Δελτίο Δήλωσης Δαπανών και το Δελτίο Επίτευξης Δεικτών και ενημερώνεται το ΟΠΣ.

15. Διαδικασία τροποποιήσεων

Οι όροι υλοποίησης της πράξης όπως ορίζονται στην απόφαση ένταξης είναι ουσιώδεις και οποιαδήποτε μονομερής αλλαγή από το δικαιούχο χωρίς προηγούμενη έγκριση από την ΕΥΔ Π-ΑΜΘ ή τον ΕΦΕΠΑΕ δύναται να έχει ως αποτέλεσμα τη διακοπή χρηματοδότησης της πράξης. Οι πληρωμές που πραγματοποιούνται συνεπεία αυτής της αλλαγής, δεν είναι επιλέξιμες μέχρι την αναγνώρισή τους από την ΕΥΔ Π-ΑΜΘ ή τον ΕΦΕΠΑΕ. Αλλαγή των επιμέρους στοιχείων της Απόφασης χρηματοδότησης είναι δυνατή, μετά από υποβολή τεκμηριωμένου αιτήματος από τον δικαιούχο, εφόσον δεν αλλοιώνεται η φύση και οι στόχοι του επενδυτικού σχεδίου και εξακολουθούν να τηρούνται οι όροι και προϋποθέσεις της προκήρυξης.

Η έγκριση της τροποποίησης αποτελεί απαιτούμενο για την επιλεξιμότητα των ενεργειών που προβλέπονται στο αίτημα τροποποίησης. Η βασική προϋπόθεση για την αποδοχή ενός αιτήματος τροποποίησης έργου είναι να μην υποβαθμίζεται το φυσικό αντικείμενο του έργου, να μην επηρεάζονται οι δυνατότητες αξιοποίησης και διάχυσης των αποτελεσμάτων και να μην δημιουργείται αξιοσημείωτη απόκλιση από τους στόχους της Πρόσκλησης.

Τα αιτήματα τροποποίησης **υποβάλλονται από τους δικαιούχους μέσω του δηλωθέντος Συντονιστή ηλεκτρονικά στο ΟΠΣΚΕ,** σε ειδικά τυποποιημένη για το σκοπό αυτό φόρμα, συνοδευόμενα από τα δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν τα αναφερόμενα στην εκάστοτε τροποποίηση. Τα αιτήματα τροποποίησης υποβάλλονται καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησής της επένδυσης και το **αργότερο έως τριάντα (30) ημερολογιακές ημέρες πριν την εγκεκριμένη ημερομηνία λήξης του έργου.**

Τα διαθέσιμα είδη τροποποίησης στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης είναι τα κάτωθι:

Κωδ. ΟΠΣΚΕ	Είδος Τροποποίησης
02	Μεταβολή Τόπου - ΚΑΔ Επένδυσης
03	Αλλαγή Νόμιμου Εκπροσώπου
04	Αλλαγή Υπεύθυνου Έργου/Επιστημονικού Υπεύθυνου
05	Τροποποίηση/Μεταβολή Μετοχικής ή Εταιρικής Σύνθεσης
07.	Τροποποίηση Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου (Φ.Ο.Α.)
11.	Μεταβολή δικαιούχου λόγω επωνυμίας με αλλαγή ΑΦΜ

Τροποποίηση Πραγματικών Δικαιούχων μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσω των τύπων 03, 05 και 11.

Τα αιτήματα τροποποίησης διακρίνονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες: **(i) Στα ήσσονος σημασίας και (ii) μείζονος σημασίας**.

Τροποποίηση επιμέρους στοιχείων της Απόφασης ένταξης είναι δυνατή εφόσον τηρούνται αθροιστικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- παρέχεται επαρκής τεκμηρίωση για την αναγκαιότητα των προτεινόμενων μεταβολών των στοιχείων του έργου ως προς την ομαλή υλοποίηση του φυσικού αντικειμένου του έργου και την επίτευξη των στόχων του
- δεν αλλοιώνονται η φύση και οι στόχοι του έργου
- δεν μειώνεται η βαθμολογία των κριτηρίων αξιολόγησης,

Σημειώνεται ότι τα αιτήματα τροποποίησης μπορούν να γίνουν αποδεκτά, εφόσον τηρούνται οι όροι της σχετικής πρόσκλησης και υπό την προϋπόθεση ότι οι προτεινόμενες μεταβολές δεν επηρεάζουν τον ολοκληρωμένο χαρακτήρα και τους αρχικούς στόχους της εγκεκριμένης πράξης και δε διαφοροποιούν τα κριτήρια επιλεξιμότητας.

15.1 Τροποποιήσεις μείζονος σημασίας

Οι ακόλουθες τροποποιήσεις χαρακτηρίζονται ως μείζονος σημασίας και πραγματοποιούνται με ευθύνη των δικαιούχων μέσω ΟΠΣΚΕ σε όλη την διάρκεια του έργου και δεν είναι δυνατόν να υποβληθούν παράλληλα με άλλες ανοιχτές ενέργειες στο ΟΠΣΚΕ. Σημειώνεται ότι τα είδη τροποποιήσεων που χαρακτηρίζονται ως ήσσονος (παρ. 15.2) είναι διαθέσιμα και δύναται να συμπεριληφθούν σε ένα αίτημα τροποποίησης μείζονος σημασίας.

Κωδ. ΟΠΣΚΕ	Είδος Τροποποίησης
02.	Μεταβολή Τόπου - ΚΑΔ Επένδυσης
04.	Αλλαγή Υπεύθυνου Έργου/Επιστημονικού Υπεύθυνου
07.	Τροποποίηση Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου (Φ.Ο.Α.)
11.	Μεταβολή δικαιούχου λόγω επωνυμίας με αλλαγή ΑΦΜ

Τα αιτήματα τροποποίησης μείζονος σημασίας υποβάλλονται ηλεκτρονικά στο ΟΠΣΚΕ όπου αποτυπώνονται με σαφήνεια οι αιτούμενες αλλαγές και επισυνάπτονται όλα τα κατά περίπτωση απαραίτητα έγγραφα ή δικαιολογητικά με τα οποία τεκμηριώνεται η αναγκαιότητά τους.

Συγκεκριμένα αφορούν σε:

- **Τροποποίηση Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου (Φ.Ο.Α.)**

Πρόκειται για τροποποιήσεις στις δαπάνες του επενδυτικού σχεδίου σε σχέση με τις εγκεκριμένες, ως προς το φυσικό και οικονομικό τους αντικείμενο. Πιο συγκεκριμένα, δύναται να αφορούν τροποποιήσεις στοιχείων που επηρεάζουν σημαντικά την έκταση και τον τρόπο υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου (π.χ. εφαρμογή τεχνικών/ μεθοδολογίας εκτέλεσης χαμηλότερης τεχνολογικής στάθμισης, περιορισμός των προβλεπόμενων παραδοτέων, συρρίκνωση των εξεταζόμενων από την έρευνα παραμέτρων, αντικατάσταση μέλους/ών της ερευνητικής ομάδας του έργου από ένα ή περισσότερα μέλη που δεν φέρουν ισότιμα προσόντα σύμφωνα με το εγκεκριμένο τεχνικό παράρτημα).

Τα αιτήματα τροποποίησης ΦΟΑ υποβάλλονται καθ’ όλη τη διάρκεια υλοποίησής της επένδυσης και το αργότερο έως **τριάντα (30) ημερολογιακές ημέρες πριν την εγκεκριμένη ημερομηνία λήξης του έργου,** διαφορετικά απορρίπτονται χωρίς εξέταση.

Επιτρέπονται έως **δύο (2)** εγκεκριμένες τροποποιήσεις ΦΟΑ υπό τις εξής προϋποθέσεις:

- Δεν αυξάνεται ο εγκεκριμένος επιχορηγούμενος προϋπολογισμός, η εγκεκριμένη επιχορήγηση της πράξης και το ποσοστό επιχορήγησης,
- Δεν μειώνεται ο εγκεκριμένος επιχορηγούμενος προϋπολογισμός της πράξης κάτω από το ελάχιστο όριο των **500.000€**.

- Δεν τροποποιούνται στοιχεία του προϋπολογισμού με αυξομείωση **ανά κατηγορία δαπάνης και ενότητα εργασίας** μεγαλύτερη του 30% του εκάστοτε εγκεκριμένου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού ανά αίτημα ΦΟΑ.
- Η προσθήκη νέας κατηγορίας δαπανών, μη προβλεπόμενη κατά την υποβολή της πρότασης, δεν είναι μεγαλύτερη του 10% του εκάστοτε εγκεκριμένου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού.

Σε περίπτωση που έχει δηλωθεί κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης η συνεργασία του δικαιούχου (επιχείρησης) με οργανισμό έρευνας και διάδοσης γνώσης με τη συμπλήρωση του Πίνακα 3.1α στο Τμήμα Β: Αναλυτική περιγραφή προτεινόμενης πράξης του Παραρτήματος 2: Έντυπο ηλεκτρονικής υποβολής αίτησης χρηματοδότησης και τεχνική περιγραφή προτεινόμενου έργου, είναι δυνατή η αντικατάστασή του μετά από αιτιολογημένη πρόταση του δικαιούχου και σύμφωνη γνώμη του νέου συνεργαζόμενου οργανισμού έρευνας και διάδοσης γνώσης. Για την αποτύπωση της ανωτέρω τροποποίησης, ο φορέας υποχρεούται σε υποβολή αιτήματος τροποποίησης μείζονος σημασίας.

Σημειώνεται πως αλλαγή δαπάνης/δαπανών του επενδυτικού σχεδίου, με νέα/νέες δαπάνες εντός της ίδιας Κατηγορίας δαπανών δύναται να γίνει αποδεκτή υπό την προϋπόθεση ότι ισχύουν σωρευτικά:

- υπακούουν στους κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών της κατηγορίας
- εξυπηρετούν καλύτερα τις ανάγκες της επένδυσης
- έχουν την δυνατότητα να οδηγήσουν στο ίδιο ή βελτιωμένο αποτέλεσμα σε σχέση με τον αρχικώς περιγραφόμενο εξοπλισμό
- δεν ξεπερνούν το εγκεκριμένο συνολικό κόστος (συνολική τιμή) των αρχικών δαπανών που αντικαθιστούν.
- έχουν την ίδια περιγραφή
- έχουν την ίδια λειτουργικότητα
- έχουν παρόμοια ή καλύτερα τεχνικά χαρακτηριστικά

Οι αλλαγές αυτές ενσωματώνονται στο αίτημα επαλήθευσης / πιστοποίησης μέσω του ΟΠΣΚΕ, όπου και αποτυπώνονται με ευδιάκριτο τρόπο οι προτεινόμενες αλλαγές σε σχέση με τα εκάστοτε ισχύοντα στοιχεία της Απόφασης ένταξης και εξετάζονται απευθείας με αυτό χωρίς να απαιτείται η υποβολή σχετικού αιτήματος τροποποίησης.

Επισημαίνονται τα εξής:

- Αιτήματα τροποποίησης ΦΟΑ στα οποία περιλαμβάνεται η μείωση/μη υλοποίηση του φυσικού αντικειμένου σε συνδυασμό με το οικονομικό αντικείμενο αυτού, σε ποσοστό μεγαλύτερο του 50% του αρχικά εγκεκριμένου επιχορηγούμενου Π/Υ ένταξης με ελάχιστο κατώτατο όριο της υλοποιηθείσας επένδυσης το ποσό των 500.000€ δεν εξετάζονται και απορρίπτονται από τον Ε.Φ.
- Αιτήματα τροποποίησης ΦΟΑ στα οποία περιλαμβάνεται η μείωση/μη υλοποίηση του φυσικού αντικειμένου σε συνδυασμό με το οικονομικό αντικείμενο αυτού, σε ποσοστό μικρότερο του 50% του αρχικά εγκεκριμένου επιχορηγούμενου Π/Υ ένταξης με ελάχιστο κατώτατο όριο της υλοποιηθείσας επένδυσης το ποσό των 500.000€, εξετάζονται και εγκρίνονται ή απορρίπτονται από τον Ε.Φ.

▪ **Μεταβολή δικαιούχου λόγω επωνυμίας με αλλαγή ΑΦΜ**

Πρόκειται για εταιρικούς μετασχηματισμούς του Ν.4601/2019 όπως ισχύει (συγχώνευση, διάσπαση, μετατροπή). Εξετάζονται και γίνονται αποδεκτοί υπό τους εξής όρους:

- Εξασφαλίζεται η πρόθεση ολοκλήρωσης της επένδυσης από το νέο φορέα.
- Επέρχεται καθολική διαδοχή του δικαιούχου από το νέο, ως προς όλα τα δικαιώματα, υποχρεώσεις και έννομες σχέσεις του ή, σε περίπτωση διάσπασης, κατ' ελάχιστον ως προς αυτές που απορρέουν από την απόφαση έγκρισης και την πρόσκληση της Δράσης

- Τηρούνται οι όροι/προϋποθέσεις ένταξης της πρόσκλησης.
- Εξακολουθούν να εξυπηρετούνται οι αρχικοί στόχοι της επένδυσης και να διατηρείται ο ολοκληρωμένος χαρακτήρας της

Οι εταιρικοί μετασχηματισμοί του Ν.4601/2019 είναι επιτρεπτοί υπό τις ανωτέρω προϋποθέσεις τόσο στον Κανονισμό 2831/2023 όσο και στον Κανονισμό 651/2014.

Δύναται η παραπομπή από τον ΕΦ με σχετική εισήγηση, στην αρμόδια Μονάδα Παρακολούθησης της ΕΥΔ Π-ΑΜΘ, ιδιαίτερων περιπτώσεων εταιρικού μετασχηματισμού/απορροφήσεων για γνωμοδότηση της υπηρεσίας.

15.2 Τροποποιήσεις ήσσονος σημασίας

Κατά τη διάρκεια υλοποίησης της πράξης, επιτρέπονται τροποποιήσεις ήσσονος σημασίας και πραγματοποιούνται με ευθύνη των δικαιούχων μέσω ΟΠΣΚΕ σε όλη την διάρκεια του έργου χωρίς αριθμητικό περιορισμό και παράλληλα με ανοιχτές ενέργειες στο ΟΠΣΚΕ ως ακολούθως:

Κωδ. ΟΠΣΚΕ Είδος Τροποποίησης	Κωδ. ΟΠΣΚΕ Είδος Τροποποίησης
03.	Αλλαγή Νόμιμου Εκπροσώπου
05.	Τροποποίηση/Μεταβολή Μετοχικής ή Εταιρικής Σύνθεσης[1]

[1] εδώ περιλαμβάνονται και αλλαγές πραγματικών δικαιούχων.

ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΜΕ ΔΙΑΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΤΩΝ ΠΕΔΙΩΝ ΤΟΥ ΟΠΣΚΕ

Στο πλαίσιο της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου και εφόσον πραγματοποιείται μεταβολή των στοιχείων του δικαιούχου, για τα οποία το πληροφοριακό σύστημα επιτρέπει την αυτόματη ενημέρωση του ΟΠΣΚΕ μέσω διαλειτουργικότητας από άλλες βάσεις δεδομένων (πχ .gsis), η ενημέρωση θα διενεργείται μέσω αυτοματοποιημένης διαδικασίας του ΟΠΣΚΕ.

Οι ακόλουθες αλλαγές αφορούν μεταβολή στοιχείων:

1. Μεταβολή επωνυμίας ή /και νομικής μορφής
2. Αλλαγή έδρας δικαιούχου. Σε περίπτωση που η μεταβολή έδρας συνεπάγεται και μεταβολή του τόπου υλοποίησης η τροποποίηση θα πρέπει να υποβληθεί ξεχωριστό αίτημα μέσω ΟΠΣΚΕ και να εξεταστεί.

Η αλλαγή Συντονιστή ΟΠΣΚΕ πραγματοποιείται μέσω του ΟΠΣΚΕ και ο δικαιούχος υποχρεούται να ενημερώνει τον φορέα υλοποίησης μέσω εισαγωγής των νέων δεδομένων στα αντίστοιχα πεδία του ΟΠΣΚΕ.

<u>Εξέταση τροποποιήσεων</u>

Τα αιτήματα τροποποίησης εξετάζονται από τον ΕΦ. Τυχόν εντοπισμένες εκκρεμότητες ή ανάγκη υποβολής συμπληρωματικών/διευκρινιστικών στοιχείων γνωστοποιούνται στον δικαιούχο μέσω της καρτέλας «Επικοινωνία» στο ΟΠΣΚΕ, κατά τα οριζόμενα στην ενότητα «14.1 Παρακολούθηση πράξεων-επαληθεύσεις-πιστοποιήσεις». Κατόπιν της ανταπόκρισης ή μη του δικαιούχου εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας, το αίτημα εγκρίνεται ή απορρίπτεται και συντάσσεται η σχετική έκθεση αξιολόγησης στο ΟΠΣΚΕ.

Εξαιρούνται:

1. τροποποιήσεις που διαφοροποιούν ουσιωδώς τα κριτήρια επιλεξιμότητας ή τη βαθμολογία του επενδυτικού σχεδίου και δύνανται να έχουν ως αποτέλεσμα τη μη επιλεξιμότητα του επενδυτικού σχεδίου,
2. τροποποιήσεις που δεν δύναται να περιληφθούν στα αναφερόμενα ανωτέρω.

Αυτές, με σχετική εισήγηση του ΕΦ μέσω του ΟΠΣΚΕ, παραπέμπονται στην **αρμόδια μονάδα παρακολούθησης της ΕΥΔ Π-ΑΜΘ,** προκειμένου η τελευταία να γνωμοδοτήσει και να αποτυπώσει το πόρισμά της σε ειδικά τυποποιημένο για το σκοπό αυτό πεδίο του ΟΠΣΚΕ ως Ανώτερο Ιεραρχικά Όργανο. Σε κάθε περίπτωση, το πόρισμα της αξιολόγησης κοινοποιείται στο δικαιούχο με αυτοματοποιημένο μήνυμα του ΟΠΣΚΕ.

Επίσης, σε όλες τις περιπτώσεις τροποποιήσεων που αφορούν τροποποιήσεις του φυσικού αντικειμένου, και εφόσον απαιτηθεί, ο αρμόδιος χρήστης του ΟΠΣΚΕ ή και η Επιτροπή Παρακολούθησης είναι δυνατό να ζητήσει γνωμοδότηση από μέλος του Μητρώου Πιστοποιημένων Εμπειρογνωμόνων ή από το «Μητρώο Εμπειρογνωμόνων Τεχνολογιών Αιχμής» του ΕΦΕΠΑΕ.

Με την ηλεκτρονική κοινοποίηση των αποτελεσμάτων της τροποποίησης παρέχεται το δικαίωμα στους Δικαιούχους να ασκήσουν αντιρρήσεις, ηλεκτρονικά μέσω ΟΠΣΚΕ, επισυνάπτοντας τα δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν τα αναφερόμενα στις αντιρρήσεις κατά την κρίση τους. **Οι αντιρρήσεις υποβάλλονται εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από την επομένη της ηλεκτρονικής κοινοποίησης του αποτελέσματος της αξιολόγησης.**

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας υποβολής και εξέτασης αντιρρήσεων, επικαιροποιείται, αν απαιτείται, το τεχνικό παράρτημα της πράξης και τα αποτελέσματα κοινοποιούνται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

Το Αίτημα Τροποποίησης, η Έκθεση Αξιολόγησης και όλο το υλικό της υποβληθείσας αντίρρησης, τηρούνται στο Φάκελο της Πράξης.

15.3 Γενικές επισημάνσεις επί των τροποποιήσεων

Δε γίνονται αποδεκτά:

- Αίτημα αύξησης του εγκεκριμένου ποσού της δημόσιας χρηματοδότησης.
- Αίτημα αντικατάστασης της προτεραιότητας τομέα της στρατηγικής RIS3 στην Π-ΑΜΘ που δηλώθηκε στην αίτηση χρηματοδότησης και αποτέλεσε αντικείμενο αξιολόγησης της υποβληθείσας πράξης, ακόμη και αν η προτεινόμενη προτεραιότητα περιλαμβάνεται στις προτεραιότητες του **Παραρτήματος 1** της πρόσκλησης.

16. Ολοκλήρωση πράξεων

Η αίτηση τελικής επαλήθευσης δαπανών υποβάλλεται στον ΕΦΕΠΑΕ **έως και εξήντα (60) ημερολογιακές ημέρες** μετά την ημερομηνία λήξης (όπως αυτή ορίζεται στην ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης Έγκρισης Αποτελεσμάτων Αξιολόγησης, συμπεριλαμβανομένων τυχόν παρατάσεων) της πράξης και συνοδεύεται από τα δικαιολογητικά της παρούσας πρόσκλησης.

Η περίοδος υλοποίησης των εγκεκριμένων πράξεων θα πρέπει να είναι κατά μέγιστο **τριάντα έξι (36) μήνες** από την ημερομηνία ηλεκτρονικής κοινοποίησης της οριστικής έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησής (αποτέλεσμα αξιολόγησης ή αποτέλεσμα αξιολόγησης ένστασης). Σε περίπτωση μη υποβολής της αίτησης τελικής επαλήθευσης δαπανών ή εκπρόθεσμης υποβολής της, ο ΕΦΕΠΑΕ εκκινεί τις διαδικασίες ανάκλησης της απόφασης ένταξης. Αρμόδιος για την εξέταση αιτημάτων τροποποίησης, ολοκλήρωσης και παραλαβής των πράξεων είναι ο ΕΦΕΠΑΕ. Σε περίπτωση που απαιτηθεί ανάκληση της απόφασης ένταξης, ο ΕΦΕΠΑΕ εισηγείται στην ΕΥΔ Π-ΑΜΘ την έκδοση της σχετικής απόφασης. Κατά την ολοκλήρωση δεν θα ελέγχεται η τήρηση των μέγιστων ποσοστών των κατηγοριών δαπανών παρά μόνο τα μέγιστα εγκεκριμένα ποσά ανά κατηγορία δαπάνης. Η ολοκλήρωση και παραλαβή πράξης για την οποία έχει επαληθευθεί και πιστοποιηθεί φυσικό και οικονομικό αντικείμενο (έχει ολοκληρωθεί η τελική επαλήθευση-πιστοποίηση), τηρούμενων των όρων της παρούσας πρόσκλησης, γίνεται από τον ΕΦΕΠΑΕ.

Απαραίτητες προϋποθέσεις για την ολοκλήρωση και παραλαβή είναι:

- Το τελικό αίτημα επαλήθευσης-πιστοποίησης να έχει υποβληθεί εμπρόθεσμα.
- Η πράξη να κριθεί ολοκληρωμένη και λειτουργική.

- Το υλοποιηθέν φυσικό και οικονομικό αντικείμενο να είναι μεγαλύτερο ή ίσο του 50% του αρχικώς εγκεκριμένου και εντός των ορίων προϋπολογισμού όπως περιγράφεται στο **Κεφάλαιο 9: Προϋπολογισμός και διάρκεια υλοποίησης πράξεων**.
- Η επίτευξη των στόχων και όρων σύμφωνα με την πρόσκληση και την εγκριτική απόφαση ένταξης της πράξης.
- Η ύπαρξη γνωστοποίησης ή έγκρισης λειτουργίας εν ισχύ ή απαλλαγής όπου προβλέπεται, η οποία γνωστοποίηση/έγκριση/απαλλαγή να περιλαμβάνει την ενισχυόμενη, στην παρούσα Δράση, υλοποιηθείσα πράξη.
- Η ύπαρξη υποδομών ελαχιστοποίησης των εμποδίων πρόσβασης ατόμων με αναπηρία.

Επισημαίνονται τα ακόλουθα:

1. Ως ημερομηνία ολοκλήρωσης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της πράξης λαμβάνεται η ημερομηνία στην οποία πραγματοποιήθηκε η τελευταία ενέργεια από πλευράς δικαιούχου που αφορούσε στην ολοκλήρωση της πράξης.
2. Κατά την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου επαληθεύεται η νόμιμη λειτουργία της επιχείρησης προσκομίζοντας άδεια λειτουργίας εν ισχύ.
3. Πράξεις που υποβάλλουν αίτημα τελικής πιστοποίησης-επαλήθευσης μετά το πέρας των 60 ημερολογιακών ημερών από την τυπική ημερομηνία λήξης τους και δεν έχουν λάβει καμία ενίσχυση απεντάσσονται. Ομοίως, πράξεις που δεν υποβάλλουν αίτημα τελικής επαλήθευσης εντός 60 ημερολογιακών ημερών από την τυπική ημερομηνία λήξης τους και δεν έχουν λάβει καμία ενίσχυση απεντάσσονται.
4. Ο ΕΦΕΠΑΕ υποχρεούται στην παρακολούθηση και έλεγχο τακτοποίησης τυχόν εκκρεμοτήτων σχετικά με τις παραπάνω προϋποθέσεις ολοκλήρωσης και παραλαβής πράξεων των δικαιούχων εντός των καθορισμένων χρονικών διαστημάτων.
5. Στις περιπτώσεις που διαπιστωθεί μη τήρηση κάποιας ή κάποιων εκ των άνω προϋποθέσεων, ο ΕΦΕΠΑΕ προχωρεί στη λήψη των απαιτούμενων σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο μέτρων.

Μετά τη σύνταξη της τελικής έκθεσης επαλήθευσης-πιστοποίησης της πράξης, την προσκόμιση των δικαιολογητικών νόμιμης λειτουργίας, την αποπληρωμή και την οριστική παραλαβή, εκδίδεται η «Βεβαίωση Ολοκλήρωσης Πράξης».

Με τη βεβαίωση αυτή:

- βεβαιώνεται η ολοκλήρωση της υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου της πράξης,
- βεβαιώνεται η επίτευξη των στόχων των δεικτών της Πράξης
- βεβαιώνεται η ολοκλήρωση της υλοποίησης του οικονομικού αντικειμένου του δικαιούχου και αποτυπώνεται το τελικό αποτέλεσμα της επαλήθευσης δαπανών (συνολική δαπάνη και αντιστοιχούσα δημόσια χρηματοδότηση) όλων των αιτήσεων επαλήθευσης,
- αποτυπώνεται το συνολικό καταβληθέν ποσό της δημόσιας συνεισφοράς,
- καθορίζεται το τελικό χρηματοδοτικό σχήμα της πράξης,
- διαπιστώνεται η τήρηση των υποχρεώσεων του δικαιούχου που καθορίζονται στην απόφαση ένταξης και ειδικότερα δημοσιότητας, ΑΜΕΑ,
- διαπιστώνεται η συμμόρφωση του δικαιούχου με τυχόν συστάσεις προγενέστερων επαληθεύσεων/ επιθεωρήσεων/ελέγχων που έχουν διενεργηθεί στην πράξη (από ΕΥΔ Π-ΑΜΘ/ΕΦΕΠΑΕ, Αρχή Πιστοποίησης, Αρχή Ελέγχου, λοιπά ελεγκτικά όργανα εθνικά ή της Ε.Ε.)
- καθορίζεται η ακριβής ημερομηνία ανάληψης κάθε Μακροχρόνιας Υποχρέωσης του δικαιούχου.

Η Βεβαίωση Ολοκλήρωσης Πράξης κοινοποιείται στον δικαιούχο μέσω του ΟΠΣΚΕ και με την αποστολή της μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ, την οποία μπορεί να επικαιροποιεί / επιβεβαιώνει εκ νέου στο προφίλ επικοινωνίας, καθώς και στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ ο συντονιστής που έχει ορίσει, όπως αυτή τυχόν έχει επικαιροποιηθεί και ισχύει). Όλα τα σχετικά έγγραφα και στοιχεία τεκμηρίωσης αρχειοθετούνται στον Φάκελο Πράξης. Η ΕΥΔ ΠΑΜΘ μεριμνά και για την έκδοση Απόφασης Ολοκλήρωσης Πράξεων (Πρόσκλησης) σύμφωνα με τα οριζόμενα στο θεσμικό πλαίσιο.

17. Υποχρεώσεις δικαιούχων

17.1 Κατά την υλοποίηση της πράξης

Κατά το διάστημα υλοποίησης της πράξης οι δικαιούχοι είναι υποχρεωμένοι να παρέχουν οποιαδήποτε πληροφορία καταστεί αναγκαία σχετικά με την πράξη προς τον ΕΦΕΠΑΕ με τη μορφή αναφορών ή παροχής συγκεκριμένων στοιχείων.

Οι δικαιούχοι των οποίων αιτήσεις χρηματοδότησης θα υπαχθούν στη παρούσα Δράση κρατικής ενίσχυσης, μετά την ένταξή της και μέχρι και την τελική πληρωμή της δημόσιας χρηματοδότησης της, οφείλουν να τηρούν τους όρους της απόφασης ένταξης και τις εφαρμοζόμενες διατάξεις του ενωσιακού δικαίου. Ειδικότερα οι δικαιούχοι οφείλουν να τηρούν τις παρακάτω ενδεικτικά αναφερόμενες υποχρεώσεις:

i. να τηρούν της όρους της χρηματοδότησης (απόφασης ένταξης),

ii. να μην εκμισθώνουν μέρος ή το σύνολο της ενισχυθείσας επένδυσης και της εκμετάλλευσης της λειτουργίας της,

iii. να παρέχουν στοιχεία για την αποτίμηση της επίτευξης των γενικών και ειδικών στόχων της πράξης,

iv. να τηρούν την Ενωσιακή και Εθνική Νομοθεσία κατά την εκτέλεση της πράξης και ιδίως όσον αφορά την αειφόρο ανάπτυξη, την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών, τη μη διάκριση και την προσβασιμότητα Ατόμων με Αναπηρίες,

v. να πραγματοποιούν τις απαραίτητες ενέργειες, για την ενημέρωση του ΟΠΣΚΕ με τα δεδομένα και έγγραφα της πράξης που υλοποιούν, διασφαλίζοντας την ακρίβεια, την ποιότητα και πληρότητα των στοιχείων που υποβάλλουν στο ΟΠΣΚΕ,

vi. να τηρούν ξεχωριστή λογιστική μερίδα για την πράξη ή να διαθέτουν επαρκή λογιστική κωδικοποίηση από την οποία να προκύπτει η καταχώρηση όλων των δαπανών που αντιστοιχούν πλήρως στις δαπάνες που δηλώνονται στον ΕΦΕΠΑΕ,

vii. να λαμβάνουν όλα τα μέτρα πληροφόρησης που προβλέπονται στα άρθρα 46-50 και Παράρτημα IX του ΕΚ 1060/2021 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων,

viii. να μην μεταβιβάζουν για οποιοδήποτε λόγο πάγια περιουσιακά στοιχεία για τα οποία έχουν ενισχυθεί, εκτός εάν αυτά αντικατασταθούν από άλλα κυριότητας του φορέα και ανάλογης αξίας και ισοδυνάμου αποτελέσματος, ώστε να ανταποκρίνονται στην εξυπηρέτηση των στόχων της επένδυσης, (απαιτείται ενημέρωση του ΕΦΕΠΑΕ),

ix. να μην αντικαταστήσουν οποιοδήποτε στοιχείο του εξοπλισμού, εκτός εάν η αντικατάσταση αφορά αγορά νέου παρομοίου εξοπλισμού (όμοιας ή καλύτερης τεχνολογίας), (απαιτείται ενημέρωση του ΕΦΕΠΑΕ),

x. να μην προβούν στη μετεγκατάσταση της ενισχυθείσας πράξης εκτός της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης,

xi. να γνωστοποιούν στον ΕΦΕΠΑΕ κάθε μεταβολή των στοιχείων της, της επωνυμία, έδρα, στοιχεία επικοινωνίας,

xii. να μην μεταβάλουν, κατά οποιοδήποτε τρόπο τη νομική μορφή της, την εταιρική της σύνθεση καθως τα πρόσωπα ή τα ποσοστά συμμετοχής της στο βαθμό που οι όποιες αλλαγές επηρεάζουν την επιλεξιμότητα και τα κριτήρια ένταξης της πράξης,

xiii. να μην διακόπτουν την υλοποίηση και λειτουργία της ενισχυθείσας πράξης, εκτός αν συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας,

xiv. να μην συστεγάζονται καθ' όλη την διάρκεια υλοποίηση της πράξης.

xv. να παρακολουθούν ανελλιπώς την ηλεκτρονική διεύθυνση e-mail που έχει δηλωθεί στα στοιχεία επικοινωνίας του δικαιούχου, για ειδοποιήσεις από ΟΠΣΚΕ/ΕΦ/ΔΑ/Εθνικά ή Κοινοτικά Ελεγκτικά Όργανα (συνιστάται η παρακολούθηση και του φακέλου της ανεπιθύμητης αλληλογραφίας)

Στις περιπτώσεις υπό στοιχεία xi έως xiv, οι δικαιούχοι οφείλουν, πριν την ανάληψη οποιασδήποτε ενέργειας, να υποβάλουν αίτημα τροποποίησης, και εφόσον εγκριθεί να προβούν στις ανάλογες για κάθε περίπτωση ενέργειες. Επισημαίνεται ότι, οι όροι υλοποίησης της πράξης, ορίζονται στην απόφαση ένταξης της, και οποιαδήποτε μονομερής αλλαγή από τον δικαιούχο, χωρίς προηγούμενη έγκριση από την ΕΥΔ Π-ΑΜΘ ή/και τον ΕΦΕΠΑΕ, συνιστά βάσιμη αιτία διακοπής χρηματοδότησης της πράξης. Οι δαπάνες που πραγματοποιούνται συνεπεία της αλλαγής δεν είναι επιλέξιμες μέχρι την αναγνώρισή της από την ΕΥΔ Π-ΑΜΘ ή/και τον ΕΦΕΠΑΕ.

Οι δικαιούχοι ενδέχεται να συμπεριλαμβάνονται σε δείγμα διενέργειας έρευνας για την αξιολόγηση/αποτίμηση της δράσης στην οποία συμμετείχαν και στο πλαίσιο της οποίας χρηματοδοτήθηκαν παρέχοντας οποιαδήποτε πληροφορία καταστεί αναγκαία.

17.2 Μετά την ολοκλήρωση της πράξης (μακροχρόνιες υποχρεώσεις)

Ο Δικαιούχος, πέραν των υποχρεώσεων που αναλαμβάνει κατά τη διάρκεια υλοποίησης της πράξης, υποχρεούται **για τρία (3) έτη** (για τις ΜμΕ) μετά από την τελική πληρωμή της δημόσιας χρηματοδότησης στον δικαιούχο, σε εφαρμογή του άρθρου 65 παρ.1 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1060/2021, του άρθρου 14 Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 651/2014 και των όρων της απόφασης ένταξης, στα ακόλουθα:

α) να μην προβεί σε παύση ή μετεγκατάσταση της παραγωγικής δραστηριότητας της ενισχυθείσας πράξης εκτός της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.

β) να μην προβεί σε αλλαγή του ιδιοκτησιακού καθεστώτος στοιχείου της πράξης, η οποία να παρέχει σε μια επιχείρηση αδικαιολόγητο πλεονέκτημα.

γ) να μην προβεί σε ουσιαστική μεταβολή που επηρεάζει τη φύση, τους στόχους ή την εφαρμογή των όρων που θα μπορούσαν να υπονομεύσουν τους αρχικούς στόχους χορήγησης της χρηματοδότησης.

δ) να διατηρεί τα πάγια περιουσιακά στοιχεία της πράξης που έχουν επιχορηγηθεί, εκτός αν αυτά έχουν αντικατασταθεί από άλλα τουλάχιστον ισοδύναμου αποτελέσματος.

Επιπροσθέτως η ενισχυθείσα επιχείρηση οφείλει να λειτουργεί πραγματικά για τρία (3) έτη μετά την τελική πληρωμή της δημόσιας χρηματοδότησης στο δικαιούχο (π.χ. απαιτούμενες άδειες, ηλεκτροδότηση ακινήτου, εγκατεστημένος εξοπλισμός, παρουσίαση οικονομικών συναλλαγών, κλπ). Σε περίπτωση διακοπής της λειτουργίας της επιχειρηματικής δραστηριότητας της ενισχυθείσας επιχείρησης, καθώς και της

παραγωγικής λειτουργίας της ενισχυθείσας πράξης στο διάστημα αυτό, δύναται να επιβληθεί δημοσιονομική διόρθωση και ανάκτηση σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Οι δικαιούχοι οφείλουν για **τρία (3) οικονομικά έτη** από την ημερομηνία χορήγησης της τελευταίας μεμονωμένης ενίσχυσης δυνάμει του καθεστώτος να τηρούν και να φυλάσσουν τα δικαιολογητικά και παραστατικά στοιχεία της πράξης, τα οποία τίθενται στη διάθεση των αρμοδίων οργάνων του Δημοσίου, της ΕΥΔ Π-ΑΜΘ, της ΕΔΕΛ ή των αρμοδίων οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εφόσον ζητηθεί σχετικός έλεγχος και τούτο ανεξαρτήτως αν από τις διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας δεν υποχρεούνται στη διατήρησή τους.

Τα ανωτέρω στοιχεία και δικαιολογητικά έγγραφα διατηρούνται είτε υπό τη μορφή πρωτοτύπων, ή επικαιροποιημένων αντιγράφων των πρωτοτύπων ή σε κοινώς αποδεκτούς φορείς δεδομένων, περιλαμβανομένων των ηλεκτρονικών εκδόσεων των πρωτότυπων εγγράφων ή εγγράφων που υπάρχουν μόνο σε ηλεκτρονική μορφή.

Ως προς τις υποχρεώσεις δημοσιότητας, εφαρμόζονται τα άρθρα 46-50 και το Παράρτημα IX του Καν. ΕΕ 1060/2021.

Για τον έλεγχο των μακροχρονίων υποχρεώσεων, ο δικαιούχος της ενίσχυσης, πρέπει να αποστέλλει στον ΕΦΕΠΑΕ όλα τα σχετικά έγγραφα που ζητούνται να υποβληθούν εγγράφως ή μέσω ΟΠΣΚΕ από αυτήν. Σε περίπτωση μη προσκόμισης αυτών δύναται να επιβληθεί επιστροφή του συνόλου της δημόσιας χρηματοδότησης. Οι δικαιούχοι ενδέχεται να συμπεριλαμβάνονται σε δείγμα διενέργειας έρευνας για την αξιολόγηση/αποτίμηση της δράσης στην οποία συμμετείχαν και στο πλαίσιο της οποίας χρηματοδοτήθηκαν παρέχοντας οποιαδήποτε πληροφορία καταστεί αναγκαία.

17.3 Διαδικασία παρακολούθησης τήρησης μακροχρόνιων υποχρεώσεων δικαιούχων

Αναφέρεται ότι:

1. Η επαλήθευση της τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων που έχει ο Δικαιούχος μετά την ολοκλήρωση της Πράξης ή ο φορέας που αναλαμβάνει τις υποχρεώσεις αυτές, πραγματοποιείται με ευθύνη του ΕΦΕΠΑΕ, σύμφωνα με τις διαδικασίες που καθορίζονται στο ΣΔΕ. Η παρακολούθηση της τήρησης των ανωτέρω και λοιπών δεσμεύσεων των Δικαιούχων των ενισχύσεων γίνεται με διοικητική επαλήθευση επί τη βάσει δείγματος που επιτρέπει την ασφαλή εξαγωγή συμπερασμάτων αναφορικά με την τήρηση των μακροχρόνιων υποχρεώσεων των Δικαιούχων. Το δείγμα προσδιορίζεται σύμφωνα με τη μέθοδο δειγματοληψίας για την επαλήθευση τήρησης μακροχρόνιων υποχρεώσεων που περιλαμβάνεται στον «Οδηγό Διαχειριστικών Επαληθεύσεων Πράξεων συγχρηματοδοτούμενων από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα του στόχου Επενδύσεις στην ανάπτυξη και στην απασχόληση», όπως ισχύει.

2. Η επαλήθευση διενεργείται βάσει των υποβληθέντων από το Δικαιούχο στοιχείων ή και βάσει διασταύρωσης στοιχείων βάσεων δεδομένων. Όπου είναι δυνατόν μπορεί να γίνεται χρήση στοιχείων υφιστάμενων βάσεων δεδομένων (π.χ. πληροφοριακό σύστημα του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων «ΕΡΓΑΝΗ», taxisnet κ.λπ.) ως βάση διασταύρωσης των αποδεικτικών εγγράφων του δικαιούχου.

3. Ο ΕΦΕΠΑΕ διατηρεί λεπτομερείς φακέλους με όλες τις πληροφορίες και τα δικαιολογητικά έγγραφα που απαιτούνται, οι οποίοι φυλάσσονται επί δέκα (10) έτη από την ημερομηνία ολοκλήρωσης των πράξεων.

4. Ο ΕΦΕΠΑΕ καταρτίζει ετήσιο πρόγραμμα διοικητικών επαληθεύσεων και ενημερώνει τους Δικαιούχους που έχουν συμπεριληφθεί σε αυτό να υποβάλουν τα κατά περίπτωση απαιτούμενα αποδεικτικά έγγραφα για την επαλήθευση της τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεών τους.

5. Τα στοιχεία που υποβάλλουν οι Δικαιούχοι επαληθεύονται διοικητικά στο σύνολό τους. Όπου είναι δυνατόν, μπορεί να γίνεται χρήση στοιχείων υφιστάμενων βάσεων δεδομένων ως βάση διασταύρωσης των αποδεικτικών εγγράφων του Δικαιούχου. Με την ολοκλήρωση της διοικητικής επαλήθευσης των πράξεων του ετήσιου προγράμματος, ο ΕΦΕΠΑΕ επιλέγει τις πράξεις για τις οποίες η

τήρηση των μακροχρόνιων υποχρεώσεων θα επαληθευτεί και επιτοπίως. Η επιλογή γίνεται με βάση τα αναφερόμενα στον «Οδηγό Διαχειριστικών Επαληθεύσεων Πράξεων συγχρηματοδοτούμενων από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα του στόχου Επενδύσεις στην ανάπτυξη και στην απασχόληση», όπως εκάστοτε ισχύει.

6. Δειγματοληπτικά είναι δυνατόν να γίνει επιτόπια επαλήθευση πέραν του ΕΦΕΠΑΕ και της ΕΥΔ Π-ΑΜΘ και από άλλα όργανα του Ελληνικού Δημοσίου ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ειδικότερα, η ΕΥΔ Π-ΑΜΘ έχει το δικαίωμα διενέργειας όχι μόνο δειγματοληπτικών αλλά και στοχευμένων επανελέγχων μετά την ολοκλήρωση εκάστης πράξης.

7. Στην περίπτωση που κατά την επαλήθευση διαπιστώνεται παρατυπία λόγω μη τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων, χωρίς να υπάρχει πλέον η δυνατότητα τήρησης των υποχρεώσεων αυτών, αυτή αναφέρεται στο Έντυπο Επαλήθευσης με κατάλληλη τεκμηρίωση και αναφορά των διατάξεων που παραβιάστηκαν και προτείνεται δημοσιονομική διόρθωση και ανάκτηση των ποσών που έχουν καταβληθεί αχρεωστήτως ή παρανόμως, σύμφωνα με το άρθρο 42 του Ν. 4914/2022.

8. Το ύψος της δημοσιονομικής διόρθωσης και τα προς ανάκτηση ποσά, θα πρέπει να είναι αναλογικά προς την περίοδο για την οποία δεν εκπληρώθηκαν οι απαιτήσεις. Το προς ανάκτηση ποσό επιστρέφεται εντόκως από την ημερομηνία καταβολής του μέχρι την ημερομηνία επιστροφής του ποσού στη ΔΟΥ. Το επιτόκιο που εφαρμόζεται είναι το επιτόκιο αναφοράς που ορίζεται για κάθε ημερολογιακό έτος από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την Ελλάδα και δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Κεφάλαιο V του Κανονισμού (ΕΚ) 794/2004 της Επιτροπής, όπως ισχύει.

9. Ο ΕΦΕΠΑΕ κοινοποιεί το αποτέλεσμα της επαλήθευσης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων στο Δικαιούχο, μέσω του ΟΠΣΚΕ, εντός δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από την έγκρισή του, προκειμένου ο Δικαιούχος να διατυπώσει τυχόν αντιρρήσεις. Ο Δικαιούχος δύναται να υποβάλει στον ΕΦΕΠΑΕ μέσω ΟΠΣΚΕ τις αντιρρήσεις του, εντός δεκαπέντε (15) ημερολογιακών ημερών από την παραλαβή του Εντύπου Επαλήθευσης Μακροχρόνιων Υποχρεώσεων.

10. Οι αντιρρήσεις εξετάζονται από τον ΕΦΕΠΑΕ (το όργανο επαλήθευσης και το όργανο έγκρισής του) εντός δεκαπέντε (15) ημερολογιακών ημερών από την υποβολή τους. Σε περίπτωση που απαιτείται περαιτέρω διερεύνηση, προκειμένου να ληφθεί απόφαση για το βάσιμο ή μη των αντιρρήσεων που υποβλήθηκαν, δύναται να διενεργείται άμεσα συμπληρωματική επαλήθευση από το ίδιο όργανο που διενήργησε την αρχική επαλήθευση. Στην περίπτωση αυτή, το Έντυπο ολοκληρώνεται εντός δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από την ημερομηνία διενέργειας της συμπληρωματικής επαλήθευσης.

11. Μετά την εξέταση των αντιρρήσεων ή την παρέλευση άπρακτης της προθεσμίας υποβολής των, το Έντυπο οριστικοποιείται.

12. Όταν στο οριστικό Έντυπο προτείνεται δημοσιονομική διόρθωση και ανάκτηση, αυτή εγκρίνεται από το αρμόδιο όργανο κατά τα προβλεπόμενα στην Κοινή Υπουργική Απόφαση για το Σύστημα Δημοσιονομικών Διορθώσεων και τις Διαδικασίες Ανάκτησης Αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από πόρους του Κρατικού Προϋπολογισμού για την υλοποίηση Προγραμμάτων Συγχρηματοδοτούμενων του 2021-2027, σύμφωνα με το άρθρο 42 του Ν. 4914/2022. Με την έγκριση του οριστικού Εντύπου από το ως ανωτέρω αρμόδιο όργανο, ο ΕΦΕΠΑΕ συντάσσει στο ΟΠΣ Δελτίο Καταχώρισης Διορθώσεων και καταχωρίζει το ποσό της δημοσιονομικής διόρθωσης, μειώνοντας αντίστοιχα τα συγχρηματοδοτούμενα ποσά που έχουν ήδη καταχωρηθεί.

13. Η Απόφαση Δημοσιονομικής Διόρθωσης/Ανάκτησης και το οριστικό Έντυπο Επαλήθευσης Μακροχρόνιων Υποχρεώσεων κοινοποιούνται στο δικαιούχο, στην Αρχή Πιστοποίησης και στην Αρχή Ελέγχου.

14. Στην περίπτωση που στο πλαίσιο της επαλήθευσης, ο ΕΦΕΠΑΕ εντοπίζει παρατυπία που κρίνει ότι ενέχει ένδειξη απάτης, ενεργοποιείται η καθοριζόμενη από το ΣΔΕ διαδικασία.

15. Οι ανωτέρω διοικητικές και επιτόπιες επαληθεύσεις και δημοσιονομικές διορθώσεις μετά από επαλήθευση των μακροχρόνιων υποχρεώσεων των δικαιούχων διενεργούνται σύμφωνα προς τη διαδικασία που ορίζεται στην Κοινή Υπουργική Απόφαση για το Σύστημα Δημοσιονομικών Διορθώσεων και τις Διαδικασίες Ανάκτησης Αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών.

Σημειώνεται πως σε όλα τα στάδια υλοποίησης-παρακολούθησης της πράξης (αιτήματα επαλήθευσης-πιστοποίησης, εξέτασης αντιρρήσεων δικαιούχου, εξόφλησης δαπανών, εξέτασης τροποποιήσεων, ολοκλήρωσης πράξεων και τήρησης υποχρεώσεων δικαιούχων, συμπεριλαμβανομένων των μακροχρόνιων υποχρεώσεων), είναι δυνατόν, εφόσον κριθεί σκόπιμο από τον ΕΦΕΠΑΕ / ΕΥΔ Π-ΑΜΘ, να ζητηθεί γνωμοδότηση ανεξάρτητου/ων Εμπειρογνώμονα/ων που προέρχεται από το Μητρώο Πιστοποιημένων Αξιολογητών του άρθρου 27 του ν. 4310/2014, ή από το «Μητρώο Εμπειρογνωμόνων Τεχνολογιών Αιχμής» του ΕΦΕΠΑΕ, όπως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν,.

17.4 Δημοσιότητα

Πέραν των ανωτέρω κατά τη διάρκεια υλοποίησης της πράξης, οι δικαιούχοι οφείλουν να τηρούν τις απαιτήσεις δημοσιότητας, όπως αυτές ορίζονται στα άρθρα 46-50 και Παράρτημα IX του ΕΚ 1060/2021 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων. Οι δικαιούχοι ενδέχεται να συμπεριλαμβάνονται σε δείγμα διενέργειας έρευνας για την αξιολόγηση/αποτίμηση της Δράσης στην οποία συμμετείχαν και στο πλαίσιο της οποίας χρηματοδοτήθηκαν παρέχοντας οποιαδήποτε πληροφορία καταστεί αναγκαία.

Ειδικότερα οι δικαιούχοι υποχρεούνται:

1. Να αποδέχονται τη συμπερίληψή τους στον κατάλογο των πράξεων του Προγράμματος που δημοσιοποιεί η ΕΥΔ Π-ΑΜΘ και ο ΕΦΕΠΑΕ, στη διαδικτυακή πύλη www.espa.gr, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 49 του Καν. 1060/2021, και στον οποίο να αναφέρονται: η επωνυμία του δικαιούχου, ο τίτλος, ο σκοπός και τα αναμενόμενα ή πραγματικά επιτεύγματα της πράξης, η ημερομηνία έναρξης της πράξης και η αναμενόμενη ή πραγματική ημερομηνία ολοκλήρωσή της, το συνολικό κόστος της πράξης, το οικείο ταμείο και ο ειδικός στόχος, το ποσοστό ενωσιακής συγχρηματοδότησης, η ένδειξη της τοποθεσίας ή ο γεωντοπισμός για την οικεία πράξη και τη συγκεκριμένη χώρα, η τοποθεσία του δικαιούχου, τον τύπο της παρέμβασης για την πράξη σύμφωνα με το άρθρο 73 του Καν. 1060/2021.
2. Να λαμβάνουν όλα τα μέτρα πληροφόρησης που προβλέπονται στο άρθρο 50 του Κανονισμού 1060/2021 και ειδικότερα:
   α) Να παρέχουν στον επίσημο ιστότοπο που διατηρούν, εάν διατηρούν, και στους ιστότοπους κοινωνικής δικτύωσης τους σύντομη περιγραφή της πράξης, ανάλογη προς το επίπεδο της στήριξης, που περιλαμβάνει τους στόχους και τα αποτελέσματά της και αναφορά της χρηματοδοτικής στήριξης από την Ένωση.
   β) Να παρέχουν δήλωση όπου επισημαίνεται η στήριξη από την Ένωση κατά τρόπο εμφανή επί εγγράφων και υλικού επικοινωνίας σχετικά με την υλοποίηση της πράξης, που προορίζονται για το κοινό ή για τους συμμετέχοντες.
   γ) Να τοποθετούν αφίσα ελάχιστου μεγέθους Α3 ή ισοδύναμη ηλεκτρονική εικόνα ή μόνιμη αναμνηστική πλάκα ή πινακίδα σημαντικού μεγέθους (για πράξεις με δημόσια χρηματοδότηση άνω των 500.000€), σε τοποθεσία που είναι σαφώς ορατή στο κοινό, με πληροφόρηση σχετικά με την πράξη και επισήμανσης της στήριξης από τα ταμεία, σε πράξεις που δεν εμπίπτουν στην υποχρέωση πινακίδων ή πλακών.

17.5 Ειδικές ρυθμίσεις Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679

Ο δικαιούχος με την ηλεκτρονική υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης του στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (ΟΠΣΚΕ) μετά των απαιτούμενων δικαιολογητικών εγγράφων παρέχει στην ΕΥΔ Π-ΑΜΘ και στον ΕΦΕΠΑΕ και τα νόμιμα εντεταλμένα όργανα αυτών τη ρητή συγκατάθεση του για την νόμιμη επεξεργασία κατ΄ άρθρο 6 του Κανονισμού 2016/679 των δεδομένων προσωπικού του χαρακτήρα τα οποία προβλέπονται στην παρούσα πρόσκληση και αποδέχεται ότι τέτοια επεξεργασία είναι αναγκαία για την αξιολόγηση, ένταξη, παρακολούθηση και ολοκλήρωση της συγχρηματοδοτούμενης πράξης του. Η νόμιμη επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από την ΕΥΔ Π-ΑΜΘ και τον ΕΦΕΠΑΕ και τα νομίμως εντεταλμένα όργανα αυτών αποσκοπεί στην εφαρμογή και τήρηση των κοινοτικών και εθνικών κανόνων οι οποίοι διέπουν την προγραμματική περίοδο 2021-2027, διενεργείται για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον και την άσκηση δημόσιας εξουσίας και την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, σύμφωνα με τον Κανονισμό 1060/2021 και των εκτελεστικών τούτου κανονισμών νόμων και κανονιστικών πράξεων της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας που διέπει την παρέμβαση των Διαρθρωτικών Ταμείων της Ένωσης σε συνδυασμό με την υπ’ αριθμ. C(2022) 6510 final/6.9.2022 Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που αφορά την έγκριση του Προγράμματος «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη».

Τα προσωπικά δεδομένα συλλέγονται στο ΟΠΣΚΕ κατόπιν της αίτησης Χρηματοδότησης του δικαιούχου ο οποίος έχει αποκλειστική ευθύνη για την ορθότητα, πληρότητα και ακρίβεια τους. Περαιτέρω, ο δικαιούχος συναινεί στην ανάρτηση στο διαδίκτυο στο «Πρόγραμμα Διαύγεια» των αποτελεσμάτων αξιολόγησης της αίτησης χρηματοδότησής του και των αποτελεσμάτων επί τυχόν ασκηθείσας ένστασής του (ενδικοφανούς προσφυγής) μετά της διαλαμβανόμενης πλήρους και εμπεριστατωμένης αιτιολογίας τους καθώς και οιασδήποτε άλλης διοικητικής πράξης προβλέπεται στην νομοθεσία που διέπει την παρέμβαση των Διαρθρωτικών Ταμείων και η οποία είναι απαραίτητη στα πλαίσια της αρχής της διαφάνειας και της νομιμότητας που διέπει τη Δράση και την άσκηση των καθηκόντων διαχείρισης των ενωσιακών και εθνικών πόρων. Η επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων για τους ανωτέρω σκοπούς, πραγματοποιείται ιδίως υπό τις προϋποθέσεις των διατάξεων των περιπτώσεων γ’ και ε’ της παραγράφου 1 του άρθρου 6 και της περίπτωσης ζ` της παρ. 2 του άρθρου 9 του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων (ΕΕ) 2016/679. Επίσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 12 έως 22 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, τα φυσικά πρόσωπα-υποκείμενα των δεδομένων-διατηρούν τα δικαιώματα ενημέρωσης και πρόσβασης, τα δικαιώματα διόρθωσης και διαγραφής (δικαίωμα στη λήθη), το δικαίωμα περιορισμού της επεξεργασίας, το δικαίωμα στη φορητότητα των δεδομένων, το δικαίωμα εναντίωσης και το δικαίωμα υποβολής καταγγελίας στην Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (www.dpa.gr).

18. Παρατυπίες-Διακοπή της ενίσχυσης-Ανάκτηση

Σε ότι αφορά σε παρατυπίες, διακοπή της ενίσχυσης, καθώς και σε ανάκτηση αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών ισχύουν τα όσα αναφέρονται στην ΥΑ 5483/20.1.2023 (Β' 390) «Διαδικασίες δημοσιονομικών διορθώσεων και αναζήτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών στα Τομεακά και Περιφερειακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027». Σημειώνεται ότι η ΕΥΔ Π-ΑΜΘ, στο πλαίσιο της Εθνικής και Ευρωπαϊκής Πολιτικής για την καταπολέμηση της απάτης στις διαρθρωτικές δράσεις θα διαβιβάζει στοιχεία που περιέχουν υπόνοια απάτης στις αρμόδιες αρχές. Λεπτομερής αναφορά για την «Καταπολέμηση της απάτης στις διαρθρωτικές δράσεις» υπάρχει στην ιστοσελίδα του ΕΣΠΑ (www.espa.gr) και συγκεκριμένα στον σύνδεσμο https://www.espa.gr/el/Pages/staticAntiFraud.aspx.

19. Πληροφόρηση

Η πρόσκληση της Δράσης θα δημοσιευθεί στο πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ και θα αναρτηθεί της ιστοσελίδες του ΕΦΕΠΑΕ www.efepae.gr, www.efepaeamth.gr, της ΕΥΔ Π-ΑΜΘ www.eydamth.gr και του ΕΣΠΑ www.espa.gr.

Για περαιτέρω πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται στα γραφεία του ΕΦΕΠΑΕ Α.Μ.Θ, εταίρου του ΕΦΕΠΑΕ, στη διεύθυνση: Όπισθεν οικισμού Ηφαίστου-έναντι Πανεπιστημιούπολης-69150 Κομοτηνή, ΤΘ 145, τηλ. 25310 35916, 72388 και e-mail επικοινωνίας: info@efepaeamth.gr.

20. Παραρτήματα

Παράρτημα 1:	Προτεραιότητες τομέων Στρατηγικών Τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP)
Παράρτημα 2:	Έντυπο ηλεκτρονικής υποβολής αίτησης χρηματοδότησης και τεχνική περιγραφή προτεινόμενου έργου
	Τμήμα Β: Αναλυτική περιγραφή προτεινόμενης πράξης
Παράρτημα 3:	Απαιτούμενα δικαιολογητικά κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης
Παράρτημα 4:	Προϋποθέσεις (STEP και Τυπικές) συμμετοχής και κριτήρια αξιολόγησης
Παράρτημα 5:	Ορισμός ΜΜΕ
Παράρτημα 6:	Παραδοτέα πιστοποίησης φυσικού και οικονομικού αντικειμένου και δικαιολογητικά καταβολής της ενίσχυσης
Παράρτημα 7:	Υποδείγματα υπευθύνων δηλώσεων
	Υπόδειγμα Α: Γενικά στοιχεία
	Υπόδειγμα Β:
	Υπόδειγμα Γ: Αποδοχή Τεχνικού Παραρτήματος
Παράρτημα 8:	Ορισμός της «προβληματικής επιχείρησης»
Παράρτημα 9:	Εξασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία
Παράρτημα 10:	Πίνακας συμμόρφωσης πράξεων με το χάρτη θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Παράρτημα 1
Προτεραιότητες τομέων Στρατηγικών Τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP)

Ο ακόλουθος κατάλογος είναι ενδεικτικός και μη εξαντλητικός και αποτυπώνει τεχνολογικές κατηγορίες που δύνανται να είναι συναφείς με τη STEP. Η μη ρητή αναφορά συγκεκριμένης τεχνολογίας δεν συνεπάγεται αυτομάτως τον αποκλεισμό της. Η υπαγωγή μιας πράξης στο πεδίο εφαρμογής της STEP προϋποθέτει την ένταξή της σε έναν ή περισσότερους τομείς STEP, τη συμβολή της στους στόχους της STEP και την πλήρωση τουλάχιστον μίας από τις προϋποθέσεις βάσει της STEP. Η επιλεξιμότητα της πράξης για χρηματοδότηση από την παρούσα Δράση εξετάζεται επιπλέον σύμφωνα με το άρθρο 25 ΓΑΚ και τους λοιπούς όρους της Πρόσκλησης.

Προϋποθέσεις βάσει της STEP:

Μια τεχνολογία θεωρείται κρίσιμης σημασίας όταν πληροί τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- φέρει στην εσωτερική αγορά ένα καινοτόμο, αναδυόμενο στοιχείο αιχμής με σημαντικό οικονομικό δυναμικό, ή
- συμβάλλει στη μείωση ή την πρόληψη στρατηγικών εξαρτήσεων της Ένωσης.

Οι δύο αυτές προϋποθέσεις δεν αξιολογούνται σωρευτικά ως προς την κρισιμότητα.

Τομείς Ψηφιακών Τεχνολογιών	**Τεχνολογίες**
Προηγμένες τεχνολογίες ημιαγωγών	Μικροηλεκτρονική, συμπεριλαμβανομένων των επεξεργαστών· τεχνολογίες φωτονικής, συμπεριλαμβανομένων των λέιζερ υψηλής ενέργειας· μικροκυκλώματα υψηλής συχνότητας· εξοπλισμός κατασκευής ημιαγωγών σε πολύ προηγμένα μεγέθη κόμβων· τεχνολογίες ημιαγωγών κατάλληλες για διαστημική χρήση
Τεχνολογίες τεχνητής νοημοσύνης	Αλγόριθμοι τεχνητής νοημοσύνης· υπολογιστική υψηλών επιδόσεων· υπολογιστική νέφους και παρυφών· τεχνολογίες ανάλυσης δεδομένων· όραση υπολογιστή, γλωσσική επεξεργασία, αναγνώριση αντικειμένων· τεχνολογίες προστασίας της ιδιωτικής ζωής (π.χ. ομοσπονδιακή μάθηση)
Κβαντικές τεχνολογίες	Κβαντική υπολογιστική· κβαντική κρυπτογραφία· κβαντικές επικοινωνίες· διανομή κβαντικών κλειδιών· κβαντική ανίχνευση, συμπεριλαμβανομένης της κβαντικής βαρυτημετρίας· κβαντικό ραντάρ· κβαντική προσομοίωση· κβαντική απεικόνιση· κβαντικά ρολόγια· μετρολογία· κβαντικές τεχνολογίες κατάλληλες για διαστημική χρήση
Προηγμένη συνδεσιμότητα, πλοήγηση και ψηφιακές τεχνολογίες	Ασφαλείς ψηφιακές επικοινωνίες και συνδεσιμότητα, όπως το RAN & Open RAN (Δίκτυο Ραδιοπρόσβασης), και τα δίκτυα 5G και 6G· τεχνολογίες κυβερνοασφάλειας, συμπεριλαμβανομένων των συστημάτων κυβερνοεπιτήρησης, κυβερνοασφάλειας και κυβερνοεισβολής, και της ψηφιακής εγκληματολογίας· διαδίκτυο των πραγμάτων και εικονική πραγματικότητα· τεχνολογίες κατανεμημένου καθολικού και ψηφιακής ταυτότητας· τεχνολογίες καθοδήγησης, πλοήγησης και ελέγχου, συμπεριλαμβανομένων της αεροηλεκτρονικής και του εντοπισμού θέσης στη θάλασσα, και διαστημικός εντοπισμός θέσης, πλοήγηση και χρονισμός· ασφαλής δορυφορική συνδεσιμότητα
Προηγμένες τεχνολογίες ανίχνευσης	Ηλεκτροοπτική, ραντάρ, χημική, βιολογική και κατανεμημένη ανίχνευση, και ανίχνευση ακτινοβολίας· μαγνητόμετρα, μαγνητικά κλισιόμετρα· υποβρύχιοι αισθητήρες ηλεκτρικών πεδίων· βαρυτόμετρα και κλισιόμετρα
Ρομποτική και αυτόνομα συστήματα	Αυτόνομα επανδρωμένα και μη επανδρωμένα οχήματα (διαστημικά, εναέρια, χερσαία, επιφανείας και υποβρύχια), συμπεριλαμβανομένης της κίνησης κατά σμήνη· ρομπότ και συστήματα ακριβείας ελεγχόμενα από ρομπότ· εξωσκελετοί· συστήματα που βασίζονται στην τεχνητή νοημοσύνη

Τομείς καθαρών και αποδοτικών ως προς τη χρήση των πόρων τεχνολογιών, όπως ορίζονται στον NZIA[2]	**Καθαρές και αποδοτικές ως προς τη χρήση των πόρων τεχνολογίες, όπως ορίζονται στον κανονισμό NZIA**
Ηλιακές τεχνολογίες	Ηλιακές φωτοβολταϊκές τεχνολογίες· ηλιοθερμικές ηλεκτρικές τεχνολογίες· ηλιοθερμικές τεχνολογίες· λοιπές ηλιακές τεχνολογίες
Τεχνολογίες χερσαίας αιολικής ενέργειας και τεχνολογίες υπεράκτιων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας	Τεχνολογίες χερσαίας αιολικής ενέργειας· τεχνολογίες υπεράκτιων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
Τεχνολογίες συσσωρευτών και αποθήκευσης ενέργειας	Τεχνολογίες συσσωρευτών· τεχνολογίες αποθήκευσης ενέργειας
Αντλίες θερμότητας και τεχνολογίες γεωθερμικής ενέργειας	Τεχνολογίες αντλιών θερμότητας· τεχνολογίες γεωθερμικής ενέργειας
Τεχνολογίες υδρογόνου	Ηλεκτρολυτικές κυψέλες· κυψέλες καυσίμου υδρογόνου· λοιπές τεχνολογίες υδρογόνου
Τεχνολογίες βιώσιμου βιοαερίου και βιομεθανίου	Τεχνολογίες βιώσιμου βιοαερίου· τεχνολογίες βιώσιμου βιομεθανίου
Τεχνολογίες δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα	Τεχνολογίες δέσμευσης διοξειδίου του άνθρακα· τεχνολογίες αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα
Τεχνολογίες δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας	Τεχνολογίες δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας· τεχνολογίες ηλεκτρικής φόρτισης για τις μεταφορές· τεχνολογίες για την ψηφιοποίηση του δικτύου· λοιπές τεχνολογίες δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας
Τεχνολογίες πυρηνικής σχάσης	Τεχνολογίες ενέργειας από την πυρηνική σχάση· τεχνολογίες του κύκλου πυρηνικού καυσίμου
Τεχνολογίες βιώσιμων εναλλακτικών καυσίμων	Τεχνολογίες βιώσιμων εναλλακτικών καυσίμων
Τεχνολογίες υδροηλεκτρικής ενέργειας	Τεχνολογίες υδροηλεκτρικής ενέργειας
Λοιπές τεχνολογίες ανανεώσιμων πηγών ενέργειας	Τεχνολογίες ωσμωτικής ενέργειας· τεχνολογίες ενέργειας περιβάλλοντος, εκτός των αντλιών θερμότητας· τεχνολογίες βιομάζας· τεχνολογίες αερίων από χώρους υγειονομικής ταφής· τεχνολογίες αερίων από μονάδες επεξεργασίας λυμάτων· λοιπές τεχνολογίες ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
Τεχνολογίες ενεργειακής απόδοσης που σχετίζονται με το ενεργειακό σύστημα	Τεχνολογίες ενεργειακής απόδοσης που σχετίζονται με το ενεργειακό σύστημα· τεχνολογίες δικτύου θερμικής ενέργειας· λοιπές τεχνολογίες ενεργειακής απόδοσης που σχετίζονται με το ενεργειακό σύστημα
Τεχνολογίες ανανεώσιμων καυσίμων μη βιολογικής προέλευσης	Τεχνολογίες ανανεώσιμων καυσίμων μη βιολογικής προέλευσης
Βιοτεχνολογικές λύσεις για το κλίμα και την ενέργεια·	Βιοτεχνολογικές λύσεις για το κλίμα και την ενέργεια·
Μετασχηματιστικές βιομηχανικές τεχνολογίες για την απανθρακοποίηση	Μετασχηματιστικές βιομηχανικές τεχνολογίες για την απανθρακοποίηση
Τεχνολογίες αιολικής και ηλεκτρικής πρόωσης για τις μεταφορές	Τεχνολογίες αιολικής πρόωσης· τεχνολογίες ηλεκτρικής πρόωσης
Λοιπές πυρηνικές τεχνολογίες	Λοιπές πυρηνικές τεχνολογίες

[2] Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου μέτρων για την ενίσχυση του οικοσυστήματος παραγωγής προϊόντων τεχνολογιών μηδενικών καθαρών εκπομπών της Ευρώπης (κανονισμός για τη βιομηχανία των μηδενικών καθαρών εκπομπών), ο οποίος συμφωνήθηκε σε πολιτικό επίπεδο στις 6 Φεβρουαρίου 2024 και δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη. Περισσότερα στην επίσημη σελίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και στο κείμενο του EUR-Lex.

Λοιποί τομείς καθαρών και αποδοτικών ως προς τη χρήση των πόρων τεχνολογιών	**Λοιπές καθαρές και αποδοτικές ως προς τη χρήση των πόρων τεχνολογίες**
Προηγμένα υλικά, τεχνολογίες κατασκευής και ανακύκλωσης	Τεχνολογίες για νανοϋλικά· έξυπνα υλικά· προηγμένα κεραμικά υλικά· υλικά τεχνολογίας stealth· ασφαλή και βιώσιμα εκ σχεδιασμού υλικά· προσθετική κατασκευή· ψηφιακή ελεγχόμενη κατασκευή μικροακριβείας και μικρής κλίμακας κατεργασία/συγκόλληση με λέιζερ· τεχνολογίες για την εξόρυξη· για την επεξεργασία και την ανακύκλωση κρίσιμων πρώτων υλών, συμπεριλαμβανομένων σπάνιων γαιών και άλλων κατασκευαστικών στοιχείων (π.χ. καταλυτών, συσσωρευτών), συμπεριλαμβανομένων της υδρομεταλλουργικής εκχύλισης, της βιοέκπλυσης, της διήθησης με βάση τη νανοτεχνολογία, της ηλεκτροχημικής επεξεργασίας και της μαύρης μάζας
Τεχνολογίες ζωτικής σημασίας για τη βιωσιμότητα, όπως ο καθαρισμός του νερού και η αφαλάτωση	Τεχνολογίες καθαρισμού και αφαλάτωσης
Τεχνολογίες κυκλικής οικονομίας	Τεχνολογίες για την επαναχρησιμοποίηση και την ανακύκλωση ηλεκτρονικών ειδών (ηλεκτρονικά απόβλητα)· τεχνολογίες κυκλικής βιοοικονομίας (π.χ. για τη μετατροπή αποβλήτων σε πολύτιμα βιολογικά υλικά ή ενέργεια)
Τομείς Βιοτεχνολογίας	**Βιοτεχνολογίες**
DNA/RNA	Γονιδιωματική· φαρμακογονιδιωματική· συστηματική γονιδιακή έρευνα· γενετική μηχανική· ακολουθία/σύνθεση/ενίσχυση DNA/RNA· σκιαγράφηση γονιδιακής έκφρασης και χρήση τεχνολογίας αντιαίσθησης· σύνθεση DNA μεγάλης κλίμακας· νέες γονιδιωματικές τεχνικές· γονιδιακή καθοδήγηση.
Πρωτεΐνες και άλλα μόρια	Ακολουθία/σύνθεση/μηχανική/παρασκευή πρωτεϊνών και πεπτιδίων (συμπεριλαμβανομένων των ορμονών μεγάλων μορίων)· βελτίωση των μεθόδων διαχείρισης των φαρμάκων μεγάλων μορίων· πρωτεϊνωματική· απομόνωση και καθαρισμός πρωτεϊνών· σήμανση· προσδιορισμός των κυτταρικών υποδοχέων· ανάπτυξη πολυκλωνικών προϊόντων.
Καλλιέργεια και μηχανική κυττάρων και ιστών	Καλλιέργεια κυττάρων/ιστών· μηχανική ιστών (συμπεριλαμβανομένων των δομών στήριξης των ιστών και της βιοϊατρικής μηχανικής)· κυτταρική συγχώνευση· τεχνολογίες αναπαραγωγής υποβοηθούμενες από δείκτες· μεταβολική μηχανική· κυτταρικές θεραπείες· βιοεκτύπωση κυττάρων / οργάνων αντικατάστασης
Βιοτεχνολογικές τεχνικές των λειτουργιών	Ζύμωση με χρήση βιοαντιδραστήρων· βιοδιύλιση· βιοεπεξεργασία· βιοέκπλυση· βιοπολτοποίηση· βιολεύκανση· βιοαποθείωση· βιοαποκατάσταση· βιοανίχνευση· βιοδιήθηση και φυτοαποκατάσταση· μοριακή υδατοκαλλιέργεια· προστασία και απολύμανση, συμπεριλαμβανομένων των παραγόντων απολύμανσης του ανθρώπου· βιοκατάλυση, νέες τεχνικές δοκιμών, κατάλληλες για έλεγχο υψηλής απόδοσης· βελτίωση και βελτιστοποίηση της διαχείρισης βιοφαρμακευτικών προϊόντων και φαρμάκων προηγμένων θεραπειών
Φορείς γονιδίων και RNA	Γονιδιακή θεραπεία· φορείς ιών
Βιοπληροφορική	Κατασκευή βάσεων δεδομένων γονιδιωμάτων, πρωτεϊνικών ακολουθιών· μοντελοποίηση σύνθετων βιολογικών διεργασιών, συμπεριλαμβανομένης της συστημικής βιολογίας· ανάπτυξη εξατομικευμένης γονιδιωματικής
Νανοβιοτεχνολογία	Εφαρμογή των εργαλείων και των διαδικασιών των νανο/μικροκατασκευών στην κατασκευή συσκευών που επιτρέπουν τη μελέτη των βιοσυστημάτων, με εφαρμογές στη διαχείριση φαρμάκων, τη διαγνωστική, την παρασκευή φαρμάκων.
Φαρμακευτικά προϊόντα	Φαρμακευτικά προϊόντα και τεχνολογίες υγείας, συμπεριλαμβανομένων φαρμάκων που αναφέρονται στον ενωσιακό κατάλογο φαρμάκων κρίσιμης σημασίας και των συστατικών τους.

Τομείς Αμυντικών Τεχνολογιών	**Τεχνολογίες**
Αντιαεροπορική και αντιπυραυλική άμυνα	Ολοκληρωμένα πολυεπίπεδα συστήματα αντιαεροπορικής και αντιπυραυλικής άμυνας, αναχαιτιστές, συστήματα ανίχνευσης (ραντάρ)
Πυροβολικό και προσβολή ακριβείας	Συστήματα πυροβολικού, μεγάλης εμβέλειας προσβολή ακριβείας, προηγμένα πυρομαχικά
Πύραυλοι και πυρομαχικά	Κατευθυνόμενοι πύραυλοι και πυρομαχικά, συμβατικά πυρομαχικά, κεφαλές, προωθητικά
Δρόνοι και αντιδρονικά συστήματα	Μη επανδρωμένα αεροσκάφη (όλες οι κατηγορίες), συστήματα σμήνους, παρεμβολείς, συστήματα κατά των μη επανδρωμένων αεροσκαφών
Στρατηγικοί παράγοντες διευκόλυνσης	Διαστημικοί πόροι και η προστασία τους, επίγνωση της κατάστασης του διαστήματος, διαστημικές υπηρεσίες όπως γεωσκόπηση, εντοπισμός θέσης, πλοήγηση, χρονισμός (PNT) και σφαλείς επικοινωνίες, προστασία υποδομών ζωτικής σημασίας, ενεργειακή ασφάλεια
Κυβερνοχώρος, ΤΝ και ηλεκτρονικός πόλεμος	ΤΝ για τη διοίκηση και τον έλεγχο, κυβερνοάμυνα, πόλεμος των πληροφοριών, επιχειρήσεις ηλεκτρομαγνητικού φάσματος, συμπεριλαμβανομένων των συστημάτων ηλεκτρονικού πολέμου, ψηφιακός μετασχηματισμός των ενόπλων δυνάμεων, οπτρονική και τα συστήματα ραδιοσυχνοτήτων
Στρατιωτική κινητικότητα	Αποθηκευτικές και μηχανολογικές ικανότητες, βιώσιμη και ευέλικτη εφοδιαστική, προσθετική κατασκευή για τη συντήρηση της μάχης
Χερσαίες μάχες	Συστήματα άμεσης υποστήριξης πυρός, στρατιωτικά συστήματα, επανδρωμένα και μη επανδρωμένα επίγεια συστήματα
Ναυμαχίες	Επίγνωση της κατάστασης στη θάλασσα, επιφανειακά και υποβρύχια επανδρωμένα και μη επανδρωμένα συστήματα μάχης, συστήματα πολέμου στον θαλάσσιο βυθό και συστήματα ανθυποβρυχιακού πολέμου
Αερομαχίες	Συστήματα αερομαχίας, αερομεταφερόμενα συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης, τακτικά και στρατηγικά συστήματα αεροπορικών μεταφορών, στροφειόπτερα, εναέριος ανεφοδιασμός καυσίμων
Ιατρικά συστήματα (συμπεριλαμβανομένων των αντιμέτρων)	Πόλεμος ΧΒΡΠ, συμπεριλαμβανομένων ειδικών αισθητήρων και συστημάτων προστασίας, απολύμανσης και αποκατάστασης
Τομείς υπεπροηγμένης τεχνολογίας	**Τεχνολογίες**
Υπερπροηγμένη τεχνολογία	Οι καινοτομίες στον τομέα της υπερπροηγμένης τεχνολογίας θα πρέπει να νοούνται ως οι καινοτομίες που έχουν τη δυνατότητα να προσφέρουν μετασχηματιστικές λύσεις, βασίζονται στην επιστήμη αιχμής, την τεχνολογία και τη μηχανική, συμπεριλαμβανομένης της καινοτομίας που συνδυάζει την πρωτοπορία στον φυσικό, βιολογικό και ψηφιακό τομέα. Η καινοτομία στον τομέα της υπερπροηγμένης τεχνολογίας μπορεί να είναι εγκάρσια και να εντοπίζεται στο σημείο τομής μεταξύ των ψηφιακών τεχνολογιών, των καθαρών και αποδοτικών ως προς τη χρήση των πόρων τεχνολογιών και των βιοτεχνολογιών. Μετασχηματιστικό δυναμικό μπορεί επίσης να προκύψει όταν συνδυάζονται οι τεχνολογίες στους τρεις τομείς STEP, για παράδειγμα, στα πεδία της νανοβιοτεχνολογίας ή της βιοπληροφορικής, των προηγμένων τεχνολογιών αποθήκευσης ενέργειας, όπως οι συσσωρευτές επόμενης γενιάς και οι υπερπυκνωτές, και των έξυπνων δικτύων. Μετασχηματιστικό δυναμικό υπάρχει επίσης όταν οι τεχνολογίες (π.χ. προηγμένοι ημιαγωγοί, κβαντικές τεχνολογίες, ηλιακές τεχνολογίες ή ρομποτική) απαιτούν ειδικές μεθόδους ανάπτυξης και παραγωγής για να ανταποκριθούν σε ένα αντίξοο περιβάλλον, όπως το διάστημα και η άμυνα, για παράδειγμα, στους τομείς της ασφαλούς διαστημικής επικοινωνίας. Οι τομείς, οι υποτομείς, οι εφαρμογές και οι ορισμοί υπερπροηγμένης τεχνολογίας ενδέχεται να αλλάξουν, καθώς οι τεχνολογίες και οι αγορές εξελίσσονται με την πάροδο του χρόνου

Παράρτημα 2
Έντυπο ηλεκτρονικής υποβολής αίτησης χρηματοδότησης και τεχνική περιγραφή προτεινόμενου έργου

Η πρόταση περιλαμβάνει δύο τμήματα:

Το **Τμήμα Α** της πρότασης δημιουργείται από το Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣΚΕ) και αποτελείται από τις πληροφορίες που εισάγουν οι δυνητικοί δικαιούχοι (μέσω του Συντονιστή ΟΠΣΚΕ έργου) και τα επισυναπτόμενα αρχεία των φορέων.

Το **Τμήμα Β** της πρότασης είναι η τεχνική περιγραφή του προτεινόμενου έργου και περιλαμβάνει έξι ενότητες που η καθεμία αντιστοιχεί σε ένα κριτήριο αξιολόγησης. Για την σύνταξη του θα πρέπει να ακολουθηθούν οι υποδείξεις που δίνονται στη συνέχεια και να γίνει χρήση του υποδείγματος. Το Μέρος Β πρέπει να μεταφορτωθεί στο ΟΠΣΚΕ ως έγγραφο σε μορφή μη επεξεργάσιμη (π.χ. pdf) και το μέγεθός του δεν θα πρέπει να ξεπερνά το όριο των 10 MB.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

«Ανατολική Μακεδονία, Θράκη» 2021-2027

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΔΡΑΣΗΣ
«Ενίσχυση επιχειρήσεων της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης για έρευνα και καινοτομία σε τομείς Στρατηγικών Τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP)»
(Δράση RSO1.6.α)

Τμήμα Β

Αναλυτική περιγραφή προτεινόμενης πράξης

Το Τμήμα Β της πρότασης είναι η τεχνική περιγραφή του προτεινόμενου έργου και περιλαμβάνει έξι ενότητες που η καθεμία αντιστοιχεί σε ένα κριτήριο αξιολόγησης. Για την σύνταξη του θα πρέπει να ακολουθηθούν οι υποδείξεις που δίνονται στη συνέχεια και να γίνει χρήση του υποδείγματος. Το Μέρος Β πρέπει να μεταφορτωθεί στο ΟΠΣΚΕ ως έγγραφο σε μορφή μη επεξεργάσιμη (π.χ. pdf) και το μέγεθός του δεν θα πρέπει να ξεπερνά το όριο των 10 MB.

Τίτλος πράξης (Ελληνικά):

Τίτλος πράξης (Αγγλικά):

Ακρώνυμο:

Δικαιούχος (επιχείρηση):

Οργανισμός έρευνας και διάδοσης γνώσης:
(Συμπληρώνεται εφόσον συμμετέχει στην πράξη ως υπεργολάβος)

Προϋπολογισμός:

Οδηγίες συμπλήρωσης Τμήματος Β: Αναλυτική περιγραφή προτεινόμενης πράξης
Αυτό το υπόδειγμα είναι υποχρεωτικό να χρησιμοποιηθεί κατά την προετοιμασία και την υποβολή της Αίτησης Χρηματοδότησης. Η δομή του υποδείγματος πρέπει να ακολουθείται κατά την προετοιμασία της πρότασής σας. Έχει σχεδιαστεί για να διασφαλίζει ότι τα σημαντικότερα σημεία της πρότασης της πρότασής σας παρουσιάζονται με τρόπο που θα επιτρέψει στην επιτροπή αξιολόγησης να κάνει μια αποτελεσματική αξιολόγηση σε σχέση με τα κριτήρια αξιολόγησης. Οι ενότητες S.1, S.2 και S.3 (STEP)[3, 4] και Β.1, Β.2 και Β.3 αντιστοιχούν σε κάθε ένα κριτήριο αξιολόγησης. Σημειώνεται ότι οι προτάσεις θα αξιολογηθούν όπως υποβλήθηκαν, και όχι σύμφωνα με τις δυνατότητές τους εάν γίνονταν ορισμένες αλλαγές. Αυτό σημαίνει ότι μόνο οι προτάσεις που αντιμετωπίζουν επιτυχώς όλα τα απαιτούμενα ερωτήματα/ζητήματα έχουν πιθανότητα να χρηματοδοτηθούν. Δεν υπάρχει δυνατότητα για αλλαγές στο περιεχόμενο, τον προϋπολογισμό και τη σύνθεση της σύμπραξης μεταξύ της οριστικής υποβολής στο ΟΠΣΚΕ και της απόφασης χρηματοδότησης της πρότασης. Όριο σελίδων: Ο τίτλος, η λίστα των συμμετεχόντων και οι ενότητες S.1, S.2, S.3, B.1, B.2 και B.3, στο σύνολο, συνιστάται να μην υπερβαίνουν τις **60 σελίδες**. Όλοι οι πίνακες, τα σχήματα, οι παραπομπές και κάθε άλλο στοιχείο που σχετίζεται με αυτές τις ενότητες πρέπει να περιλαμβάνονται ως αναπόσπαστο μέρος αυτών των ενοτήτων και συνεπώς να υπολογίζονται σε αυτό το όριο σελίδων. Ο αριθμός των σελίδων που περιλαμβάνονται σε κάθε ενότητα αυτού του υποδείγματος είναι μόνο ενδεικτικός. Είναι καλύτερο να διατηρείτε το κείμενό σας όσο το δυνατόν πιο συνοπτικό. Ισχύουν οι ακόλουθοι κανόνες μορφοποίησης: - Γραμματοσειρά αναφοράς για το κυρίως κείμενο των προτάσεων: Times New Roman (Windows platforms), Times/Times New Roman (Apple platforms) or Nimbus Roman No. 9 L (Linux distributions) και ελάχιστο επιτρεπόμενο μέγεθος γραμματοσειράς: 11. - Πρέπει να χρησιμοποιείται τυπική απόσταση χαρακτήρων και ελάχιστη απόσταση μονής γραμμής. - Οι παραπάνω κανόνες ισχύουν για το κυρίως κείμενο, συμπεριλαμβανομένου του κειμένου σε πίνακες. - Στοιχεία κειμένου εκτός από το κύριο κείμενο, όπως κεφαλίδες, σημειώσεις υποσέλιδου, λεζάντες, τύποι, ενδέχεται να αποκλίνουν, αλλά πρέπει να είναι ευανάγνωστα. - Το μέγεθος σελίδας είναι Α4 και όλα τα περιθώρια (πάνω, κάτω, αριστερά, δεξιά) πρέπει να είναι τουλάχιστον 15 mm (χωρίς υποσέλιδα ή κεφαλίδες). Το αρχείο με την Τεχνική Περιγραφή του Προτεινόμενου Έργου θα πρέπει να είναι σε **μορφή μη επεξεργάσιμη** (π.χ. pdf) και το μέγεθός του δεν θα πρέπει να ξεπερνά το όριο των 10 MB.

[3] Κανονισμός (ΕΕ) 2024/795 για τη θέσπιση της πλατφόρμας στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP) (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32024R1252&qid=1720020986785).

[4] Ανακοίνωση της Επιτροπής C/2024/3209 «Σημείωμα καθοδήγησης σχετικά με ορισμένες διατάξεις του κανονισμού (ΕΕ) 2024/795 για τη θέσπιση της πλατφόρμας στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP)» (https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/3209/oj/ell).

S.1 Τεκμηρίωση της συμβολής της προτεινόμενης πράξης στους στόχους της πολιτικής STEP (Objectives) (π.χ. 10 σελ.)

Αξιολογείται η συμβολή της προτεινόμενης πράξης:

- στη στήριξη της ανάπτυξης ή της παραγωγής κρίσιμων τεχνολογιών στην Ευρωπαϊκή Ένωση
  ή
- στη διασφάλιση και ενίσχυση των αντίστοιχων αλυσίδων αξίας

Σημειώνεται ότι απαιτείται η τεκμηρίωση πλήρωσης τουλάχιστον μίας από τις δύο εναλλακτικές προϋποθέσεις βάσει της STEP για τον χαρακτηρισμό της σχετικής τεχνολογίας ως κρίσιμης σημασίας.

S.1.1 Στήριξη της ανάπτυξης ή της παραγωγής κρίσιμων τεχνολογιών στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Τεκμηριώνεται ότι η προτεινόμενη πράξη συμβάλλει στην ανάπτυξη ή στην παραγωγή κρίσιμων τεχνολογιών στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Σημειώνεται ότι στο πλαίσιο του κανονισμού STEP, η ανάπτυξη και η παραγωγή αφορούν την προώθηση τεχνολογιών από το στάδιο κατά το οποίο αποδείχθηκε η σκοπιμότητά τους έως την εμπορική παραγωγή τους. Περιλαμβάνεται η τελειοποίηση πρωτοτύπων και/ή η διασφάλιση ότι οι τεχνολογίες πληρούν αυστηρά πρότυπα για τις επιδόσεις και τη δυνατότητα κλιμάκωσης. Η ανάπτυξη περιλαμβάνει δραστηριότητες που αποσκοπούν στην επίτευξη τεχνολογικών καινοτομιών και στην τελειοποίηση της τεχνολογίας για τις ανάγκες της αγοράς, συμπεριλαμβανομένης της ενίσχυσης της αποτελεσματικότητας, της αξιοπιστίας και της ανάπτυξης κανονιστικών προτύπων.
Η ανάπτυξη και η παραγωγή κρίσιμων τεχνολογιών στην Ευρωπαϊκή Ένωση εξαρτάται από προηγμένα ευρωπαϊκά ή διεθνή πρότυπα για τη διασφάλιση της ποιότητας, της αξιοπιστίας και της διαλειτουργικότητας των τεχνολογικών λύσεων, προϊόντων και υπηρεσιών σε ολόκληρη την εσωτερική αγορά και για την παγκόσμια ανταγωνιστικότητα. Επίσης, τα πρότυπα αυτά αποτελούν κρίσιμο δείκτη ωριμότητας των τεχνολογιών και ετοιμότητάς τους για είσοδο στην αγορά, καθώς συνιστούν θετικό παράγοντα για την προσέλκυση επενδύσεων.
Η παραγωγή περιλαμβάνει τη δημιουργία γραμμών παραγωγής, εγκαταστάσεων πρωτοποριακού χαρακτήρα την επέκταση ή αναπροσαρμογή της χρήσης υφιστάμενων εγκαταστάσεων, την κλιμάκωση των διαδικασιών για την κάλυψη της ζήτησης και/ή την εφαρμογή μηχανισμών ελέγχου ποιότητας για τη διασφάλιση της συνεπούς παραγωγής προϊόντων υψηλής ποιότητας. Η προσέγγιση αυτή διασφαλίζει ότι οι καινοτομίες δεν είναι μόνο τεχνολογικά προηγμένες αλλά και οικονομικά βιώσιμες και έτοιμες για ευρεία υιοθέτηση σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση, διασφάλιση που ενισχύει τη στρατηγική αυτονομία και την ανταγωνιστικότητα της Ένωσης σε βασικούς τεχνολογικούς τομείς.
Η STEP δεν περιλαμβάνει την εγκατάσταση και τη λειτουργία των τελικών προϊόντων, αλλά καλύπτει συναφείς υπηρεσίες που είναι ζωτικής σημασίας και αφορούν ειδικά την ανάπτυξη και την παραγωγή των εν λόγω προϊόντων εντός των τομέων STEP.

S.1.2 Διασφάλιση και ενίσχυση των αντίστοιχων αλυσίδων αξίας

Τεκμηριώνεται ότι η προτεινόμενη πράξη συμβάλλει στη διασφάλιση και ενίσχυση των αντίστοιχων αλυσίδων αξίας.

Σημειώνεται ότι στο πλαίσιο του Κανονισμού STEP τονίζεται η ζωτική σημασία της ενίσχυσης ολόκληρης της αξιακής αλυσίδας που συνδέεται με την ανάπτυξη ή την παραγωγή κρίσιμων τεχνολογιών για τη μείωση των στρατηγικών εξαρτήσεων της Ένωσης και τη διαφύλαξη της ακεραιότητας της εσωτερικής αγοράς. Ο όρος «αξιακή αλυσίδα» αφορά: τελικά προϊόντα· ειδικά συστατικά μέρη και ειδικά μηχανήματα που χρησιμοποιούνται κυρίως για την παραγωγή των τελικών προϊόντων· τις κρίσιμες πρώτες ύλες που ορίζονται στο παράρτημα ΙΙ του κανονισμού για τις κρίσιμες πρώτες ύλες (CRMA)[5] συναφείς υπηρεσίες που είναι κρίσιμης σημασίας και αφορούν ειδικά την ανάπτυξη ή την παραγωγή των εν λόγω τελικών προϊόντων· και τις τεχνολογίες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού για τη βιομηχανία των μηδενικών καθαρών εκπομπών (NZIA)[6].
Τα **ειδικά συστατικά μέρη και ειδικά μηχανήματα** αποτελούν εξαρτήματα και εξοπλισμό που χρησιμοποιούνται κυρίως για την ανάπτυξη και την παραγωγή κρίσιμων τεχνολογιών. Έχουν τη δυνατότητα να ενισχύσουν την τεχνολογική καινοτομία και την αποδοτικότητα της παραγωγής στους σχετικούς κρίσιμους τεχνολογικούς τομείς (καινοτομία στους τομείς της ψηφιακής και της υπερπροηγμένης τεχνολογίας, καθαρές και αποδοτικές ως προς τη χρήση των πόρων τεχνολογίες και βιοτεχνολογίες). Για παράδειγμα, στον τομέα της ψηφιακής τεχνολογίας, τα εξαρτήματα προηγμένης υπολογιστικής —όπως οι κβαντικοί επεξεργαστές — αποτελούν θεμελιώδη κρίκο στην αξιακή αλυσίδα. Η ανάπτυξή τους απαιτεί εξαιρετικά εξειδικευμένο εξοπλισμό και εμπειρογνωσία.
Οι κρίσιμες πρώτες ύλες, όπως ορίζονται στο παράρτημα ΙΙ του CRMA, είναι σημαντικές για την παραγωγή κρίσιμων τεχνολογιών στο πλαίσιο της STEP. Για παράδειγμα, το πυρίτιο είναι καίριας σημασίας για την παραγωγή ημιαγωγών και σπάνιων γαιών για τη ρομποτική. Ομοίως, το λίθιο, το νικέλιο και το κοβάλτιο είναι απαραίτητα για τους συσσωρευτές, ο λευκόχρυσος για τις ηλεκτρολυτικές κυψέλες και ο χαλκός για το ηλεκτρικό δίκτυο. Επιπλέον, μεγάλο μέρος του εξοπλισμού και των εργαλείων που χρησιμοποιούνται στην έρευνα στον τομέα της βιοτεχνολογίας βασίζεται σε κρίσιμες πρώτες ύλες, για παράδειγμα, σπάνιες γαίες για τους μόνιμους μαγνήτες σε συσκευές απεικόνισης μαγνητικού συντονισμού και λευκόχρυσος ή τιτάνιο σε εμφυτεύσιμα ιατρικά βοηθήματα.

[5] Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1252 σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για την εξασφάλιση ασφαλούς και βιώσιμου εφοδιασμού με κρίσιμες πρώτες ύλες (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32024R1252&qid=1720020986785).

[6] Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1735 σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου μέτρων για την ενίσχυση του οικοσυστήματος παραγωγής τεχνολογιών μηδενικών καθαρών εκπομπών της Ευρώπης (https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj/eng).

Σημειώνεται ότι στο πλαίσιο της παρούσας Πρόσκλησης δεν είναι επιλέξιμες πράξεις που σχετίζονται με έρευνα-καινοτομία επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται ή/και η προτεινόμενη πράξη αφορά στην εξόρυξη ή οποιαδήποτε επεξεργασία που σχετίζεται με το:

1. χρυσό ή

2. το CO_2

Η εστίαση σ' αυτές τις κρίσιμες πρώτες ύλες εντός της αξιακής αλυσίδας είναι απαραίτητη για να διασφαλιστεί ότι η μετάβαση της Ένωσης σε μια πράσινη οικονομία και η ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας της δεν παρεμποδίζονται από τα τρωτά σημεία του εφοδιασμού.

Φάρμακα κρίσιμης σημασίας και συστατικά τους: Στον τομέα των βιοτεχνολογιών περιλαμβάνονται φαρμακευτικά προϊόντα στον ενωσιακό κατάλογο φαρμάκων κρίσιμης σημασίας και τα συστατικά τους. Κατ' επέκταση, τα φάρμακα που περιλαμβάνονται στον ενωσιακό κατάλογο φαρμάκων κρίσιμης σημασίας και παράγονται με χημική διαδικασία, καθώς και τα ενδιάμεσα προϊόντα τους, μπορούν να είναι επιλέξιμα, όπως και τα αντιδραστήρια που απαιτούνται για τη δοκιμή/κυκλοφορία των προϊόντων. Η επιλεξιμότητα της πράξης για χρηματοδότηση αξιολογείται σύμφωνα με τους όρους της παρούσας Δράσης και προϋποθέτει την πλήρωση τουλάχιστον μίας από τις δύο προϋποθέσεις βάσει της STEP.

Οι συναφείς υπηρεσίες, σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 3 του κανονισμού STEP, περιλαμβάνουν εξειδικευμένες υπηρεσίες που είναι κρίσιμης σημασίας και αφορούν ειδικά την ανάπτυξη και την παραγωγή των τελικών προϊόντων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της STEP. Συναφείς υπηρεσίες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της STEP θεωρούνται εκείνες που, αφενός, είναι κρίσιμες για τη σχετική κρίσιμη τεχνολογία και, αφετέρου, την αφορούν ειδικά (είτε πρόκειται για καινοτομία στον τομέα της ψηφιακής/υπερπροηγμένης τεχνολογίας, είτε για καθαρές και αποδοτικές ως προς τη χρήση των πόρων τεχνολογίες και/ή για βιοτεχνολογίες), δεδομένου ότι, για παράδειγμα, ενισχύουν το περιεχόμενο και την αποδοτικότητά της.

Παραδείγματα συναφών υπηρεσιών είναι οι υπηρεσίες καθαρισμού για την κατασκευή ημιαγωγών, οι υπηρεσίες υπολογιστικής νέφους και παρυφών, οι υπηρεσίες υπολογιστικής υψηλών επιδόσεων, οι υπηρεσίες δοκιμών και πειραματισμού, οι υπηρεσίες κυβερνοασφάλειας, το διαστημικό διαδίκτυο των πραγμάτων και οι ασφαλείς υπηρεσίες συνδεσιμότητας που αφορούν ειδικά την έξυπνη μεταποίηση, ο διαστημικός εντοπισμός θέσης, πλοήγηση και χρονισμός, οι υπηρεσίες παρακολούθησης και ανίχνευσης σε πραγματικό χρόνο και η εξειδικευμένη διαχείριση κλινικών δοκιμών για την ανάπτυξη νέων φαρμακευτικών προϊόντων. Οι εν λόγω συναφείς υπηρεσίες είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση στο πλαίσιο του πεδίου εφαρμογής της STEP ως αυτόνομα έργα.

Βοηθητικές υπηρεσίες, όπως δραστηριότητες ΤΠ, συμβουλευτικές ή νομικές δραστηριότητες, μπορούν να υποστηρίζονται μέσω της STEP μόνον εάν αποτελούν εγγενές μέρος του επενδυτικού κόστους ενός έργου STEP, υπό την προϋπόθεση ότι αυτό συνάδει με τους κανόνες που ισχύουν για το σχετικό μέσο ή Ταμείο της Ένωσης. Οι υπηρεσίες αυτές από μόνες τους δεν μπορούν να χαρακτηριστούν ως έργο STEP.

Σημαντικά έργα κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος (ΣΕΚΕΕ): Οι τεχνολογίες που εμπίπτουν στους τομείς STEP και αποτελούν αντικείμενο σημαντικού έργου κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος (ΣΕΚΕΕ), το οποίο έχει εγκριθεί από την Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), θεωρούνται κρίσιμης σημασίας. Τα μεμονωμένα έργα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής τέτοιου ΣΕΚΕΕ μπορούν να εξετάζονται για χρηματοδότηση σύμφωνα με τους κανόνες της παρούσας Δράσης, στον βαθμό που το διαπιστωθέν χρηματοδοτικό κενό και οι σχετικές επιλέξιμες δαπάνες δεν έχουν ήδη καλυφθεί. Για την παρούσα Δράση εφαρμόζονται οι προϋποθέσεις του άρθρου 25 ΓΑΚ και οι λοιποί όροι της Πρόσκλησης.

Στρατηγικά έργα για τη βιομηχανία των μηδενικών καθαρών εκπομπών (Net-Zero Industry Act – NZIA): Τα στρατηγικά έργα που αναγνωρίζονται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1735 (NZIA) και συμμορφώνονται με τα κριτήρια ανθεκτικότητας ή τα κριτήρια σχετικά με τον θετικό αντίκτυπο στην ενωσιακή αλυσίδα εφοδιασμού ή σχετικά με τη συμβολή στους στόχους της Ένωσης για το κλίμα ή την ενέργεια θεωρούνται ότι συμβάλλουν στον στόχο STEP του τομέα που αφορά τις καθαρές και αποδοτικές ως προς τη χρήση των πόρων τεχνολογίες. Η επιλεξιμότητα για χρηματοδότηση αξιολογείται σύμφωνα με τους όρους της παρούσας Δράσης και τους εφαρμοστέους κανόνες κρατικών ενισχύσεων.

S.2 Τεκμηρίωση ότι η προτεινόμενη πράξη εντάσσεται σε προτεραιότητα τομέων της πολιτικής STEP (Sectors) (π.χ. 10 σελ.)

Τεκμηριώνεται ότι το προτεινόμενο επενδυτικό σχέδιο έρευνας-καινοτομίας (πράξη) εντάσσεται σε έναν ή περισσότερους τομείς της Στρατηγικής Τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP), με βάση τους ενδεικτικούς και μη εξαντλητικούς καταλόγους των σχετικών κειμένων καθοδήγησης όπως αναφέρονται στο **Παράρτημα 1: Προτεραιότητες τομέων Στρατηγικών Τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP)** (STEP Sectors) και συνοπτικά αφορούν:

α. Ψηφιακές τεχνολογίες & καινοτομία στον τομέα της υπερπροηγμένης τεχνολογίας,

β. Κρίσιμες καθαρές και αποδοτικές ως προς τη χρήση των πόρων τεχνολογίες,

γ. Βιοτεχνολογίες, συμπεριλαμβανομένων φαρμακευτικών προϊόντων στον ενωσιακό κατάλογο φαρμάκων κρίσιμης σημασίας και των συστατικών τους

δ. Αμυντικές Τεχνολογίες.

S.3 Τεκμηρίωση της κάλυψης της προτεινόμενης πράξης των προϋποθέσεων της πολιτικής STEP (Conditions) (π.χ. 10 σελ.)
Αξιολογείται η συμβολή της προτεινόμενης πράξης: ▪ στην εισαγωγή στην εσωτερική αγορά ένα καινοτόμο, αναδυόμενο στοιχείο αιχμής με σημαντικό οικονομικό δυναμικό **ή** ▪ στη συμβολή στη μείωση ή στην πρόληψη στρατηγικών εξαρτήσεων
S.3.1 Εισάγει στην εσωτερική αγορά ένα καινοτόμο, αναδυόμενο στοιχείο αιχμής με σημαντικό οικονομικό δυναμικό
Τεκμηριώνεται ότι η προτεινόμενη πράξη εισάγει στην εσωτερική αγορά ένα καινοτόμο, αναδυόμενο στοιχείο αιχμής με σημαντικό οικονομικό δυναμικό. Συνδυασμός τουλάχιστον δύο εκ των στοιχείων αυτών θα μπορούσε να οδηγήσει σε μια τεχνολογία που θεωρείται κρίσιμη στοιχείο. Τα καινοτόμα στοιχεία εισάγουν το βασικό κριτήριο του «νεωτερισμού», οδηγώντας σε αξιοσημείωτες βελτιώσεις ή αλλαγές σε έναν συγκεκριμένο τομέα ή κλάδο. Τα αναδυόμενα στοιχεία αναφέρονται σε νέες τεχνολογίες που αναπτύχθηκαν πρόσφατα, οι οποίες μπορούν, για παράδειγμα, να προκύψουν από την ερευνητική βάση και αρχίζουν να γίνονται δημοφιλείς και ελπιδοφόρες για σημαντική ανάπτυξη ή αντίκτυπο. Τα στοιχεία αιχμής αναφέρονται στις πλέον προηγμένες, καινοτόμες και πολύπλοκες τεχνολογίες που είναι επί του παρόντος διαθέσιμες ή βρίσκονται στο στάδιο της ανάπτυξης στην Ένωση. Η στήριξη STEP θα πρέπει να δίνεται κατά προτεραιότητα σε ρηξικέλευθες καινοτομίες, οι οποίες έχουν τη δυνατότητα να διαμορφώνουν, να διαταράσσουν ή να δημιουργούν αγορές και να προσφέρουν σημαντικό οικονομικό δυναμικό στην Ένωση. Η σημασία του οικονομικού δυναμικού θα πρέπει να αξιολογείται από την άποψη των τεχνολογιών που θα μπορούσαν να καλύπτουν διάφορες αγορές της Ένωσης (και όχι γεωγραφικά περιορισμένες αγορές) ή να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στην ανάπτυξη ή την παραγωγή της τεχνολογίας. Οι τεχνολογίες STEP είναι εκείνες που ενδέχεται να έχουν τις υψηλότερες δευτερογενείς επιπτώσεις σε άλλα κράτη μέλη, κάτι το οποίο μπορεί να αυξήσει το οικονομικό δυναμικό για την ενιαία αγορά. Οι διασυνοριακές δευτερογενείς επιπτώσεις θα μπορούσαν να μετρηθούν με βάση τη θετική συμβολή τους στην ανάπτυξη, την απασχόληση και στις επενδύσεις στην έρευνα και ανάπτυξη
S.3.2 Μείωση ή πρόληψη στρατηγικών εξαρτήσεων
Τεκμηριώνεται ότι η προτεινόμενη πράξη συμβάλλει στη μείωση ή στην πρόληψη στρατηγικών εξαρτήσεων. Αναφέρεται ότι η Επιτροπή δημιούργησε το παρατηρητήριο της ΕΕ για τις κρίσιμες τεχνολογίες[7] προκειμένου να αξιολογήσει όλες τις τεχνολογίες που είναι ζωτικής σημασίας για τη διαστημική, την αμυντική και την πολιτική βιομηχανία, με τον εντοπισμό αδυναμιών στην αλυσίδα εφοδιασμού, ελλείψεων ικανοτήτων και εξαρτήσεων εκτός της Ένωσης. Το εν λόγω παρατηρητήριο, το οποίο βασίζεται σε ολοκληρωμένα δεδομένα πέραν της απλής στατιστικής παρέκτασης, είναι καίριας σημασίας για την παρακολούθηση της ευρωστίας των αλυσίδων εφοδιασμού, ιδίως σε τομείς χαμηλού όγκου πλην όμως ζωτικής σημασίας. Παράλληλα η Επιτροπή, με βάση τον ενωσιακό κατάλογο φαρμάκων κρίσιμης σημασίας, διενεργεί αξιολογήσεις τρωτότητας στον τομέα των φαρμάκων όπου και θα συνεχίσει να εφαρμόζει την ειδική εντολή πολιτικής της στον τομέα αυτόν. Για την καλύτερη τεκμηρίωση της συμβολής της προτεινόμενης πράξης στη μείωση ή την πρόληψη των στρατηγικών εξαρτήσεων της Ένωσης προτείνεται να ληφθούν υπόψη διάφοροι από τους ακόλουθους παράγοντες κατά τον προσδιορισμό του κατά πόσον οι τεχνολογίες **μειώνουν ή προλαμβάνουν τις στρατηγικές εξαρτήσεις της Ένωσης:** - ***Συμβολή στη βιομηχανική και τεχνολογική υπεροχή της Ένωσης***: η βιομηχανική και τεχνολογική υπεροχή της Ένωσης στους σχετικούς τομείς STEP θα προσδώσει στην Ένωση ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στο παγκόσμιο τεχνολογικό τοπίο και θα συμβάλει στην πρόληψη των εξαρτήσεων. Για παράδειγμα, με τη STEP θα μπορούσε να στηριχθεί η ανάπτυξη προηγμένων τεχνικών κατασκευής, όπως η προσθετική κατασκευή, οι οποίες θα μπορούσαν να ενισχύσουν το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της Ένωσης στις βιομηχανίες υψηλής τεχνολογίας. - ***Συμβολή σε υποδομές ζωτικής σημασίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο***: η απεριόριστη πρόσβαση σε βασικά κατασκευαστικά στοιχεία και τεχνολογίες θα καταστήσει δυνατές την ανάπτυξη και την κατασκευή ενωσιακών υποδομών ζωτικής σημασίας χωρίς κίνδυνο διαταραχής ή καθυστέρησης του εφοδιασμού. Για παράδειγμα, με τη STEP θα μπορούσε να στηριχθεί η ανάπτυξη των κρίσιμων τεχνολογιών που απαιτούνται σε διαστημικά και επίγεια δορυφορικά συστήματα, καθώς και σε δίκτυα ηλεκτρικής ενέργειας. - ***Αύξηση της παραγωγικής ικανότητας***: με την αύξηση της παραγωγικής ικανότητας για κρίσιμες πρώτες ύλες, βασικά κατασκευαστικά στοιχεία ή αξιακές αλυσίδες εντός της Ένωσης, όπου υπάρχει κίνδυνος στρατηγικής εξάρτησης στην Ένωση, ορισμένες επενδύσεις μπορούν να μειώσουν άμεσα τις εξαρτήσεις από πηγές τρίτων χωρών, ενισχύοντας έτσι

[7] Παρατηρητήριο της ΕΕ για τις κρίσιμες τεχνολογίες https://defence-industry-space.ec.europa.eu/eu-space/eu-observatory-critical-technologies_en.

την αυτάρκεια και την ανθεκτικότητα της Ένωσης. Για παράδειγμα, με τη STEP θα μπορούσε να στηριχθεί η δημιουργία εγκαταστάσεων παραγωγής για κρίσιμα κατασκευαστικά στοιχεία και/ή την αξιακή αλυσίδα τους, όπως εγκαταστάσεις συσσωρευτών, μικροκυκλώματα ημιαγωγών ή φαρμακευτικά προϊόντα**.**

- ***Ενίσχυση της ασφάλειας εφοδιασμού***: η ενίσχυση της ασφάλειας του εφοδιασμού όσον αφορά κρίσιμες εισροές, κατασκευαστικά στοιχεία και τεχνολογίες στην Ένωση προϋποθέτει να γίνει ευρέως αντιληπτό ότι οι εξαρτήσεις πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συλλογικής διαχείρισης. Μέσω ενός μέτρου μπορεί να επιλυθεί ένα ζήτημα περιφερειακής ασφάλειας του εφοδιασμού, κάτι το οποίο με τη σειρά του ενισχύει την ικανότητα της Ένωσης να αντιμετωπίζει αποτελεσματικά τις διαταραχές του εφοδιασμού και τα τρωτά σημεία σε οποιοδήποτε τμήμα των εδαφών της. Για παράδειγμα, με τη STEP θα μπορούσε να στηριχθεί η επανεγκατάσταση της παραγωγής συγκεκριμένων φαρμάκων κρίσιμης σημασίας όταν υπάρχει στρατηγική εξάρτηση στην Ένωση ή μέσω της στήριξης έργων κρίσιμων πρώτων υλών.
- ***Προώθηση θετικών διασυνοριακών επιπτώσεων στην εσωτερική αγορά***: η προώθηση της συνεργασίας και του συντονισμού εντός της εσωτερικής αγοράς μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία ανθεκτικών βιομηχανικών αλυσίδων εφοδιασμού και κατάντη τομέων. Επίσης, προάγει ισότιμους όρους ανταγωνισμού, μειώνοντας έτσι τις στρεβλώσεις και ενισχύοντας τη συνολική ανταγωνιστικότητα. Για παράδειγμα, με τη STEP θα μπορούσε να στηριχθεί η συντονισμένη ανάπτυξη προηγμένων συστημάτων αποθήκευσης συσσωρευτών για την ενσωμάτωση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, μέσω της συγκέντρωσης εμπειρογνωσίας και πόρων σε όλα τα κράτη μέλη.

Β.1	**Επιστημονική και τεχνική αρτιότητα (Excellence) (π.χ. 10 σελ.)**
▪	Σαφήνεια και συνάφεια των στόχων της πράξης, σε ποιο βαθμό η πράξη είναι φιλόδοξη.
▪	Αξιοπιστία και καταλληλότητα της προτεινόμενης ερευνητικής προσέγγισης, ορθότητα των επιστημονικών αρχών και διεπιστημονικότητα.
Β.1.1	Στόχοι και Φιλοδοξίες
▪	Περιγράψτε το πρόβλημα που πρέπει να επιλυθεί και την καινοτομική λύση που προτείνετε.
▪	Περιγράψτε τους επιστημονικούς και τεχνολογικούς στόχους της προτεινόμενης πράξης και τα αναμενόμενα αποτελέσματα (με ποσοτικοποιημένο τρόπο), αιτιολογώντας τη συμβατότητά της με τους στόχους της Πρόσκλησης.
▪	Περιγράψτε σύντομα τη μεθοδολογία που θα ακολουθήσετε για να επιτύχετε τα αναμενόμενα αποτελέσματα.
▪	Τεκμηριώστε το βαθμό ωριμότητας της προτεινόμενης πράξης με όρους Έρευνας και Καινοτομίας (TRL), στην αρχή και στο πέρας της πράξης. **Σημειώνεται ότι ο βαθμός τεχνολογικής ωριμότητας (Technology Readiness Level - TRL) της προτεινόμενης πράξης πρέπει να κυμαίνεται από το επίπεδο 4 έως το επίπεδο 7 για να είναι επιλέξιμη στο πλαίσιο της παρούσας δράσης.**
▪	Εξηγήστε τους λόγους για τους οποίους αξίζει να επενδυθεί χρόνος και χρήμα για την υλοποίηση της πράξης και πώς αυτή ταιριάζει με τη συνολική στρατηγική κάθε συμμετέχοντα φορέα.
▪	Τεκμηριώστε ότι έχετε μελετήσει ανταγωνιστικές λύσεις.
▪	Συμπεριλάβετε σύγκριση με «ιδεατές», γνωστές εμπορικές λύσεις (λαμβάνοντας υπόψη π.χ. το κόστος, των περιβαλλοντικών ωφελειών, κλπ).
▪	Αναφέρετε τυχόν σχετικά προϊόντα και υπηρεσίες που είναι ήδη διαθέσιμα στην αγορά.
▪	Ανατρέξτε σε οποιαδήποτε έρευνα για διπλώματα ευρεσιτεχνίας ή δημοσίευση.
Β.1.2	Επιπλέον σημαντικές παράμετροι Προσοχή: Να ληφθεί υπόψη ότι τα αναφερόμενα στις ενότητες στην Β2.2 και Β3.1 λαμβάνονται υπόψη για την απόδοση της προσαυξημένης έντασης ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο **Κεφάλαιο 11: Χρηματοδοτικό σχήμα της πρόσκλησης «Η προσαυξημένη ένταση ενίσχυσης για τη βιομηχανική έρευνα και την πειραματική ανάπτυξη ισχύει, εάν τα αποτελέσματα του έργου διαδίδονται ευρέως μέσω συνεδρίων, δημοσιεύσεων, αποθετηρίων ελεύθερης πρόσβασης ή μέσω δωρεάν λογισμικού ή λογισμικού ανοικτής πηγής»**.
▪	Θεώρηση της διάστασης του Φύλου στο περιεχόμενο της έρευνας και καινοτομίας της πράξης.
▪	Ενσωμάτωση Πρακτικών Ανοιχτής Επιστήμης.
▪	Ενδεδειγμένη διαχείριση των δεδομένων (data) και των ερευνητικών αποτελεσμάτων (research outputs) για ευρέσιμα, προσβάσιμα, διαλειτουργικά και επαναχρησιμοποιούμενα ερευνητικά δεδομένα.
▪	Ενεργός Συμμετοχή των πολιτών, της κοινωνίας των πολιτών και των τελικών χρηστών όπου ενδείκνυται.
Β.2	**Αποτελέσματα και Επιπτώσεις (Impact) (π.χ. 10 σελίδες)**
Αξιολογούνται τα εξής:	
▪	Αξιοπιστία των ερευνητικών οδών και των προσεγγίσεων ώστε να επιτευχθούν τα αναμενόμενα αποτελέσματα και οι επιπτώσεις της προτεινόμενης πράξης στους συμμετέχοντες (π.χ. επιχείρηση, οργανισμό έρευνας και διάδοσης γνώσης).
▪	Καταλληλότητα και ποιότητα των μέτρων για τη μεγιστοποίηση των αναμενόμενων αποτελεσμάτων και επιπτώσεων, όπως αυτά ορίζονται στο σχέδιο Διάδοσης, Αξιοποίησης και Επικοινωνίας των αποτελεσμάτων της πράξης (ενότητα Β2.2).
Β.2.1	Μέτρα και προσεγγίσεις για την επίτευξη των αναμενόμενων αποτελεσμάτων και επιπτώσεων
▪	Περιγράψτε την προστιθέμενη αξία και το όφελος που αναμένεται να προκύψει από την υλοποίηση του προτεινόμενου έργου και την ανάπτυξη ενός νέου ή ουσιαστικά βελτιωμένου προϊόντος/υπηρεσίας/μεθόδου παραγωγής (π.χ. οικονομικό, περιβαλλοντικό, κοινωνικό όφελος κ.λπ., προοπτικές τεχνολογικής εφαρμογής, πιθανή λήψη διπλώματος ευρεσιτεχνίας κ.λπ. για κάθε συμμετέχοντα φορέα π.χ. επιχείρηση ή οργανισμό έρευνας και διάδοσης γνώσης). Παρέχετε ποσοτικοποιημένες εκτιμήσεις του αντίκτυπου και των επιπτώσεων της πράξης σε κάθε συμμετέχοντα φορέα (π.χ. επιχείρηση, οργανισμό έρευνας και διάδοσης γνώσης).
▪	Περιγράψτε τη δυνητική σημασία και τον αντίκτυπο της πράξης για την οικονομική, κοινωνική και τεχνολογική ανάπτυξη σε εθνικό και διεθνές επίπεδο **αλλά και για την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης**.
▪	Τεκμηριώστε τη δυνατότητα της επιχείρησης να εκμεταλλευτεί τα αποτελέσματα της πράξης, και, ενσωματώνοντας τη νέα γνώση, να δημιουργήσει νέα προϊόντα ή υπηρεσίες ή να βελτιώσει τα προϊόντα ή τις διαδικασίες της.
Β.2.2	Μέτρα για την μεγιστοποίηση των αποτελεσμάτων του έργου - Διάδοση, Αξιοποίηση και Επικοινωνία Προσοχή: Να ληφθεί υπόψη ότι τα αναφερόμενα στις ενότητες Β2.2 και Β3.1 λαμβάνονται υπόψη για την απόδοση της προσαυξημένης έντασης ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο **Κεφάλαιο 11: Χρηματοδοτικό σχήμα της πρόσκλησης «Η προσαυξημένη ένταση ενίσχυσης για τη βιομηχανική έρευνα και την πειραματική ανάπτυξη ισχύει, εάν τα αποτελέσματα του έργου διαδίδονται ευρέως μέσω συνεδρίων, δημοσιεύσεων, αποθετηρίων ελεύθερης πρόσβασης ή μέσω δωρεάν λογισμικού ή λογισμικού ανοικτής πηγής».**
▪	Περιγράψτε τα μέτρα που σχεδιάζετε να πάρετε για να μεγιστοποιήσετε τον αντίκτυπο της πράξης σας, παρουσιάζοντας το πλάνο διάχυσης και αξιοποίησης των αποτελεσμάτων και τις προβλεπόμενες δράσεις δημοσιότητας και επικοινωνίας.
▪	Περιγράψτε τις δράσεις διάδοσης, εκμετάλλευσης και επικοινωνίας που σχεδιάζονται καθώς και τις ομάδες-στόχους που απευθύνονται (π.χ. επιστημονική κοινότητα, τελικοί χρήστες, χρηματοοικονομικοί παράγοντες, ευρύ κοινό).

▪	Περιγράψτε τις στρατηγικές σας για τη διαχείριση και προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας, τα προβλεπόμενα μέτρα προστασίας, όπως διπλώματα ευρεσιτεχνίας, δικαιώματα σχεδιασμού, πνευματικά δικαιώματα, εμπορικά μυστικά κ.λπ., και πώς αυτά θα χρησιμοποιηθούν για την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της πράξης.
Β.2.3	Σύνοψη
▪	Παρέχετε μια περίληψη της Β2 ενότητας παρουσιάζοντας συνοπτικά στον πίνακα Β.1 το πρόβλημα (ή το έλλειμμα/ανάγκη) που καλείται να αντιμετωπίσει η προτεινόμενη πράξη, τα αναμενόμενα αποτελέσματα της πράξης, τα μέτρα μεγιστοποίησης των αποτελεσμάτων της πράξης, τις ομάδες στόχους (target groups) που θα ωφεληθούν από τα αποτελέσματα της πράξης καθώς και τις γενικότερες επιπτώσεις της πράξης.

Πίνακας Β.1: Βασικά Στοιχεία της Ενότητας Β2 Αποτελέσματα και Επιπτώσεις (Impact)

Συγκεκριμένη Ανάγκη που έρχεται να καλύψει η πράξη (Specific Needs)	Αναμενόμενα Αποτελέσματα (Expected Results)	Μέτρα μεγιστοποίησης των αποτελεσμάτων (Διάδοση, Αξιοποίηση και Επικοινωνία) (Dissemination, Exploitation and Communication Measures)	Ομάδες Στόχοι / Ωφελούμενοι (Target groups)	Αντίκτυπος (Outcomes)	Επιπτώσεις (Impact)
Ποιες είναι οι συγκεκριμένες ανάγκες που έδωσαν το έναυσμα για αυτήν την πράξη;	Τι περιμένετε να δημιουργήσετε μέχρι το τέλος της πράξης;	Ποια μέτρα διάδοσης, αξιοποίησης και επικοινωνίας θα εφαρμόσετε στα αποτελέσματα;	Ποιος θα χρησιμοποιήσει τα αποτελέσματα της πράξης; Ποιος θα ωφεληθεί από τα αποτελέσματα της πράξης;	Ποια αλλαγή αναμένετε να δείτε μετά την επιτυχή διάδοση και αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της πράξης στους ωφελούμενους;	Ποιες είναι οι αναμενόμενες ευρύτερες επιστημονικές, οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της πράξης που συμβάλλουν στους στόχους της Πρόσκλησης;

Β.3 Ποιότητα και αποτελεσματικότητα της υλοποίησης (Quality & efficiency of the implementation) (π.χ. 10 σελ.)
Αξιολογούνται τα εξής: ▪ Ποιότητα, συνεκτικότητα και αποτελεσματικότητα του σχεδίου υλοποίησης (work plan), εκτίμηση κινδύνων, καταλληλότητα της ανθρωπο-προσπάθειας που κατανέμεται στις ενότητες εργασίας (work packages) και της διαχείρισης των πόρων της πράξης συνολικά (οικονομικών και ανθρώπινου δυναμικού). ▪ Ικανότητα, επιστημονική και τεχνική επάρκεια, και ο ρόλος του κάθε συμμετέχοντα καθώς και ο βαθμός στον οποίο η ομάδα έργου στο σύνολό του, διαθέτει την απαραίτητη τεχνογνωσία και εμπειρία για την εκτέλεση της πράξης.
Β.3.1 Σχέδιο εργασίας και πόροι
▪ Σε περίπτωση που συμμετέχει στην πράξη οργανισμός έρευνας και διάδοσης γνώσης ως υπεργολάβος, συμπληρώστε τον πίνακα Β.2. ▪ Δώστε κατάλογο με τις ενότητες εργασίας και τα παραδοτέα κάθε ενότητας εργασίας συμπληρώνοντας τα στοιχεία του πίνακα Β.3. ▪ Περιγράψτε τη λογική δομή της προτεινόμενης πράξης και τα στάδια εκτέλεσής της. Ο αριθμός των ενοτήτων εργασίας και των παραδοτέων πρέπει να είναι ανάλογος των σταδίων εκτέλεσης και της πολυπλοκότητας της πράξης. ▪ Δώστε κατάλογο με τη σύνθεση της ομάδας έργου (ανθρώπινοι πόροι) που συμμετέχουν στην υλοποίηση της πράξης συμπληρώνοντας τα στοιχεία του πίνακα Β.4. ▪ Αναλύστε τον προϋπολογισμό της πράξης ανά κατηγορία δαπάνης (οικονομικοί πόροι) συμπληρώνοντας τα στοιχεία του πίνακα Β.5. ▪ Ειδικά σε ότι αφορά στη ρεαλιστικότητα του προϋπολογισμού θα πρέπει να τεκμηριωθεί το εφικτό του προϋπολογισμού υλοποίησης. Επίσης εξετάζεται ότι έχουν υποβληθεί υποχρεωτικά δύο (2) προσφορές, από δύο ανεξάρτητους μεταξύ τους προμηθευτές, για κάθε δαπάνη της κατηγορίας 02.03 «Δαπάνες για αγορά οργάνων και εξοπλισμού, στον βαθμό και για όσο χρόνο χρησιμοποιούνται για το έργο (αποσβέσεις)», καθαρής αξίας άνω των 20.000€, διαφορετικά η εν λόγω δαπάνη θα περικόπτεται. Σε περίπτωση μη δυνατότητας προσκόμισης δεύτερης προσφοράς (π.χ ειδικές κατασκευές κ.λ.π) προσκομίζεται μία με σχετική αιτιολόγηση. Σημειώνεται ότι κατά την αξιολόγηση της πράξης δύναται να γίνουν τεκμηριωμένες τροποποιήσεις του προϋπολογισμού. ▪ Δώστε μια σύντομη παρουσίαση της συνολικής δομής του σχεδίου εργασίας, του χρονοδιαγράμματος, των ενοτήτων εργασίας και των επιμέρους στοιχείων με τη συμπλήρωση του πίνακα Β.6. ▪ Συμπεριλάβετε στον πίνακα Β.6 τους πιθανούς κινδύνους ανά ενότητα εργασίας ή ανά παραδοτέο που σχετίζονται με την υλοποίηση της πράξης και οι οποίοι θέτουν σε κίνδυνο την επίτευξη των στόχων της πράξης. Περιγράψτε συνοπτικά το σχέδιο διαχείρισης εκάστου κινδύνου και τρόπους μετριασμού των κρίσιμων κινδύνων. ▪ Θα πρέπει να παρέχετε επαρκή τεκμηρίωση σε κάθε ενότητα εργασίας για να αιτιολογήσετε τους προτεινόμενους πόρους που θα διατεθούν καθώς επίσης ποσοτικοποιημένες πληροφορίες, έτσι ώστε να καταστεί εφικτή η παρακολούθηση της προόδου υλοποίησης του έργου από την Υπηρεσία. Οι πόροι που διατίθενται σε κάθε ενότητα εργασίας θα πρέπει να συνάδουν με τους στόχους και τα παραδοτέα.
Β.3.2 Ικανότητα συμμετεχόντων στην πράξη
▪ Με βάση τα αναφερόμενα στον πίνακα Β.4 «Σύνθεση ομάδας έργου» τεκμηριώστε την ικανότητα και εμπειρία των μελών της ομάδας έργου στην εκτέλεση σχετικών ερευνητικών έργων ή/ και την ανάπτυξη συναφών καινοτόμων τεχνολογικών εφαρμογών. ▪ Περιγράψτε τις υποδομές που διαθέτει ο δικαιούχος ή/και ο οργανισμός έρευνας και διάδοσης γνώσης, οι οποίες θα χρησιμοποιηθούν για την υλοποίηση του έργου, καθώς και τυχόν εξοπλισμό που θα αποκτηθεί και είναι απαραίτητος για την υλοποίηση του έργου, λαμβάνοντας υπόψη και τα αναφερόμενα στον πίνακα Β.5 «Ανάλυση προϋπολογισμού πράξης ανά κατηγορία δαπάνης». ▪ Παρουσιάστε την οργανωτική δομή και τις διαδικασίες διαχείρισης του έργου, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης επιχειρηματικού κινδύνου, της διαχείρισης καινοτομίας και της διαχείρισης του σχεδίου διάχυσης, προβολής και επικοινωνίας. ▪ Στην περίπτωση χρήσης της δαπάνης 04.02. «Δαπάνες για ανάθεση έρευνας επί συμβάσει σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα», αναλύστε το αντικείμενο το οποίο προγραμματίζεται να ανατεθεί στον οργανισμό έρευνας και διάδοσης γνώσης και τεκμηριώστε την ανάγκη ανάθεσης, αναλύοντας το ρόλο τόσο του δικαιούχου όσο και του οργανισμού στο έργο και πώς αλληλοσυμπληρώνονται (και καλύπτουν την αλυσίδα αξίας, όπου χρειάζεται). ▪ Κατοχή διπλώματος/των ευρεσιτεχνίας την τελευταία πενταετία σε ευρωπαϊκό ή διεθνές επίπεδο (Patent Cooperation Treaty - PCT) από την αιτούσα επιχείρηση επιβεβαιώνει την ικανότητα της να εκτελέσει επιτυχώς ερευνητικά έργα.

Πίνακας Β.2: Στοιχεία οργανισμού έρευνας και διάδοσης γνώσης
(για την περίπτωση που συμμετέχει ως υπεργολάβος στην υλοποίηση της πράξης)

1.	**Γενικά Στοιχεία οργανισμού έρευνας και διάδοσης γνώσης**
Επωνυμία οργανισμού (π.χ. σχολή, τμήμα, εργαστήριο)	
Είδος οργανισμού	Ενδεικτικά: 1. ΑΕΙ (Πανεπιστήμιο, Τ.Ε.Ι.), Δημόσιο Ερευνητικό Κέντρο ή Ινστιτούτο, 2. Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο, Κέντρο Τεχνολογικής Έρευνας, 3. Εξειδικευμένη Επιχείρηση με αποδεδειγμένη εμπειρία στο αντικείμενο της πράξης, 4. Φυσικά Πρόσωπα με αποδεδειγμένη εμπειρία στο αντικείμενο του έργου**.**
ΑΦΜ	
ΔΟΥ	
Διεύθυνση (πόλη, οδός, αριθμός)	
ιστοσελίδα	
Νόμιμος εκπρόσωπος οργανισμού (ονοματεπώνυμο)	
Θέση στον οργανισμό	
Διεύθυνση	
Τηλέφωνο	
Κινητό τηλέφωνο	
e-mail	
Επιστημονικά υπεύθυνος οργανισμού για την πράξη (ονοματεπώνυμο)	
Θέση στον οργανισμό	
Διεύθυνση	
Τηλέφωνο	
Κινητό τηλέφωνο	
e-mail	

Ημερομηνία: …….20……
Για τον οργανισμό έρευνας και διάδοσης γνώσης
-Ο-
Νόμιμος Εκπρόσωπος του Οργανισμού

(υπογραφή)

(Στοιχεία Νόμιμου Εκπροσώπου, γνήσιο υπογραφής ή ψηφιακή υπογραφή ή από gov.gr)

Πίνακας Β.3: Παραδοτέα ανά ενότητα εργασίας

Ενότητες Εργασίας (ΕΕ)							Παραδοτέα						
Α/Α	**Κωδικός**	**Τίτλος**	**Περιγραφή**	**Υπεύθυνος**	**Έναρξη**	**Λήξη**	**Κωδικός**	**Τίτλος**	**Περιγραφή**	**Υπεύθυνος**	**Φορείς που συμμετέχουν στο παραδοτέο**	**Έναρξη**	**Λήξη**
1	ΕΕ1												
2	ΕΕ2												

Πίνακας Β.4: Σύνθεση ομάδας έργου

Φορέας	Α/Α	Επώνυμο	Όνομα	ΑΦΜ	Υφιστάμενο ή νέο προσωπικό	Ερευνητής (Ναι / Όχι)	Τεχνικό προσωπικό (Ναι / Όχι)	Ειδικότητα	Επίπεδο σπουδών	Θέση / καθήκοντα στην πράξη	Υποβολή βιογραφικού σημειώματος για αξιολόγηση Ομάδας Έργου (Ναι / Όχι)
Δικαιούχος (επιχείρηση)	1				Υφιστάμενο						
	2				Νέο						
	3										
	4										
	5										
	6										
	7										

Κατηγορία προσωπικού	Αριθμός
Υφιστάμενοι ερευνητές δικαιούχου	
Νέοι ερευνητές δικαιούχου	
Υφιστάμενοι τεχνικοί δικαιούχου	
Νέοι τεχνικοί δικαιούχου	
Σύνολο προσωπικού δικαιούχου	
Σύνολο ερευνητών (νέοι και υφιστάμενοι) δικαιούχου	
Σύνολο τεχνικών (νέοι και υφιστάμενοι) δικαιούχου	
Σύνολο προσωπικού ομάδας έργου (νέοι και υφιστάμενοι ερευνητές και τεχνικοί) δικαιούχου	

Πίνακας Β.5: Ανάλυση προϋπολογισμού πράξης ανά κατηγορία δαπάνης

Α/Α	Κατηγορία επιλέξιμης δαπάνης		Ονοματεπώνυμο	Ερευνητής ή Τεχνικός	Υφιστάμενο ή νέο προσωπικό	Συμμετοχή σε Ενότητες Εργασίας και Παραδοτέα	Χρόνος απασχόλησης στην πράξη (σε μήνες)	Μηναίο κόστος απασχόλησης	Συνολικό κόστος
	κωδικός ΟΠΣΚΕ	περιγραφή							
[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]	[7]	[8]	[9]	[10] = [8] x [9]
1	01.08.	Ερευνητές και τεχνικοί στο βαθμό που απασχολούνται άμεσα στο έργο		Ερευνητής	Υφιστάμενο				
2				Ερευνητής	Νέο				
3				Τεχνικός	Υφιστάμενο				
4				Τεχνικός	Νέο				
Σύνολο δαπανών κατηγορίας 01.08. «Ερευνητές και τεχνικοί στο βαθμό που απασχολούνται άμεσα στο έργο»									

Προσοχή: Προσωπικό (ερευνητές και τεχνικοί) που συμμετέχουν στην υλοποίηση της πράξης από τον οργανισμό έρευνας και διάδοσης γνώσης (υπεργολάβου) δεν συμπεριλαμβάνονται στον ανωτέρω πίνακα καθώς δεν θεωρούνται προσωπικό του Δικαιούχου (άρθρο 15, παρ. 5 της ΥΑΕΚΕΔ) και οι δαπάνες τους πρέπει να περιληφθούν στην κατηγορία 04.02. «Δαπάνες για ανάθεση έρευνας επί συμβάσει σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα» (βλ. αναλυτικά **Κεφάλαιο 8.2: Ανάλυση ανά κατηγορία δαπάνης** πρόσκλησης).

Α/Α	Κατηγορία επιλέξιμης δαπάνης		Περιγραφή και συνοπτικά τεχνικά χαρακτηριστικά	Τεκμηρίωση της σύνδεσης με το αντικείμενο της πράξης	Έτος κτήσης	Κόστος κτήσης (€)	Χρόνος χρήσης στην πράξη (σε μήνες)	Δαπάνη απόσβεσης επιλέξιμης στην πράξη (€)
	κωδικός ΟΠΣΚΕ	περιγραφή						
[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[5]	[5]	[7]	[8]
1	02.03.	Δαπάνες για αγορά οργάνων και εξοπλισμού, στον βαθμό και για όσο χρόνο χρησιμοποιούνται για το έργο (αποσβέσεις)						
2								
3								
4								
Σύνολο δαπανών κατηγορίας 02.03. «Δαπάνες για αγορά οργάνων και εξοπλισμού, στον βαθμό και για όσο χρόνο χρησιμοποιούνται για το έργο (αποσβέσεις)»								

Σημειώνεται ότι κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης υποβάλλονται υποχρεωτικά δύο (2) προσφορές, από δύο ανεξάρτητους μεταξύ τους προμηθευτές, για κάθε δαπάνη της κατηγορίας 02.03 «Δαπάνες για αγορά οργάνων και εξοπλισμού, στον βαθμό και για όσο χρόνο χρησιμοποιούνται για το έργο (αποσβέσεις)». καθαρής αξίας άνω των 20.000€, διαφορετικά η εν λόγω δαπάνη θα περικόπτεται. Σε περίπτωση μη δυνατότητας προσκόμισης δεύτερης προσφοράς (π.χ ειδικές κατασκευές κ.λ.π) προσκομίζεται μία με σχετική αιτιολόγηση.

Α/Α	Κατηγορία επιλέξιμης δαπάνης		Οργανισμός έρευνας και διάδοσης γνώσης στον οποίο προγραμματίζεται να ανατεθεί η έρευνα επί συμβάσει (σε συμφωνία με τα αναφερόμενα στον Πίνακα Β.2)	Τεκμηρίωση της ανάγκης ανάθεσης της έρευνας επί συμβάσει	Περιγραφή του αντικειμένου που προγραμματίζεται να υλοποιηθεί στο πλαίσιο της έρευνας επί συμβάσει	Συνολικό κόστος	Αιτιολόγηση της ρεαλιστικότητας του κόστους ανάθεσης της έρευνας επί συμβάσει
	κωδικός ΟΠΣΚΕ	περιγραφή					
[1]	[2]	[3]	[4]	[4]	[5]	[5]	[7]
	04.02.	Δαπάνες για ανάθεση έρευνας επί συμβάσει σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα					
Σύνολο δαπανών κατηγορίας 04.02. «Δαπάνες για ανάθεση έρευνας επί συμβάσει σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα»							

Προτείνεται, για την αιτιολόγηση της ρεαλιστικότητας του κόστους ανάθεσης της έρευνα επί συμβάσει η χρήση του υποδείγματος του πίνακα Β.5 λαμβάνοντας υπόψη αντίστοιχο μικτό μοναδιαίο κόστος ανθρωπομήνα ερευνητή 4.000 € και τεχνικού 2.000 €.

Πίνακας Β.6: Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης

Α/Α	Κωδικός Ενότητα Εργασίας (σε συμφωνία με τα αναφερόμενα στον Πίνακα Β.3)	Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης (Διάρκεια σε μήνες)																																			Πιθανοί κίνδυνοι και τρόποι αντιμετώπισης
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	
1	ΕΕ1																																					
2	ΕΕ2																																					
3	ΕΕ3																																					
4	ΕΕ4																																					
5	ΕΕ5…																																					

Παράρτημα 3
Απαιτούμενα δικαιολογητικά κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης

Α/Α	ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ
1.	I Τυποποιημένο έντυπο ΟΠΣΚΕ (Τμήμα Α) του **Παραρτήματος 2**. Αρκεί μόνο η οριστικοποίησή του στην ηλεκτρονική υποβολή του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΟΠΣΚΕ). Δεν επισυνάπτεται κάποιο αρχείο, το έντυπο παράγεται αυτόματα από το (ΟΠΣΚΕ) (https://.opske.gr/), στο οποίο υποβάλλεται η αίτησης χρηματοδότησης. II Αναλυτική περιγραφή προτεινόμενης πράξης (Τμήμα Β) του **Παραρτήματος 2.** Το Τμήμα Β της πρότασης είναι η τεχνική περιγραφή του προτεινόμενου έργου και περιλαμβάνει τρεις ενότητες που η καθεμία αντιστοιχεί σε ένα κριτήριο αξιολόγησης. Για την σύνταξη του θα πρέπει να ακολουθηθούν οι υποδείξεις που δίνονται στη συνέχεια και να γίνει χρήση του υποδείγματος. Το Μέρος Β πρέπει να μεταφορτωθεί στο ΟΠΣΚΕ ως έγγραφο σε μορφή μη επεξεργάσιμη (π.χ. pdf) και το μέγεθός του δεν θα πρέπει να ξεπερνά το όριο των 10 ΜΒ. **(Κωδικός ΟΠΣΚΕ 03.07 Τεχνική Περιγραφή του Προτεινόμενου Έργου)**
2.	Υπεύθυνες δηλώσεις, με γνήσιο υπογραφής ή ψηφιακή υπογραφή ή μέσω http://www.gov.gr, από το νόμιμο εκπρόσωπο του δικαιούχου σύμφωνα με τα υποδείγματα κειμένων του **Παραρτήματος 7** και ειδικότερα: - **Υπόδειγμα Α: Γενικά Στοιχεία** με γνήσιο υπογραφής ή ψηφιακή υπογραφή ή μέσω http://www.gov.gr **(Κωδικός ΟΠΣΚΕ 09.02)** - **Μόνο για τις ΜμΕ Υπόδειγμα Β: Στοιχεία σχετικά με την ιδιότητα ΜΜΕ (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 09.02)** Σε περίπτωση που η εκπροσώπηση ασκείται από κοινού από δύο ή περισσότερα πρόσωπα και όχι χωριστά η δήλωση υποβάλλεται από όλους όσους έχουν την ιδιότητα.
3.	**Δικαιολογητικά νόμιμης υπόστασης (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 02.02):** **Για Α.Ε.:** - Ισχύον Κωδικοποιημένο Καταστατικό δημοσιευμένο στο ΓΕΜΗ **(Κωδικός ΟΠΣΚΕ 02.02)** - Συγκρότηση ΔΣ & Ορισμός Νομίμου Εκπροσώπου δημοσιευμένα στο ΓΕΜΗ **(Κωδικός ΟΠΣΚΕ 02.07)**. - Απόφαση Γενικής Συνέλευσης ή Μετοχολόγιο από την οποία προκύπτει η ισχύουσα μετοχική σύνθεση **(Κωδικός ΟΠΣΚΕ 02.04)**. - **Για Ε.Π.Ε., Ι.Κ.Ε.:** - Ισχύον Κωδικοποιημένο Καταστατικό δημοσιευμένο στο ΓΕΜΗ **(Κωδικός ΟΠΣΚΕ 02.02)** - Πράξη εκπροσώπησης δημοσιευμένη στο ΓΕΜΗ σε περίπτωση που η εκπροσώπηση δεν προκύπτει από το ανωτέρω Καταστατικό. **(Κωδικός ΟΠΣΚΕ 02.05)** **Για Ο.Ε., Ε.Ε.:** - Πλέον πρόσφατο καταστατικό επικυρωμένο από την αρμόδια Υπηρεσία (Πρωτοδικείο ή ΓΕΜΗ), στο οποίο θα αποτυπώνεται η Διαχείριση-Εκπροσώπηση **(Κωδικός ΟΠΣΚΕ 02.02)** - Εταιρική σύνθεση (εφόσον δεν αναφέρεται στο πρόσφατο καταστατικό της επιχείρησης, αποτύπωση της εταιρικής σύνθεσης μέσω της ιστοσελίδας gsis.gr) **(Κωδικός ΟΠΣΚΕ 02.04)**. Σημειώνεται ότι στα ανωτέρω αντίγραφα που θα υποβληθούν θα πρέπει να είναι εμφανή τα στοιχεία κατάθεσης – σφραγίδα ή ηλεκτρονική σήμανση αρμόδιας υπηρεσίας.
4.	**Άδεια λειτουργίας σε ισχύ για τις ενισχυόμενες δραστηριότητες** ή αίτηση για έκδοση/ανανέωση άδειας λειτουργίας ή βεβαίωση της αρμόδιας υπηρεσίας περί συνδρομής νόμιμων προϋποθέσεων λειτουργίας ή γνωστοποίηση έναρξης λειτουργίας ή έγγραφο απαλλαγής άδειας λειτουργίας. Σε περίπτωση που, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, δεν απαιτείται άδεια λειτουργίας, Υπεύθυνη Δήλωση του Νόμιμου Εκπροσώπου (με γνήσιο υπογραφής ή ψηφιακή υπογραφή ή μέσω http://www.gov.gr) ότι δεν απαιτείται άδεια λειτουργίας με σχετική τεκμηρίωση **(Κωδικός ΟΠΣΚΕ 01.01)**.
5.	Στις περιπτώσεις συνδεδεμένων ή/και συνεργαζόμενων επιχειρήσεων σύμφωνα τον ορισμό των ΜΜΕ του Παραρτήματος Ι του Κανονισμού (ΕΚ) 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014, θα προσκομίζονται για τις δύο (2) τελευταίες κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις που προηγούνται του έτους υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης τα εξής **(Κωδικός ΟΠΣΚΕ 01.03)**: 1. Απαιτούμενα δικαιολογητικά σχετικά με την εταιρική/μετοχική σύνθεση, νόμιμη εκπροσώπηση και διαχείριση ανάλογα με τη νομική μορφή της επιχείρησης (βλ. σημείο α/α 4) 2. Έντυπο Ε3 με αριθμό δήλωσης (ηλεκτρονική υποβολή). 3. Ισολογισμοί – αποτελέσματα χρήσης νομίμως δημοσιευμένοι στο Γ.Ε.ΜΗ (για επιχειρήσεις με τήρηση διπλογραφικών βιβλίων) ή Ισολογισμός πολύ μικρών οντοτήτων (Υπόδειγμα Β5) του Ν.4308/2014 (για επιχειρήσεις με τήρηση απλογραφικών βιβλίων). 4. Έντυπα δήλωσης φορολογίας εισοδήματος (Ν) με αριθμό δήλωσης (ηλεκτρονική υποβολή) (για επιχειρήσεις με τήρηση απλογραφικών βιβλίων και μη υποχρέωσης σύνταξης Υποδείγματος Ισολογισμού Β5). 5. Καταστάσεις Επιθεώρησης Εργασίας (πίνακας προσωπικού) Ε4 (συμπεριλαμβανομένων τυχόν τροποποιήσεων αυτών) 6. Αποδεικτικό Υποβολής δήλωσης Αποδοχών & Συντάξεων μαζί με συγκεντρωτική Κατάσταση τέλους έτους στην οποία θα αποτυπώνεται αναλυτικά ο κάθε εργαζόμενος με τον αριθμό των ημερών που απασχολήθηκε. Εφόσον τα στοιχεία (ΕΜΕ, Κύκλος Εργασιών, Σύνολο ισολογισμού) της προηγούμενης διαχειριστικής χρήσης επιφέρουν αλλαγή της ιδιότητας της αιτούσας επιχείρησης (πολύ μικρή, μικρή, μεσαία ή μεγάλη επιχείρηση), επισυνάπτονται τα ανωτέρω δικαιολογητικά των δύο (2) τελευταίων διαχειριστικών χρήσεων. Τα δικαιολογητικά με α/α 5.2, 5.3, 5.4,5.5 και 5.6 για τις τυχόν συνδεδεμένες ή/και συνεργαζόμενες επιχειρήσεις θα πρέπει να υποβάλλονται, για την ίδια ημερολογιακά και χρονολογικά περίοδο/χρήση και με την ίδια καταληκτική ημερομηνία με τα υποβληθέντα επίσημα φορολογικά έντυπα της αιτούσας προς χρηματοδότησης επιχείρησης. Σημειώνεται ότι για τις περιπτώσεις συνδεδεμένων/συνεργαζόμενων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται εκτός Ελλάδας θα υποβάλλονται τα αντίστοιχα ως ανωτέρω για την ίδια ημερολογιακά και χρονολογικά περίοδο/χρήση και με την ίδια καταληκτική ημερομηνία ισοδύναμα δικαιολογητικά/έγγραφα που ισχύουν στην εκάστοτε χώρα δραστηριότητας.
6.	**Ενιαίο πιστοποιητικό δικαστικής φερεγγυότητας** έκδοσης τελευταίου διμήνου πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης **για την αιτούσα καθώς και για τις υπόλοιπες επιχειρήσεις με τις οποίες συναποτελούν όμιλο, εφόσον υφίστανται**. Ως όμιλος λογίζονται οι επιχειρήσεις που είναι συνδεδεμένες ή συνεργαζόμενες με την υπό εξέταση επιχείρηση (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 08.04).
7.	**Αποδεικτικό Καταχώρισης στο Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων και σχετική εκτύπωση των στοιχείων και πληροφοριών από το εν λόγω Μητρώο, στην οποία δηλώνονται τα στοιχεία των πραγματικών δικαιούχων του δικαιούχου** του άρθρου 20 του ν4557/2018 (Α' 139), για όσες επιχειρήσεις υπάρχει σχετική απαίτηση **(Κωδικός ΟΠΣΚΕ 02.06)**.
8.	**Οικονομικά στοιχεία, ανάλογα με την κατηγορία βιβλίων:** Α. Επιχειρήσεις με τήρηση απλογραφικών βιβλίων:

Α/Α	ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ
	Έντυπα δήλωσης φορολογίας εισοδήματος (Ν) και (Ε3) με αριθμό δήλωσης (ηλεκτρονική υποβολή) για τις δύο τελευταίες κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις 2024, 2025. Σε περίπτωση που από τα στοιχεία των ετών 2024 και 2025 (ΕΜΕ, Κύκλος Εργασιών, Σύνολο ισολογισμού) επέρχεται αλλαγή της ιδιότητας ΜΜΕ της αιτούσας επιχείρησης (βλ. Παράρτημα 5: Ορισμός ΜΜΕ) επισυνάπτονται τα ως άνω δικαιολογητικό και για το έτος 2023 (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 07.01). Β. Επιχειρήσεις με τήρηση διπλογραφικών βιβλίων: **Ισολογισμοί-αποτελέσματα χρήσης για τα έτη 2024 και 2025 δημοσιευμένοι στο Γ.Ε.ΜΗ.** Σε περίπτωση που από τα στοιχεία των ετών 2024 και 2025 (ΕΜΕ, Κύκλος Εργασιών, Σύνολο ισολογισμού) επέρχεται αλλαγή της ιδιότητας ΜΜΕ της αιτούσας επιχείρησης (βλ. Παράρτημα 5: Ορισμός ΜΜΕ) επισυνάπτεται το ως άνω δικαιολογητικό και για το έτος 2023 (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 07.01)
9.	Αποδεικτικά Κατοχής Πατέντας από το δικαιούχο (επιχείρηση) σε περίπτωση που υφίσταται: Δίπλωμα Ευρεσιτεχνίας: Αντίγραφα Ευρωπαϊκού Διπλώματος ή Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας εντός της τελευταίας πενταετίας, ή Αντίγραφα Διεθνούς Διπλώματος ή Διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας με βάση τη Συνθήκη Διεθνούς Συνεργασίας (Patent Cooperation Treaty) – PCT εντός της τελευταίας πενταετίας **(Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.08)**.
10.	Δύο (2) προσφορές, από δύο ανεξάρτητους μεταξύ τους προμηθευτές, για κάθε δαπάνη της κατηγορίας 02.03 «Δαπάνες για αγορά οργάνων και εξοπλισμού, στον βαθμό και για όσο χρόνο χρησιμοποιούνται για το έργο (αποσβέσεις)», καθαρής αξίας άνω των 20.000€, διαφορετικά η εν λόγω δαπάνη θα περικόπτεται. Σε περίπτωση μη δυνατότητας προσκόμισης δεύτερης προσφοράς (π.χ ειδικές κατασκευές κ.λ.π) προσκομίζεται μία με σχετική αιτιολόγηση **(Κωδικός ΟΠΣΚΕ 01.09)**.
11.	Βιογραφικά σημειώματα μελών ομάδας έργου όπως αναφέρονται στον Πίνακα Β.4 **(Κωδικός ΟΠΣΚΕ 03.10)**
12.	Σε περίπτωση υπεργολαβίας με οργανισμούς έρευνας και διάδοσης γνώσης: Προσύμφωνο υπεργολαβίας με τους όρους συνεργασίας, το αντικείμενο και την ομάδα απασχόλησης **(Κωδικός ΟΠΣΚΕ 01.14)**

Επισημάνσεις:

Ο ηλεκτρονικός φάκελος υποψηφιότητας πρέπει να περιλαμβάνει–κατά περίπτωση–όλα τα απαιτούμενα ως ανωτέρω δικαιολογητικά του Παραρτήματος 3: Απαιτούμενα δικαιολογητικά κατά την υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης σε μη επεξεργάσιμη μορφή (π.χ. αρχείο τύπου pdf). Ο ΕΦΕΠΑΕ διατηρεί το δικαίωμα να ζητήσει οποιοδήποτε άλλο δικαιολογητικό στοιχείο προκειμένουνα διασταυρωθεί η ακρίβεια των δηλωθέντων.

Παράρτημα 4
Προϋποθέσεις (STEP και Τυπικές) συμμετοχής και κριτήρια αξιολόγησης

Προϋποθέσεις βάσει της Στρατηγικής Τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP)

S. ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ STEP				
Α/Α	**ΚΡΙΤΗΡΙΟ**	**ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ**	**ΑΠΑΝΤΗΣΗ (ΝΑΙ/ΟΧΙ**	**ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ**
S.1	**Τεκμηρίωση της συμβολής της προτεινόμενης πράξης στους <u>στόχους</u> της πολιτικής STEP** **(STEP Objectives)**	Τεκμηριώνεται με βάση τα αναφερόμενα στο Υπόδειγμα Τμήμα Β: Αναλυτική περιγραφή προτεινόμενης πράξης του Παραρτήματος 2: Έντυπο ηλεκτρονικής υποβολής αίτησης χρηματοδότησης η συμβολή της προτεινόμενης πράξης στη: ▪ στήριξη της ανάπτυξης ή της παραγωγής κρίσιμων τεχνολογιών στην Ευρωπαϊκή Ένωση (S.1.1) **ή** ▪ διασφάλιση και ενίσχυση των αντίστοιχων αλυσίδων αξίας (S.1.2)		
S.2	**Τεκμηρίωση της ένταξης της προτεινόμενης πράξης σε προτεραιότητα <u>τομέων</u> της πολιτικής STEP** **(STEP Sectors)**	Τεκμηριώνεται με βάση τα αναφερόμενα στο Υπόδειγμα Τμήμα Β: Αναλυτική περιγραφή προτεινόμενης πράξης του Παραρτήματος 2: Έντυπο ηλεκτρονικής υποβολής αίτησης χρηματοδότησης ότι το αντικείμενο του προτεινόμενου επενδυτικού σχεδίου έρευνας-καινοτομίας (πράξη) εντάσσεται σε προτεραιότητα της στρατηγικής Τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP) όπως αναφέρονται στο **Παράρτημα 1: Προτεραιότητες τομέων στρατηγικής τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP)** της πρόσκλησης.		
S.3	**Τεκμηρίωση της κάλυψης της προτεινόμενης πράξης των <u>προϋποθέσεων</u> της πολιτικής STEP** **(STEP Conditions)**	Τεκμηριώνεται με βάση τα αναφερόμενα στο Υπόδειγμα Τμήμα Β: Αναλυτική περιγραφή προτεινόμενης πράξης του Παραρτήματος 2: Έντυπο ηλεκτρονικής υποβολής αίτησης χρηματοδότησης ότι η προτεινόμενη πράξη: ▪ εισάγει στην εσωτερική αγορά ένα καινοτόμο, αναδυόμενο στοιχείο αιχμής με σημαντικό οικονομικό δυναμικό (S.3.1) **ή** ▪ συμβάλλει στη μείωση ή την πρόληψη στρατηγικών εξαρτήσεων της Ένωσης (S.3.2)		
Συνολικό Αποτέλεσμα		**ΝΑΙ: Η πράξη προωθείται για αξιολόγηση στο επόμενο στάδιο των κριτηρίων τυπικών προϋποθέσεων συμμετοχής και βαθμολογούμενων κριτηρίων).**		
		ΟΧΙ : Η πράξη αξιολογείται αρνητικά στα κριτήρια της κατηγόριας S(STEP). **Ανεξαρτήτως του αρνητικού πορίσματος προωθείται για αξιολόγηση στο επόμενο στάδιο των κριτηρίων (τυπικών προϋποθέσεων συμμετοχής και βαθμολογούμενων κριτηρίων).**		

Τυπικές προϋποθέσεις συμμετοχής και κριτήρια αξιολόγησης

Α. ΤΥΠΙΚΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ				
Α/Α	**ΚΡΙΤΗΡΙΟ**	**ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ**	**ΑΠΑΝΤΗΣΗ (ΝΑΙ/ΟΧΙ/ΔΕΝ ΑΦΟΡΑ)**	**ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ**
1.	**Πληρότητα αίτησης χρηματοδότησης**	Εξετάζεται εάν κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης ακολουθήθηκε η προβλεπόμενη διαδικασία, η αίτηση χρηματοδότησης ήταν εμπρόθεσμη, έχουν επισυναφθεί όλα τα συνοδευτικά έγγραφα σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην πρόσκληση, **Παράρτημα 3: Απαιτούμενα δικαιολογητικά κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότηση**, τα τυποποιημένα έντυπα είναι συμπληρωμένα και το περιεχόμενό των Υπευθύνων Δηλώσεων είναι σύμφωνο με το περιεχόμενο των υποδειγμάτων του **Παραρτήματος 7: Υποδείγματα υπευθύνων δηλώσεων** της πρόσκλησης. Εξετάζεται επίσης η ορθή συμπλήρωση της **Ενότητας 5.5: Δείκτες Εκροών και Αποτελέσματος του τυποποιημένου εντύπου ΟΠΣΚΕ (Τμήμα Α) του Παραρτήματος 2: Έντυπο ηλεκτρονικής υποβολής αίτησης χρηματοδότησης και τεχνική περιγραφή προτεινόμενου έργου**		
2. Επιλεξιμότητα αίτησης χρηματοδότησης	**2.1 Δικαιούχος που εμπίπτει στην πρόσκληση**	Εξετάζεται εάν ο δικαιούχος πληροί τα αναφερόμενα στο **Κεφάλαιο 6: Δικαιούχοι-Όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής** της πρόσκλησης. Ειδικότερα, εξετάζεται ότι: ▪ Είναι υφιστάμενη μικρή ή πολύ μικρή, μεσαία ή μεγάλη επιχείρηση. ▪ Έχει τουλάχιστον δύο (2) πλήρεις κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις. ▪ Έχει υποβάλλει μία και μοναδική αίτηση χρηματοδότησης στη Δράση. ▪ Το ύψος του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού της πράξης δεν υπερβαίνει τον μεγαλύτερο κύκλο εργασιών που επετεύχθη σε μια από τις πλήρεις κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις πριν την ημερομηνία προκήρυξης της πρόσκλησης (2024 ή 2025), με ανώτατο όριο το ποσό του **2.000.000€** και κατώτατο τις **500.000€**. ▪ Λειτουργεί νόμιμα ▪ Λειτουργεί αποκλειστικά με μία από τις επιλέξιμες μορφές επιχειρήσεων εταιρικού/εμπορικού χαρακτήρα. ▪ Τηρεί απογραφικά ή διπλογραφικά βιβλία του ν.4308/2014 όπως ισχύει. ▪ Έχει εγγραφεί στο Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων του άρθρου 20 του ν. 4557/2018 (Α΄ 139) όπως ισχύει πριν την ημερομηνία υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης. ▪ Δεν βρίσκεται υπό πτώχευση, εκκαθάριση ή αναγκαστική διαχείριση και δεν έχουν καταθέσει αίτηση εξυγίανσης οι πιστωτές της επιχείρησης. ▪ Δεν εκκρεμεί σε βάρος τους ανάκτηση κρατικής ενίσχυσης έπειτα από απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με την οποία μια ενίσχυση κηρύσσεται παράνομη και ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά. ▪ Η ενιαία επιχείρηση δεν είναι προβληματική. ▪ Δεν έχει γίνει έναρξη εργασιών για την πράξη πριν την ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης.		
	2.2 Επιλεξιμότητα δαπανών	Εξετάζεται εάν η πράξη πληροί τα αναφερόμενα στο **Κεφάλαιο 8: Επιλέξιμες δαπάνες** της πρόσκλησης. Ειδικότερα, εξετάζεται ότι: ▪ Ο **Πίνακας και Κατηγορίες Δαπανών στην Ενότητα 7 του τυποποιημένου εντύπου ΟΠΣΚΕ (Τμήμα Α) του Παραρτήματος 2: Έντυπο ηλεκτρονικής υποβολής αίτησης χρηματοδότησης και τεχνική περιγραφή προτεινόμενου έργου** έχουν συμπληρωθεί σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο **Κεφάλαιο 8.1: Κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών** της πρόσκλησης.		

Α. ΤΥΠΙΚΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ				
Α/Α	**ΚΡΙΤΗΡΙΟ**	**ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ**	**ΑΠΑΝΤΗΣΗ (ΝΑΙ/ΟΧΙ/ΔΕΝ ΑΦΟΡΑ)**	**ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ**
	2.3 Προϋπολογισμός και Διάρκεια πράξεων	Εξετάζεται εάν η πράξη πληροί τα αναφερόμενα στο **Κεφάλαιο 8.2: Ανάλυση Κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών** και στο **Κεφάλαιο 8.3: Γενικές επισημάνσεις και πρόσθετες διευκρινίσεις για όλες τις κατηγορίες δαπανών** της πρόσκλησης. Ειδικότερα, εξετάζεται ότι: ▪ Ο επιχορηγούμενος προϋπολογισμός της πράξης όπως αποτυπώνεται στην **Ενότητα 5.3: Αναλυτικός Πίνακας Δαπανών και στην Ενότητα 5.4: Χρηματοδοτικό Σχήμα (Σύνολο Αίτησης) του τυποποιημένου εντύπου ΟΠΣΚΕ (Τμήμα Α) του Παραρτήματος 2: Έντυπο ηλεκτρονικής υποβολής αίτησης χρηματοδότησης και τεχνική περιγραφή προτεινόμενου έργου**, κυμαίνεται μεταξύ του ανώτερου και κατώτερου ορίου, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο **Κεφάλαιο 9: Προϋπολογισμός και διάρκεια υλοποίησης πράξεων** της πρόσκλησης ▪ Η διάρκεια της πράξης είναι έως 36 μήνες.		
	2.4 Ποσοστό ενίσχυσης -Χρηματοδοτικό σχήμα	Εξετάζεται εάν η πράξη πληροί τα αναφερόμενα στο **Κεφάλαιο 9: Προϋπολογισμός και διάρκεια υλοποίησης πράξεων** της πρόσκλησης. Ειδικότερα, εξετάζεται ότι: ▪ Το ποσοστό ενίσχυσης της πράξης όπως προκύπτει **στην Ενότητα 5.4: Χρηματοδοτικό Σχήμα (Σύνολο Αίτησης)** του Εντύπου Ι του **Παραρτήματος 2: Έντυπο ηλεκτρονικής υποβολής αίτησης χρηματοδότησης και τεχνική περιγραφή προτεινόμενου έργου** είναι σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο **Κεφάλαιο 10: Καθεστώτα ενίσχυσης** της πρόσκλησης.		
	2.5 Συμβατότητα με θεσμικό πλαίσιο χορήγησης κρατικών ενισχύσεων	Εξετάζεται εάν πληρείται, το σύνολο των προϋποθέσεων του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 (ΓΑΚ)		
Συνολικό Αποτέλεσμα		**ΝΑΙ: Η πράξη προωθείται για αξιολόγηση στο επόμενο στάδιο των βαθμολογικών κριτηρίων.**		
		ΟΧΙ : Η πράξη αξιολογείται αρνητικά στα κριτήρια της κατηγόριας Α. Ανεξαρτήτως του αρνητικού πορίσματος προωθείται για αξιολόγηση στο επόμενο στάδιο των βαθμολογικών κριτηρίων.		

Αξιολόγηση αίτησης χρηματοδότησης ανά ομάδα κριτηρίων

Β. ΒΑΘΜΟΛΟΓΟΥΜΕΝΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Κριτήριο	Εξειδίκευση κριτηρίου		Βαθμός	Τεκμηρίωση βαθμού	Συντελεστής στάθμισης	Βαθμολογία
[1]	[2]		[3]	[4]	[5]	[6] = [3] x [5]
Β.1 Επιστημονική και τεχνική αρτιότητα (Excellence)	Αξιολογούνται τα εξής: ▪ Σαφήνεια και συνάφεια των στόχων της πράξης, σε ποιο βαθμό η πράξη είναι φιλόδοξη. ▪ Αξιοπιστία και καταλληλότητα της προτεινόμενης ερευνητικής προσέγγισης, ορθότητα των επιστημονικών αρχών και διεπιστημονικότητα. Ειδικότερα περιλαμβάνεται, στο υπόδειγμα Τμήμα Β: Αναλυτική περιγραφή προτεινόμενης πράξης του Παραρτήματος 2: Έντυπο ηλεκτρονικής υποβολής αίτησης χρηματοδότησης και τεχνική περιγραφή προτεινόμενου έργου, η ανάπτυξη των κάτωθι επιμέρους ενοτήτων: Β.1.1 Στόχοι και φιλοδοξίες Β.1.2 Επιπλέον σημαντικές παράμετροι Β.3.1 Σχέδιο εργασίας και πόροι	0, 1, 2, 3, 4 ή 5			30%	
Β.2 Αποτελέσματα και Επιπτώσεις (Impact)	Αξιολογούνται τα εξής: ▪ Αξιοπιστία των ερευνητικών οδών και των προσεγγίσεων ώστε να επιτευχθούν τα αναμενόμενα αποτελέσματα και οι επιπτώσεις της προτεινόμενης πράξης στους συμμετέχοντες (π.χ. επιχείρηση, οργανισμό έρευνας και διάδοσης γνώσης). ▪ Καταλληλότητα και ποιότητα των μέτρων για τη μεγιστοποίηση των αναμενόμενων αποτελεσμάτων και επιπτώσεων, όπως αυτά ορίζονται στο σχέδιο Διάδοσης, Αξιοποίησης και Επικοινωνίας των αποτελεσμάτων της πράξης (ενότητα Β2.2). Ειδικότερα περιλαμβάνεται, στο υπόδειγμα Τμήμα Β: Αναλυτική περιγραφή προτεινόμενης πράξης του Παραρτήματος 2: Έντυπο ηλεκτρονικής υποβολής αίτησης χρηματοδότησης και τεχνική περιγραφή προτεινόμενου έργου, η ανάπτυξη των κάτωθι επιμέρους ενοτήτων: Β.2.1 Μέτρα και προσεγγίσεις για την επίτευξη των αναμενόμενων αποτελεσμάτων και επιπτώσεων Β.2.2 Μέτρα για την μεγιστοποίηση των αποτελεσμάτων του έργου - Διάδοση, Αξιοποίηση και Επικοινωνία Β.2.3 Σύνοψη	0, 1, 2, 3, 4 ή 5			40%	

Κριτήριο	Εξειδίκευση κριτηρίου		Βαθμός	Τεκμηρίωση βαθμού	Συντελεστής στάθμισης	Βαθμολογία
[1]	[2]		[3]	[4]	[5]	[6] = [3] x [5]
Β.3 Ποιότητα και αποτελεσματικότητα της υλοποίησης (Quality and efficiency of the implementation)	Αξιολογούνται τα εξής: ▪ Ποιότητα, συνεκτικότητα και αποτελεσματικότητα του σχεδίου υλοποίησης (work plan), εκτίμηση κινδύνων, καταλληλόλητα της ανθρωπο-προσπάθειας που κατανέμεται στις ενότητες εργασίας (work packages) και της διαχείρισης των πόρων της πράξης συνολικά (οικονομικών και ανθρώπινου δυναμικού). ▪ Ικανότητα, επιστημονική και τεχνική επάρκεια, και ο ρόλος του κάθε συμμετέχοντα καθώς και ο βαθμός στον οποίο η ομάδα έργου στο σύνολό της, διαθέτει την απαραίτητη τεχνογνωσία και εμπειρία για την εκτέλεση της πράξης Ειδικότερα περιλαμβάνεται, στο υπόδειγμα Τμήμα Β: Αναλυτική περιγραφή προτεινόμενης πράξης του Παραρτήματος 2: Έντυπο ηλεκτρονικής υποβολής αίτησης χρηματοδότησης και τεχνική περιγραφή προτεινόμενου έργου, η ανάπτυξη των κάτωθι επιμέρους ενοτήτων: Β.3.1 Σχέδιο εργασίας και πόροι Β.3.2 Ικανότητα συμμετεχόντων στην πράξη	0, 1, 2, 3, 4 ή 5			30%	
ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ: Για θετική αξιολόγηση, η πράξη πρέπει να έχει λάβει συνολική βαθμολογία μεγαλύτερη ή ίση από 3,00.				**Συνολική βαθμολογία:**		

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

Α/Α	Ομάδα Κριτηρίων	Βαθμός / Τιμή
[1]	[2]	[3]
S	Προϋποθέσεις βάσει της Στρατηγικής Τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP)	ΝΑΙ / ΟΧΙ
A	Τυπικές προϋποθέσεις συμμετοχής	ΝΑΙ / ΟΧΙ
Β.1	Επιστημονική και τεχνική αρτιότητα (Excellence)	
Β.2	Αποτελέσματα και Επιπτώσεις (Impact)	
Β.3	Ποιότητα και αποτελεσματικότητα της υλοποίησης (Quality and efficiency of the implementation)	
ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΗ ΓΙΑ ΘΕΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Η πράξη πρέπει να έχει λάβει «ΝΑΙ» σε όλες τις «Προϋποθέσεις (STEP και Τυπικές) συμμετοχής» και συνολική βαθμολογία μεγαλύτερη ή ίση από 3. Σημειώνεται ότι κατά την αξιολόγηση της πράξης δύναται να γίνουν τεκμηριωμένες τροποποιήσεις του προϋπολογισμού.		
Τεκμηριώνεται ότι ο βαθμός τεχνολογικής ωριμότητας (Technology Readiness Level - TRL) της προτεινόμενης πράξης κυμαίνεται από το επίπεδο 4 έως το επίπεδο 7.		ΝΑΙ / ΟΧΙ
Η προτεινόμενη πράξη αφορά σε Α) Βιομηχανική έρευνα ή Β) Πειραματική ανάπτυξη		Βιομηχανική έρευνα / Πειρατική ανάπτυξη
Τεκμηριώνεται, από τα αναφερόμενα στις ενότητες Β.2.2 και Β.3.1 του υποδείγματος Τμήμα Β: Αναλυτική περιγραφή προτεινόμενης πράξης του Παραρτήματος 2: Έντυπο ηλεκτρονικής υποβολής αίτησης χρηματοδότησης και τεχνική περιγραφή προτεινόμενου έργου η προσαυξημένη ένταση ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο Κεφάλαιο 11: Χρηματοδοτικό σχήμα της πρόσκλησης «Η προσαυξημένη ένταση ενίσχυσης για τη βιομηχανική έρευνα και την πειραματική ανάπτυξη ισχύει, εάν τα αποτελέσματα του έργου διαδίδονται ευρέως μέσω συνεδρίων, δημοσιεύσεων, αποθετηρίων ελεύθερης πρόσβασης ή μέσω δωρεάν λογισμικού ή λογισμικού ανοικτής πηγής».		ΝΑΙ / ΟΧΙ
	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	**ΥΠΟΓΡΑΦΗ**
1		
2		
3		

Τι σημαίνει κάθε βαθμός:

0: Η Αίτηση Χρηματοδότησης αδυνατεί παντελώς να αξιολογηθεί σύμφωνα με το κριτήριο αυτό ή τα απαιτούμενα για το κριτήριο στοιχεία δεν υπάρχουν ή είναι ημιτελή.

1 Ανεπαρκής: Το κριτήριο αδυνατεί να εξετασθεί επαρκώς από τα παρεχόμενα στοιχεία της Αίτησης Χρηματοδότησης ή υπάρχουν εγγενείς αδυναμίες.

2 Μέτριος: Το κριτήριο αναλύεται με γενικό τρόπο στην Αίτηση Χρηματοδότησης, αλλά υπάρχουν σοβαρές αδυναμίες.

3 Καλός: Το κριτήριο αναλύεται στην Αίτηση Χρηματοδότησης καλά, αλλά υπάρχουν ατέλειες.

4 Πολύ καλός: Το κριτήριο αναλύεται στην Αίτηση Χρηματοδότησης πολύ καλά, αλλά υπάρχει ένας μικρός αριθμός ατελειών.

5 Άριστα: Το κριτήριο αναλύεται στην Αίτηση Χρηματοδότησης με επιτυχία από κάθε άποψη και οποιεσδήποτε τυχόν ατέλειες είναι δευτερεύουσες.

Σημειώνεται ότι στο αποτέλεσμα όλων των μαθηματικών πράξεων που εκτελούνται από το ΟΠΣΚΕ προκειμένου να υπολογιστεί η βαθμολογία του κάθε επί μέρους κριτηρίου, αλλά και η συνολική βαθμολογία, πραγματοποιείται αποκοπή στο δεύτερο δεκαδικό ψηφίο.

Παράρτημα 5
Ορισμός ΜΜΕ

Άρθρο 1-Επιχείρηση

Επιχείρηση θεωρείται κάθε μονάδα, ανεξάρτητα από τη νομική της μορφή, που ασκεί οικονομική δραστηριότητα. Σε αυτές περιλαμβάνονται ειδικότερα αυταπασχολούμενα άτομα και οικογενειακές επιχειρήσεις που ασκούν βιοτεχνική ή άλλη δραστηριότητα, καθώς και προσωπικές εταιρείες ή ενώσεις προσώπων που ασκούν τακτικά μια οικονομική δραστηριότητα.

Άρθρο 2-Αριθμός απασχολουμένων και οικονομικά όρια προσδιορίζονται τις κατηγορίες επιχειρήσεων

Η κατηγορία των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων («ΜΜΕ») αποτελείται από επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζομένους και των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 50 εκατ. ευρώ και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 43 εκατ. ευρώ. Στην κατηγορία των ΜΜΕ, ως μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 50 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 10 εκατ. ευρώ. Στην κατηγορία των ΜΜΕ, ως πολύ μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 10 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 2 εκατ. ευρώ.

Άρθρο 3-Τύποι επιχειρήσεων που λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολουμένων και των χρηματικών ποσών

1. «Ανεξάρτητη επιχείρηση» είναι κάθε επιχείρηση που δεν χαρακτηρίζεται ως συνεργαζόμενη επιχείρηση κατά την έννοια της παραγράφου 2 ή ως συνδεδεμένη επιχείρηση κατά την έννοια της παραγράφου 3.

2. «Συνεργαζόμενες επιχειρήσεις» είναι όλες οι επιχειρήσεις που δεν χαρακτηρίζονται ως συνδεδεμένες κατά την έννοια της παραγράφου 3 και μεταξύ των οποίων υπάρχει η ακόλουθη σχέση: μια επιχείρηση (ανάντη επιχείρηση) κατέχει, μόνη ή από κοινού με μία ή περισσότερες συνδεδεμένες επιχειρήσεις κατά την έννοια της παραγράφου 3, το 25% ή περισσότερο του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου μιας άλλης επιχείρησης (κατάντη επιχείρησης).

   Ωστόσο, μια επιχείρηση μπορεί να χαρακτηριστεί ως ανεξάρτητη, μη έχουσα δηλαδή συνεργαζόμενες επιχειρήσεις, ακόμη και εάν το όριο του 25% καλύπτεται ή υπερκαλύπτεται, εφόσον το ποσοστό αυτό ελέγχεται από τις ακόλουθες κατηγορίες επενδυτών και υπό την προϋπόθεση ότι αυτοί δεν είναι, μεμονωμένα ή από κοινού, συνδεδεμένοι κατά την έννοια της παραγράφου 3 με την εν λόγω επιχείρηση:

   α) δημόσιες εταιρείες συμμετοχών, εταιρείες επιχειρηματικού κεφαλαίου, φυσικά πρόσωπα ή ομάδες φυσικών προσώπων που ασκούν συστηματικά δραστηριότητες σε επενδύσεις επιχειρηματικού κεφαλαίου και επενδύουν ίδια κεφάλαια σε μη εισηγμένες στο χρηματιστήριο επιχειρήσεις (business angels), εφόσον το σύνολο της επένδυσης αυτής σε μία επιχείρηση δεν υπερβαίνει τα 1.250.000 ευρώ,

   β) πανεπιστήμια ή ερευνητικά κέντρα μη κερδοσκοπικού σκοπού,

   γ) θεσμικοί επενδυτές, συμπεριλαμβανομένων των ταμείων περιφερειακής ανάπτυξης,

   δ) αυτόνομες τοπικές αρχές με ετήσιο προϋπολογισμό μικρότερο από 10 εκατ. ευρώ και με λιγότερους από 5.000 κατοίκους.

3. «Συνδεδεμένες επιχειρήσεις» είναι οι επιχειρήσεις που διατηρούν μεταξύ τους μία από τις ακόλουθες σχέσεις:

   α) μία επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων άλλης επιχείρησης,

β) μία επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης,

γ) μία επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκεί κυριαρχική επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή δυνάμει ρήτρας του καταστατικού της τελευταίας,

δ) μία επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων αυτής της επιχείρησης.

Τεκμαίρεται ότι δεν υπάρχει κυριαρχική επιρροή, εφόσον οι επενδυτές που αναφέρονται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο δεν υπεισέρχονται άμεσα ή έμμεσα στη διαχείριση της εξεταζόμενης επιχείρησης, με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων που έχουν με την ιδιότητά τους ως μετόχων ή εταίρων.

Συνδεδεμένες θεωρούνται επίσης οι επιχειρήσεις που διατηρούν μια από τις σχέσεις που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο μέσω μιας ή περισσότερων άλλων επιχειρήσεων ή μέσω οποιουδήποτε από τους επενδυτές που αναφέρονται στην παράγραφο 2.

Οι επιχειρήσεις που διατηρούν μια από τις εν λόγω σχέσεις μέσω φυσικού προσώπου ή ομάδας φυσικών προσώπων που ενεργούν από κοινού θεωρούνται επίσης συνδεδεμένες επιχειρήσεις, εφόσον ασκούν το σύνολο ή τμήμα των δραστηριοτήτων τους στην ίδια αγορά ή σε όμορες αγορές. Ως «όμορη αγορά» νοείται η αγορά προϊόντος ή υπηρεσίας που βρίσκεται αμέσως ανάντη ή κατάντη της σχετικής αγοράς.

4. Εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζονται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο, μια επιχείρηση δεν μπορεί να θεωρηθεί ΜΜΕ εάν το 25% ή περισσότερο του κεφαλαίου της ή των δικαιωμάτων ψήφου της ελέγχεται, άμεσα ή έμμεσα, από έναν ή περισσότερους δημόσιους φορείς, μεμονωμένα ή από κοινού.

5. Μία επιχείρηση μπορεί να υποβάλει δήλωση σχετικά με την ιδιότητά της ως ανεξάρτητης, συνεργαζόμενης ή συνδεδεμένης επιχείρησης, καθώς και σχετικά με τα στοιχεία που αφορούν τα αριθμητικά όρια που αναφέρονται στο άρθρο 2. Η δήλωση αυτή μπορεί να υποβληθεί ακόμη και εάν η διασπορά κεφαλαίου δεν επιτρέπει να καθοριστεί επακριβώς ποιος το κατέχει, οπότε η επιχείρηση δηλώνει υπεύθυνα ότι μπορεί εύλογα να υποθέσει ότι δεν ανήκει, κατά ποσοστό 25% ή περισσότερο, σε μια επιχείρηση ή, από κοινού, σε περισσότερες επιχειρήσεις που είναι συνδεδεμένες μεταξύ τους. Οι δηλώσεις αυτές πραγματοποιούνται με την επιφύλαξη των ελέγχων και εξακριβώσεων που προβλέπονται από τις εθνικές ή ενωσιακές διατάξεις.

Άρθρο 4-Στοιχεία για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολουμένων και των χρηματικών ποσών και περίοδος αναφοράς

1. Τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολουμένων και των χρηματικών ποσών είναι εκείνα που αφορούν την τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση και υπολογίζονται σε ετήσια βάση. Λαμβάνονται υπόψη κατά την ημερομηνία κλεισίματος των λογαριασμών. Το ύψος του κύκλου εργασιών υπολογίζεται χωρίς τον φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) και χωρίς άλλους έμμεσους φόρους.

2. Όταν, κατά την ημερομηνία κλεισίματος των λογαριασμών και σε ετήσια βάση, μια επιχείρηση βρίσκεται πάνω ή κάτω από τα όρια τα σχετικά με τον αριθμό απασχολουμένων ή τα χρηματικά όρια που αναφέρονται στο άρθρο 2, η κατάσταση αυτή έχει ως αποτέλεσμα την απόκτηση ή την απώλεια της ιδιότητας της μεσαίας, μικρής ή πολύ μικρής επιχείρησης μόνον εάν η υπέρβαση των εν λόγω ορίων επαναληφθεί επί δύο διαδοχικά οικονομικά έτη.

3. Στην περίπτωση νεοσύστατων επιχειρήσεων, οι λογαριασμοί των οποίων δεν έχουν κλείσει ακόμη, τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη πρέπει να προκύπτουν από καλόπιστες εκτιμήσεις που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους.

Άρθρο 5-Ο αριθμός απασχολουμένων

Ο αριθμός απασχολούμενων ατόμων αντιστοιχεί στον αριθμό ετήσιων μονάδων εργασίας (ΕΜΕ), δηλαδή στον αριθμό εργαζομένων πλήρους απασχόλησης που εργάστηκαν στην εξεταζόμενη επιχείρηση ή για λογαριασμό αυτής επί ολόκληρο το υπόψη έτος. Τα άτομα που δεν εργάστηκαν ολόκληρο το έτος, οι εργαζόμενοι μερικής απασχόλησης, ανεξάρτητα από τη διάρκεια, και οι εργαζόμενοι σε εποχική βάση αντιστοιχούν σε κλάσματα των ΕΜΕ. Στον αριθμό απασχολουμένων περιλαμβάνονται:

α) οι μισθωτοί,

β) τα άτομα που εργάζονται για την επιχείρηση, έχουν σχέση εξάρτησης προς αυτήν και εξομοιώνονται με μισθωτούς με βάση το εθνικό δίκαιο,

γ) οι ιδιοκτήτες επιχειρηματίες,

δ) οι εταίροι που ασκούν τακτική δραστηριότητα εντός της επιχείρησης και προσπορίζονται οικονομικά οφέλη από την επιχείρηση.

Οι μαθητευόμενοι ή οι σπουδαστές που βρίσκονται σε επαγγελματική κατάρτιση στο πλαίσιο σύμβασης μαθητείας ή επαγγελματικής κατάρτισης δεν συνυπολογίζονται στον αριθμό απασχολουμένων. Η διάρκεια των αδειών μητρότητας ή των γονικών αδειών δεν συνυπολογίζεται.

Άρθρο 6-Καθορισμός των στοιχείων της επιχείρησης

1. Στην περίπτωση ανεξάρτητης επιχείρησης, ο καθορισμός των στοιχείων, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού απασχολουμένων, πραγματοποιείται αποκλειστικά με βάση τους λογαριασμούς αυτής της επιχείρησης.

2. Στην περίπτωση επιχείρησης που συνεργάζεται ή συνδέεται με άλλες επιχειρήσεις, ο καθορισμός των στοιχείων, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού απασχολουμένων, γίνεται με βάση τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία της επιχείρησης, ή — εφόσον υπάρχουν— τους ενοποιημένους λογαριασμούς της επιχείρησης ή τους ενοποιημένους λογαριασμούς στους οποίους περιλαμβάνεται και η εξεταζόμενη επιχείρηση βάσει ενοποίησης.

Στα στοιχεία που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο προστίθενται τα στοιχεία των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνεργάζονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση, οι οποίες βρίσκονται αμέσως ανάντη ή κατάντη της εν λόγω επιχείρησης. Τα στοιχεία συγκεντρώνονται κατ' αναλογία προς το ποσοστό συμμετοχής στο κεφάλαιο ή στα δικαιώματα ψήφου (το υψηλότερο από τα δύο αυτά ποσοστά). Σε περίπτωση διασταυρωμένης συμμετοχής, λαμβάνεται υπόψη το υψηλότερο των ποσοστών αυτών.

Στα στοιχεία που αναφέρονται στο πρώτο και το δεύτερο εδάφιο προστίθεται το 100% των στοιχείων των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με την εξεταζόμενη επιχείρηση και τα οποία δεν περιλαμβάνονται ήδη στους λογαριασμούς βάσει ενοποίησης.

3. Για την εφαρμογή της παραγράφου 2, τα στοιχεία των επιχειρήσεων που συνεργάζονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία τους, ενοποιημένα εφόσον υπάρχουν. Σε αυτά προστίθεται το 100% των στοιχείων των επιχειρήσεων που συνδέονται με αυτές τις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις, εκτός εάν τα στοιχεία τους περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης.

Για την εφαρμογή επίσης της παραγράφου 2, τα στοιχεία των επιχειρήσεων που συνδέονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία τους, ενοποιημένα εφόσον υπάρχουν. Στα στοιχεία αυτά προστίθενται κατ' αναλογία τα στοιχεία των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνεργάζονται με τις συνδεδεμένες αυτές επιχειρήσεις, οι οποίες βρίσκονται αμέσως ανάντη ή κατάντη αυτών, εάν δεν περιλαμβάνονται ήδη στους ενοποιημένους λογαριασμούς σε αναλογία τουλάχιστον ισοδύναμη με το ποσοστό που ορίζεται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο.

Όταν ο αριθμός απασχολούμενων δεδομένης επιχείρησης δεν προκύπτει από τους ενοποιημένους λογαριασμούς, υπολογίζεται συγκεντρώνοντας κατ' αναλογία τα στοιχεία από τις επιχειρήσεις που συνεργάζονται με την εν λόγω επιχείρηση, και προσθέτοντας τα στοιχεία από τις επιχειρήσεις που συνδέονται μαζί της.

Παράρτημα 6
Παραδοτέα πιστοποίησης φυσικού και οικονομικού αντικειμένου και δικαιολογητικά καταβολής της ενίσχυσης

Για την επαλήθευση/πιστοποίηση των δαπανών της πράξης απαιτείται τεκμηρίωση με τα ακόλουθα παραδοτέα, τα οποία υποβάλλονται με την αίτηση επαλήθευσης/πιστοποίησης.

Γενικά παραδοτέα:

α/α	Κωδικός τύπου δικαιολογητικού ΟΠΣΚΕ	Παραδοτέο	Ενδιάμεση επαλήθευση	Τελική επαλήθευση
1.	**09.05**	**Υπεύθυνη Δήλωση περι γνήσιων αντιγράφων:** Υπεύθυνη δήλωση Ν. 1599/86 του νομίμου εκπροσώπου της επιχείρησης με το γνήσιο της υπογραφής ή με ψηφιακή υπογραφή ή από το gov.gr, στην οποία θα αναφέρεται ότι όλα τα υποβληθέντα παραστατικά και δικαιολογητικά που συνοδεύουν το αίτημα επαλήθευσης είναι ακριβή αντίγραφα των πρωτοτύπων και δεν αντιστοιχούν σε δαπάνες που έχουν χρηματοδοτηθεί από άλλο εθνικό ή κοινοτικό πρόγραμμα.	✓	✓
2.	**07.03**	**Στοιχεία Ενεργών Δραστηριοτήτων (ΚΑΔ)** Επιπλέον για τις εταιρείες:	✓	✓
	02.01	**Βεβαίωση περί μη περαιτέρω τροποποίησης του καταστατικού**		
	02.04	**Ισχύουσα εταιρική/μετοχική σύνθεση**		
	02.05	**Πιστοποιητικό εκπροσώπησης**		
	02.01	**Καταστατικό σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4384/2016 και τυχόν τροποποιήσεις**		
3.	**01.08**	**Λοιπά Απαιτούμενα Συνοδευτικά Έγγραφα** Εφόσον απαιτούνται, παραδοτέα τεκμηρίωσης τροποποιήσεων ήσσονος σημασίας των στοιχείων του τεχνικού παραρτήματος, όπως αυτές ορίστηκαν στο Κεφάλαιο 15.2 της παρούσας (π.χ. τροποποίηση καταστατικού, τροποποίηση υποβολής δήλωσης πραγματικών δικαιούχων, πιστοποιητικό εκπροσώπησης κλπ., ανάλογα και με το είδος της τροποποίησης).	✓	✓
4.	**01.08**	**Λοιπά Απαιτούμενα Συνοδευτικά Έγγραφα** Τυχόν έγγραφο/α που επιβάλλονται να προσκομισθούν σύμφωνα με τους ειδικούς όρους της απόφασης ένταξης.	✓	✓
5.	**04.18.**	**Σύμβαση Δανείου / Σύμβαση Εκχώρησης** Σύμβαση εκχώρησης επιχορήγησης και στοιχεία εκταμίευσης εφόσον εκχωρήθηκε η Δημόσια Χρηματοδότηση.	✓	✓
6.	**01.08**	**Λοιπά Απαιτούμενα Συνοδευτικά Έγγραφα** Έκθεση προόδου/ περάτωσης του ερευνητικού έργου υπογεγραμμένη από τον επιστημονικό υπεύθυνο	✓	✓
7.	**05.01**	**Δικαιολογητικά Τήρησης όρων Δημοσιότητας** Παραδοτέα τεκμηρίωσης τήρησης των μέτρων πληροφόρησης που προβλέπονται στα άρθρα 46-50 και το παράρτημα IX του Κανονισμού 1060/2021 και ορίζονται στον Οδηγό Επικοινωνίας του ΕΣΠΑ 2021-2027.		✓
8.	**01.01**	**Άδεια Λειτουργίας σε Ισχύ ή οποιοδήποτε σχετικό έγγραφο σύμφωνα με τα οριζόμενα στην πρόσκληση** Αδειοδοτικό έγγραφο, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και την ενισχυόμενη, στο πλαίσιο της υλοποιηθείσας επένδυσης δραστηριότητά (π.χ. άδεια λειτουργίας, Υπεύθυνη δήλωση έναρξης λειτουργίας, απαλλακτικό άδειας λειτουργίας, γνωστοποίηση έναρξης λειτουργίας κλπ.). Σε περίπτωση που κατά την τυπική ημερομηνία ολοκλήρωσης του έργου δεν είναι διαθέσιμο το εν ισχύ έγγραφο αδειοδότησης, υποβάλλεται, κατ' ελάχιστον, η υποβληθείσα στον αρμόδιο φορέα αίτηση έκδοσης αυτού.		✓
9.	**04.13**	**Λογιστικές Καταχωρήσεις** Σε περίπτωση λήψης ενδιάμεσης δόσης επιχορήγησης, αντίγραφο της σχετικής εγγραφής στα βιβλία της επιχείρησης.		✓
10.	**01.08**	**Λοιπά Απαιτούμενα Συνοδευτικά Έγγραφα** Για την χρήση της προσαύξησης έντασης ενίσχυσης για τη βιομηχανική έρευνα και την πειραματική ανάπτυξη, προσκόμιση των παραδοτέων αποτελεσμάτων του έργου που διαδίδονται ευρέως (ελεύθερου ή λογισμικού ανοικτής πηγής, ή/και δημοσιεύσεων, ή/και λίστα συμμετεχόντων, επιστημονικό υλικό συνεδρίου και φωτογραφικό υλικό). Σημειώνεται πως στα παραπάνω πρέπει να υπάρχει αναφορά για τη στήριξη από την Ένωση κατά τρόπο εμφανή επί εγγράφων και υλικού επικοινωνίας σχετικά με την υλοποίηση της πράξης, που προορίζονται για το κοινό ή για τους συμμετέχοντες όπως αναφέρεται στο Κεφάλαιο 17.4		✓

Παραδοτέα φυσικού και οικονομικού αντικειμένου ανα κατηγορία δαπάνης:

01. Δαπάνες προσωπικού

α/α	Κωδικός τύπου δικαιολογητικού ΟΠΣΚΕ	Παραδοτέο	Επαλήθευση (Ενδιάμεση-Τελική)
1.	**04.01**	**Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης για Δαπάνες προσωπικού** Αναγγελία πρόσληψης του νέου εργαζομένου και πίνακες προσωπικού (Ε4) για το επιδοτούμενο διάστημα.	✓
2.	**04.01**	**Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης για Δαπάνες προσωπικού** Υπεύθυνη δήλωση Ν. 1599/86 του νομίμου εκπροσώπου της επιχείρησης με το γνήσιο της υπογραφής ή με ψηφιακή υπογραφή ή από το gov.gr, όπου θα δηλώνεται ότι: - η υποβαλλόμενη δαπάνη νεοπροσλαμβανόμενου προσωπικού, δεν αφορά εργαζόμενους που είναι σύζυγοι ή συγγενείς α' και β' βαθμού με τον επιχειρηματία ή τους εταίρους/μετόχους και των ασκούντων τη διοίκηση/ εκπροσώπηση της επιχείρησης. - η υποβαλλόμενη δαπάνη νεοπροσλαμβανόμενου προσωπικού αφορά εργαζόμενους που δεν είχαν οποιαδήποτε σχέση εξαρτημένης εργασίας με τον δικαιούχο από 1/1/2023 έως την ημερομηνία πρόσληψης τους. - η υποβαλλόμενη δαπάνη νεοπροσλαμβανόμενου προσωπικού αφορά εργαζόμενους που δεν έχουν επιχορηγηθεί από άλλο φορέα.	✓
3.	**04.01**	**Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης για Δαπάνες προσωπικού** Μηνιαίες συγκεντρωτικές μισθοδοτικές καταστάσεις, σφραγισμένες και υπογεγραμμένες από το λογιστή ή/και το νόμιμο εκπρόσωπο της επιχείρησης, για το διάστημα κατά το οποίο επιδοτείται η θέση απασχόλησης, από τις οποίες θα προκύπτουν οι μικτές αποδοχές, οι ασφαλιστικές και φορολογικές κρατήσεις, οι λοιπές κρατήσεις, το καθαρό πληρωτέο ποσό και οι μέρες εργασίας/ασφάλισης	✓
4.	**04.19**	**Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης Οικονομικού Αντικείμενου** Εμβάσματα καταβολών, Αντίγραφο κίνησης εταιρικού/επαγγελματικού λογαριασμού (extrait), από το οποίο θα προκύπτουν οι καταβολές της μισθοδοσίας σε τραπεζικό λογαριασμό του εργαζόμενου.	✓
5.	**04.13**	**Λογιστικές Καταχωρήσεις** **Για Γ' κατηγορίας βιβλία**: Ημερολογιακές εγγραφές καταχώρησης και πληρωμής μισθοδοσίας. **Για Β' κατηγορίας βιβλία**: Εκτύπωση του βιβλίου εσόδων - εξόδων για τους μήνες που διενεργήθηκαν οι δαπάνες.	✓
6.	**04.01**	**Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης για Δαπάνες προσωπικού** Αναλυτικές Περιοδικές Δηλώσεις (ΑΠΔ), συνοδευόμενες από το αποδεικτικό υποβολής, για το επιδοτούμενο διάστημα και αποδεικτικά εξόφλησης ασφαλιστικών εισφορών εργαζόμενου και εργοδότη, π.χ. ασφαλιστική ενημερότητα με ημερομηνία έκδοσης μεταγενέστερη της αιτούμενης περιόδου. Σε περίπτωση που η επιχείρηση έχει ρυθμίσει τις ασφαλιστικές οφειλές της για το επιδοτούμενο διάστημα και η ρύθμιση δεν έχει ολοκληρωθεί, θα πρέπει να υποβληθούν επιπλέον δικαιολογητικά από τα οποία θα προκύπτει ότι η ρύθμιση εξυπηρετείται κανονικά (π.χ. Εκτύπωση ηλεκτρονικής καρτέλας και πίνακα χρεών οφειλέτη από την ηλεκτρονική πλατφόρμα του ΕΦΚΑ).	✓
7.	**04.01**	**Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης για Δαπάνες προσωπικού** Εφόσον η επιχορηγούμενη θέση εργασίας επιβαρύνεται με ΦΜΥ, προσωρινές δηλώσεις παρακρατούμενων φόρων για το επιδοτούμενο διάστημα της θέσης απασχόλησης και αποδεικτικά εξόφλησης ΦΜΥ π.χ. φορολογική ενημερότητα. Σε περίπτωση που η επιχείρηση έχει ρυθμίσει τις φορολογικές οφειλές της για το επιδοτούμενο διάστημα και η ρύθμιση δεν έχει ολοκληρωθεί, θα πρέπει να υποβληθούν επιπλέον δικαιολογητικά από τα οποία θα προκύπτει ότι η ρύθμιση εξυπηρετείται κανονικά (π.χ. Εκτύπωση καρτέλας (printscreen) «Στοιχείων ρύθμισης και πληρωμών» από το my AADE).	✓
8.	**04.01**	**Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης για Δαπάνες προσωπικού** Έγγραφη γνωστοποίηση, του εργοδότη προς τον εργαζόμενο, ότι το μισθολογικό του κόστος συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η γνωστοποίηση θα πρέπει να φέρει τις υπογραφές εργοδότη και εργαζόμενου.	✓

Σημειώνεται επίσης ότι:

Δαπάνες προσωπικού

Στο μισθολογικό κόστος υφιστάμενου ή νέου προσωπικού περιλαμβάνονται όλες οι νόμιμες αποδοχές και ασφαλιστικές εισφορές, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις, καθώς και οι υποχρεώσεις της επιχείρησης προς τους φορείς του Δημοσίου, εξαιρουμένης της αποζημίωσης απόλυσης.

Οι δαπάνες που αφορούν σε αμοιβές προσωπικού επιχειρήσεων, εξοφλούνται **αποκλειστικά με τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής**.

Αποτύπωση συναλλαγών

Το σύνολο των συναλλαγών πρέπει να συνοδεύεται στις κατά περίπτωση και σύμφωνα με την τηρούμενη κατηγορία λογιστικών βιβλίων της επιχείρησης (Απλογραφικά ή Διπλογραφικά), λογιστικές καταχωρήσεις βάσει των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων (Ν. 4308/2014 (Α251), όπως εκάστοτε ισχύει).

Στην περίπτωση τήρησης απλογραφικών λογιστικών βιβλίων (χειρόγραφη ή μηχανογραφική τήρηση) πρέπει να τηρηθεί ιδιαίτερη στήλη των λογιστικών καταχωρήσεων που θα αφορά τις επιχορηγήσεις ως έσοδα και τις αμοιβές προσωπικού (πραγματικό κόστος) ως έξοδα στο βιβλίο εσόδων-εξόδων της επιχείρησης με διακριτή αναφορά στο έργο (συντομογραφία, κωδικός έργου κλπ).

Στην περίπτωση τήρησης διπλογραφικών λογιστικών βιβλίων πρέπει να τηρηθεί χωριστική λογιστική παρακολούθηση που θα αφορά τις επιχορηγήσεις και τις αμοιβές προσωπικού (πραγματικό κόστος) με προτεινόμενη τήρηση εγγραφής σε τελευταία βαθμίδα λογαριασμών στα αναλυτικά καθολικά των οικείων λογαριασμών, στα αντίστοιχα ισοζύγια και στο γενικό ημερολόγιο με διακριτή αναφορά στο έργο (συντομογραφία, κωδικός έργου κλπ).

Οι κανόνες επιλεξιμότητας των δαπανών που αφορούν σε συγχρηματοδοτούμενες Πράξεις στο πλαίσιο της παρούσας Πρόσκλησης, προσδιορίζονται στην **υπ΄ αριθμ. ΥΑ 114947/29.11.2022 Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027** (**ΥΑΕΚΕΔ**) (Β΄6132), σε συνδυασμό **και με το εφαρμοστέο θεσμικό πλαίσιο του εκάστοτε δικαιούχου.**

Ι. ΑΜΕΣΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Για τις δαπάνες αμοιβών προσωπικού θα πρέπει να τηρούνται οι όροι επιλεξιμότητας που θέτει η ΥΑΕΚΕΔ και ιδίως το **Άρθρο 15.**

Οι άμεσες επιλέξιμες δαπάνες για τα έργα που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο της παρούσας Δράσης υπολογίζονται αφ’ ενός στη βάση του πραγματικού κόστους, δηλαδή έχουν πραγματοποιηθεί από τους δικαιούχους, δικαιολογούνται από τους όρους και τους στόχους των εγκεκριμένων πράξεων, προβλέπονται στην απόφαση χρηματοδότησης και τεκμηριώνονται από εξοφλημένα τιμολόγια.

Το προσωπικό διακρίνεται σε **τακτικό** και **έκτακτο**.

- Τακτικό προσωπικό είναι οι υφιστάμενοι ερευνητές και τεχνικοί που εργάζονται στην ερευνητική εγκατάσταση κατά τη διάρκεια του έτους έναρξης του έργου.
- Έκτακτο προσωπικό είναι ερευνητές και τεχνικοί που απασχολούνται στην πράξη σε νέες θέσεις που δημιουργήθηκαν ως άμεση συνέπεια του έργου.

Ως προσωπικό που απασχολείται στο έργο νοείται το σύνολο των φυσικών προσώπων τα οποία εργάζονται πλήρως ή μερικώς για την υλοποίηση του έργου, κάτω από τις οδηγίες του δικαιούχου, στις εγκαταστάσεις του ή και στον τόπο υλοποίησης του έργου. Η απασχόλησή του φυσικού προσώπου **σχετίζεται ευθέως και άμεσα με το έργο.**

Προσωπικό του δικαιούχου που απασχολείται σε γενικές υποστηρικτικές εργασίες του δικαιούχου ή για τις πάγιες και διαρκείς ανάγκες, στο πλαίσιο των σκοπών ή αρμοδιοτήτων του δεν θεωρείται προσωπικό

που η απασχόλησή του σχετίζεται άμεσα με το έργο και οι δαπάνες για την απασχόλησή του δεν μπορούν να αποζημιωθούν από το έργο ως άμεσες δαπάνες.

Για τους σκοπούς της Δράσης «Ενίσχυση επιχειρήσεων της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης για έρευνα και καινοτομία σε τομείς Στρατηγικών Τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP)»:

Α. Στο προσωπικό των επιχειρήσεων, των λοιπών φορέων που αντιμετωπίζονται ως επιχειρήσεις και των λοιπών φορέων που αντιμετωπίζονται ως οργανισμοί έρευνας και διάδοσης γνώσης δύνανται να υπάγονται οι ακόλουθες κατηγορίες προσωπικού:

Α.1. **Ερευνητικό προσωπικό** (υφιστάμενο και νέο) του φορέα που κατέχει τουλάχιστον Μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών (ή τίτλο σπουδών 5ετούς φοίτησης) στον τομέα απασχόλησης ή πτυχίο και συναφή 5ετή εμπειρία στο αντικείμενο ειδίκευσης.

Κάτοχοι διδακτορικού τίτλου δύνανται να δηλώνονται στην κατηγορία του ερευνητή για τις ανάγκες της Δράσης.

Α.2. Στο **τεχνικό προσωπικό** δύνανται να υπάγονται οι ακόλουθες κατηγορίες προσωπικού για τις ανάγκες της Δράσης:

- Οι τεχνικοί μέσης εκπαίδευσης, απόφοιτοι τεχνικού λυκείου ή τεχνικής σχολής μέσης εκπαίδευσης και
- Λοιπό τεχνικό προσωπικό, απόφοιτοι στοιχειώδους εκπαίδευσης εφόσον είναι απαραίτητο για τις τεχνικές εργασίες του ερευνητικού έργου, υπάρχει επαρκής τεκμηρίωση για την αναγκαιότητα απασχόλησης τους και διαθέτουν τα απαραίτητα συναφή προσόντα για την εκτέλεση των σχετικών εργασιών (βλ. άρθρο 18 παρ. 8 του Ν. 4310/2014).
- Τα προσωπικό του κεφαλαίου ΙΘ’ του Ν. 4957/2022 (Μέλη ΕΕΠ, Μέλη Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού και μέλη Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού).
- Οι Πτυχιούχοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Β. Στο προσωπικό των οργανισμών έρευνας και διάδοσης γνώσης δύνανται να υπάγονται οι ακόλουθες κατηγορίες προσωπικού:

Β.1. Για τα ΑΕΙ,

- Τα μέλη ΔΕΠ όλων των βαθμίδων (Καθηγητές πρώτης βαθμίδας (Καθηγητές), Αναπληρωτές Καθηγητές, Επίκουροι Καθηγητές, Επίκουροι Καθηγητές επί θητεία (άρθρο 140 Ν.4957/2022) καθώς και οι ομότιμοι καθηγητές.
- Το πρόσθετο διδακτικό και ερευνητικό προσωπικό του Κεφαλαίου Κ’ του Ν. 4957/2022.

Β.2. Για τα Ερευνητικά Κέντρα,

- Οι Ερευνητές όλων των βαθμίδων, οι Ειδικοί Λειτουργικοί Επιστήμονες (Ε.Λ.Ε.) Α', Β' και Γ' βαθμίδας (σύμφωνα με το άρθρο 18 του Ν. 4310/2014).
- Το συνεργαζόμενο ερευνητικό και επιστημονικό προσωπικό του άρθρου 18 παρ. 12 του Ν. 4310/2014.

Β.3. Ερευνητές σε νέες θέσεις απασχόλησης που απαιτούνται για την υλοποίηση του έργου και απασχολούνται με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου πλήρους ή μερικής απασχόλησης.

- Φυσικά πρόσωπα με σύμβαση μίσθωσης έργου είναι επιλέξιμα εφόσον τηρούνται οι προϋποθέσεις της παραγράφου 3 του άρθρου 15 της υπ΄αριθ. ΥΑ 114947/29.11.2022 (ΥΑΕΚΕΔ).

Β.4. Υπότροφοι ερευνητές, μεταπτυχιακοί φοιτητές, υποψήφιοι διδάκτορες, που συμμετέχουν στην υλοποίηση της πράξης στη βάση σύμβασης ή απόφασης του αρμοδίου οργάνου, η οποία προβλέπει

τη χορήγηση υποτροφίας ως αντάλλαγμα για την απασχόληση του φυσικού προσώπου στην πράξη.

Β.5. Τα εν γένει ειδικό Τεχνικό Προσωπικό που εκτελεί εξειδικευμένες τεχνικές εργασίες για την υποστήριξη της έρευνας που πραγματοποιείται στους ερευνητικούς φορείς και απασχολείται νομίμως στα ΑΕΙ και τα Ερευνητικά Κέντρα».

Γ. Επιλέξιμες δαπάνες προσωπικού

Ως άμεσες δαπάνες προσωπικού ορίζονται οι δαπάνες του δικαιούχου για αμοιβές των φυσικών προσώπων που συνδέονται με τον δικαιούχο είτε με σχέση εξαρτημένης εργασίας (σύμβαση εργασίας πλήρους ή μερικής απασχόλησης) ή απόφαση διορισμού, είτε με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου (πλήρους ή μερικής απασχόλησης), είτε με σύμβαση μίσθωσης έργου και συμμετέχουν στην υλοποίηση της πράξης.

Οι άμεσες δαπάνες για αμοιβές προσωπικού του δικαιούχου, που πιστοποιούνται βάσει κατάλληλων δικαιολογητικών εγγράφων τα οποία **καθιστούν εφικτή την εξακρίβωση του χρόνου απασχόλησης του προσωπικού στην πράξη** για την εκτέλεση των ενεργειών που περιλαμβάνει και του κόστους του δικαιούχου για τον χρόνο αυτό, αντιστοιχούν σε παραδοτέα της πράξης και προβλέπονται στην απόφαση ένταξης, αποτελούν επιλέξιμες δαπάνες εάν πληρούν τους ακόλουθους όρους:

α) Για τις επιχειρήσεις και λοιπούς φορείς που αντιμετωπίζονται ως επιχειρήσεις Το υφιστάμενο προσωπικό του δικαιούχου που απασχολείται στην πράξη συνδέεται με τον δικαιούχο **με σχέση εξαρτημένης εργασίας** (σύμβαση εργασίας πλήρους ή μερικής απασχόλησης αορίστου χρόνου, σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου). Το προσωπικό που συμμετέχει στην πράξη, οι ενέργειες που αναλαμβάνει και τα παραδοτέα στα οποία συμμετέχει και ο χρόνος απασχόλησής του στην πράξη σε σχέση με τις ενέργειες και τα παραδοτέα αυτής καθορίζονται με απόφαση του αρμόδιου οργάνου του δικαιούχου.

β) Το έκτακτο (νέο) προσωπικό που απαιτείται για την υλοποίηση της πράξης απασχολείται από τον δικαιούχο στη βάση σύμβασης εργασίας ορισμένου χρόνου (πλήρους ή μερικής απασχόλησης). Στη σύμβαση προσδιορίζεται το αντικείμενο, ο χρόνος και η αμοιβή της απασχόλησης σε σχέση με τις ενέργειες και τα παραδοτέα της πράξης.

γ) Διασφαλίζεται τεκμηριωμένα η μη διπλή χρηματοδότηση των δαπανών από κάθε άλλη πηγή χρηματοδότησης.

δ) Στο προσωπικό του δικαιούχου που προσδιορίζεται σύμφωνα με τα στοιχεία α) έως και γ), δύναται να περιλαμβάνονται και τα μέλη συνεταιρισμών εργαζομένων σύμφωνα με τα οριζόμενα στον ν.4430/2016, υπό την προϋπόθεση ότι το σύστημα αμοιβών και οι όροι εργασίας των μελών του συνεταιρισμού που καθορίζεται από το καταστατικό τους ή από ειδικές ρυθμίσεις εγκεκριμένες από τη Γενική Συνέλευση, σύμφωνα με την παρ.6.α του άρθρου 26 του ιδίου νόμου, προσομοιάζει με αυτά της εξαρτημένης εργασίας και έχουν προσδιοριστεί ανεξάρτητα από την πράξη.

ε) Φυσικά πρόσωπα που συμβάλλονται με τον δικαιούχο **με σύμβαση μίσθωσης έργου** εντάσσονται στις άμεσες δαπάνες προσωπικού του δικαιούχου για το χρονικό διάστημα της υλοποίησης της σύμβασης, υπό τις παρακάτω προϋποθέσεις:

- Στη σύμβαση προσδιορίζεται το συγκεκριμένο έργο που θα εκτελεστεί προσδιοριζόμενο σε σχέση με την πράξη, ο χρόνος εκτέλεσης και παράδοσης του, το συνολικό ποσό της αμοιβής του αντισυμβαλλόμενου φυσικού προσώπου, ο τόπος εκτέλεσης του έργου, καθώς και ότι το έργο συνδέεται αποκλειστικά με τις ανάγκες της πράξης για την οποία συνάπτεται.
- Το φυσικό πρόσωπο εργάζεται υπό τις οδηγίες του δικαιούχου **στις εγκαταστάσεις του δικαιούχου ή/και στον τόπο εκτέλεσης του έργου, αν είναι διαφορετικός**. Η διάρκεια της σύμβασης δύναται να συμπίπτει ή να είναι μικρότερη από τη διάρκεια της πράξης και πάντως εντός του χρονοδιαγράμματος της πράξης.

- Το αποτέλεσμα της εργασίας ανήκει στον δικαιούχο.
- Η αμοιβή του φυσικού προσώπου, καθορίζεται με βάση τις χρονικές απαιτήσεις για την ολοκλήρωση του παρεχόμενου έργου και δεν είναι σημαντικά διαφορετική από αυτή που έχει ο δικαιούχος για το προσωπικό του το οποίο εκτελεί παρόμοια καθήκοντα ή αν δεν έχει τέτοιο προσωπικό, από αυτή που απαντάται στην αγορά για παρόμοια απασχόληση, προσόντα και εμπειρία.
- Η αμοιβή του φυσικού προσώπου πρέπει να συνδέεται άρρηκτα με τα στάδια υλοποίησης του έργου του. Ρήτρα καταβολής της αμοιβής τμηματικά κατά μήνα ή άλλο χρονικό όριο χωρίς συνάρτηση με την πρόοδο ή/και τα παραδοτέα του έργου του είναι μη επιλέξιμη.
- Το αντικείμενο της σύμβασης δεν καλύπτει πάγιες και διαρκείς ανάγκες του δικαιούχου. Απασχόληση του φυσικού προσώπου σε αντικείμενο άσχετο με εκείνο που περιγράφεται στη σύμβαση καθιστά τις δαπάνες της σύμβασης μη επιλέξιμες στο σύνολό τους.

στ) Οι άμεσες δαπάνες νέου προσωπικού είναι επιλέξιμες εάν είναι σύμφωνες με τη συνήθη πρακτική αμοιβών του δικαιούχου για τα σχετικά κάθε φορά καθήκοντα ή με το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο, συλλογικές συμβάσεις εργασίας ή επίσημα στατιστικά στοιχεία που αφορούν στην επαγγελματική ιδιότητα για ανάλογη θέση και εμπειρία και μέχρι του ποσού που τυχόν προσδιορίζεται στην πρόσκληση υποβολής προτάσεων του φορέα διαχείρισης. Για τις περιπτώσεις συμβάσεων μίσθωσης έργου στις δαπάνες συνυπολογίζεται και ο ΦΠΑ της σύμβασης έργου, εφόσον προβλέπεται και βαρύνει πραγματικά και οριστικά τον δικαιούχο.

ζ) Φυσικά πρόσωπα (ερευνητές, μεταπτυχιακοί φοιτητές, υποψήφιοι διδάκτορες) που συμμετέχουν στην υλοποίηση της πράξης στη βάση σύμβασης ή απόφασης του αρμοδίου οργάνου, η οποία προβλέπει τη χορήγηση υποτροφίας ως αντάλλαγμα για την απασχόληση του φυσικού προσώπου στην πράξη, εντάσσονται στις δαπάνες προσωπικού του δικαιούχου, εφόσον η χορήγηση της υποτροφίας γίνεται σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο του δικαιούχου και η σύμβαση, ή η σχετική απόφαση, προσδιορίζει επαρκώς το αντικείμενο της συμμετοχής του φυσικού προσώπου στο έργο, τον χρόνο απασχόλησης και ιδίως τις ώρες απασχόλησης, εάν προβλέπεται ωριαία αποζημίωση, το ποσό της υποτροφίας και τον τρόπο καταβολής του, καθώς και τον τόπο εκτέλεσης του έργου του. Σπουδαστές που λαμβάνουν υποτροφία, από οποιοδήποτε πηγή, με σκοπό την οικονομική ενίσχυσή τους για τη συνέχιση/ολοκλήρωση των σπουδών τους ή τη βράβευσή τους λόγω εξαιρετικών επιδόσεων δεν εντάσσονται στο προσωπικό του δικαιούχου.

η) Στην περίπτωση που το προσωπικό επιχείρησης που απασχολείται στο έργο ως ερευνητικό ή τεχνικό προσωπικό είναι ταυτόχρονα και εσωτερικός εταιρικός παράγοντας του νομικού προσώπου (π.χ. μέτοχος, εταίρος, διαχειριστής, μέλος Δ.Σ.), οι δαπάνες προσωπικού είναι επιλέξιμες εφόσον τηρούνται οι αυξημένες προϋποθέσεις έγκυρης σύναψης σύμβασης εργασιακής απασχόλησης, υπό την μορφή αποκλειστικά και μόνο της σύμβασης εξαρτημένης εργασίας και της σύμβασης μίσθωσης έργου, σύμφωνα με τους όρους που τίθενται στο νομοθετικό πλαίσιο της αντίστοιχης εταιρικής μορφής (πχ βλ. για ΑΕ άρθρα 99-101 του Ν. 4548/2018 και για ΙΚΕ άρθρο 95 του Ν. 4072/2012). Επισημαίνεται ότι η προσφορά εργασίας πρέπει να αφορά ειδικά στην υλοποίηση του εγκεκριμένου έργου και όχι σε διαχειριστικές αμοιβές. Δαπάνες προσωπικού για την εργασία του ιδιοκτήτη ατομικής επιχείρησης δεν είναι επιλέξιμες.

θ) Το μέγιστο επιχορηγούμενο (πιστοποιούμενο) μικτό κόστος ανά ερευνητή (ΑΦΜ) ανέρχεται στο ποσό των 4.000€ ανά ανθρωπομήνα στο σύνολο της Δράσης «Ενίσχυση επιχειρήσεων της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης για έρευνα και καινοτομία σε τομείς Στρατηγικών Τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP)». Το αντίστοιχο όριο για το τεχνικό προσωπικό ανέρχεται στο ποσό των 2.000€ ανά ανθρωπομήνα και ανά ΑΦΜ. Τα ανωτέρω όρια δεν ελέγχονται κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης αλλά κατά την υλοποίηση των έργων και την πιστοποίηση των δαπανών.

ι) Φυσικά πρόσωπα που συμμετέχουν στην υλοποίηση της πράξης ως υπεργολάβοι (π.χ. συμβάσεις παροχής υπηρεσιών) δεν θεωρούνται προσωπικό του δικαιούχου. Το προσωπικό του δικαιούχου δεν επιτρέπεται να απασχολείται στην πράξη στη βάση σύμβασης παροχής υπηρεσιών (υπεργολάβος) ή σύμβασης μίσθωσης έργου.

Δ. Διαδικασία επιλογής προσωπικού οργανισμών έρευνας και διάδοσης γνώσης

Αφορά τους οργανισμούς έρευνας και διάδοσης γνώσης και όποιον θεωρείται Αναθέτουσα Αρχή.

α) Η επιλογή νέου ερευνητικού προσωπικού για τις ανάγκες της πράξης με οποιαδήποτε σχέση (σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου, σύμβαση μίσθωσης έργου, χορήγηση υποτροφίας), πραγματοποιείται τηρώντας την ισχύουσα νομοθεσία και τις γενικές αρχές της ΣΛΕΕ και ειδικά την αρχή της ίσης μεταχείρισης, της μη διάκρισης, της ισότητας των φύλων και της διαφάνειας. **Για όλες τις συμβάσεις νέου ερευνητικού προσωπικού δημοσιεύεται πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες στην ιστοσελίδα του δικαιούχου ή/και του προγράμματος με αναφορά στα επαγγελματικά προσόντα που υπαγορεύονται από τη φύση και το σκοπό τού προς υλοποίηση έργου.**

β) Το ακαδημαϊκό/ερευνητικό προσωπικό των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και των ερευνητικών κέντρων, το οποίο δεν αποτελεί προσωπικό του δικαιούχου και η συμμετοχή του στην πράξη αξιολογείται στο πλαίσιο της διαδικασίας επιλογής για τη χρηματοδότηση της πράξης από το πρόγραμμα, συμμετέχει σε αυτή χωρίς άλλη διαδικασία επιλογής.

Ε. Υπολογισμός αμοιβής και μέγιστος χρόνος απασχόλησης

Για τον προσδιορισμό των άμεσων δαπανών προσωπικού, η ωριαία αμοιβή μπορεί να υπολογίζεται με έναν από τους ακόλουθους τρόπους:

α) διαιρώντας το πλέον πρόσφατο τεκμηριωμένο ετήσιο μικτό κόστος απασχόλησης με 1.720 ώρες για τα άτομα που εργάζονται με καθεστώς πλήρους απασχόλησης ή κατ' αντίστοιχη αναλογία των 1.720 ωρών για τα άτομα που εργάζονται με καθεστώς μερικής απασχόλησης,

β) διαιρώντας το πλέον πρόσφατο τεκμηριωμένο μηνιαίο μικτό κόστος απασχόλησης με τον μέσο μηνιαίο χρόνο εργασίας του συγκεκριμένου προσώπου, σύμφωνα με τους ισχύοντες εθνικούς κανόνες στους οποίους παραπέμπει η σύμβαση απασχόλησης ή εργασίας ή η απόφαση διορισμού (αμφότερες αναφέρονται ως το έγγραφο απασχόλησης).

Εάν δεν είναι διαθέσιμο το ετήσιο μικτό κόστος απασχόλησης, αυτό μπορεί να υπολογιστεί από το διαθέσιμο τεκμηριωμένο μικτό κόστος απασχόλησης ή από το έγγραφο απασχόλησης (σύμβαση), κατόπιν δέουσας προσαρμογής για περίοδο 12 μηνών.

Στο ετήσιο μικτό κόστος απασχόλησης συμπεριλαμβάνεται και το ανάλογο ποσό από τυχόν επιδόματα/επιμίσθια που προβλέπονται από το θεσμικό πλαίσιο του δικαιούχου ή τη σύμβαση εργασίας, τα οποία χορηγούνται σε τακτική βάση και δεν συνδέονται με την απόδοση του απασχολούμενου. Έκτακτες αποδοχές που δεν προβλέπονται στο θεσμικό πλαίσιο του δικαιούχου ή στη σύμβαση εργασίας ή/και καταβάλλονται κατά περίπτωση (adhoc) δεν είναι επιλέξιμες και δεν λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό του ετήσιου μικτού κόστους απασχόλησης.

Οι δαπάνες για υπερεργασία ή άλλη τυχόν πρόσθετη απασχόληση που περιλαμβάνεται στο τελευταίο τεκμηριωμένο ετήσιο μικτό κόστος απασχόλησης σύμφωνα με το λογιστικό σύστημα του δικαιούχου, εξαιρούνται από τον υπολογισμό του μικτού ωριαίου κόστους απασχόλησης.

Οι ασφαλιστικές εισφορές είναι επιλέξιμη δαπάνη εφόσον αυτές βαρύνουν πραγματικά τον δικαιούχο για την απασχόληση του προσωπικού στην πράξη.

Οι δαπάνες προσωπικού που σχετίζονται με άτομα τα οποία εργάζονται με καθεστώς μερικής απασχόλησης για την πράξη μπορούν να υπολογίζονται ως σταθερό ποσοστό του μικτού κόστους απασχόλησης, σύμφωνα με καθορισμένο ποσοστό του χρόνου που εργάστηκαν για την πράξη ανά μήνα, χωρίς να

απαιτείται η δημιουργία χωριστού συστήματος καταχώρισης των ωρών εργασίας, σύμφωνα με την παρ. 19.2.i). Ο εργοδότης παρέχει έγγραφο στους υπαλλήλους στο οποίο καθορίζεται το εν λόγω σταθερό ποσοστό, σύμφωνα με την παρ. 19.1. της ΥΑΕΚΕΔ.

Εφόσον ο χρόνος απασχόλησης του φυσικού προσώπου στο έργο δηλώνεται με βάση το ωριαίο κόστος απασχόλησης και αφορά στο συμβατικό του χρόνο, **ο μέγιστος διαθέσιμος χρόνος για απασχόληση σε συγχρηματοδοτούμενο έργα δεν μπορεί να υπερβαίνει κατά μέγιστο τις 1720 ώρες ανά έτος, στην περίπτωση της τυπικής πλήρους απασχόλησης 8 ωρών ημερησίως ή τον αριθμό των ετήσιων ωρών που χρησιμοποιήθηκαν για τον υπολογισμό του ωριαίου κόστους απασχόλησης (prorata), για την περίπτωση συμβάσεων εργασίας μερικής απασχόλησης (ωράριο μικρότερο των 8 ωρών ημερησίως)**. Σε ότι αφορά **την πρόσθετη απασχόληση** πέραν του συμβατικού χρόνου του φυσικού προσώπου, ο μέγιστος αριθμός ωρών που μπορεί να δηλωθεί και αποζημιωθεί από ερευνητικά έργα (εθνικά ή ευρωπαϊκά), υπολογίζεται λαμβάνοντας υπόψη ότι **η συνολική απασχόληση που μπορεί να δηλωθεί σε επίπεδο φυσικού προσώπου (συμβατικός και πρόσθετος χρόνος) δεν μπορεί να ξεπερνά τις 1720 ώρες ετησίως.**

Για το προσωπικό που το κόστος απασχόλησής του στην πράξη υπολογίζεται με βάση το **μικτό ωριαίο κόστος απασχόλησης**, **ο συνολικός αριθμός ωρών που μπορεί να δηλωθεί για κάθε απασχολούμενο για ένα δεδομένο έτος ή για έναν δεδομένο μήνα, δεν μπορεί να υπερβαίνει τον αριθμό των ωρών που χρησιμοποιήθηκε για τον υπολογισμό του μικτού ωριαίου κόστους απασχόλησης**. Ο αριθμός 1720 αντιστοιχεί στον αριθμό των παραγωγικών ωρών ενός φυσικού προσώπου με σύμβαση πλήρους απασχόλησης οκτώ (8) ωρών ημερησίως και πενθήμερης εργασίας. Εάν το φυσικό πρόσωπο συμβάλλεται με το δικαιούχο με σύμβαση μερικής απασχόλησης (π.χ. πέντε (5) ώρες ημερησίως και πενθήμερη εργασία), ο αριθμός των ετήσιων παραγωγικών ωρών υπολογίζεται ως αναλογία των 1720 ωρών (πχ στη συγκεκριμένη περίπτωση 5/8).

Οι δαπάνες για απασχόληση του προσωπικού πέραν του συμβατικού του χρόνου είναι επιλέξιμες και καταβάλλονται: α) για τις επιχειρήσεις ως αποζημίωση υπερωριακής απασχόλησης με βάση το εφαρμοζόμενο θεσμικό πλαίσιο του δικαιούχου ως πραγματικές δαπάνες.

ΣΤ. Φύλλα χρονοχρέωσης

Η δήλωση δαπανών προσωπικού που συμμετέχει στο έργο βάσει ωρών (ωριαίο κόστος απασχόλησης), συνοδεύεται υποχρεωτικά από μηνιαία συνολικά απολογιστικά φύλλα χρονοχρέωσης. Στο φύλλο χρονοχρέωσης αποτυπώνεται, σε επίπεδο φυσικού προσώπου, ο πραγματικός χρόνος απασχόλησής του ανά ημέρα στο δικαιούχο στο πλαίσιο του παραγωγικού και του τυχόν πρόσθετου/ χρόνου απασχόλησης του π.χ. ώρες απασχόλησης σε δραστηριότητες στο δικαιούχο, ώρες απασχόλησης σε έργα του ΕΣΠΑ, έργα που χρηματοδοτούνται απ' ευθείας από την Ευρωπαϊκή Ένωση, λοιπά έργα, κλπ).

Το φύλλο χρονοχρέωσης **περιλαμβάνει επίσης τον ετήσιο παραγωγικό χρόνο του φυσικού προσώπου καθώς και το συνολικό χρόνο που το φυσικό πρόσωπο έχει διαθέσει σε έργα μέχρι την ημερομηνία αναφοράς** του μηνιαίου συνολικού φύλλου χρονοχρέωσης, ώστε να δίνεται η δυνατότητα παρακολούθησης του μέγιστου ορίου ωρών που μπορεί το φυσικό πρόσωπο να διαθέσει σε έργα (1720 ώρες ή συμβατικός χρόνος ή πρόσθετος χρόνος). Ομοίως, φύλλο χρονοχρέωσης προσκομίζεται και για τα φυσικά πρόσωπα που συμβάλλονται με τον δικαιούχο με σύμβαση μίσθωσης έργου στην περίπτωση που η μίσθωση έργου περιλαμβάνεται στις άμεσες δαπάνες προσωπικού του δικαιούχου.

Τα μηνιαία αναλυτικά απολογιστικά φύλλα χρονοχρέωσης υπογράφονται από τον απασχολούμενο και τον υπεύθυνο της διοίκησης του δικαιούχου.

Ζ. Τροποποίηση των ωριαίου κόστους απασχόλησης

Το ωριαίο κόστος απασχόλησης παραμένει κατά κανόνα σταθερό κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου. το ωριαίο κόστος μπορεί να επαναπροσδιορίζεται κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου που έχει διάρκεια μεγαλύτερη των 12 μηνών με βάση τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία για το ετήσιο κόστος

απασχόλησης του κάθε φυσικού προσώπου, υπό την προϋπόθεση ότι αυτό δεν επηρεάζει τον εγκεκριμένο συνολικό προϋπολογισμό του έργου.

Ωστόσο επισημαίνεται ότι εφόσον το ωριαίο κόστος υπολογίζεται κατά κανόνα στη βάση ιστορικών στοιχείων κόστους, δεν μπορεί να τροποποιείται οποτεδήποτε, αλλά σε συγκεκριμένα ορόσημα στη διάρκεια υλοποίησης του έργου δηλαδή : **Τον 12 μήνα και τον 24 μήνα από την έναρξη του έργου.**

Η. Δικαιολογητικά τεκμηρίωσης άμεσων δαπανών προσωπικού

Τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την **τεκμηρίωση των άμεσων δαπανών προσωπικού** είναι:

- **Απόφαση της διοίκησης (ή του αρμόδιου οργάνου) του δικαιούχου** με την οποία καθορίζεται το προσωπικό που θα απασχοληθεί στην πράξη (τακτικό και έκτακτο), τα καθήκοντά του σε σχέση με το φυσικό αντικείμενο της πράξης και ο χρόνος απασχόλησής τους σε αυτή. Στην περίπτωση που η απασχόληση του προσωπικού στην πράξη αποτελεί σταθερό ποσοστό της μηνιαίας απασχόλησής του, η απόφαση προσδιορίζει το σταθερό ποσοστό.

Η.1 Τακτικό προσωπικό

- **Μηνιαία συνολικά απολογιστικά φύλλα χρονοχρέωσης (global timesheets)**, στα οποία θα αποτυπώνονται σε επίπεδο φυσικού προσώπου οι πραγματικές ώρες απασχόλησής του ανά ημέρα και για κάθε πράξη ή άλλη δραστηριότητα στο δικαιούχο, υπογεγραμμένα από τον απασχολούμενο και τον υπεύθυνο της διοίκησης του δικαιούχου.

  Για τις περιπτώσεις που το φυσικό πρόσωπο απασχολείται στην πράξη για το σύνολο ή για σταθερό ποσοστό του συμβατικού του χρόνου δεν απαιτείται η συμπλήρωση φύλλων χρονοχρέωσης αλλά **βεβαίωση του υπευθύνου της διοίκησης του δικαιούχου**, η οποία συνυπογράφεται από τον απασχολούμενο, σχετικά με το ποσοστό απασχόλησης του φυσικού προσώπου στην πράξη, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη σχετική απόφαση της διοίκησης.

- **Μισθοδοτικές καταστάσεις** του δικαιούχου όπου εμφανίζονται, οι μικτές ετήσιες αποδοχές, οι αντίστοιχες εισφορές κοινωνικής ασφάλισης και τα τυχόν επιδόματα που προβλέπονται από το θεσμικό πλαίσιο του δικαιούχου για το έτος αναφοράς στο οποίο βασίζεται ο υπολογισμός του μικτού ωριαίου κόστους απασχόλησης. Στις μισθοδοτικές καταστάσεις θα πρέπει να εμφανίζονται διακριτά οι αποζημιώσεις για την υπερωριακή και την πρόσθετη απασχόληση του προσωπικού, τυχόν επιδόματα που δεν χορηγούνται σε τακτική βάση και άλλες τυχόν αποδοχές που καταβάλλονται κατά περίπτωση (adhoc).

- Μισθοδοτικές καταστάσεις της περιόδου αναφοράς (**πραγματικό κόστος**).

- Αποδεικτικά καταβολής των αμοιβών στους απασχολούμενους (**πραγματικό κόστος**).

- Φορολογική ενημερότητα του Δικαιούχου με ημερομηνία έκδοσης το μήνα υποβολής του αιτήματος επαλήθευσης για είσπραξη χρημάτων από φορείς Κεντρικής Διοίκησης (πραγματικό κόστος), εφόσον ο Δικαιούχος δεν υπόκειται σε ρύθμιση.

- Ασφαλιστική ενημερότητα του Δικαιούχου με ημερομηνία έκδοσης το μήνα υποβολής του αιτήματος επαλήθευσης για είσπραξη εκκαθαρισμένων απαιτήσεων από το Δημόσιο (πραγματικό κόστος), εφόσον ο Δικαιούχος δεν υπόκειται σε ρύθμιση.

Η.2. Έκτακτο προσωπικό με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου

- **Σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου**, σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο που διέπει το δικαιούχο. Στη σύμβαση προσδιορίζεται το αντικείμενο, ο χρόνος και η αμοιβή της απασχόλησης σε σχέση με τις ενέργειες και τα παραδοτέα της πράξης.

  Στην περίπτωση που το φυσικό πρόσωπο απασχολείται σε περισσότερες από μία συγχρηματοδοτούμενες πράξεις και η απασχόληση του δεν αποτελεί σταθερό ποσοστό του συμβατικού του χρόνου, **μηνιαία συνολικά απολογιστικά φύλλα χρονοχρέωσης (global timesheets)**, στα οποία θα

αποτυπώνονται σε επίπεδο φυσικού προσώπου οι πραγματικές ώρες απασχόλησής του ανά ημέρα στην κάθε πράξη.

Τα απολογιστικά φύλλα χρονοχρέωσης είναι υπογεγραμμένα από τον απασχολούμενο και τον υπεύθυνο της διοίκησης του δικαιούχου.

- Στην περίπτωση που το φυσικό πρόσωπο απασχολείται στην πράξη για το σύνολο ή για σταθερό ποσοστό του συμβατικού του χρόνου, **βεβαίωση του υπευθύνου της διοίκησης του δικαιούχου**, σχετικά με το ποσοστό απασχόλησης του φυσικού προσώπου στην πράξη, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη σχετική απόφαση της διοίκησης. Η βεβαίωση συνυπογράφεται από το φυσικό πρόσωπο.
- Μισθοδοτικές καταστάσεις της περιόδου αναφοράς (**πραγματικό κόστος**).
- Αποδεικτικά καταβολής των αμοιβών στους απασχολούμενους (**πραγματικό κόστος**).
- Φορολογική ενημερότητα του Δικαιούχου με ημερομηνία έκδοσης το μήνα υποβολής του αιτήματος επαλήθευσης για είσπραξη χρημάτων από φορείς της Κεντρικής Διοίκησης (πραγματικό κόστος), εφόσον ο Δικαιούχος δεν υπόκειται σε ρύθμιση.
- Ασφαλιστική ενημερότητα του Δικαιούχου με ημερομηνία έκδοσης το μήνα υποβολής του αιτήματος επαλήθευσης για είσπραξη εκκαθαρισμένων απαιτήσεων από το Δημόσιο (πραγματικό κόστος), εφόσον ο Δικαιούχος δεν υπόκειται σε ρύθμιση.

Η.3. Έκτακτο προσωπικό με σύμβαση μίσθωσης έργου

- **Σύμβαση μίσθωσης έργου**, σε συνέχεια ανοικτής διαδικασίας σύμφωνα με την παρ. 7α του άρθρου 15 της ΥΑΕΚΕΔ, (α) Στη σύμβαση προσδιορίζεται το συγκεκριμένο έργο που θα εκτελεστεί προσδιοριζόμενο σε σχέση με την συγχρηματοδοτούμενη πράξη, ο χρόνος εκτέλεσης και παράδοσης του, το συνολικό ποσό της αμοιβής του αντισυμβαλλόμενου φυσικού προσώπου, ο τόπος εκτέλεσης του έργου, καθώς και ότι το έργο συνδέεται αποκλειστικά με τις ανάγκες της συγχρηματοδοτούμενης πράξης για την οποία συνάπτεται. (β) Το φυσικό πρόσωπο εργάζεται κάτω από τις οδηγίες του δικαιούχου και, εάν δεν συμφωνηθεί διαφορετικά, στις εγκαταστάσεις του δικαιούχου, ή/ και στον τόπο εκτέλεσης του έργου, αν είναι διαφορετικός. Η διάρκεια της σύμβασης δύναται να συμπίπτει ή να είναι μικρότερη από τη διάρκεια της συγχρηματοδοτούμενης πράξης. (γ) Το αποτέλεσμα της εργασίας ανήκει στον δικαιούχο (δ) Η αμοιβή του φυσικού προσώπου, καθορίζεται με βάση τις χρονικές απαιτήσεις για την ολοκλήρωση του παρεχόμενου έργου και δεν είναι σημαντικά διαφορετική από αυτή που έχει ο δικαιούχος για το προσωπικό του το οποίο εκτελεί παρόμοια καθήκοντα ή αν δεν έχει τέτοιο προσωπικό, από αυτή που απαντάται στην αγορά για παρόμοια απασχόληση, προσόντα και εμπειρία. Η αμοιβή του φυσικού προσώπου πρέπει να συνδέεται άρρηκτα με τα στάδια υλοποίησης του έργου του. Ρήτρα καταβολής της αμοιβής τμηματικά κατά μήνα ή άλλο χρονικό όριο χωρίς συνάρτηση με την πρόοδο του έργου είναι μη επιλέξιμη. (ε) το χρονοδιάγραμμα, με αναφορά σε τυχόν ενδιάμεσους χρόνους των επί μέρους παραδοτέων, ο τρόπος παραλαβής και εξόφλησης (τμηματικής ή εν όλω) της σύμβασης σε συνάρτηση με το ή τα παραδοτέα ή και στάδια της σύμβασης. (στ) Το αντικείμενο της σύμβασης δεν καλύπτει πάγιες και διαρκείς ανάγκες του δικαιούχου. Απασχόληση του φυσικού προσώπου σε αντικείμενο άσχετο με εκείνο που περιγράφεται στη σύμβαση καθιστά τις δαπάνες της σύμβασης μη επιλέξιμες στο σύνολό τους.
- Στην περίπτωση που το φυσικό πρόσωπο απασχολείται σε περισσότερες από μία συγχρηματοδοτούμενες πράξεις, **μηνιαία συνολικά απολογιστικά φύλλα χρονοχρέωσης (global timesheets)**, στα οποία θα αποτυπώνονται σε επίπεδο φυσικού προσώπου οι πραγματικές ώρες απασχόλησής του ανά ημέρα στην κάθε πράξη. Τα απολογιστικά φύλλα χρονοχρέωσης είναι υπογεγραμμένα από τον απασχολούμενο και τον υπεύθυνο της διοίκησης του δικαιούχου. **Άδεια του αρμόδιου κατά περίπτωση οργάνου**, για τις περιπτώσεις προσωπικού του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπου απαιτείται.

- **Βεβαίωση παραλαβής του έργου** στην αντίστοιχη περίοδο.
- Τα σχετικά παραστατικά δαπανών (τιμολόγια ή λογιστικά έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής ισχύος) και οι αντίστοιχες εξοφλήσεις, σύμφωνα με την ισχύουσα εθνική νομοθεσία.
- Φορολογική ενημερότητα του Δικαιούχου με ημερομηνία έκδοσης το μήνα υποβολής του αιτήματος επαλήθευσης για είσπραξη χρημάτων από φορείς Κεντρικής Διοίκησης (πραγματικό κόστος), εφόσον ο Δικαιούχος δεν υπόκειται σε ρύθμιση.
- Ασφαλιστική ενημερότητα του Δικαιούχου με ημερομηνία έκδοσης το μήνα υποβολής του αιτήματος επαλήθευσης για είσπραξη εκκαθαρισμένων απαιτήσεων από το Δημόσιο (πραγματικό κόστος), εφόσον ο Δικαιούχος δεν υπόκειται σε ρύθμιση.

Η.4. Έκτακτο προσωπικό με σύμβαση/απόφαση χορήγησης υποτροφίας

- **Σύμβαση ή απόφαση χορήγησης υποτροφίας**, σε συνέχεια ανοικτής διαδικασίας σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο του δικαιούχου και την παρ. 7α του άρθρου 15 της ΥΑΕΚΕΔ.

  Η σύμβαση ή η σχετική απόφαση προσδιορίζει επαρκώς το αντικείμενο της συμμετοχής του φυσικού προσώπου στο έργο και τα αντίστοιχα παραδοτέα, το χρόνο απασχόλησης και ιδίως τις ώρες απασχόλησης, εάν προβλέπεται ωριαία αποζημίωση, το ποσό της υποτροφίας και τον τρόπο καταβολής του καθώς και τον τόπο εκτέλεσης του έργου του.
- **Μηνιαία συνολικά απολογιστικά φύλλα χρονοχρέωσης (global timesheets)**, στα οποία θα αποτυπώνονται οι πραγματικές ώρες απασχόλησης του υποτρόφου στην πράξη, ανά ημέρα, υπογεγραμμένα από τον υπότροφο και τον υπεύθυνο της διοίκησης του δικαιούχου, όταν η σύμβαση ή η απόφαση για τη χορήγηση της υποτροφίας προσδιορίζει ωριαία αποζημίωση για τη συμμετοχή στην πράξη.
- **Τα σχετικά παραστατικά δαπανών** (τιμολόγια ή λογιστικά έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής ισχύος) και οι αντίστοιχες εξοφλήσεις, σύμφωνα με την ισχύουσα εθνική νομοθεσία.
- **Υλικό τεκμηρίωσης** της τήρησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης, της μη διάκρισης, της ισότητας των φύλων και της διαφάνειας, δηλαδή ανοικτής διαδικασίας επιλογής για τους Ερευνητικούς Οργανισμούς. Ειδικά για τις περιπτώσεις συμβάσεων/αποφάσεων χορήγησης υποτροφίας δημοσίευση πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος για τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες, εκτός αν προβλέπεται μεγαλύτερη προθεσμία από την νομοθεσία που διέπει τον φορέα, στην ιστοσελίδα του δικαιούχου ή/και του επιχειρησιακού προγράμματος με αναφορά στα επαγγελματικά προσόντα που υπαγορεύονται από τη φύση και το σκοπό του προς υλοποίηση έργου.

Ο ΕΦΕΠΑΕ / ΕΥΔ Π-ΑΜΘ είναι δυνατόν να ζητήσει ως συμπληρωματικό δικαιολογητικό τις ΑΠΔ του δικαιούχου για λόγους επαλήθευσης της δαπάνης και διασταύρωσης με τυχόν άλλα στοιχεία.

Στις περιπτώσεις μη απόδοσης ασφαλιστικών εισφορών αλλά υπαγωγής σε ρύθμιση, πρέπει να προσκομίζεται το έγγραφο του ασφαλιστικού φορέα περί υπαγωγής σε ρύθμιση καταβολής εισφορών, στο οποίο αναγράφονται: το χρονικό διάστημα που αφορά η ρύθμιση, το συνολικό ποσό, το ποσό της κάθε δόσης και ο αριθμός των δόσεων. Ελέγχεται η συμβατότητα ανάμεσα στο χρονικό διάστημα που αναφέρεται στο έγγραφο και στην ελεγχόμενη περίοδο, καθώς και αν οι δόσεις εξυπηρετούνται κανονικά μέχρι την ημερομηνία ελέγχου. Η δαπάνη πιστοποιείται εάν πληρούνται τα δύο αυτά κριτήρια και εφόσον το καταβληθέν ποσό των εισφορών καλύπτει το ποσό που αντιστοιχεί στις ασφαλιστικές εισφορές της ελεγχόμενης περιόδου. Σε περίπτωση ρύθμισης του φόρου εισοδήματος ισχύουν τα αναφερόμενα για τη ρύθμιση των ασφαλιστικών εισφορών.

III. ΜΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Οι δαπάνες που αναφέρονται πιο κάτω δε θεωρούνται επιλέξιμες:

- Δαπάνες οι οποίες εξοφλούνται με μη χρηματικό αντίτιμο (πχ εξόφληση μισθού μέσω εξόφλησης δανείου, ενοικίου, εξόφληση σε είδος, με ανταλλαγή υπηρεσιών κλπ),
- Εσωτερικές χρεώσεις μεταξύ τμημάτων του ιδίου φορέα,
- Υπερβολικές και αλόγιστες δαπάνες (μη εύλογες),
- Ο φόρος προστιθέμενης αξίας, εκτός της περίπτωσης που δεν είναι ανακτήσιμος δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας για τον ΦΠΑ,
- Οποιαδήποτε παραστατικό δαπάνης που εκδόθηκε πριν από την ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών ή μετά την ημερομηνία λήξης του έργου,
- Δαπάνες που αφορούν σε παραστατικά, που δεν έχουν εξοφληθεί μέχρι την ημερομηνία λήξης του έργου,
- Αμοιβές για την διαχείριση των έργων καθώς και αμοιβές για διοικητική και γραμματειακή υποστήριξη, αμοιβές για λογιστική και νομική παρακολούθηση.
- Αμοιβή του συντονιστή ή του επιστημονικού υπευθύνου του έργου αν δεν συνδέεται με συγκεκριμένα παραδοτέα,
- Bonus και αποζημιώσεις απόλυσης.

02. Δαπάνες Εξοπλισμού, Μεταφορικών Μέσων & Οργάνων

α/α	Κωδικός τύπου δικαιολογητικού ΟΠΣΚΕ	Παραδοτέο	Ενδιάμεση επαλήθευση	Τελική επαλήθευση
1.	**04.02**	**Δικαιολογητικά τεκμηρίωσης για δαπάνες Εξοπλισμού, Μεταφορικών Μέσων & Οργάνων** Παραστατικά τιμολόγησης (σε περίπτωση προμηθευτή εξωτερικού Invoice & Proforma invoice) και, εφόσον απαιτείται, παραστατικά στοιχεία διακίνησης και εγκατάστασης και λοιπά σχετικά παραστατικά (Δελτία αποστολής, CMR, Packing List, Bill of Lading, Documento di Transporto, παραστατικά εκτελωνισμού και οποιοδήποτε άλλο παραστατικό μεταφοράς απαιτείται κατά περίπτωση, ανάλογα με τον τόπο προέλευσης και τον τρόπο μεταφοράς).	✓	✓
2.	**04.02**	**Δικαιολογητικά τεκμηρίωσης για δαπάνες Εξοπλισμού, Μεταφορικών Μέσων & Οργάνων** Απαλλακτικό ΦΠΑ για τις περιπτώσεις απαλλαγής.	✓	✓
3.	**04.19**	**Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης Οικονομικού Αντικείμενου** Παραστατικά εξόφλησης, όπως αναλυτικά αναφέρονται στην ενότητα 10.2 «Εξόφληση δαπανών επενδυτικού σχεδίου».	✓	✓
4.	**04.13**	**Λογιστικές Καταχωρήσεις** **Για Γ' κατηγορίας βιβλία**: - Ημερολογιακές εγγραφές παραστατικών τιμολόγησης και εξόφλησης των δαπανών. - Αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή(λογαριασμός 50) για τα έτη που διενεργήθηκαν και εξοφλήθηκαν οι δαπάνες. **Για Β' κατηγορίας βιβλία**: - Εκτύπωση του βιβλίου εσόδων - εξόδων για τους μήνες που διενεργήθηκαν οι δαπάνες.	✓	✓
5.	**04.14**	**Μητρώο παγίων**	✓	✓
6.	**04.15**	**Βεβαιώσεις Καινούργιου** Εξοπλισμού Βεβαίωση προμηθευτή για το καινούργιες, αμεταχείριστο και περί μη παρακράτησης κυριότητας του εξοπλισμού που περιλαμβάνεται στα παραστατικά της επένδυσης. Στην βεβαίωση θα πρέπει να γίνεται αναλυτική αναφορά στον εξοπλισμό και να αναγράφονται τα serial number, όπου αυτά υφίστανται και δεν αναγράφονται στα παραστατικά τιμολόγησης. Επίσης θα πρέπει να φέρει σφραγίδα και υπογραφή του προμηθευτή.	✓	✓
7.	**04.16**	**Συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης** Σε περίπτωση δαπάνης χρηματοδοτικής μίσθωσης: - αντίγραφο της σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης - πρωτότυπη βεβαίωση της εταιρείας χρηματοδοτικής μίσθωσης στην οποία θα αναφέρεται ο εξοπλισμός που έχει παραδοθεί και η αξία αυτού, με επισυναπτόμενη κατάσταση των σχετικών τιμολογίων, καθώς και οι καταβληθείσες από τον φορέα δόσεις με τις αντίστοιχες ημερομηνίες (δεν γίνεται δεκτή σύμβαση με ημερομηνία προγενέστερη της έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών).	✓	✓
8.	**04.02**	**Δικαιολογητικά τεκμηρίωσης για δαπάνες Εξοπλισμού, Μεταφορικών Μέσων & Οργάνων** Αντίγραφο πιστοποιητικού CE (Ευρωπαϊκής Ένωσης) ή δήλωση συμμόρφωσης για τον ηλεκτρομηχανολογικό εξοπλισμό.	✓	✓
9.	**04.02**	**Δικαιολογητικά τεκμηρίωσης για δαπάνες Εξοπλισμού, Μεταφορικών Μέσων & Οργάνων** Για δαπάνες εξοπλισμού που δεν δύναται η απόσπαση του από τον τόπο υλοποίησης της επένδυσης, χωρίς αυτός να χάσει μέρος ή το σύνολο της αξίας του (π.χ. προμήθεια και εγκατάσταση εξοπλισμού γεωθερμίας, συστήματος θέρμανσης, κεντρικού κλιματισμού, ασφαλείας, παραγωγής ενέργειας κλπ), θα πρέπει να υπάρχει ιδιοκτησία ή παραχώρηση χρήσης ή μίσθωση ή νόμιμη σύσταση επικαρπίας επί του ακινήτου για χρονικό διάστημα τουλάχιστον έξι (6) ετών. Η περίοδος της εξαετίας υπολογίζεται από την ημερομηνία έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησης.	✓	✓
10.	**04.02**	**Δικαιολογητικά τεκμηρίωσης για δαπάνες Εξοπλισμού, Μεταφορικών Μέσων & Οργάνων** Αντίγραφα συμφωνητικών νομίμως υπογεγραμμένα (ιδιοχείρως ή ψηφιακά μέσω gov.gr), συνοδευόμενα από το αποδεικτικό ηλεκτρονικής υποβολής στην ΑΑΔΕ (myAADE) σύμφωνα με την παρ. 16 του άρθρου 8 του Ν.1882/1990, όπως ισχύει, εφόσον αυτά συντάχθηκαν ή απαιτούνται από τη φορολογική νομοθεσία.	✓	✓

α/α	Κωδικός τύ-που δικαιο-λογητικού ΟΠΣΚΕ	Παραδοτέο	Ενδιάμεση επαλήθευση	Τελική επαλήθευση
11.	**04.02**	**Δικαιολογητικά τεκμηρίωσης για δαπάνες Εξοπλισμού, Μεταφορικών Μέσων & Οργάνων** Φωτογραφίες		✓

03. Δαπάνες για Παροχή Υπηρεσιών

α/α	Κωδικός τύ-που δικαιο-λογητικού ΟΠΣΚΕ	Παραδοτέο	Ενδιάμεση επαλήθευση	Τελική επαλήθευση
1.	**04.04**	**Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης για Δαπάνες Παροχή Υπηρεσιών** Παραστατικά υπηρεσιών (ΤΠΥ) στα οποία θα πρέπει να περιγράφονται οι υπηρεσίες που παρασχέθηκαν (σε περίπτωση προμηθευτή εξωτερικού Invoice & Proforma invoice).Σε περίπτωση που οι υπηρεσίες δεν περιγράφονται θα πρέπει να συνοδεύονται από ανάλυση εργασιών του προμηθευτή.	✓	✓
2.	**04.04**	**Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης για Δαπάνες Παροχή Υπηρεσιών** Παραστατικά εξόφλησης, όπως αναλυτικά αναφέρονται στο Κεφάλαιο 14.5: Εξόφληση δαπανών πράξεων της πρόσκλησης.	✓	✓
3.	**04.13**	**Λογιστικές Καταχωρήσεις** **Για Γ' κατηγορίας βιβλία**: - Ημερολογιακές εγγραφές παραστατικών τιμολόγησης και εξόφλησης των δαπανών. - Αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή(λογαριασμός 50) για τα έτη που διενεργήθηκαν και εξοφλήθηκαν οι δαπάνες. **Για Β' κατηγορίας βιβλία**: - Εκτύπωση του βιβλίου εσόδων - εξόδων για τους μήνες που διενεργήθηκαν οι δαπάνες.	✓	✓
4.	**04.14**	**Μητρώο παγίων, στο μέτρο που οι δαπάνες χαρακτηρίζονται ως άυλα πάγια και προβλέπεται η εγγραφή τους.**	✓	✓
5.	**04.04**	**Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης για Δαπάνες Παροχή Υπηρεσιών** Αντίγραφα συμφωνητικών νομίμως υπογεγραμμένα (ιδιοχείρως ή ψηφιακά μέσω gov.gr), συνοδευόμενα από το αποδεικτικό ηλεκτρονικής υποβολής στην ΑΑΔΕ (myAADE) σύμφωνα με την παρ. 16 του άρθρου 8 του Ν.1882/1990, όπως ισχύει, εφόσον αυτά συντάχθηκαν ή απαιτούνται από τη φορολογική νομοθεσία.	✓	✓
6.	**04.16**	**Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης για Δαπάνες Λογισμικού** Σε περιπτώσεις λογισμικού υπό καθεστώς υπηρεσίας, εκτύπωση από το λογαριασμό του χρήστη από την οποία θα προκύπτει ο χρήστης του λογισμικού, η ημερομηνία ενεργοποίησης της υπηρεσίας και η διάρκεια παραχώρησης της άδεια χρήσης. Σε περιπτώσεις εξοπλισμού υπό καθεστώς υπηρεσίας, εκτύπωση από το διαχειριστή της υπηρεσίας από την οποία θα προκύπτει ο χρήστης και το είδος της υπηρεσίας, καθώς και η ημερομηνία ενεργοποίησης της.	✓	✓
7.	**06.02**	**Μελέτες για την υλοποίηση της παρέμβασης** Αντίγραφα μελετών, ερευνών, εγχειριδίων, αποτελεσμάτων δοκιμών κλπ. ανάλογα και με τη φύση της υπηρεσίας (π.χ. μελέτες διαχειριστικών συστημάτων, μελέτες ανάπτυξης προϊόντων/υπηρεσιών, μελέτες σχεδιασμού συσκευασίας – ετικέτας – εταιρικής ταυτότητας κλπ).	✓	✓
8.	**04.04**	**Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης για Δαπάνες Παροχή Υπηρεσιών** Φωτογραφίες μακετών / υποδειγμάτων (για δαπάνες ανάπτυξης προϊόντων/υπηρεσιών και σχεδιασμού συσκευασίας, ετικέτας, brand).	✓	✓

Γενικές επισημάνσεις:

- Για όλα τα είδη των πραγματοποιούμενων δαπανών, η υλοποίηση του φυσικού αντικειμένου επιβεβαιώνεται από τις καταγεγραμμένες περιγραφές και ποσότητες στα αντίστοιχα παραστατικά. Για το λόγο αυτό, κατά την έκδοση των παραστατικών θα πρέπει να αναγράφονται αναλυτικά τα επιμέρους στοιχεία του φυσικού αντικειμένου και οι ποσότητες (ή η διάρκεια των υπηρεσιών) που τιμολογούνται και να είναι σε συμφωνία με τον τρόπο παρουσίασης του φυσικού αντικειμένου στην αντίστοιχη απόφαση ένταξης (ισχύον Τεχνικό παράρτημα). Επιπλέον, σε όλα τα παραστατικά θα πρέπει να αναφέρεται η επωνυμία και το ΑΦΜ του προμηθευτή, ενώ θα πρέπει να είναι εμφανείς ή να μπορούν να εξαχθούν σαφώς οι καθαρές αξίες χωρίς ΦΠΑ.

- Ο εξοπλισμός πρέπει, μέχρι την ολοκλήρωση της επένδυσης, να βρίσκεται εγκατεστημένος και σε πλήρη λειτουργία και να συμβαδίζει με τα αναγραφόμενα στα αντίστοιχα παραστατικά και στην αντίστοιχη βεβαίωση του προμηθευτή για το καινούργιες, αμεταχείριστο και περί μη παρακράτησης της κυριότητας. Επίσης, να συνάδει με το δηλούμενο προς ενίσχυση ΚΑΔ και στην περίπτωση των τουριστικών καταλυμάτων με τη δυναμικότητα της επιχείρησης κατά την ολοκλήρωση της επένδυσης.
- Τα ιδιωτικά συμφωνητικά, εφόσον απαιτούνται θα πρέπει να:

  α) συνοδεύονται από το αντίστοιχο αποδεικτικό ηλεκτρονικής υποβολής τους στην ΑΑΔΕ (myAADE), σύμφωνα με την παρ. 16 άρθρου 8 Ν. 1882/1990,

  β) είναι εξοφλημένα στο σύνολο τους για τις αιτηθείσες δαπάνες, ανεξαρτήτως του ισχύοντος εγκεκριμένου ποσού για αυτές. Σε περιπτώσεις κατά τις οποίες το ποσό που θα υποβληθεί για τις αιτηθείσες δαπάνες είναι μικρότερο ή μεγαλύτερο από το αναφερόμενο στο ιδιωτικό συμφωνητικό και δεν υπάρχει άλλη απαίτηση από τα δύο μέρη, τότε θα προσκομίζεται λύση του συμφωνητικού ή Υ.Δ και από τα δύο συμβαλλόμενα μέρη, στις οποίες θα αναγράφεται ότι δεν υπάρχει άλλη οικονομική ή οποιασδήποτε μορφής απαίτηση για τις εν λόγω δαπάνες.
- Για τον υπολογισμό των ΕΜΕ και τον έλεγχο η ΔΑ/ΕΦΕΠΑΕ δύναται να λαμβάνει και να κάνει χρήση δεδομένων που αφορούν σε απασχόληση εργαζομένων από το πληροφοριακό σύστημα του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων «ΕΡΓΑΝΗ»
- Οι δικαιούχοι θα πρέπει να τηρούν τα στοιχεία του οικονομικού αντικειμένου κατά τέτοιον τρόπο, ώστε να διασφαλίζεται η επαρκής διαδρομή ελέγχου (να είναι σαφής και διαχωρίσιμη κάθε δαπάνη μέχρι επιπέδου Κατηγορίας Δαπανών για κάθε παραστατικό που εκδίδεται από πλευράς προμηθευτών).
- Τα όργανα ελέγχου κατά την πιστοποίηση του Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου μπορούν να ζητήσουν, με αιτιολόγηση της αναγκαιότητας, οποιοδήποτε στοιχείο κρίνουν απαραίτητο, για την απόδειξη της καλής εκτέλεσης του έργου και την πλήρη συμμόρφωση με τους όρους της αντίστοιχης απόφασης ένταξης.
- Οι δικαιούχοι υποχρεούνται να διευκολύνουν το έργο των οργάνων ελέγχου, παρέχοντας κάθε δυνατό στοιχείο, πληροφορία ή διευκρίνιση υποβοηθά την ορθή και ακριβή ολοκλήρωση του ελέγχου και να παρίστανται κατά την επιτόπια επαλήθευση (τουλάχιστον ο Συντονιστής και ο Επιστημονικός Υπεύθυνος του Έργου).

Πέραν των παραδοτέων φυσικού και οικονομικού αντικειμένου που καθορίστηκαν ανωτέρω, επισημαίνεται ότι για την ολοκλήρωση και παραλαβή μιας πράξης απαιτείται να πληρούνται όσα αναφέρονται στο Κεφάλαιο 16: Ολοκλήρωση πράξεων της παρούσας πρόσκλησης.

Για την καταβολή της επιχορήγησης απαιτείται η προσκόμιση των κάτωθι παραδοτέων:

1. **Φορολογική ενημερότητα σε ισχύ (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 08.03)**, για είσπραξη χρημάτων από φορείς πλην Κεντρικής Διοίκησης.

   Διευκρινίζεται ότι, στην φορολογική ενημερότητα δε θα πρέπει να υπάρχει όρος παρακράτησης, βάσει των διατάξεων του άρθρου 61 του Ν. 4914/2022.

   Σημειώνεται ότι δε γίνονται αποδεκτές οι βεβαιώσεις οφειλής.

2. **Ασφαλιστική ενημερότητα σε ισχύ (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 08.02)**, για είσπραξη εκκαθαρισμένων απαιτήσεων από το Δημόσιο.

   Σημειώνεται ότι δε γίνονται αποδεκτές οι βεβαιώσεις οφειλής.

3. Υπεύθυνη δήλωση Ν. 1599/86 του νομίμου εκπροσώπου της επιχείρησης με το γνήσιο της υπογραφής ή με ψηφιακή υπογραφή ή από το gov.gr **(Κωδικός ΟΠΣΚΕ 09.03),** στην οποία θα αναφέρονται:

   i. **ότι η δημόσια επιχορήγηση του προγράμματος δεν έχει εκχωρηθεί.** Εφόσον έχει γίνει εκχώρηση υποβάλλεται υποχρεωτικώς η σύμβαση εκχώρησης επιχορήγησης έναντι δανείου και βεβαίωση εκταμίευσης αυτού.

   ii. **ότι δεν έχει γίνει περαιτέρω τροποποίηση του καταστατικού**, με αναφορά στον αριθμό της τελευταίας τροποποίησης.

   Σε περίπτωση που έχει τροποποιηθεί το καταστατικό της επιχείρησης τότε απαιτείται επιπρόσθετα η προσκόμιση επικυρωμένου από το Γ.Ε.ΜΗ. αντιγράφου του τελευταίου (κωδικοποιημένου) καταστατικού ή το σύνολο των τροποποιήσεων του καταστατικού από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης, εφόσον δεν υφίσταται κωδικοποιημένο. (Από τη συμπλήρωση του παρόντος σημείου εξαιρούνται οι ατομικές επιχειρήσεις).

   iii. ότι τα **στοιχεία της εκπροσώπησης, αλλά και της εταιρικής/μετοχικής σύνθεσης της εταιρείας, δεν έχουν τροποποιηθεί και είναι σύμφωνα με το ισχύον Τεχνικό Παράρτημα.**

   Εφόσον έχει γίνει τροποποίηση τότε υποβάλλονται εναλλακτικά:

   - για την εκπροσώπηση: Καταστατικό, Πιστοποιητικό/Βεβαίωση εκπροσώπησης, Πρακτικό/Απόφαση ΓΣ, ανάλογα με τη νομική μορφή – (ΑΕ/ΝΕΠΑ/ΕΠΕ/ΙΚΕ)
   - για την εταιρική/μετοχική σύνθεση : Καταστατικό, Φωτοτυπία του βιβλίου μετόχων με σφραγίδα της εταιρείας και υπογραφή από τον νόμιμο εκπρόσωπο ή πρακτικό Γ.Σ. με την ισχύουσα μετοχική σύνθεση, ανάλογα με τη νομική μορφή (ΑΕ/ΕΠΕ/ΙΚΕ/ΟΕ/ΕΕ/ΝΕΠΑ).

   Οι ατομικές επιχειρήσεις συμπληρώνουν το παρόν σημείο ως ακολούθως:

   - δεν έχουν μεταβληθεί / τροποποιηθεί τα στοιχεία της ατομικής επιχείρησης από τα αναφερόμενα στο εγκεκριμένο τεχνικό παράρτημα. Σε περίπτωση που έχουν μεταβληθεί, προσκομίζεται βεβαίωση μεταβολής/ών από την αρμόδια Δ.Ο.Υ.

   iv. **περί μη εκκρεμούς διαδικασίας εκτέλεσης προηγούμενης απόφασης ανάκτησης** σε κάθε εκταμίευση (ενδιάμεση δόση ή τελική πληρωμή).

4. Πιστοποιητικό δικαστικής φερεγγυότητας από το Πρωτοδικείο **(Κωδικός ΟΠΣΚΕ 08.04).**

5. Γενικό Πιστοποιητικό από ΓΕΜΗ **(Κωδικός ΟΠΣΚΕ 02.01),**

6. **Φωτοτυπία Τραπεζικού εγγράφου (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 01.16)** (πχ. εκτύπωση από το e-banking) με τον αριθμό IBAN (εταιρικού ή επαγγελματικού λογαριασμού) της επιχείρησης, στον οποίο θα γίνει η κατάθεση του ποσού.

7. Στην περίπτωση καταβολής προκαταβολής, πέραν των ανωτέρω απαιτείται η υποβολή ισόποσης Εγγυητικής Επιστολής, σύμφωνα με το **Κεφάλαιο 14.6: Καταβολή ενίσχυσης, σημείο (Α) Προκαταβολή (δυνητική)** της πρόσκλησης **(Ενότητα ΟΠΣΚΕ Αίτημα Προκαταβολής).**

Για την καλύτερη και ταχύτερη εξυπηρέτηση, συνίσταται οι ενημερότητες και τα Πιστοποιητικά να διατηρούν την ισχύ τους για τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ημέρες από την ημερομηνία προσκόμισης τους.

Σημειώνεται ότι, ο χρόνος καταβολής της επιχορήγησης επηρεάζεται από την άμεση διαθεσιμότητα ή μη των αντίστοιχων πιστώσεων.

Βάσει των διατάξεων του άρθρου 61 του Ν. 4914/2022, παρ.2 & 3/ ΦΕΚ 61/21.03.2022 το ποσό που καταβάλλεται στους δικαιούχους για την υλοποίηση των πράξεων που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ, δεν υπόκειται σε παρακράτηση ή κατάσχεση στα χέρια του Δημοσίου ή τρίτων κατά παρέκκλιση κάθε άλλης αντίθετης γενικής ή ειδικής διάταξης, δεν συμψηφίζεται με βεβαιωμένα χρέη στη Φορολογική Διοίκηση και το Δημόσιο εν γένει, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και τα νομικά τους πρόσωπα, τα ασφαλιστικά ταμεία και τα πιστωτικά ιδρύματα και δεν εισπράττεται οποιαδήποτε άλλη ειδική επιβάρυνση ή άλλο τέλος ισοδύναμου αποτελέσματος, το οποίο θα είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση του ποσού που οφείλεται στους δικαιούχους

Παράρτημα 7
Υποδείγματα υπευθύνων δηλώσεων

Υπόδειγμα Α: Γενικά στοιχεία

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ
(άρθρο 8 Ν.1599/1986)

Η ακρίβεια των στοιχείων που υποβάλλονται με αυτή τη δήλωση μπορεί να ελεγχθεί με βάση το αρχείο άλλων υπηρεσιών (άρθρο 8 παρ. 4 Ν. 1599/1986)

ΠΡΟΣ[1]:	Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη» (ΕΥΔ Π-ΑΜΘ) Ενδιάμεσο Φορέα Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας (ΕΦΕΠΑΕ)						
Ο-Η Όνομα:		Επώνυμο:					
Ονομα και Επώνυμο Πατέρα:							
Ονομα και Επώνυμο Μητέρας:							
Ημερομηνία γέννησης[2]:							
Τόπος Γέννησης:							
Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας:		Τηλ:					
Τόπος Κατοικίας:		Οδός:		Αριθ:		ΤΚ:	
Αρ. Τηλεομοιοτύπου (Fax):		Δ/νση Ηλεκτρ. Ταχυ-δρομείου(Email):					

Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις[3], που προβλέπονται από τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 22 του Ν. 1599/1986, ως νόμιμος εκπρόσωπος και εκ μέρους της επιχείρησης που υποβάλλει ηλεκτρονική αίτηση χρηματοδότησης στη Δράση «Ενίσχυση επιχειρήσεων της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης για έρευνα και καινοτομία σε τομείς Στρατηγικών Τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP)» δηλώνω ότι:

(Η Υ.Δ θα πρέπει να προσαρμοστεί ανάλογα με τα στοιχεία του δικαιούχου και να υπογραφεί από τον νόμιμο εκπρόσωπο της επιχείρησης (Σε περίπτωση που η εκπροσώπηση ασκείται από κοινού από δύο ή περισσότερα πρόσωπα και όχι χωριστά, υποβάλλεται από μία ΥΔ για κάθε νόμιμο εκπρόσωπο.)

1. Όλα τα αναγραφόμενα στην ηλεκτρονική μορφή του εντύπου υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης, καθώς και όλα τα υποβαλλόμενα δικαιολογητικά που τη συνοδεύουν είναι ακριβή και αληθή.
2. Αποδέχομαι οποιοδήποτε σχετικό έλεγχο για την εξακρίβωση των δηλωθέντων από τις αρμόδιες εθνικές ή κοινοτικές αρχές.
3. Έχω λάβει σαφή γνώση του περιεχομένου της πρόσκλησης της Δράσης.
4. Ο δικαιούχος (επιχείρηση) έχει υποβάλλει μόνο μία αίτησης χρηματοδότησης στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης της Δράσης.
5. Οι δαπάνες που περιλαμβάνονται στη συγκεκριμένη αίτησης χρηματοδότησης δεν έχουν χρηματοδοτηθεί, ενταχθεί και δεν θα υποβληθούν προς έγκριση χρηματοδότησης σε άλλο πρόγραμμα που χρηματοδοτείται από εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους.
6. Οι δαπάνες που περιλαμβάνονται στην συγκεκριμένη αίτηση χρηματοδότησης δεν έχουν χρηματοδοτηθεί και δεν είναι ενταγμένες σε άλλο πρόγραμμα που χρηματοδοτείται από εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους.
7. Δεσμεύομαι ότι αν οι δαπάνες που περιλαμβάνονται στην συγκεκριμένη αίτηση χρηματοδότησης εγκριθούν στο πλαίσιο της Δράσης δεν θα υποβληθούν σε άλλο πρόγραμμα που χρηματοδοτείται από εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους.
8. Δεν πραγματοποιήθηκαν ούτε θα πραγματοποιηθούν ενέργειες/δαπάνες που να αφορούν στην πράξη (έναρξη υλοποίησης φυσικού και οικονομικού αντικειμένου) πριν από το χρόνο έναρξης επιλεξιμότητας των δαπανών όπως ορίζεται στην πρόσκληση της Δράσης ήτοι από την ημερομηνία έγκρισης των αποτελεσμάτων αξιολόγησης.
9. Δεν έχει ολοκληρωθεί το φυσικό αντικείμενο της πράξης ή δεν έχει υλοποιηθεί πλήρως πριν από την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης.
10. Ο τόπος υλοποίησης της πράξης δεν ταυτίζεται με τον τόπο της κύριας ή δευτερεύουσας κατοικίας μου και η επιχείρηση δεν συστεγάζεται με άλλη κατά τρόπο που θα επέτρεπε τη χρήση του εξοπλισμού της ενισχυόμενης πράξης από την άλλη επιχείρηση.
11. Η επιχείρηση έχει την ιδιότητα της Μεγάλης ή Μεσαίας ή Μικρής ή πολύ μικρής Επιχείρησης σύμφωνα με τη Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2003.
12. Ο δικαιούχος δεν εντάσσεται σε ήδη οργανωμένο ομοιόμορφο δίκτυο διανομής προϊόντων ή παροχής υπηρεσιών η οποία εκμεταλλεύεται κατόπιν σχετικών συμβάσεων άδειες εκμετάλλευσης δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, που αφορούν συνήθως εμπορικά σήματα ή διακριτικούς τίτλους και τεχνογνωσία για την χρήση και τη διανομή αγαθών ή υπηρεσιών (π.χ. franchising, shop in shop, δίκτυο πρακτόρευσης), και λειτουργεί με μία από τις επιλέξιμες από το πρόγραμμα νομικές μορφές.
13. Η επιχείρηση τηρεί τη νομοθεσία περί υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων και πρόληψης του επαγγελματικού κινδύνου.
14. Δεν συντρέχουν για την επιχείρηση λόγοι αποκλεισμού του Ν.4488/2017 (Α137/13.09.2017) άρθρο 39 παρ. 1-4 και άρθρο 40 παρ. 1.

15. Δεν εκκρεμεί σε βάρος της επιχείρησης εντολής ανάκτησης κρατικής ενίσχυσης έπειτα από απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με την οποία μια ενίσχυση κηρύσσεται παράνομη και ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά.
16. Δεν είναι προβληματική επιχείρηση, κατά τον ορισμό του σημείου 18 του άρθρου 2 του Κανονισμού ΕΕ651/2014
17. Αποδέχομαι ότι σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι έχουν υποβληθεί στην ΕΥΔ Π-ΑΜΘ/ΕΦΕΠΑΕ ψευδή ή παραπλανητικά στοιχεία, ή ότι έχουν αποσιωπηθεί στοιχεία, η γνώση των οποίων θα οδηγούσε στον αποκλεισμό της ένταξης της πράξης στην παρούσα δράση, ή θα οδηγούσε στο να ενταχθεί με όρους ουσιωδώς διαφορετικούς ή σε μη πιστοποίηση της ολοκλήρωσης, η απόφαση ένταξης:
    α Εάν δεν έχει ολοκληρωθεί η πράξη και έχει δοθεί τμήμα της ενίσχυσης, η απόφαση ένταξης θα ανακληθεί και θα κληθώ να επιστρέψω τη χορηγηθείσα ενίσχυση,
    β Εάν έχει ολοκληρωθεί η επένδυση, θα κληθώ να επιστρέψω το σύνολο της χορηγηθείσας ενίσχυσης.
18. Αποδέχομαι ότι η υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης στη Δράση συνιστά εξουσιοδότηση προς την ΕΥΔ ΠΑΜΘ και τον ΕΦΕΠΑΕ, για συλλογή στοιχείων που βρίσκονται καταχωρισμένα σε βάσεις δεδομένων (π.χ. ΑΑΔΕ, ΕΡΓΑΝΗ, Γ.Ε.ΜΗ, ΕΦΚΑ-ΝΑΤ, κ.α.) και σε λοιπά πληροφοριακά συστήματα της Δημόσιας Διοίκησης ή εποπτευόμενων από αυτήν Φορέων, καθώς και για την περαιτέρω επεξεργασία τους από τις αρμόδιες υπηρεσίες. Επίσης, γνωρίζω ότι τα δεδομένα από εθνικές βάσεις δεν μπορούν να καλύψουν απαιτούμενα δικαιολογητικά συμμετοχής, όπως αυτά αποτυπώνονται στο σχετικό παράρτημα της πρόσκλησης της Δράσης, αλλά εφόσον ληφθούν τα στοιχεία αυτά κατισχύουν των δηλωθέντων ή/και των αναγραφόμενων στα έντυπα που συνοδεύουν την αίτηση.
19. Σε περίπτωση έγκρισης των αποτελεσμάτων αξιολόγησης της αίτησης χρηματοδότησης συμφωνώ στη δημοσίευση της επωνυμίας της επιχείρησης, του τίτλου της πράξης και του ποσού της δημόσιας χρηματοδότησης στον κατάλογο των δικαιούχων της Δράσης που δημοσιεύεται ηλεκτρονικά ή με άλλο τρόπο, σύμφωνα με το Άρθρο 49, παρ. 2 του Καν. 1060/2021 και το Παράρτημα IX αυτού.
20. Αποδέχομαι ότι τα μηνύματα που θα αποστέλλονται από το ΟΠΣΚΕ, την ΕΥΔ ΠΑΜΘ και τον ΕΦ, μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και ειδικότερα στην ηλεκτρονική διεύθυνση e-mail που αποτυπώνεται στα στοιχεία επικοινωνίας στο προφίλ του δικαιούχου, καθώς και στα στοιχεία επικοινωνίας του συντονιστή, επέχουν θέση επίσημων εγγράφων και συνεπάγονται την έναρξη όλων των εννόμων συνεπειών και προθεσμιών και αποτελεί αποκλειστική ευθύνη της επιχείρησης η παρακολούθηση της/των εν λόγω ηλεκτρονικής/ων διευθύνσης/εων
21. Αποδέχομαι ότι στην περίπτωση κοινοποιήσεων-επιδόσεων εγγράφων που αφορούν την πράξη, τούτες λαμβάνουν χώρα στην φορολογική έδρα των επενδυτών την οποία δηλώνουν στην αίτησης χρηματοδότησης τους και η οποία αναφέρεται στην απόφαση ένταξης τους. Περαιτέρω αναλαμβάνουν την υποχρέωση να γνωστοποιούν οποιαδήποτε μεταβολή της φορολογικής τους έδρας στον ΕΦΕΠΑΕ. Σε περίπτωση μη γνωστοποίησης οιαδήποτε μεταβολής της φορολογικής έδρας, η κοινοποίηση-επίδοση θα συντελείται στην φορολογική έδρα της απόφασης ένταξής του.
22. Αποδέχομαι ότι κατά την υλοποίηση του έργου, η επικοινωνία με τον ΕΦΕΠΑΕ αναφορικά με την εξέλιξη και ολοκλήρωση της επένδυσης (αιτήματα τροποποίησης, εκθέσεις προόδου και ολοκλήρωσης κλπ) δύναται να γίνεται ηλεκτρονικά (on screen) μέσω ηλεκτρονικών εντύπων, όπως αυτά θα καθοριστούν από τον ΕΦΕΠΑΕ.
23. Είμαι ενημερωμένος και η αίτησης χρηματοδότησης που υποβάλω είναι εναρμονισμένη και υπακούει στους περιορισμούς και πληροί όλες τις προϋποθέσεις του Κανονισμού 651/2014 (ΓΑΚ) όπως ισχύει.
24. Παρέχω ρητά τη συναίνεση και συγκατάθεσή μου για την νόμιμη επεξεργασία κατ' άρθρο 6 του Κανονισμού 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της Οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για τη Προστασία Δεδομένων) [ΕΕΕΕ L 119 σελ.1-88] σε όλα τα στάδια της υποβαλλόμενης αίτησης χρηματοδότησης, δηλαδή από της υποβολής της ως και, στην περίπτωση υπαγωγής του, οριστικοποίηση της συγχρηματοδοτούμενης επένδυσής του, σύμφωνα προς τα ειδικότερα οριζόμενα στο **Κεφάλαιο 17.5: Ειδικές ρυθμίσεις Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679** της παρούσας Πρόσκλησης.
25. Έχω λάβει γνώση των υποχρεώσεων που πρέπει να τηρήσω στο πλαίσιο της υλοποίησης της υποβαλλόμενης αίτησης χρηματοδότησης, όπως αυτές προκύπτουν από το Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και βεβαιώνω ότι η προτεινόμενη πράξη δεν καταστρατηγεί και δεν είναι ασύμβατη με κανένα από τα αναφερόμενα στο Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως αυτά αναφέρονται στην αναλυτικά στον «Πίνακα για τη συμμόρφωση των πράξεων με τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε. Ένωσης» που περιλαμβάνεται στην Πρόσκληση(**Παράρτημα 10**).
26. Δεσμεύομαι ότι κατά την υλοποίηση της πράξης θα προασπιστεί η ισότητα των φύλων και θα αποτραπεί κάθε διάκριση λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού
27. Δεσμεύομαι ότι η επιχείρηση διαθέτει ή δεσμεύεται ότι θα μεριμνήσει για την ελαχιστοποίηση των εμποδίων πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία (ΑμεΑ) στις νέες εγκαταστάσεις αυτής υλοποιώντας τις απαραίτητες υποδομές πρόσβασης μέχρι την ολοκλήρωση της επένδυσης. Ως υποδομές νοούνται τόσο οι κτιριακές υποδομές όσο και οι ηλεκτρονικές εφαρμογές που απευθύνονται στο πελατειακό κοινό (π.χ. ιστοσελίδες και λοιπές ηλεκτρονικές εφαρμογές όπως ηλεκτρονικά σημεία πληροφόρησης ή/και εξυπηρέτησης κ.λ.π.).
28. Η επιχείρηση δεν βρίσκεται υπό πτώχευση, εκκαθάριση ή αναγκαστική διαχείριση σύμφωνα με τον ΕΚ 1058/2021 ή να μην έχουν καταθέσει αίτηση εξυγίανσης οι πιστωτές της επιχείρησης.
29. Η επιχείρηση δεν έχει λάβει ενίσχυση διάσωσης ή αναδιάρθρωσης, ή η επιχείρηση έχει λάβει ενίσχυση διάσωσης αλλά έχει αποπληρώσει το δάνειο και έχει λύσει τη σύμβαση εγγύησης ή η επιχείρηση έχει λάβει ενίσχυση αναδιάρθρωσης η οποία έχει ολοκληρωθεί.
30. Δεσμεύομαι ότι η πράξη να υλοποιηθεί αποκλειστικά εντός της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (Π-ΑΜΘ).
31. Δεσμεύομαι ότι η επιχείρηση λειτουργεί με μία από τις επιλέξιμες από την Πρόσκληση νομικές μορφές όπως αναλυτικά αναφέρονται στο **Κεφάλαιο 6: Δικαιούχοι-Όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής** της πρόσκλησης.

Ημερομηνία: ……20……
Για το δικαιούχο
-Ο-
Νόμιμος Εκπρόσωπος

(υπογραφή)

(Στοιχεία Νόμιμου Εκπροσώπου, γνήσιο υπογραφής ή ψηφιακή υπογραφή ή από gov.gr)

(1) Αναγράφεται από τον ενδιαφερόμενο πολίτη ή Αρχή ή η Υπηρεσία του δημόσιου τομέα, που απευθύνεται η αίτηση.
(2) Αναγράφεται ολογράφως.
(3) «Όποιος εν γνώσει του δηλώνει ψευδή γεγονότα ή αρνείται ή αποκρύπτει τα αληθινά με έγγραφη υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Εάν ο υπαίτιος αυτών των πράξεων σκόπευε να προσπορίσει στον εαυτόν του ή σε άλλον περιουσιακό όφελος βλάπτοντας τρίτον ή σκόπευε να βλάψει άλλον, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι 10 ετών.
(4) Σε περίπτωση ανεπάρκειας χώρου η δήλωση συνεχίζεται στην πίσω όψη της και υπογράφεται από τον δηλούντα ή την δηλούσα.

Υπόδειγμα Β: Στοιχεία σχετικά με την ιδιότητα ΜΜΕ

Ακριβή στοιχεία της επιχείρησης
Επωνυμία ή εταιρική επωνυμία:……
Διεύθυνση της εταιρικής έδρας: ……..
Αριθ. μητρώου ή ΦΠΑ (1): …….
Ονοματεπώνυμο και τίτλος του ή των κύριων διευθυντικών στελεχών (2)
……..
Τύπος της επιχείρησης (Για να βρείτε το είδος της επιχείρησης ανατρέξτε στο **Παράρτημα 5: Ορισμός ΜΜΕ)**.

Σημειώστε με ένα σταυρό την περίπτωση ή τις περιπτώσεις στις οποίες υπάγεται η αιτούσα επιχείρηση:

☐	Ανεξάρτητη επιχείρηση	Στην περίπτωση αυτή, τα στοιχεία που αναγράφονται παρακάτω προκύπτουν από τους λογαριασμούς της επιχείρησης και μόνον. Να συμπληρωθεί μόνο η δήλωση χωρίς παραρτήματα.
☐	Συνεργαζόμενη επιχείρηση	Να συμπληρωθεί και να επισυναφθεί το παράρτημα (και τα τυχόν συμπληρωματικά δελτία). Στη συνέχεια να συμπληρωθεί η δήλωση και το αποτέλεσμα των υπολογισμών να μεταφερθεί στον πίνακα που παρατίθεται παρακάτω.
☐	Συνδεδεμένη επιχείρηση	Το αποτέλεσμα των υπολογισμών να μεταφερθεί στον πίνακα που παρατίθεται παρακάτω

Στοιχεία για τον προσδιορισμό της κατηγορίας επιχείρησης
Τα στοιχεία υπολογίζονται σύμφωνα με Παράρτημα Ι του ΕΚ 800/2008 σχετικά με τον ορισμό των ΜΜΕ.

Περίοδος αναφοράς (*):
(συμπληρώνεται το έτος που προηγείται της ημερομηνίας προκήρυξης της πρόσκλησης και για το οποίο έχουν υποβληθεί τα επίσημα φορολογικά έντυπα, έτος αναφοράς το 2023)

Αριθμός απασχολουμένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (**)	Σύνολο ισολογισμού (**)
Συμπληρώνονται τα στοιχεία της αιτούσας επιχείρησης, αν αυτή είναι ανεξάρτητη, ή το άθροισμα του αριθμού των ΕΜΕ για το έτος αναφοράς, της αιτούσας επιχείρησης, των συνδεδεμένων και των συνεργαζόμενων επιχειρήσεων αυτής (κατά το ποσοστό συνεργασίας) αν αυτή είναι συνδεδεμένη ή/και συνεργαζόμενη επιχείρηση (Τα στοιχεία σε αυτή την περίπτωση συμφωνούν με το σύνολο του πίνακα του παραρτήματος) ΕΜΕ επιχείρησης + ΕΜΕ συνδεδεμένων + (ΕΜΕ συνεργαζόμενων Χ ποσοστό συνεργασίας)	Συμπληρώνονται τα στοιχεία της αιτούσας επιχείρησης, αν αυτή είναι ανεξάρτητη, ή το άθροισμα του κύκλου εργασιών για το έτος αναφοράς, της αιτούσας επιχείρησης, των συνδεδεμένων και των συνεργαζόμενων αυτής (κατά το ποσοστό συνεργασίας) αν αυτή είναι συνδεδεμένη ή/και συνεργαζόμενη επιχείρηση (Τα στοιχεία σε αυτή την περίπτωση συμφωνούν με το σύνολο του πίνακα του παραρτήματος) ΚΕ επιχείρησης + ΚΕ συνδεδεμένων + (ΚΕ συνεργαζόμενων Χ ποσοστό συνεργασίας)	Συμπληρώνονται τα στοιχεία της αιτούσας επιχείρησης, αν αυτή είναι ανεξάρτητη, ή το άθροισμα του ενεργητικού (βλ. ισολογισμό) για το έτος αναφοράς της αιτούσας επιχείρησης, των συνδεδεμένων και των συνεργαζόμενων αυτής (κατά το ποσοστό συνεργασίας) αν αυτή είναι συνδεδεμένη ή/και συνεργαζόμενη επιχείρηση (Τα στοιχεία σε αυτή την περίπτωση συμφωνούν με το σύνολο του πίνακα του παραρτήματος). Για επιχειρήσεις με απλογραφικά βιβλία το σύνολο του ενεργητικού θεωρείται 0) Ενεργητικό επιχείρησης + Ενεργητικό συνδεδεμένων + (Ενεργητικών συνεργαζόμενων Χ ποσοστό συνεργασίας)

(*) Όλα τα στοιχεία πρέπει να αφορούν την τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση και να υπολογίζονται σε ετήσια βάση.
Στην περίπτωση νεοσύστατων επιχειρήσεων, τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη πρέπει να προκύπτουν από αξιόπιστες εκτιμήσεις που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους.

(**) σε χιλιάδες ευρώ.

Προσοχή: Σε σχέση με την προηγούμενη διαχειριστική χρήση, (από αυτή που αποτέλεσε έτος βάσης για τον υπολογισμό των στοιχείων του παραπάνω πίνακα) υπάρχει μεταβολή των στοιχείων η οποία ενδέχεται να επιφέρει αλλαγή της κατηγορίας της αιτούσας επιχείρησης (πολύ μικρή, μικρή, μεσαία ή μεγάλη επιχείρηση); (πρέπει να επιλεχθεί ένα από τα δύο):

☐ Όχι

☐ Ναι [σ’ αυτή την περίπτωση, να συμπληρωθεί και να επισυναφθεί δήλωση σχετικά με την προηγούμενη διαχειριστική χρήση (3)]

Υπογραφή

Όνομα και ιδιότητα του προσυπογράφοντος, που είναι εξουσιοδοτημένος να εκπροσωπεί την επιχείρηση:
.....

Δηλώνω υπεύθυνα ότι τα στοιχεία της παρούσης δήλωσης καθώς και των ενδεχόμενων παρατημάτων της είναι ακριβή.
.....(τόπος), ... (ημερομηνία)

Υπογραφή:

(Δεν απαιτείται η θεώρηση για το γνήσιο της υπογραφής)
(Σε περίπτωση που η εκπροσώπηση ασκείται από κοινού από δύο ή περισσότερα πρόσωπα και όχι χωριστά, η δήλωση υπογράφεται από όλους όσους έχουν την ιδιότητα).

_____
(1) Να προσδιοριστεί από τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις ανάγκες τους.
(2) Πρόεδρος («Chief executive»), Γενικός Διευθυντής ή αντίστοιχη θέση.
(3) Άρθρο 4, παράγραφος 2 του Παραρτήματος I του ΕΚ 800/2008.

(Δεν απαιτείται η συμπλήρωση των παρακάτω στοιχείων όταν ο δυνητικός δικαιούχος δεν είναι συνδεδεμένη ή συνεργαζόμενη επιχείρηση).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΗ ή ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

Επισυναπτόμενα παραρτήματα

Παράρτημα Α εάν η επιχείρηση έχει τουλάχιστον μία συνεργαζόμενη επιχείρηση (και ενδεχόμενα συμπληρωματικά δελτία)

Παράρτημα Β εάν η επιχείρηση έχει τουλάχιστον μία συνδεδεμένη επιχείρηση (και ενδεχόμενα συμπληρωματικά δελτία)

Υπολογισμός των στοιχείων για συνεργαζόμενη ή συνδεδεμένη επιχείρηση (1) (βλέπε επεξηγηματικό σημείωμα)

Περίοδος αναφοράς (2): (συμπληρώνεται το έτος που προηγείται του έτους υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης και για το οποίο έχουν υποβληθεί τα επίσημα φορολογικά έντυπα)

	Αριθμός απασχολουμένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (*)	Σύνολο ισολογισμού(*)
1. Στοιχεία (2) της αιτούσας επιχείρησης ή των ενοποιημένων λογαριασμών (μεταφορά από τον πίνακα Β(1) του παραρτήματος Β (3)			
2. Κατ' αναλογία συγκεντρωτικά στοιχεία (2) όλων των (ενδεχομένων) συνεργαζόμενων επιχειρήσεων (μεταφορά από τον πίνακα Α του παραρτήματος Α)			
3. Άθροισμα στοιχείων (2) όλων των (ενδεχομένων) συνδεδεμένων επιχειρήσεων που δεν περιλαμβάνονται βάσει ενοποίησης στη γραμμή [μεταφορά από τον πίνακα Β(2) του παραρτήματος Β]			
Σύνολο (4)			

(*) σε χιλιάδες ευρώ.

(1) Άρθρο 6, παράγραφοι 2 και 3 του Παραρτήματος Ι του ΕΚ 800/2008.

(2) Όλα τα στοιχεία πρέπει να αφορούν την τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση και να υπολογίζονται σε ετήσια βάση. Στην περίπτωση νεοσύστατων επιχειρήσεων, τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη πρέπει να προκύπτουν από αξιόπιστες εκτιμήσεις που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους (άρθρο 4).

(3) Τα στοιχεία της επιχείρησης, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού των εργαζομένων, υπολογίζονται με βάση τους λογαριασμούς και άλλα στοιχεία της επιχείρησης, ή -εφόσον υπάρχουν- τους ενοποιημένους λογαριασμούς της επιχείρησης ή τους ενοποιημένους λογαριασμούς στους οποίους περιλαμβάνεται η επιχείρηση βάσει ενοποίησης.

(4) Τα αποτελέσματα της γραμμής «Σύνολο» πρέπει να μεταφέρονται στον πίνακα της δήλωσης σχετικά με τα «Στοιχεία για τον προσδιορισμό της κατηγορίας της επιχείρησης».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

Συνεργαζόμενη επιχείρηση

Για κάθε επιχείρηση για την οποία συμπληρώνεται «δελτίο εταιρικής σχέσης» [ένα δελτίο για κάθε επιχείρηση συνεργαζόμενη με την αιτούσα επιχείρηση και για τις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις των ενδεχόμενων συνδεδεμένων επιχειρήσεων, των οποίων τα στοιχεία δεν περιλαμβάνονται ακόμη στους ενοποιημένους λογαριασμούς (1)], τα στοιχεία του σχετικού «πίνακα εταιρικής σχέσης» πρέπει να μεταφέρονται στον ακόλουθο συγκεφαλαιωτικό πίνακα:

Πίνακας Α

Συνεργαζόμενη επιχείρηση (επωνυμία/ ακριβή στοιχεία	Αριθμός απασχολουμένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (*)	Σύνολο ισολογισμού (*)
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
Σύνολο			

(*) σε χιλιάδες ευρώ.

(1) Ακόμη και εάν τα στοιχεία σχετικά με μία επιχείρηση περιλαμβάνονται στους ενοποιημένους λογαριασμούς σε ποσοστό χαμηλότερο από εκείνο που ορίζεται στο άρθρο 6 παράγραφος 2, πρέπει παρόλα αυτά να εφαρμόζεται το ποσοστό που ορίζεται στο εν λόγω άρθρο (ορισμός, άρθρο 6 παράγραφος 3 εδάφιο 2).

Σημείωση: Τα στοιχεία αυτά είναι το αποτέλεσμα υπολογισμού κατ' αναλογία που πραγματοποιείται στο «δελτίο εταιρικής σχέσης» που συμπληρώνεται για κάθε άμεσα ή έμμεσα συνεργαζόμενη επιχείρηση.
Τα στοιχεία της γραμμής «Σύνολο» του παραπάνω πίνακα πρέπει να μεταφέρονται στη γραμμή 2 (σχετικά με τις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις) του πίνακα του παραρτήματος της δήλωσης.

ΔΕΛΤΙΟ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ

(σε περίπτωση που υπάρχουν περισσότερες από μία συνεργαζόμενες επιχειρήσεις συμπληρώνεται ένα δελτίο ανά επιχείρηση).

1. Ακριβή στοιχεία της συνεργαζόμενης επιχείρησης

Επωνυμία ή εταιρική επωνυμία: .....

Διεύθυνση της εταιρικής έδρας: .....

Αριθμός μητρώου ή ΦΠΑ (1): .....

Ονοματεπώνυμο και τίτλος του ή των κύριων διευθυντικών στελεχών (2): .....

2. Ακαθάριστα στοιχεία της εν λόγω συνεργαζόμενης επιχείρησης

Περίοδος αναφοράς: (συμπληρώνεται το έτος που προηγείται του έτους υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης και για το οποίο έχουν υποβληθεί τα επίσημα φορολογικά έντυπα)			
	Αριθμός απασχολουμένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (*)	Σύνολο ισολογισμού (*)
Ακαθάριστα στοιχεία			

(*) σε χιλιάδες ευρώ.

Σημείωση: Αυτά τα ακαθάριστα στοιχεία προκύπτουν από τους λογαριασμούς και άλλα στοιχεία της συνεργαζόμενης επιχείρησης, ή, εφόσον υπάρχουν, από τους ενοποιημένους λογαριασμούς, στα οποία προστίθεται το 100% των στοιχείων των συνδεδεμένων με αυτήν επιχειρήσεων, εκτός εάν τα δεδομένα των συνδεδεμένων επιχειρήσεων περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης στα λογιστικά στοιχεία της συνεργαζόμενης επιχείρησης (3). Εάν χρειάζεται, πρέπει να προστίθενται τα δελτία σύνδεσης για τις επιχειρήσεις που δεν περιλαμβάνονται βάσει ενοποίησης.

3. Υπολογισμός κατ' αναλογία

α) Ακριβής αναφορά του ποσοστού συμμετοχής (4) που κατέχει η επιχείρηση που συμπληρώνει τη δήλωση (ή από τη συνδεδεμένη επιχείρηση μέσω της οποίας δημιουργείται η σχέση με τη συνεργαζόμενη επιχείρηση), στη συνεργαζόμενη επιχείρηση που αποτελεί το αντικείμενο του παρόντος δελτίου:

.....

.....

Αναφορά και του ποσοστού συμμετοχής (4) που κατέχει η συνεργαζόμενη επιχείρηση που αποτελεί το αντικείμενο του παρόντος δελτίου στην επιχείρηση που καταρτίζει η δήλωση (ή στη συνδεδεμένη επιχείρηση):

.....

.....

β) Πρέπει να επιλεγεί το υψηλότερο ποσοστό από τα δύο προηγούμενα ποσοστά και να συμπεριληφθεί στα ακαθάριστα στοιχεία που αναφέρονται στο προηγούμενο πλαίσιο. Τα αποτελέσματα του κατ' αναλογία υπολογισμού θα μεταφέρονται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας εταιρικής σχέσης

Ποσοστό: ...	Αριθμός απασχολουμένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (*)	Σύνολο ισολογισμού(*)
Αποτελέσματα κατ' αναλογία			

(*) σε χιλιάδες ευρώ.

Τα στοιχεία αυτά πρέπει να μεταφέρονται στον πίνακα Α του παραρτήματος Α.

(1) Να προσδιοριστεί από τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις ανάγκες τους.

(2) Πρόεδρος («Chief executive»), Γενικός Διευθυντής ή αντίστοιχη θέση.

(3) Ορισμός, άρθρο 6 παράγραφος 3 εδάφιο 1.

(4) Όσον αφορά τη συμμετοχή στο κεφάλαιο ή στα δικαιώματα ψήφου, λαμβάνεται υπόψη το υψηλότερο ποσοστό. Στο ποσοστό αυτό πρέπει να προστεθεί το ποσοστό συμμετοχής στην ίδια επιχείρηση που ανήκει σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις (ορισμός, άρθρο 3 παράγραφος 2 εδάφιο 1).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β
Συνδεδεμένες επιχειρήσεις

Α. Προσδιορισμός της περίπτωσης στην οποία υπάγεται η αιτούσα επιχείρηση

☐ Περίπτωση 1: Η αιτούσα επιχείρηση καταρτίζει ενοποιημένους λογαριασμούς ή περιλαμβάνεται βάσει ενοποίησης στους ενοποιημένους λογαριασμούς άλλης συνδεδεμένης επιχείρησης [πίνακας Β(1)].

☐ Περίπτωση 2: Η αιτούσα επιχείρηση ή μία ή περισσότερες επιχειρήσεις δεν καταρτίζουν ενοποιημένους λογαριασμούς ή δεν περιλαμβάνονται βάσει ενοποίησης [πίνακας Β(2)].

Σημαντική σημείωση: Τα στοιχεία των επιχειρήσεων που είναι συνδεδεμένες με την αιτούσα επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς τους και άλλα στοιχεία, ή, εφόσον υπάρχουν, από τους ενοποιημένους λογαριασμούς. Στα στοιχεία αυτά συγκεντρώνονται κατ' αναλογία τα στοιχεία των ενδεχόμενων συνεργαζόμενων επιχειρήσεων με τις εν λόγω συνδεδεμένες επιχειρήσεις, που βρίσκονται ακριβώς ανάντη ή κατάντη της αιτούσας επιχείρησης, εφόσον δεν περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης (1).

Β. Μέθοδοι υπολογισμού ανάλογα με την περίπτωση:

Περίπτωση 1: Ως βάση υπολογισμού χρησιμοποιούνται οι ενοποιημένοι λογαριασμοί. Να συμπληρωθεί ο παρακάτω πίνακας Β(1)

Πίνακας Β (1)

	Αριθμός απασχολουμένων (ΕΜΕ)(*)	Κύκλος εργασιών(**)	Σύνολο ισολογισμού (**)
Σύνολο			

(*) Όταν στους ενοποιημένους λογαριασμούς δεν φαίνεται ο αριθμός εργαζομένων, ο αριθμός τους υπολογίζεται με την άθροιση του αριθμού εργαζομένων όλων των επιχειρήσεων με τις οποίες συνδέεται η αιτούσα επιχείρηση.

(**) σε χιλιάδες ευρώ.

Τα στοιχεία της γραμμής «Σύνολο» του παραπάνω πίνακα πρέπει να μεταφέρονται στη γραμμή 1 του πίνακα του παραρτήματος της δήλωσης.

Προσδιορισμός των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται βάσει ενοποίησης

Συνεργαζόμενη επιχείρηση (επωνυμία/ ακριβή στοιχεία	Διεύθυνση της εταιρικής έδρας	Αριθμός μητρώου ή ΦΠΑ (*)	Ονοματεπώνυμο και τίτλος του ή των βασικών διευθυνόντων (**)
Α.			
Β.			
Γ.			
Δ.			
Ε.			

(*) Να προσδιοριστεί από τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις ανάγκες τους.

(**) Πρόεδρος (Chiefexecutive), Γενικός Διευθυντής ή αντίστοιχη θέση.

Σημαντική σημείωση: Οι συνεργαζόμενες επιχειρήσεις μιας παρόμοιας συνδεδεμένης επιχείρησης, που δεν περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης, πρέπει να αντιμετωπίζονται ως άμεσοι εταίροι της αιτούσας επιχείρησης. Τα στοιχεία τους και ένα «δελτίο εταιρικής σχέσης» πρέπει συνεπώς να προστίθενται στο παράρτημα Α.

Περίπτωση 2: Για κάθε συνδεδεμένη επιχείρηση (συμπεριλαμβανομένων των σχέσεων μέσω άλλων συνδεδεμένων επιχειρήσεων), πρέπει να συμπληρώνεται ένα «δελτίο σύνδεσης» και να γίνεται απλή

άθροιση των λογαριασμών όλων των συνδεδεμένων επιχειρήσεων συμπληρώνοντας τον πίνακα Β(2) παρακάτω.

Πίνακας Β (2)

Επιχείρηση αριθ.:	Αριθμός απασχολουμένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (**)	Σύνολο ισολογισμού (**)
1. (*)			
2. (*)			
3. (*)			
4. (*)			
5. (*)			
Σύνολο			

(*) να προστίθεται ένα «δελτίο σύνδεσης» ανά επιχείρηση.

(**) σε χιλιάδες ευρώ.

Τα στοιχεία της γραμμής «Σύνολο» του παραπάνω πίνακα πρέπει να μεταφέρονται στη γραμμή 3 (σχετικά με τις συνδεδεμένες επιχειρήσεις) του πίνακα του παραρτήματος της δήλωσης.

ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΔΕΣΗΣ

(σε περίπτωση που υπάρχουν περισσότερες από μία συνδεδεμένες επιχειρήσεις συμπληρώνεται ένα δελτίο σύνδεσης ανά επιχείρηση).

(μόνο για τη συνδεδεμένη επιχείρηση που δεν περιλαμβάνεται βάσει ενοποίησης στον πίνακα Β)

Ακριβή στοιχεία της επιχείρησης

Επωνυμία ή εταιρική επωνυμία:.....

Διεύθυνση της εταιρικής έδρας :

.....

Αριθ. μητρώου ή ΦΠΑ (1) :

.....

Ονοματεπώνυμο και τίτλος του ή των κύριων διευθυντικών στελεχών (2):

.....

2. Στοιχεία της εν λόγω επιχείρησης

Περίοδος αναφοράς: (συμπληρώνεται το έτος που προηγείται του έτους υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης και για το οποίο έχουν υποβληθεί τα επίσημα φορολογικά έντυπα)			
	Αριθμός απασχολουμένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (*)	Σύνολο ισολογισμού (*)
Σύνολο			

(*) σε χιλιάδες ευρώ.

(1) Να προσδιοριστεί από τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις ανάγκες τους.

(2) Πρόεδρος («Chiefexecutive»), Γενικός Διευθυντής ή αντίστοιχη θέση.

(3) Ακόμη και εάν τα στοιχεία σχετικά με μία επιχείρηση περιλαμβάνονται στους ενοποιημένους λογαριασμούς σε ποσοστό χαμηλότερο από εκείνο που ορίζεται στο άρθρο 6 παράγραφος 2, πρέπει παρόλα αυτά να εφαρμόζεται το ποσοστό που ορίζεται στο εν λόγω άρθρο (ορισμός, άρθρο 6 παράγραφος 3 εδάφιο 2).

Τα στοιχεία αυτά πρέπει να μεταφέρονται στον πίνακα Β(2) του παραρτ. Β.

Σημαντική σημείωση: Τα στοιχεία των επιχειρήσεων που είναι συνδεδεμένες με την αιτούσα επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς τους και άλλα στοιχεία, ή, εφόσον υπάρχουν, από τους ενοποιημένους λογαριασμούς. Στα στοιχεία αυτά συγκεντρώνονται κατ' αναλογία τα στοιχεία των ενδεχόμενων συνεργαζόμενων επιχειρήσεων με τις εν λόγω συνδεδεμένες επιχειρήσεις, που βρίσκονται ακριβώς ανάντη ή κατάντη της αιτούσας επιχείρησης, εφόσον δεν περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης (3).

Παρόμοιες συνεργαζόμενες επιχειρήσεις πρέπει να αντιμετωπίζονται ως άμεσοι εταίροι της αιτούσας επιχείρησης. Τα στοιχεία τους και ένα «δελτίο εταιρικής σχέσης» πρέπει συνεπώς να προστίθενται στο παράρτημα Α.

Υπόδειγμα Γ: Αποδοχή Τεχνικού Παραρτήματος

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ
(άρθρο 8 Ν.1599/1986)

Η ακρίβεια των στοιχείων που υποβάλλονται με αυτή τη δήλωση μπορεί να ελεγχθεί με βάση το αρχείο άλλων υπηρεσιών (άρθρο 8 παρ. 4 Ν. 1599/1986)

ΠΡΟΣ[1]:	**ΕΦΕΠΑΕ**						
Ο-Η Όνομα:		Επώνυμο:					
Ονομα και Επώνυμο Πατέρα:							
Ονομα και Επώνυμο Μητέρας:							
Ημερομηνία γέννησης[2]:							
Τόπος Γέννησης:							
Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας:		Τηλ:					
Τόπος Κατοικίας:		Οδός:		Αριθ:		ΤΚ:	
Αρ. Τηλεομοιοτύπου (Fax):		Δ/νση Ηλεκτρ. Ταχυδρομείου (Email):					

Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις[3], που προβλέπονται από τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 22 του Ν. 1599/1986, δηλώνω ότι:

(Η Υ.Δ θα πρέπει να προσαρμοστεί ανάλογα με τα στοιχεία το δικαιούχου. Σε περίπτωση που η εκπροσώπηση ασκείται από κοινού από δύο ή περισσότερα πρόσωπα και όχι χωριστά, υποβάλλεται από μία ΥΔ για κάθε νόμιμο εκπρόσωπο.)

Η επιχείρηση (δικαιούχος της Δράσης) με κωδικό έργου ….. έλαβε γνώση την έγκριση αποτελεσμάτων αξιολόγησης της στη Δράση **«Ενίσχυση επιχειρήσεων της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης για έρευνα και καινοτομία σε τομείς Στρατηγικών Τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP)»** στο πλαίσιο του Προγράμματος «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη», 2021-2027 και του Τεχνικού Παραρτήματος, όπως αυτό διαμορφώθηκε μετά την αξιολόγηση και αποδέχεται το περιεχόμενό του, καθώς και όλους τους όρους που τίθενται στην Πρόσκληση για την υλοποίηση του έργου και την παρακολούθηση αυτού χωρίς καμία επιφύλαξη.

Ημερομηνία: ……20……
Για το δικαιούχο
-Ο-
Νόμιμος Εκπρόσωπος

(υπογραφή)

(Στοιχεία Νόμιμου Εκπροσώπου, γνήσιο υπογραφής ή ψηφιακή υπογραφή ή από gov.gr)

(1) Αναγράφεται από τον ενδιαφερόμενο πολίτη ή Αρχή ή η Υπηρεσία του δημόσιου τομέα, που απευθύνεται η αίτηση.
(2) Αναγράφεται ολογράφως.
(3) «Όποιος εν γνώσει του δηλώνει ψευδή γεγονότα ή αρνείται ή αποκρύπτει τα αληθινά με έγγραφη υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Εάν ο υπαίτιος αυτών των πράξεων σκόπευε να προσπορίσει στον εαυτόν του ή σε άλλον περιουσιακό όφελος βλάπτοντας τρίτον ή σκόπευε να βλάψει άλλον, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι 10 ετών.
(4) Σε περίπτωση ανεπάρκειας χώρου η δήλωση συνεχίζεται στην πίσω όψη της και υπογράφεται από τον δηλούντα ή την δηλούσα.

Παράρτημα 8
Ορισμός της «προβληματικής επιχείρησης»

όπως αυτή ορίζεται στον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 όπως τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) αρίθμ. 1315/2023 της 23ης Ιουνίου 2023 (Γενικός Κανονισμός Απαλλαγής ανά Κατηγορία)

«Προβληματική Επιχείρηση»: η επιχείρηση για την οποία συντρέχει τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) εάν πρόκειται για εταιρεία περιορισμένης ευθύνης (πλην ΜΜΕ που δεν έχει συμπληρώσει τριετία από τη σύστασή της ή, όσον αφορά την επιλεξιμότητα για ενίσχυση χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, ΜΜΕ που πληροί την προϋπόθεση του άρθρου 21 παράγραφος 3 στοιχείο β) και τα κριτήρια για επενδύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου κατόπιν ελέγχου με τη δέουσα επιμέλεια από τον επιλεγμένο ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό), όταν έχει απολεσθεί πάνω από το ήμισυ του εγγεγραμμένου εταιρικού της κεφαλαίου λόγω συσσωρευμένων ζημιών. Αυτό ισχύει όταν από την αφαίρεση των συσσωρευμένων ζημιών από τα αποθεματικά (και όλα τα άλλα στοιχεία που θεωρούνται εν γένει μέρος των ιδίων κεφαλαίων της εταιρείας) προκύπτει αρνητικό σωρευτικό ποσό που υπερβαίνει το ήμισυ του εγγεγραμμένου εταιρικού κεφαλαίου. Για την εφαρμογή της παρούσας διάταξης, ο όρος «εταιρεία περιορισμένης ευθύνης» παραπέμπει ιδίως στα είδη εταιρειών που αναφέρονται στο παράρτημα I της οδηγίας 2013/34/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (1) και ο όρος «κεφάλαιο» περιλαμβάνει, ενδεχομένως, κάθε διαφορά από έκδοση εταιρικών μεριδίων υπέρ το άρτιο·

β) εάν πρόκειται για εταιρεία στην οποία τουλάχιστον ορισμένα μέλη έχουν απεριόριστη ευθύνη για τα χρέη της εταιρείας (πλην ΜΜΕ που δεν έχει συμπληρώσει τριετία από τη σύστασή της ή, όσον αφορά την επιλεξιμότητα για ενίσχυση χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, ΜΜΕ που πληροί την προϋπόθεση του άρθρου 21 παράγραφος 3 στοιχείο β) και τα κριτήρια για επενδύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου κατόπιν ελέγχου με τη δέουσα επιμέλεια από τον επιλεγμένο ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό), εφόσον έχει απολεσθεί πάνω από το ήμισυ του κεφαλαίου της, όπως εμφαίνεται στους λογαριασμούς της εταιρείας, λόγω συσσωρευμένων ζημιών. Για τους σκοπούς της παρούσας διάταξης, ο όρος «εταιρεία στην οποία τουλάχιστον ορισμένα μέλη έχουν απεριόριστη ευθύνη για τα χρέη της εταιρείας» παραπέμπει ειδικότερα στα είδη εταιρειών που αναφέρονται στο παράρτημα II της οδηγίας 2013/34/ΕΕ· ▼B

γ) εάν πρόκειται για εταιρεία που υπάγεται σε συλλογική πτωχευτική διαδικασία ή πληροί τις προϋποθέσεις του εθνικού δικαίου που τη διέπει όσον αφορά την υπαγωγή της σε συλλογική πτωχευτική διαδικασία μετά από αίτημα των πιστωτών της·

δ) εάν πρόκειται για επιχείρηση που έχει λάβει ενίσχυση διάσωσης και δεν έχει ακόμη αποπληρώσει το δάνειο ή λύσει τη σύμβαση εγγύησης ή που έχει λάβει ενίσχυση αναδιάρθρωσης και υπόκειται ακόμη σε σχέδιο αναδιάρθρωσης·

ε) εάν πρόκειται για άλλη επιχείρηση εκτός ΜΜΕ, εφόσον τα τελευταία δύο έτη:

1) ο δείκτης χρέους προς ίδια κεφάλαια της επιχείρησης είναι υψηλότερος του 7,5 και

2) ο δείκτης κάλυψης χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων της επιχείρησης (EBITDA interest coverage ratio) είναι κάτω του 1,0.

Η εξέταση μιας επιχείρησης για να διαπιστωθεί αν αυτή είναι προβληματική, γίνεται τόσο σε επίπεδο αιτούσας επιχείρησης όσο και σε επίπεδο «δεδομένης» επιχείρησης (αιτούσα επιχείρηση και τυχόν συνδεδεμένες με αυτή επιχειρήσεις), ανεξάρτητα αν υφίσταται για αυτές υποχρέωση σύνταξης ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Ο έλεγχος των οικονομικών στοιχείων γίνεται βάσει των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων (ΕΛΠ).

Παράρτημα 9
Εξασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία

Εξετάζεται ο τρόπος με τον οποίο η πράξη ικανοποιεί τις απαιτήσεις προσβασιμότητας και τους κανόνες ασφαλείας για όλες τις κατηγορίες ατόμων με αναπηρία.

Σημειώνεται ότι, ανάλογα με το είδος και τη φύση της πρόσκλησης και της προτεινόμενης Πράξης, οι κάτωθι περιπτώσεις (Α΄ έως και ΣΤ΄) δύνανται να εφαρμόζονται συνδυαστικά.

(Α) Πρόσβαση στο φυσικό περιβάλλον και τους εξωτερικούς χώρους συμπεριλαμβανομένων αρχαιολογικών χώρων, παραλιών, χώρων πρασίνου, αλσών κ.λπ.

(1) Πρόβλεψη οριζόντιας ή/και κατακόρυφης προσβασιμότητας (π.χ. προσβάσιμες διαδρομές, 'οδηγοί τυφλών', ράμπες/'σκάφες', αναβατόρια κ.λπ.).

(2) Πρόβλεψη προσβάσιμων εξοπλισμών/εγκαταστάσεων για χρήση κοινού (π.χ. παιδικές χαρές, καθιστικά, εξοπλισμοί παραλιών, αποδυτήρια, χώροι υγιεινής, παρατηρητήρια πουλιών κ.λπ.).

(3) Πρόβλεψη σήμανσης σε προσβάσιμες μορφές (έντονο κοντράστ-μεγάλοι χαρακτήρες, εικονίδια, γραφή Braille, ηχητική και οπτική σήμανση κ.λπ.).

(Β) Πρόσβαση στις κτιριακές υποδομές και υπαίθριους χώρους οικοπέδων

(1) Πρόβλεψη οριζόντιας προσβασιμότητας (σύνδεση πεζοδρομίου με είσοδο, προσβάσιμη είσοδος, προσβασιμότητα εσωτερικών χώρων, διαδρομές ισόπεδες ή με ράμπες, ικανοποιητικό άνοιγμα θυρών, ικανοποιητικό πλάτος διαδρόμων κ.λπ.).

(2) Πρόβλεψη κατακόρυφης προσβασιμότητας (ανελκυστήρας/ αναβατόριο, κλιμακοστάσιο κ.λπ.).

(3) Πρόβλεψη προσβάσιμων χώρων υγιεινής.

(4) Πρόβλεψη χώρων αναμονής σε περίπτωση κινδύνου και διαδικασιών διαφυγής προσαρμοσμένων στις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία.

(5) Πρόβλεψη σήμανσης σε προσβάσιμες μορφές (έντονο κοντράστ-μεγάλοι χαρακτήρες, εικονίδια, γραφή Braille, ηχητική και οπτική σήμανση κ.λπ.).

(6) Πρόβλεψη προσβάσιμων εξοπλισμών (χαμηλά γκισέ, προσβάσιμες οθόνες πληροφοριών κ.λπ.).

(Γ) Πρόσβαση στις μεταφορές

(1) Πρόβλεψη προσβασιμότητας σταθμών/στάσεων επιβατών (βλ. περίπτωση Β - "Πρόσβαση σε κτιριακές υποδομές και υπαίθριους χώρους οικοπέδων").

(2) Πρόβλεψη προσβασιμότητας οχημάτων/βαγονιών/πλοίων κ.λπ. (δυνατότητα εισόδου, δυνατότητα κίνησης και στάσης εντός, προσβάσιμοι χώροι υγιεινής, προσβάσιμοι θάλαμοι, προσβάσιμοι χώροι εστίασης κ.λπ.).

(3) Πρόβλεψη προσβάσιμου εξοπλισμού (μηχανήματα έκδοσης εισιτηρίων, οπτική και ηχητική πληροφόρηση κοινού, τηλεματικές εφαρμογές, ιστοσελίδες κ.λπ.).

(4) Πρόβλεψη προσβάσιμων διαδικασιών (π.χ. προσβάσιμη υπηρεσία εξυπηρέτησης ατόμων με αναπηρία και ατόμων μειωμένης κινητικότητας, προσβάσιμες διαδικασίες έκδοσης εισιτηρίων, διαδικασίες εκτάκτων αναγκών προσαρμοσμένες στις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία κ.λπ.).

(Δ) Πρόσβαση στις υπηρεσίες

(1) Δυνατότητα χρήσης της υπηρεσίας αυτόνομα από άτομα με αναπηρία (π.χ. από άτομα σε αναπηρικό αμαξίδιο ή, άτομα τυφλά ή κωφά ή με λοιπές αναπηρίες), πρόβλεψη εναλλακτικών τρόπων εξυπηρέτησης ατόμων με αναπηρία (π.χ. πρόβλεψη προσβάσιμων ετικετών σε προϊόντα, πρόβλεψη διάθεσης αναπηρικού αμαξιδίου για χρήση εντός της επιχείρησης από άτομα δυνάμενα να διανύσουν μικρές μόνο αποστάσεις, πρόβλεψη παραγγελίας μέσω προσβάσιμης ιστοσελίδας και παράδοσης εμπορευμάτων κατ' οίκον, πρόβλεψη διαδικασίας παραπόνων μέσω SMS/ e-mail/

τηλέφωνου κ.λπ.) ή/και πρόβλεψη 'ζωντανής βοήθειας και ενδιαμέσων' (πχ. διερμηνείας στη νοηματική, συνοδείας τυφλών ατόμων κ.λπ.).

(2) Πρόβλεψη προσβάσιμων, στα άτομα με αναπηρία [ως δυνητικά ωφελούμενων], διαδικασιών υποβολής αίτησης (π.χ. προσβάσιμο ηλεκτρονικό εργαλείο, εναλλακτικός τρόπος εξυπηρέτησης μέσω συγκεκριμένης υπηρεσίας κ.λπ.).

(Ε) Πρόσβαση στα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα

(1) Σε περίπτωση ιστοτόπων και εφαρμογών για φορητές συσκευές, θα πρέπει να τηρούνται οι αρχές της προσβασιμότητας, στις οποίες περιλαμβάνονται οι εξής επιμέρους αρχές (α) αντιληπτικότητα, που σημαίνει ότι οι πληροφορίες και τα συστατικά στοιχεία της διεπαφής με τον χρήστη παρουσιάζονται στους χρήστες με τρόπους που αυτοί μπορούν να αντιληφθούν, (β) χρηστικότητα, που σημαίνει ότι τα συστατικά στοιχεία διεπαφής με τον χρήστη, καθώς και η πλοήγηση είναι εύχρηστα, (γ) κατανοησιμότητα, που σημαίνει ότι οι πληροφορίες και η λειτουργία της διεπαφής με τον χρήστη είναι κατανοητές, (δ) στιβαρότητα, που σημαίνει ότι το περιεχόμενο είναι αρκετά στιβαρό, ώστε να ερμηνεύεται αξιόπιστα από ευρύ φάσμα πρακτόρων χρηστών, συμπεριλαμβανομένων και υποστηρικτικών τεχνολογιών.
Πιο συγκεκριμένα, απαιτείται η συμμόρφωση με τα όσα ορίζονται σχετικώς στο Ευρωπαϊκό Εναρμονισμένο Πρότυπο EN 301 549 (βλ. Κεφάλαιο 9), όπως αντικαθίσταται και ισχύει κάθε φορά, γεγονός που συνεπάγεται, μεταξύ άλλων, την πλήρη συμμόρφωση με τις Οδηγίες για την Προσβασιμότητα του Περιεχομένου του Ιστού, έκδοση 2.1 (Web Content Accessibility Guidelines 2.1) του Διεθνή Οργανισμού World Wide Web Consortium (W3C), κατ' ελάχιστο στο μεσαίο επίπεδο προσβασιμότητας "ΑΑ". Επισημαίνεται ότι για τις ειδικές περιπτώσεις ιστότοπων και εφαρμογών για φορητές συσκευές που απευθύνονται ειδικά σε άτομα με αναπηρία, απαιτείται συμμόρφωση με τις ως άνω Οδηγίες στο ανώτατο επίπεδο προσβασιμότητας "ΑΑΑ". Επιπλέον, ειδική μέριμνα απαιτείται για τη συμμόρφωση του περιεχομένου που αναρτάται προς μετάπτωση (non-web documents) στους ιστότοπους και στις εφαρμογές για φορητές συσκευές, για το οποίο επίσης απαιτείται συμμόρφωση με τα όσα ορίζονται σχετικώς στο Ευρωπαϊκό Εναρμονισμένο Πρότυπο EN 301 549 (βλ. Κεφάλαιο 10).

(2) Στην περίπτωση διαδικτυακών τόπων ή των διαδικτυακών εφαρμογών και υπηρεσιών που προορίζονται για χρήση κυρίως μέσω κινητών και φορητών συσκευών (πχ. wearables, tablets, έξυπνα τηλέφωνα κ.λπ.) συνιστάται να λαμβάνονται υπόψη οι Βέλτιστες Πρακτικές για Χρήση Διαδικτυακού Περιεχομένου από Κινητές Συσκευές, έκδοση 1.0 (Mobile Web Best Practices 1.0) του W3C.

(3) Σε περίπτωση λογισμικού user agents, δηλαδή λογισμικού που αναλαμβάνει να συλλέξει, εξάγει και διευκολύνει την αλληλεπίδραση του χρήστη με τα περιεχόμενα του Ιστού, συνιστάται να λαμβάνονται υπόψη οι Οδηγίες Προσβασιμότητας για User Agents, έκδοση 2.0 (User Agent Accessibility Guidelines 2.0) του W3C.

(4) Σε περίπτωση εργαλείων συγγραφής και διαχείρισης περιεχομένου Ιστού, συνιστάται να λαμβάνονται υπόψη οι Οδηγίες Προσβασιμότητας για Εργαλεία Συγγραφής, έκδοση 2.0 (Authoring Tool Accessibility Guidelines 2.0) του W3C.

(5) Σε περίπτωση τεχνολογικών λύσεων και προϊόντων που δεν εμπίπτουν στην κατηγορία διαδικτυακών τόπων ή διαδικτυακών εφαρμογών και υπηρεσιών (π.χ. υλικό/hardware, αυτόματοι πωλητές, κιόσκια πληροφόρησης κ.λπ.) είναι απαραίτητη η σχεδίασή τους βάσει των αρχών του «Καθολικού Σχεδιασμού» όπως αποτυπώνονται στο Ευρωπαϊκό Εναρμονισμένο Πρότυπο EN 301 549 (βλ. Κεφάλαια 4-8 και 11-13), όπως αντικαθίσταται και ισχύει κάθε φορά.

(6) Σε κάθε περίπτωση, εξασφάλιση συμβατότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών και συστημάτων με διαδεδομένες υποστηρικτικές τεχνολογίες και τεχνικά βοηθήματα που χρησιμοποιούν τα άτομα με αναπηρία (π.χ. αναγνώστες οθόνης, ειδικοί διακόπτες και συστήματα αλληλεπίδρασης, μεγεθυντές οθόνης).

(ΣΤ) Πρόσβαση στην πληροφορία-πληροφόρηση και εκδηλώσεις

(1) Πρόβλεψη προσβάσιμων μορφών διάδοσης πληροφορίας - πληροφόρησης (όπως προσβάσιμες ιστοσελίδες ως περίπτωση Ε- "Πρόσβαση στα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα", έντυπα σε γραφή Braille, έντυπα με μεγάλους χαρακτήρες, κασέτες ή CD, DVD με πρόβλεψη υπότιτλων, πρόβλεψη διερμηνείας στη νοηματική, πρόβλεψη απλοποιημένων κειμένων, συμπλήρωση κάθε περιεχόμενου που δεν είναι κείμενο με εναλλακτική παρουσίαση του συγκεκριμένου περιεχομένου, διάθεση πληροφοριών με περισσότερα από ένα αισθητηριακά κανάλια κ.λπ.).

(2) Πρόβλεψη προσβασιμότητας πάσης φύσεως εκδηλώσεων (πρόβλεψη προσβάσιμων κτιριακών υποδομών ως περίπτωση Β - "Πρόσβαση σε κτιριακές υποδομές και υπαίθριους χώρους οικοπέδων", προσβάσιμων εντύπων και εξοπλισμού, διερμηνείας στη νοηματική κ.λπ.

Σχετικό θεσμικό πλαίσιο και πρότυπα για την προσβασιμότητα σε άτομα με αναπηρία

Οι παρακάτω αναφορές αφορούν στο **βασικό** ισχύον θεσμικό πλαίσιο, το οποίο ανάλογα με τη φύση της πράξης ισχύει ταυτόχρονα με τυχόν ισχύον **ειδικό** θεσμικό πλαίσιο και προδιαγραφές (π.χ. ειδική νομοθεσία/ προδιαγραφές για τουριστικές εγκαταστάσεις, παιδικές χαρές, εκπαιδευτήρια, αθλητικές εγκαταστάσεις κ.λπ.).

(Α) Πρόσβαση στο φυσικό περιβάλλον

Α.1. Ν.4074/2012 ΦΕΚ 88 Α' "Κύρωση της Σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες και του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες".

Α.2. Ν.4488/2017 ΦΕΚ 137 Α' "Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις Δημοσίου και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις, ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων, δικαιώματα ατόμων με αναπηρίες και άλλες διατάξεις" - ΜΕΡΟΣ Δ'.

Α.3 Ν. 4067/2012 ΦΕΚ 79 Α' "ΝΟΚ" όπως τροποποιήθηκε από τους ν. 4759/2020 και ν. 4782/2021 και ισχύει σήμερα.

Α.4. Οδηγίες Σχεδιασμού ΥΠΕΝ «Σχεδιάζοντας για όλους»

Α.5 ΥΠΕΝ/ΔΜΕΑΑΠ/110088/887/2021 ΦΕΚ 5553 Β' Προδιαγραφές, όροι και τεχνικές οδηγίες για την εκπόνηση «Σχεδίου Αστικής Προσβασιμότητας (Σ.Α.Π.)».

Α.6. Απόφαση ΥΠΕΝ/ΔΜΕΑΑΠ/99709/796/2021 ΦΕΚ 5045 Β' Τεχνικές Προδιαγραφές Μελέτης Προσβασιμότητας.

Α.7. Απόφαση ΥΠΕΝ/ΔΕΣΕΔΠ/65826/699/2020 ΦΕΚ 2998 Β' Τεχνικές οδηγίες προσαρμογής υφιστάμενων κτιρίων και υποδομών για την προσβασιμότητα αυτών σε άτομα με αναπηρία και εμποδιζόμενα άτομα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Α.8. Απόφαση ΥΠΕΚΑ 52907/2009 ΦΕΚ 2621 Β' "Ειδικές ρυθμίσεις για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία σε κοινόχρηστους χώρους των οικισμών που προορίζονται για την κυκλοφορία πεζών".

Α.9. Απόφαση ΥΠ.ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ 1052758/1451/Β0010 (1)/2012 ΦΕΚ 1411 Β' "Συμπλήρωση της υπ' αριθ. 1038460/2439/Β0010/15-4-2009 (ΦΕΚ 792 Β΄) κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εσωτερικών".

Α.10 Απόφαση ΥΠ.ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ Αριθμ. 28492/2009 ΦΕΚ 931 Β' "Καθορισμός των προϋποθέσεων και των τεχνικών προδιαγραφών για την κατασκευή και τη λειτουργία των παιδικών χαρών των Δήμων και των Κοινοτήτων, τα όργανα και η διαδικασία αδειοδότησης και ελέγχου τους, τη διαδικασία συντήρησης αυτών, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια".

Α.11. Αριθ. 151344/165/2017 ΦΕΚ 206 Β' Καθορισμός τεχνικών προδιαγραφών χάραξης, σήμανσης, διάνοιξης και συντήρησης των ορειβατικών - πεζοπορικών μονοπατιών.

(Β) Πρόσβαση στις κτιριακές υποδομές και υπαίθριους χώρους οικοπέδων

Β.1. Ν.4074/2012 ΦΕΚ 88 Α' "Κύρωση της Σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες και του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες".

Β.2. Ν.4488/2017 ΦΕΚ 137 Α' "Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις Δημοσίου και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις, ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων, δικαιώματα ατόμων με αναπηρίες και άλλες διατάξεις" - ΜΕΡΟΣ Δ'.

Β.3. Ν. 4067/2012 ΦΕΚ 79 Α' "ΝΟΚ" όπως τροποποιήθηκε από τους ν. 4759/2020 και ν. 4782/2021 και ισχύει σήμερα.

Β.4. Οδηγίες Σχεδιασμού ΥΠΕΝ «Σχεδιάζοντας για όλους».

Β.5. ΥΠΕΝ/ΔΜΕΑΑΠ/110088/887/2021 ΦΕΚ 5553 Β' Προδιαγραφές, όροι και τεχνικές οδηγίες για την εκπόνηση «Σχεδίου Αστικής Προσβασιμότητας (Σ.Α.Π.)».

Β.6. Απόφαση ΥΠΕΝ/ΔΜΕΑΑΠ/99709/796/2021 ΦΕΚ 5045 Β' Τεχνικές Προδιαγραφές Μελέτης Προσβασιμότητας.

Β.7. Απόφαση ΥΠΕΝ/ΔΕΣΕΔΠ/65826/699/2020 ΦΕΚ 2998 Β' Τεχνικές οδηγίες προσαρμογής υφιστάμενων κτιρίων και υποδομών για την προσβασιμότητα αυτών σε άτομα με αναπηρία και εμποδιζόμενα άτομα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Β.8. Απόφαση ΥΠΕΚΑ 52907/2009 ΦΕΚ 2621 Β' "Ειδικές ρυθμίσεις για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία σε κοινόχρηστους χώρους των οικισμών που προορίζονται για την κυκλοφορία πεζών".

(Γ) Πρόσβαση στις μεταφορές

Γ.1. Ν.4074/2012 ΦΕΚ 88 Α' "Κύρωση της Σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες και του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες".

Γ.2. Ν.4488/2017 ΦΕΚ 137 Α' "Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις Δημοσίου και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις, ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων, δικαιώματα ατόμων με αναπηρίες και άλλες διατάξεις" - ΜΕΡΟΣ Δ'.

Γ.3. Κανονισμοί (ΕΕ) με αρ. 1107/2006, 1371/2007, 1177/2010 και 181/2011 για τα δικαιώματα των επιβατών.

Γ.4. Κανονισμός (ΕΕ) με αρ. 1300/2014 της 18ης Νοεμβρίου 2014, σχετικά με τις τεχνικές προδιαγραφές διαλειτουργικότητας για την προσβασιμότητα του σιδηροδρομικού συστήματος της Ένωσης για τα άτομα με αναπηρία και άτομα με μειωμένη κινητικότητα.

Γ.5. ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4784/2021 ΦΕΚ 40 Α' Η Ελλάδα σε κίνηση: Βιώσιμη Αστική Κινητικότητα - Μικροκινητικότητα - Ρυθμίσεις για τον εκσυγχρονισμό, την απλούστευση και την ψηφιοποίηση διαδικασιών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών και άλλες διατάξεις.

Γ.6. Ν. 4067/2012 ΦΕΚ 79 Α' "ΝΟΚ" όπως τροποποιήθηκε από τους ν. 4759/2020 και ν. 4782/2021 και ισχύει σήμερα

Γ.7. Οδηγίες Σχεδιασμού ΥΠΕΝ «Σχεδιάζοντας για όλους».

Γ.8. Απόφαση ΥΠΕΝ/ΔΜΕΑΑΠ/99709/796/2021 ΦΕΚ 5045 Β' Τεχνικές Προδιαγραφές Μελέτης Προσβασιμότητας.

Γ.9. Απόφαση ΥΠΕΝ/ΔΕΣΕΔΠ/65826/699/2020 ΦΕΚ 2998 Β' Τεχνικές οδηγίες προσαρμογής υφιστάμενων κτιρίων και υποδομών για την προσβασιμότητα αυτών σε άτομα με αναπηρία και εμποδιζόμενα άτομα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Γ.10. Απόφαση Αριθμ. 42863/438 / 2019 ΦΕΚ 2040 Β' Καθορισμός των όρων, των προϋποθέσεων και των τεχνικών προδιαγραφών για την εγκατάσταση συσκευών φόρτισης συσσωρευτών ηλεκτροκίνητων οχημάτων (σημεία επαναφόρτισης), στις εγκαταστάσεις εξυπηρέτησης οχημάτων, σε

δημοσίως ροσβάσιμα σημεία επαναφόρτισης κατά μήκος του αστικού, υπεραστικού και εθνικού οδικού δικτύου καθώς και σε χώρους στάθμευσης δημόσιων και ιδιωτικών κτιρίων.

(Δ) Πρόσβαση στις υπηρεσίες

Δ.1. Ν.4074/2012 ΦΕΚ 88 Α' "Κύρωση της Σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες και του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες".

Δ.2. Ν.4488/2017 ΦΕΚ 137 Α' "Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις Δημοσίου και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις, ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων, δικαιώματα ατόμων με αναπηρίες και άλλες διατάξεις" - ΜΕΡΟΣ Δ'.

Δ.3. Πρότυπο ΕΛΟΤ 1439 "Οργανισμός φιλικός σε πολίτες με αναπηρία –Απαιτήσεις και συστάσεις" (προαιρετικά).

(Ε) Πρόσβαση στα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα

Ε.1. Ν.4074/2012 ΦΕΚ 88 Α' "Κύρωση της Σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες και του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες".

Ε.2. Ν.4488/2017 ΦΕΚ 137 Α' "Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις Δημοσίου και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις, ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων, δικαιώματα ατόμων με αναπηρίες και άλλες διατάξεις" - ΜΕΡΟΣ Δ'.

Ε.3 Ν. 4727/2020 ΦΕΚ 184 Α' "Ψηφιακή Διακυβέρνηση (Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024) - Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972) και άλλες διατάξεις".

Ε.4. Αριθ. ΥΑΠ/Φ.40.4/1/989/2012 ΦΕΚ 1301 Β' "Κύρωση Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης".

Ε.5. Οδηγίες για την Προσβασιμότητα του Περιεχομένου του Ιστού WCAG 2.1 ((Web Content Accessibility Guidelines (WCAG) 2.1 (w3.org).

Ε.6. Βέλτιστες Πρακτικές για Χρήση Διαδικτυακού Περιεχομένου από Κινητές Συσκευές, έκδοση 1.0 (http://www.w3.org/TR/mobile-bp/ - Αγγλικά).

Ε.7. Οδηγίες Προσβασιμότητας για User Agents UAAG 2.0 (http://www.w3.org/TR/UAAG20/ - Αγγλικά).

Ε.8. Οδηγίες Προσβασιμότητας για Συγγραφή Περιεχομένου Ιστού ATAG 2.0 (http://www.w3.org/TR/ATAG20/ - Αγγλικά).

(ΣΤ) Πρόσβαση στην πληροφορία -πληροφόρηση και εκδηλώσεις

ΣΤ.1. Ν.4074/2012 ΦΕΚ 88 Α' "Κύρωση της Σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες και του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες"-άρθρα 2, 9 και 21 της Σύμβασης.

Στ.2. Ν.4488/2017 ΦΕΚ 137 Α' "Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις Δημοσίου και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις, ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων, δικαιώματα ατόμων με αναπηρίες και άλλες διατάξεις" -ΜΕΡΟΣ Δ'.

Παράρτημα 10
Πίνακας συμμόρφωσης πράξεων με το χάρτη θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΘΕΜΑΤΑ	ΑΡΘΡΑ	ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ
Τίτλος Ι **«ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΑ»**	1. Ανθρώπινη αξιοπρέπεια 2. Δικαίωμα στη ζωή κάθε προσώπου 3. Δικαίωμα στην ακεραιότητα του προσώπου 4. Απαγόρευση των βασανιστηρίων και των απάνθρωπων ή εξευτελιστικών ποινών ή μεταχείρισης 5. Απαγόρευση της δουλείας και της αναγκαστικής εργασίας	Εγείρονται κίνδυνοι για: ▪ την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, το δικαίωμα στη ζωή και την σωματική και διανοητική ▪ ακεραιότητα του προσώπου (εμπλεκόμενων, εργαζόμενων, ωφελούμενων); ▪ βασανιστήρια ή απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία; ▪ αναγκαστική εργασία ή εμπορία ανθρώπινων όντων; ▪ (βιο)ηθικά ζητήματα (κλωνοποίηση, μετατροπή του ανθρώπινου σώματος ή μερών του σε πηγή κέρδους, γενετική έρευνα/δοκιμή, χρήση γενετικών ▪ πληροφοριών;
Τίτλος ΙΙ **«ΕΛΕΥΘΕΡΙΕΣ»**	6. Δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια 7. Σεβασμός της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής	▪ Θίγονται τα δικαιώματα της ελευθερίας και της ασφάλειας του ατόμου; ▪ Γίνεται σεβαστή η ιδιωτική ζωή του ατόμου (συμπεριλαμβανομένων της κατοικίας και επικοινωνίας του);
	8. Προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα	Σε περίπτωση συλλογής προσωπικών δεδομένων, διασφαλίζεται: ▪ η ασφάλεια των δραστηριοτήτων επεξεργασίας δεδομένων σε τεχνικό και οργανωτικό επίπεδο; ▪ ότι η παρέμβαση καθίσταται σχετικά με την προστασία των δεδομένων αναλογική και αναγκαία; ▪ ότι υπάρχουν κατάλληλοι/ειδικοί μηχανισμοί ελέγχου και εποπτείας;
	9. Δικαίωμα γάμου και δημιουργία οικογένειας 10. Ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείες 11. Ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης 12. Ελευθερία του συνέρχεστε και του συνεταιρίζεσθαι 13. Ελευθερία της τέχνης και της επιστήμης 14. Δικαίωμα εκπαίδευσης 15. Ελευθερία του επαγγέλματος και δικαίωμα προς εργασία	Θίγονται τα δικαιώματα ▪ της σκέψης, συνείδησης, θρησκείας; ▪ της έκφρασης και πληροφόρησης; ▪ της τέχνης και επιστήμης; ▪ της εκπαίδευσης ; ▪ της εργασίας και της ελευθερίας του επαγγέλματος ; ▪ του συνέρχεστε και του συνεταιρίζεσθαι; ▪ του γάμου και δημιουργίας οικογένειας ή τη νομική, οικονομική και κοινωνική προστασία της οικογένειας; ▪ Γίνεται σεβαστή η ελεύθερη κυκλοφορία του ατόμου στο εσωτερικό της ΕΕ ;
	16. Επιχειρηματική ελευθερία	▪ Θίγεται η επιχειρηματική ελευθερία ή επιβάλλονται πρόσθετες απαιτήσεις οι οποίες αυξάνουν το κόστος των συναλλαγών για τους εμπλεκόμενους οικονομικούς φορείς;
	17. Δικαίωμα Ιδιοκτησίας	▪ Θίγονται τα δικαιώματα ιδιοκτησίας (γη, κινητά αγαθά, υλικά/άυλα στοιχεία ενεργητικού)ή περιορίζεται η αγορά, πώληση ή χρήση των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας; ▪ Εάν ναι, προκύπτει πλήρης απώλεια ιδιοκτησίας; Δικαιολογείται από την υλοποίηση της δράσης; ▪ Διασφαλίζεται η αποζημίωσή της μέσω μηχανισμών;
	18. Δικαίωμα Ασύλου 19. Προστασία σε περίπτωση απομάκρυνσης, απέλασης και έκδοσης	▪ Θίγεται το δικαίωμα ασύλου και υπάρχουν εγγυήσεις για την απαγόρευση απελάσεων ή έκδοσης ατόμων προς κράτη όπου διατρέχουν κίνδυνο να τους επιβληθεί η ποινή του θανάτου ή να υποβληθούν σε βασανιστήρια ή εξευτελιστική μεταχείριση;
Τίτλος ΙΙΙ	20. Ισότητα έναντι του Νόμου	Διασφαλίζονται οι αρχές της:

ΘΕΜΑΤΑ	ΑΡΘΡΑ	ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ
«ΙΣΟΤΗΤΕΣ»	21. Απαγόρευση Διακρίσεων	▪ ισότητας έναντι του νόμου, ▪ απαγόρευσης των διακρίσεων, ▪ ίσης μεταχείρισης, ▪ ισότητας των φύλων, ▪ ίσων ευκαιριών για όλους;
	22. Πολιτιστική, θρησκευτική και γλωσσική πολυμορφία	
	23. Ισότητα γυναικών και ανδρών	
	24. Δικαιώματα του παιδιού	▪ Θίγεται η αρχή του υπέρτατου συμφέροντος του παιδιού; ▪ Προάγεται η προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού, λαμβάνοντας υπόψη τις αρχές και τα δικαιώματα της Σύμβασης Δικαιωμάτων του Παιδιού των Ηνωμένων Εθνών;
	25. Δικαιώματα των ηλικιωμένων	▪ Διασφαλίζονται τα δικαιώματα των ηλικιωμένων;
	26. Ένταξη των ατόμων με αναπηρίες	▪ Διασφαλίζεται ο σεβασμός των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες, σύμφωνα με τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες;
Τίτλος IV **«ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ»**	27. Δικαίωμα των εργαζομένων στην ενημέρωση και τη διαβούλευση στο πλαίσιο της επιχείρησης	Γίνονται σεβαστά τα δικαιώματα των εργαζομένων, όπως: ▪ ενημέρωση και διαβούλευση στο πλαίσιο της επιχείρησης, ▪ συλλογική διαπραγμάτευσης και συλλογικών δράσεων, ▪ πρόσβαση στις υπηρεσίες εύρεσης εργασίας, ▪ προστασία σε περίπτωση αδικαιολόγητης απόλυσης, ▪ δίκαιων και πρόσφορών συνθηκών εργασίας, ▪ απαγόρευση εργασίας παιδιών και προστασία των νέων στην εργασία, ▪ πρόσβαση στις παροχές κοινωνικής, ▪ ασφάλισης και κοινωνικών υπηρεσιών (υγεία, γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος);
	28. Δικαίωμα διαπραγμάτευσης και συλλογικών δράσεων	
	29. Δικαίωμα πρόσβασης στις υπηρεσίες ευρέσεως εργασίας	
	30. Προστασία σε περιπτώσεις αδικαιολόγητης απόλυσης	
	31. Δίκαιες και πρόσφορες συνθήκες εργασίας	
	32. Απαγόρευση της εργασίας των παιδιών και προστασία των νέων στην εργασία	
	33. Οικογενειακή και επαγγελματική ζωή	
	34. Κοινωνική ασφάλιση και κοινωνική αρωγή	
	35. Προστασία της υγείας	
	36. Πρόσβαση στις υπηρεσίες γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος	
	37. Προστασία του περιβάλλοντος	▪ Διασφαλίζεται η επίτευξη υψηλού επιπέδου περιβαλλοντικής προστασίας και η βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος σύμφωνα με την αρχή της αειφόρου ανάπτυξης;
	38. Προστασία του καταναλωτή	▪ Υπάρχει συμμόρφωση ως προς την προστασία του καταναλωτή;
Τίτλος V **«ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ»**	39 Προστασία του καταναλωτή	
	40. Δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές	
	41. Δικαίωμα χρηστής διοίκησης	Τα εμπλεκόμενα πρόσωπα δικαιούνται αμερόληπτη, δίκαιη και εντός ευλόγου προθεσμίας την εξέταση υποθέσεών τους από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και ιδίως διασφαλίζεται τα δικαίωμα της: ▪ προηγούμενης ακρόασης πριν τη λήψη μέτρου σε βάρους τους, ▪ πρόσβασης στα σχετικά έγγραφα ή στο φάκελο όπου διατηρούνται, τηρουμένων των νόμιμων συμφερόντων της, ▪ εμπιστευτικότητας και του επαγγελματικού και επιχειρηματικού απορρήτου; ▪ Υποχρεώνεται η διοίκηση να αιτιολογεί τις αποφάσεις της;
	42. Δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα	
	43. Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής	
	44. Δικαίωμα αναφοράς	

ΘΕΜΑΤΑ	ΑΡΘΡΑ	ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ
	45. Ελευθερία κυκλοφορίας και διαμονής	Θίγεται το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας των πολιτών στο έδαφος των Κ-Μ (συμπεριλαμβανομένων και των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στο έδαφος κράτους μέλους και τους χορηγείται η ελευθερία κυκλοφορίας και διαμονής);
	46. Διπλωματική και προξενική προστασία	
Τίτλος VI **«ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ»**	47. Δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου	▪ Θίγεται το δικαίωμα της προσφυγής των πολιτών στη δικαιοσύνη; ▪ Προβλέπεται το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, στην περίπτωση που θίγονται δικαιώματα και ελευθερίες;
	48. Τεκμήριο αθωότητας και δικαιώματα της υπεράσπισης	
	49. Αρχές της νομιμότητας και της αναλογικότητας αξιοποίνων πράξεων και ποινών	
	50. Δικαίωμα του προσώπου να μην δικάζεται ή να μην τιμωρείται ποινικά δύο φορές για την ίδια αξιόποινη πράξη	

(*) Τα δικαιώματα 39, 40, 43, 46, 48, 49 και 50 δεν συνδέονται με πράξεις που χρηματοδοτούνται από το ΕΣΠΑ 2021-2027. Διασφαλίζονται ωστόσο από το εθνικό θεσμικό πλαίσιο. Το δικαίωμα 46 συνδέεται με το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο Χρηματοδοτικής Στήριξης για τη Διαχείριση των Συνόρων και την Πολιτική Θεωρήσεων.

(**) Τα δικαιώματα τα σχετικά με την ανθρώπινη αξιοπρέπεια (1 έως 5) είναι απόλυτα δικαιώματα που δεν υπόκεινται σε κανένα περιορισμό. Στα απόλυτα δικαιώματα περιλαμβάνονται επίσης και το 49 και το 50. Τα δικαιώματα 1 έως 5 δεν νοείται ότι μπορούν να παραβιαστούν από τις πράξεις Προγραμμάτων του Ε-ΣΠΑ 2021-2027 ούτε και από τα άλλα Ταμεία του Καν. 1060/2021.